گاردیان

ن: بووبیٚ ئەسەر

و: شەهاب خالیدی

پێشکەشە بەو دایکانەی کە چاوەڕێی رزگاربوونی رۆڵەکانیان لە چاڵەرەشەکانی داگیرکەرانی کوردستاندا بوون، بەڵام قەت ئەو ئاواتەیان نەهاتە دی.

پێشکەشە بەو مرۆڤە گەورانەی کە ئامادە بوون لە ژێر ئەشکەنجەدا گیان بدەن، بەڵام قەت سەر بۆ داگیرکەران نەوی نەکەنەوە.

مۆنتاژ: دارا ناتق

تایپ: خەدیجە بێهمەن

پێداچوونەوە: شەریف فەلاح

بەرگ: سەربەست ئورمیە

گاردیان

پێشەکی

هـەروەك ئێـوەش دەزانـن زمـان هێمـای بوونـەو ئێمـەش دەبـێ هـەموو لایێکمـان پێکـەوە بۆ پاراستنی ئەو زمانـە هـەوڵ بـدەین. داوام لـە گـشت نووسـەرانو رووناکبیران ئەوەیـە کـە بـە زمـانی خۆیـان بەرهەمـەکانیان بـڵاو بکەنـەوە. ئەوانـەی کـە بـە تـورکی بەرهەمـەکانیان بـڵاو دەکەنەوە، دەبێ کـەمێك بـیر لـەکارەکانیان بکەنـەوەو دەسـت لـە نووسـینو ئاخـاوتن بـە زمـانی تـورکی هـەڵگرن. ئێمـە چـەندە لـە زمـانی تـورکی دوور کەوینـەوە، ئەوەنـدەش لـە زمـانی کوردیو لـە دابونەریتەکـەمان نزیـك دەبینـەوە. مـن بـۆ خـۆم قـەت بـە تـورکی نانووسـمو لـە داهاتووشـدا کـاری وا ناکـەم، بـەڵام ئەگـەر بەرهەمـەکانم بـە تـورکی بـڵاو بکرێنـەوە، دژایـەتی ناکـەم. جـاری وا پێویـستە کـە تورکـەکانیش بەرهـەمی کوردەکـان بخوێننـەوە، بـەڵام دەبـێ کوردەکان بە زمانی خۆیـان بەرهەمـەکانیان بـڵاو بکەنـەوە. ئەگـەریش دواتـر بـە زمانـەکانی تـر وەرگێڕان بکرێنەوە، قازانجی خۆی هەیە.

ئەو کتێبـەی مـن سـاڵی ١٩٩٤ لەلایـەن چاپخانەی "رۆژا نـوو" لـە وڵاتـی سـوید چـاپو بـڵاو کراوەتـەوە. دواتـر لـە سـاڵی ٢٠٠٣ لـە وڵاتـی یونـان بـە زمـانی یونـانی چـاپو بـڵاو کراوەتەوە. هەر بۆیە من ئاواتم ئـەوە بـوو کـە ئـەو کتێبـە لـە تورکیـەو بـاکووری کوردسـتانیش چاپو بڵاو بکرێتەوە. بەڵام زۆر جار بۆ گەیشتن بە ئامانج تەنیا هیواو ئاوات بەس نیە.

بـە هـۆی خراپیـی بـاری ئـابووری تـاکوو ئێـستاش ئـەو هەلـەم بـۆ نەڕەخـسابوو کـە کتێبەکـەم بـە چـاپ بگەیـەنم. ئێـستا نووسـەرەکانمان لـە دۆخێکـی زۆر نالـەبار دانو زۆر بـە زەحمـەت دەتـوانن بەرهەمـەکانیان بـە چـاپ بگەیـەنن. بێجگـە لـە ژمـارەییەکی زۆر کـەم نـەبێ، زۆربـەی هـەرە زۆریـان ئـەو کێـشانەیان هەیـە، منـیش یـەکێك لـەو کەسـانەم. بۆیـە تـاکوو ئێستاش بۆم نەرەخسابوو کـە لـە بـاکووری کوردسـتان بـە چـاپی بگەیەنـەم، بـەڵام ئێـستا ئـەو هەلەم بۆ رەخسا کە ئەو کتێبـە بگەیەنمـە دەسـتی نـەوەی نـوێ. بـە خوێنـدنی ئـەو کتێبـە ئێـوە ئاگاداری ئەو هەموو دەردو بەڵا و ئەشکەنجانە دەبـن کـە بـە سـەرمان هـاتووە. دڵنیـام کـە ئـەم بەرهەمـە دەبێتـە پـردی پەیوەنـدیی نێـوان ئـەو هـەر دوو نـەوەی کـە لـە یـەکتر دابـڕاون. بـە

بڵاوبوونــەوەی ئــەو بەرهەمــە لــە وڵاتــە شــیرینەکەم کوردســتانی بــاکوور، نــەوەی دوای ئێمــە ئاگــاداری رەوشــی ئــەوکاتی ئێمــە دەبــن. ئاگــاداری ئــەو شــەڕانە دەبــن کــە ئێمــە بــۆ رزگــاریی نەتەوەکــەمان کردوومانــە. بــە داخــەوە ئــەو خــەبات‌و خۆراگرییــە ئێمــە بــە هــاتنی رووداوی ١٢ی ســپتامبر کۆتاییــان پێهــات. زۆربــەی شۆڕشــگێڕو نیــشتمانپەروەرەکانی ئــەوکات گــیران. هێنــدێکیان پــەڕیوەی ئورووپــا بــوون‌و هێندێکیــشیان ئەنــدامێکی جەســتەی خۆیانیــان لــە دەســت داو هێندێکیــشیان شــەهید بــوون. هــەر بۆیــە دواتــر لــەنێوان دوو نــەوەی وڵاتەکەمانــدا کــەلێنێك دروســت بــوو، نــەوەی دوای ئێمــە لــە خــەباتی ئێمــە بــێ ئاگــا مــان. هــەر بۆیــە بــە بڵاوبوونــەوەی ئــەو بەرهەمــە نــەوەی نــوێ ئاگــاداری رووداوەکــانی نێــوان ســاڵەکانی ١٩٨٠ — ١٩٨٢ دەبن.

من زۆر سوپاسی براکــەم "بــاوەر ئەســەر" دەکــەم کــە بــۆ بڵاوبــوونی ئــەو بەرهەمــە زۆری هاوکاری کردم‌و زۆری هانــدام. ئــەو زۆر جــاران ئەرکــە قورســەکانی ســەر شــانم ســووك دەکــا بــۆ ئەوەی کە لە کارەکانمدا سەرکەوتوو بم.

ئــەو وێنانــەی کــە لــە دووتــوێی ئــەو کتێبــەدا بــڵاو کراونەتــەوە، هێنــدێکیان لــە کتێبــی "لالــەش قاســۆ" بــە نــاوی " زینــدانێن دیاربــەکرێ‌و شۆڕشــگێریا مــە" وەرگــیردراون‌و هێندێکیشیان هی "سیابەند" و "عارف سەونج"ن. زۆر سووپاسیان دەکەم.

زۆر سوپاســی هونەرمەنــدی نیگــارکێش "عــەزیز مدحــەت کاکــەیی" دەکــەم کــە تــابلۆییێکی زۆر جــوانی بــۆ کتێبەکــەم کێــشا. ئــەو لــە نێــوان ١٥٠ نیگارکێــشی ناســراو لــە جیهاندا یەکەمە. ئــەو لــە ئورووپــا و بــە تایبــەتی لــە ژاپــۆن زۆر خۆشەویــستەو لایــەنگری زۆری هەیە.

بووبێ ئەسەر

١٥ی فێوریەی ٢٠٠٦

بەشی یەکەم

سـیدار خوێنـدکاری قۆنـاغی زانـستگە بـوو و لـە ئانکـارا لـە بەشـی ڕۆژنامەڤانیـدا کـاری دەکـرد. لـە گۆندەکەیانـدا تـەنیا ئـەو و ئـاموزاییێکی خـۆی توانیبوویـان خۆیـان بگەیەننە زانـستگە. چـونکە ڕەوشـی سـیدار لـە بـواری ئابوورییـەوە بـاش نـەبوو. سـیدار هــەم لــە ئیــدارەییێکی دەوڵەتیــدا کــاری دەکــردو هــەمیش خــەریکی خوێنــدن بــوو. هەروەها بنەماڵەی سـیدار چـاوەڕوانی ئـەوە بـوون کـە ڕۆژێـك لـە ڕۆژان سـیدار خوێنـدنی قۆناغی زانستگە تەواو بکـات. سـیدار ڕۆژێـك لـە ڕۆژانـی سـاردی زسـتانی دیاربـەکر لـە ڕۆژی دووهـــەمی مـــانگی فێوریيـــەی ســـاڵی ١٩٨٠دا گـــیرا. خێزانـــی ســـیدار لـــە نەخۆشـخانەییێکی شـاری دیاربـەکردا کـاری دەکـرد. ئـەو ژنـە تـورك نـەبوو، "لاز" بـوو. بەڵام لـە لایـەن تورکەکانـەوە ئاسـیمیلە کرابـوو و زمـانو کولتـوری وەك هـی تورکـەکانی لـێ هـاتبوو. ئـەوکات هـەم لـە تورکیـەو هـەم لـە کوردسـتان هەسـتی شۆڕشـگێڕی زۆر پـەرەی سـەندبوو. چـونکە هـەردووکیان شۆڕشـگێڕ بـوون، بـۆ خۆیـان سـەربەخۆ بڕیـاری پێکهێنـــانی ژیـــانی هاوبەشـــیان دابـــوو و دواتـــر بنەماڵـــەی خۆیانیـــان لـــە مـــەڕ ئـــەو مەسەلەیە ئاگـادار کردبـوو. بـەڵام دواتـر سـیدار گـیراو هاوسـەرەکەی بـە تـەنیا مایـەوە. لە ژیـانی شۆڕشـگێڕیدا هـیچ بـەڵێنییێك بـۆ ژیـانی هەتاسـەر نیـە. هاوسـەری سـیدار لـە مــەڕ گرتنــی ســیدار خــۆی زۆر نارەحــەت نــەدەکرد، چــونکە دەیزانــی ژیــانی شۆڕشــگێڕی ئــەو تەنگوچــەڵەمانەی هەیــە. هــەر بۆیــە "هــاوا" هاوســەری ســیدار بڕیــاری دا کــە ئــەو ژیانە ناخۆشو تەنیاییە قبووڵ بکاو لە مێردەکەی جیا نەبێتەوە.

بەڵێ سیدار تازە زاواییێکی دوو مانگـە بـوو کـە گـیراو کاتـە خۆشـەکانی ژیـانی لـە گرتووخانــەدا ڕابــوارد. مەگــەر کــێ دەیزانــی دوو مــانگ دوای زەماوەندەکــەیان دەگــیرێ.

بــەڵام ئــەوەیان بەســەر هــات. کەســانی شۆڕشــگێڕ هــەمووکاتێ خۆیــان بــۆ رۆژێکــی وا ئامــادە دەکــەن. ســیداریش یــەکێك لــەوان بــوو. ســیدار لــە ١٩ی مــانگی فێوریییــەی ١٩٨٢دا ئــازاد کــرا. دوای ئــازاد بــوونی دەیهەویــست بگاتــە گــشت ئــەو ئاواتانــەی کــە بــە نیــوە چــڵی مــابوون. واتــە دوای دوو ســاڵ و شــەش مــانگ ســەرلەنوێ ژیــانی خــۆی درێــژە پێــدا. بــەڵام بەداخــەوە دیــسانیش، پــۆلیس هــەر دەســتی لێ هەڵنــەگرت. جــاری وابوو بانگیان دەکــرد بــۆ بنکــەی خۆیــانو جــاری واش بــوو هــەر لــە دوورەوە چــاوەدێرییان دەکرد. هــەر بۆیــە ســیدار هاتــە ســەر ئــەو بڕوایــە کــە تــازە نــاتوانێ لــە دیاربــەکر بــژی. کاتێــك ســیدار لــە گرتووخانــە بــوو هاوســەرەکەی منــداڵی ببــوو و ناویــشی نــابووە "رۆژبــین". رۆژبــین ئاگــای لــەوە نــەبوو کــە بــاوکی لــە گرتووخانەیــە. ئــەویش حــەزی لێ بــوو وەك هــەموو منداڵێــك لــە لای بــاوکی بــێ. بــەڵام تــەنیا لــە گرتووخانــە بــاوکی دەبینی. بەڵێ سیدار بــە هاوکــاریی خــاڵی خــۆی، بــۆ خێزانەکــەی لــە قــەراخ بــەحری رەش کاری دۆزیــەوەو لــە ناوچــەیێکی شــاری ترابــزۆن نیــشتەجێ بــوون. لــەوێ بــۆ یەکــەم جــار بوو کە تەنیایی سیدار دەستی پێ دەکرد.

ئــەو ناوچــەیەی کــە ئــەوان لــەوێ نیــشتەجێ بــوون کارگەیــەکی چــایی، بنکــەییێکی نیزامی، نەخۆشــخانە و... لێ بــوون. هــەر بۆیــەش لــەوێ پڕبــوو لــە مامۆســتا، دوکتــورو مــەئموور. لــەوێ زۆربــەی هــەرە زۆری پیاوەکــان کاریــان هــەبوو. هێنــدێکیان مامۆســتا بــوون، هێنــدێکیان لــە کارگەکانــدا کاریــان دەکــردو ئەوانــەی غــەیری مــەئمووریش لــە مەزراکانی چادا کاریان دەکرد. لەوێ تــەنیا ســیدار بێکــار بــوو، هــەر بۆیــە پێویــست بــوو کە ئــەویش بــۆ خــۆی کارێــك بدۆزێتــەوە بــۆ ئــەوەی لــەو بێکارییــە رزگــاری بــێ. ژیــانی ســیدار زۆر زەحمــەت بــوو. بێکــارو دەســکورت بــوو و لــە زانــستگەش دەرکرابــوو. هــەر بۆیە تەنیا بەو یارمەتیە دەژیا کە خێزانی وەری دەگرت.

ســیدار لــەوەی کــە خێزانــی کــاری دەکــرد بــەڵام بــۆ خــۆی بێکــار بــوو، زۆر ئــێشو ئازاری دەچێشت، چونکە کــار لــە قــەراخ بــەحری رەش بــۆ ژن زۆر عــەیب بــوو. ئــەوان لــە

ڕەوشـــێکی نالـــەباردا دەژیـــان. لـــە لایەکـــەوە پێیـــان خـــۆش نـــەبوو کـــە هـــیچ کەســـێك ئاگاداری ڕابردوویـــان بـــێ‌و لـــە لایـــەکی دیکەشـــەوە پێویـــست بـــوو کـــە کێـــشەکانی خۆیـــان چارەسەر بکەن. بەڵام چۆن، نەیاندەزانی.

دوای بیرکردنـــەوییێکی زۆر، ســـیدار هـــاتبووە ســـەر ئـــەو بڕوایـــەی کـــە ڕزگاربوونیـــان بەستراوەتەوە بە هەڵبەســـتنی درۆیـــەك. ئەگـــەر ئـــەو درۆیـــەیان لـــە لایـــەن دانیـــشتوانی ئـــەو ناوچـــەیەوە قبـــووڵ کرابـــا، ئـــەوانیش لـــەو تەنگوچـــەڵەمانە ڕزگاریـــان دەبـــوو. ئـــەوان درۆییێکی وایان دۆزیبووە، کە ژیانیان بەو درۆیانەوە گرێ درابوو.

ئەگـــەر ئـــەو پیلانـــەیان ســـەری گرتبـــا، دەیـــانتوانی لـــەوێ ژیانیـــان درێـــژە پـــێ بـــدەن، بـــەڵام ئەگـــەر ســـەری نـــەگرتبا ژیانیـــان زۆر ســـەختو دژوار دەبـــوو. بـــە خۆشـــیەوە ئـــەو پیلانەیان ســـەری گـــرتو گـــشت دانیـــشتوانی ئـــەو هەرێمـــە باوەڕیـــان بـــە قـــسەکانی ســـیدار هێناو سیدار توانی ژیانی خۆی بە شێوەییێکی ئاسایی درێژەی پێ بدا.

سیدار لـــەکاتی گیرانیـــدا لـــە زانستگەش دەرکرابـــوو. ســـیدار ســـێ ســـاڵ لـــە زانـــستگە دەرسی خوێند بـــوو و ســـاڵێکی مـــابوو کـــە دەرســـەکانی تـــەواو بکـــاتو ببێتـــە بڕۆکراتێـــك. چـــونکە بنەماڵـــە، دۆســـتو هاوڕێیـــانی ســـیدار گـــشتیان چـــاویان بڕیبـــووە ســـیدار، کـــە ڕۆژێك لە ڕۆژان ئەو بتوانێ دەرسەکانی تەواو بکاتو خزمەتیان بکات.

ســـیدار مـــاوەی حـــەوت مـــانگ لـــە هـــەرێمی دەریـــای ڕەش لەگـــەڵ بنەماڵەکـــەی بـــەبێ کێشە، بەڵام برسی‌و بەترسەوە دەژیا.

شـــەوێك لـــە شـــەوانی پـــاییز بـــوو کـــە کـــچەکەیان نووســـتبوو و ئاگـــای لـــە ڕۆژگـــارو زەمانـــە نـــەبوو. نەیـــدەزانی کـــە دایـــكو بـــاوکی لـــە چ دۆخێـــك دان. ســـیدارو "هـــاوا" لـــە بـــیری دۆزینـــەوەی ڕێگـــە چـــارەیەکی بـــاش بـــوون بـــۆ ژیانیـــان. نـــە خـــەویان دەهـــاتو نـــە دەشـــیانتوانی بخـــەون. لـــە بـــیری ئـــەوە دابـــوون کـــە ئەگـــەر دانیـــشتوانی ئـــەو هەرێمـــە بێنـــە ســـەردانیان، چـــییان پـــێ بڵـــێن. چـــونکە ســـیدار هـــیچ کـــارێکی نـــەبوو و لـــەو هەرێمـــەدا عـــەیبێکی گـــەورە بـــوو کـــە پیـــاو بێکـــار بـــێ‌و ژنەکـــەی کـــاری هـــەبێ. هـــەروەها

نەيانـدەتوانی بڵـێن کـە سـيدار لـە گرتووخانـەدا بـووە. ئـيتر بـۆ ئـەوەی کـە ڕێزيـان لـێ بگرن، هەردووکيان لە بيری ئەوە دابوون کە شتێك بدۆزنەوە.

جاری وابـوو يـەکێکيان دەيگـوت "ئەگـەر وابڵـێين چـۆنە؟ نـە وەڵـڵا، ئەگـەر وا بڵـێين باشترە".

بـەڵام دوای بيرکردنــەوەييێکی زۆر سـيدار بزەييێکـی هاتــە سـەرلێوان ."هــاوا" پێــی گوت:

- سيدار ئەتۆ وەزعت زۆرباشە کە ئاوا پێ دەکەنی؟

-نـە، نـە. بـەڵام ڕێگايـەکم دۆزيـەوە. ئـەو ڕێگايـە وەزعمـان باشـتر دەکـات. ئـيتر بـۆی باس کرد:

-هاوا! هەروەك ئـەتۆش پـێ دەزانـی، مـن بـەر لـەوەی کـە زينـدانی بکـرێم، خوێنـدکاری قۆناغی زانـستگە بـووم. هـەر چـەند ئێـستا مـن لـە زانـستگە نـەماوم، بـەڵام دەبـێ بـە دەرو جيرانــەکانمان بڵــێين کــە مــن کەســێکی زۆر دەوڵەمەنــدم. هــەر بۆيــە بنەماڵەکــەم نايانهەوێ کە من کـاری سـەختو پـڕ زەحمـەت بکـەم. بـۆ تـەواوکردنی زانـستگە سـاڵێکم مــاوەو دوای تــەواوکردنی خوێنــدنی زانــستگە، دەبم بــە ڕۆژنامــەوانو بــە دڵ فراوانيــەوە خـەريکی کـاری ڕۆژنامـەوانی دەبم. ئێـستا بنەماڵەکـەم لـە بـواری ئابووريـيـەوە هاوکـاريم دەکەن. ئەو پێشنيارەی سيدار لە لايەن "هاوا"وە زۆر بە گەرمی پێشوازی لێ کرا.

هەر بۆيەش بڕياريان دا کە ئەگەر لە ژنی سيدار پرسياريان کرد کە:

- مێردەکـەت بـۆ بێکـارە؟ وەڵامەکـەی ڕوونـە. ئـەو دەيتـوانی درۆيێکـی چـاکيان بـۆ بکاتو هۆی کـار نـەکردنی مێردەکـەی بۆيـان شـی بکاتـەوە. لـەژێر سـايەی سـەری ئـەو درۆيــە، لــەو هەرێمــەدا ڕێــزو حورمــەتيکی زۆريــان لێ دەگــيرا. ئــيتر هــەموو کــەس هــاتبووە سـەرئەو بڕوايـە کـە سـيدار دەوڵەمەندێکـەو ئـەو شـتانەی کـە بـاس دەکـات، هەمووی ڕاستن.

سیدار جارێکیان سـەفەرێکی بـۆ ئانکـارا کـرد. ئـەوکات خـەڵك زیـاتر باوەڕیـان بـە سـیدار کـرد کـە لـە زانـستگە دەرس دەخـوێنێ. لـە راسـتیدا لـە کۆمـەڵگا دواکەوتووەکانـدا قـەدرو قیمـەتی دوکتـورو پەرەسـتارو کەسـانی خوێنـدەواری قۆنـاغی زانستگە زۆرە.

سـیدار سـەرەڕای ئـەوەی کـە زۆر دەسـکورت بـوو، بـەڵام هـەموو کـاتێ جلوبـەرگی خـاوێنی لەبـەر دەکـردو خـۆی بـە کەسـێکی مـەزنو لـووت بـەرز دەنوانـد. هـەر بۆیـە خەڵك پێیان وابـوو کـە نـاوبراو کـوڕە دەوڵەمەندێکـە. خێزانـی سـیدار تـا ئـەو جێگایـەی لـە دەسـتی دەهـات پێوەندییـەکانی لەگـەڵ دەوروبـەر خـۆش دەکـردو خـەڵکیش چـاوەڕوانی ئـەوە بـوون کـە سـیدارو خێزانـی هاوکـاریی خـەڵکی ئـەو ناوچـەیە بکـەن. ئەوناوچـەیە ناوچـەیێکی زۆر دواکـەوتوو بـوو و کاریگـەریی مەزهـەب لەسـەر گـشت لایەنەکانی ژیانیان دیار بوو.

نەخۆشخانە کـەمێك لـە ناوچـەکە دوور و لـە نێـو دارسـتانێکدا سـاز کـرا بـوو. ئـیتر سـیدارو خێزانـی لـەوێ نیـشتەجێ ببوونـەوە. ئـەو کەلوپەلانـەی کـە ئـەوان لـەکاتی زەماوەنـددا کڕیبوویـان، هـەروا بـە تـازەیی مابوونـەوەو بـە کاریـان نـەهێنابوو. چـونکە لەکاتی گیرانی سـیدار "هـاوا" رۆیـشتبووە مـاڵی بـرا گەورەکـەی سـیدار. ئـەو کەسـانەی چـاویان لـە جلوبـەرگو لـە کەلوپەلـەکانی نێـو مـاڵی سـیدار دەکـرد، پێیـان وابـوو کـە سیدار کەسێکی زۆر دەوڵەمەندە.

هـەموو بـەیانیان "هـاوا" دەڕۆیـشتە سـەرکارو سـیدارو کـچەکەی لـە مـاڵ دەمانـەوە. سـیدار تـاکوو دەیتـوانی لـە کاروبـاری ماڵـدا هاوکـاریی خێزانـی دەکـرد، لەگەڵ کچەکەی یـاری دەکـردو کتێبـی دەخوێنـدەوە. کاتێـك لێیـان دەپرسـی ئەمانـە چـن کە دەیـانخوێنی؟ ئـەو دەیگـوت، مـن لـە قۆنـاغی زانـستگە دامو هـەوڵ دەدەم هـەر چـی زووتر قۆناغی زانستگە کۆتایی پێ بێنم.

لــەو هەرێمــە هــەموو ڕۆژێ کاتــژمێر ســێی دوانیــوەڕۆ کــار تــەواو دەبــوو. لــەوێ قاوەخانــەیێك هــەبوو کــە تایبــەت بــوو بــە بەرپرســە ســەربازییەکان. ســیدار جــاری وابــوو لەگەڵ دوکتورەکانو جــاری واش بــوو لەگــەڵ بەرپرســە نیزامیــەکان پێکــەوە دەڕۆیــشتن بــۆ ئەو قاوەخانەیە. بەم شێوەیە نێوان سیدارو دوکتورەکان گەرمتر ببوو.

ســیدار وەك کەســێکی دەوڵەمەنــدو خوێنــدەوار لــەو هەرێمــەو بــە تایبــەتی لــەنێو بەرپرسە نیزامیەکاندا ناسراو بوو.

خــەڵکی ئــەو ناوچــەیە ڕۆژ لــەدوای ڕۆژ زۆرتــر خۆشــیان لــە ســیدار دەهــات. خــەڵك ســەردانی ســیداریان دەکــردو پێیــان دەگــوت: ئەگــەر ئــەتۆ قۆنــاغی زانــستگەت تــەواو کــردو بــووی بــە ڕۆژنامــەوان، ئــەوکات دەبــێ ئــێشو ژانــەکانی ئێمــە لــە ڕۆژنامەکانــدا بنووسی، بۆ ئەوەی کـە دەوڵـەت لـە ئێمـە ببێتـە خـاوەنو لانیکـەم ڕێگاکـەمان بـۆ چـاك بکات".

ســیدارو بنەماڵەکــەی مــاوەی شــەش تــا حــەوت مــانگ لــەوێ ژیانیــان کــرد، بــە شێوەیێك کە ئەوەندەی نەمابوو ببن بە گەورەی ئەو ناوچەیە.

"قوموتــان"ی بنکــەی ســەربازیی ئــەو ناوچــەیە کــورد بــوو. بــەڵام بــۆ خــۆی قــەت باســی لــە کوردایــەتی نــەدەکرد. دوو کــەس کــە خــەڵکی کوردســتان بــوون لــە کارگــەی چــایی لــەو هەرێمــەدا وەك تەکنیــسیەن کاریــان دەکــرد. بــەم شــێوەیە پێوەندییــەکانی نێــوان ســیدار لەگــەڵ ئــەو دوو کــوردەو لەگــەڵ "قوموتــانی" بنکــەی ســەربازیی ئــەو هەرێمــە زۆر چــڕوپڕ بــوو. "هــاوا"ش لەگــەڵ خێزانــی "قوموتــان" پێوەنــدییێکی دۆســتانەی دامەزرانــد. لــە ڕێگــای پێوەندییــەکانی "هــاوا" و خێزانــی قوموتانــەوە پێوەندییەکانی نێوان سیدار و قوموتان تاکوو دەهات گەرموگوڕتر دەبوون.

ئەگــەر کەســێك بــۆ یەکــەم جــار دەهاتــەوە ئــەو هەرێمــەو دەنــگو باســی ســیداری دەپرســی، دانیــشتوانی ئــەو هەرێمــە پێیــان دەگــوت: "ســیدار کــوڕی کەســێکی دەوڵەمەندەو ئەمساڵ قۆناغی زانستگە تەواو دەکاو دەبێتە ڕۆژنامەوان".

سـیدار ئـیتر بـۆ خـۆی ببـووە ئاغـای ئـەو ناوچـەیە. سـیدار هەرچـەند کـە زۆر دەسـکورت بـوو، بـەڵام لـە ژێـر سـایەی سـەری خـەزووری سـیدار جاروبـار وەزعیـان کەمێك باش دەبوو و زگیان تێر دەبـوو. خـەزووری سـیدار لـە هـەرێمی ترابـزۆن بـاخێکی گەورەی هەبوو و زۆر جاران میوەیان بۆ سیدار دەنارد.

وەزعی ئەوکاتی سـیدار لـە چـاو ئەوکاتـەی کـە لـەنێو گرتووخانـەدا بـوو، زۆر باشـتر بـوو. چـونکە لانیکـەم تـرسو گـرتنو ئەشـکەنجە نـەمابوو. خێزانـی سـیدار بـە هـۆی ئـەوەی کـە پزیـشك بـوو و کـاری زۆری دەکـرد، ببـووە خۆشەویـستی خـەڵکی ئـەو ناوچـەیە. ئـەو رۆژەی کـە سـیدار نەڕۆیـشتبایە بـۆ قاوەخانـەی ئـەو هەرێمـە، زۆر کـەس ئەو پرسیارەیان دەکرد: " سیدار بەگ بۆ ئەمڕۆ دیار نیە"؟.
سیدار بەم شێوەیە باسی لە سەفەرەکەی بۆ ئانکارا دەکرد:
" هـیچ کاتێـك لـە بـیرم ناچـێ، جارێکیـان سـەفەری ئانکـارام کـرد. مانگێـك بـەر لـە رۆیـشتنم بـۆ ئانکـارا، بەکەسـانی دەوروبـەری خـۆمم راگەیانـدبوو کـە مـانگی داهـاتوو دەبێ بـۆ تاقیکارییـەکانم برۆمـە ئانکـارا. ئـەم سـەفەرەی مـن لـە جـاران زیـاتر بـوو بـە هۆی بڕوا کردنیان بەقسەکانی من.

من بۆ کـارێکی خـۆم رۆیـشتبوومە ئانکـارا. مـاوەی بیـست رۆژێـك لـەوێ مامـەوە. کاتێــك گەڕامــەوە مــاڵ، دوای تــەواوبوونی کــارە رەسمیــەکانی رۆژانــەی بەرپرســە سەربازییەکانی ئـەو هەرێمـە، منـیش وەك جـاران رۆیـشتم بـۆ قاوەخانـە. ئەوانـەی لـەوێ بــوون بــە دەنگێکــی بــەرز، یــەك بەیــەك بەخێرهاتنــەوەمیان کــردو لــە ئاکــامی تاقیکارییەکانی منیان پرسی.

قایمـەقامی ناوچـەی "قـەزێ" کـورد بـوو، بـەڵام مرۆڤێکـی بـاش نـەبوو. چـونکە نـاوبرا خـەڵکی کوردسـتان بـوو، دەیـانگوت کـوردە. جـاری وا بـوو کـە گوندییـەکان دەهاتنــەوە لامو دەیــانگوت: " ئێمــە هاتووینــە لات، بــۆ ئــەوەی کــە بــەو قایمەقامــە هاووڵاتیەت بڵێی کە رێگای گوندەکەمان چاك بکات."

-ئەوان پێیان وابـوو مــن دەتــوانم کارێکیــان بـۆ بکـەم. جـاری واش بـوو کـە گوندییــەکان دەهاتنـــەوە لام و رەخنـــەیان لـــە "قوموتـــان" دەگـــرت. لـــە راســـتیدا نـــاوی مـــن و هاوسەرەکەم لەو هەرێمـە بـە باشـی بـڵاو ببـۆوە. دانیـشتوانی ئـەو هەرێمـە بـە یـەکتریان دەگوت:

"دەرفەتێکی چـاکە کـە ئـەو پزیـشکە هاتۆتـە ئێـرە. ئێمـە دەبـێ لـەم دەرفەتـە کـەڵکی باش وەرگـرین. بـەڵکوو لـە ژێـر سـایەی سـەری مێردەکـەی بتـوانین رێگـای گوندەکـەمان چاك بکەین. بەم شێوەیە ئەو داواکارییانە رۆژ بەرۆژ زیاتر دەبوون.

هــەموو رۆژێ لــە بەیانیــەوە تــاکوو کاتــژمێر پــازدە مــن و کــچەکەم رۆژبــین، لەگــەڵ یــەك لــە ماڵــدا دەبــووین. کاتێــك هــەوا گــەرم و خۆشــی دەکــرد، مــن کورســییەکەم هەڵــدەگرت و دەمــبردە دەرێ. لــەوێ خــەریکی خوێنــدنی کتێــب دەبــووم. هەرکــەس پێــی وا بوو کە من خەریکی خوێندنی دەرسەکانی خۆمم، بۆیە زۆر سەرنجیان نەدەدامێ.

رۆژێــك لــە رۆژان دیــسان مــن لــە دەرەوە خــەریکی خوێنــدن بــووم، جــاری وابــوو دەمخوێندو جـاری واش بـوو کـە دەرۆیـشتمە نێـو قـووڵایی بیرکردنـەوەوە. جـاری واش بـوو کە چاوم لە کاتژمێر دەکرد کە بزانم زوو یان درەنگە.

لــەنێو قــووڵایی بیرکردنــەوەو خوێندنــدا لــەناکاو بــە دەنگێکــی بــەرز راچــڵەکام: "ســیدار بــەگ، ســیدار بــەگ"!. کاتێــك ســەرم هــەڵێنا. ســەربازێك هاتــەوە پێــشیّ و گوتی: "سیدار بەگ! فەرمانـدەی ئێمـە گـوتی بـڕۆ بـانگی سـیدار بـەگ بکـە، بـا تـاکو ئێرە بێت".

بــە بیــستنی ئــەو قــسەیە تــرس و لــەرزێك دایگــرتم. مــن وا تێگەیــشتم کــە لــە دیاربەکرەوە هەواڵی گـرتنم هـاتووە، هـەر بۆیـە "قوموتـان" ئـەوانی نـاردووە بـە دوامـا. منیش بە ترس و لەرزەوە لەو سەربازەم پرسی:

- خێرە، بۆ چیە؟

- من هیچ شتێك نازانم، تەنیا قوموتان گوتی بڕۆ بانگی سیدار بەگ بکە.

- زۆر چاکە، برۆ من دواتر بۆ خۆم دێم.

ڕۆیــشتن بــۆ ئــەوێ تــەنیا هــەر بــە قــسە هاســان بــوو، بــەڵام دوای ڕۆیــشتنی ئــەو سەربازە ترس‌و لەرزێك دایگرتم، ئارەقەیێکی ساردم کرد. دڵم توند توند لێی دەدا.

کتێبەکــەم هــەڵگرت، کورســییەکەم بــردە ژووریێ‌و کــەمێك لــە ژووریێ دانیــشتم. "ڕۆژبــین"ی کــچم هــەر لــە دەورم دەخولایــەوەو دەیهەویــست وەك ڕۆژان کایــەم لەگــەڵ بکات. بـەڵام هێـزو تاقـەتم نـەمابوو. زۆر بـە دڵـساردیو تووڕەییـەوە جلوبـەرگی خـاوێنم لەبــەر کــردو بــەرەو نەخۆشــخانە وەڕێ کــەوتم‌و "هــاوا"م دی. پــێم گــوت: " هــاوا! قوموتان ناردوویەتی بە دوامداو دەبێ بڕۆم. دەمی کردەوەو دەیویست شتێك بڵێ، کە من بە پەلە دەرچووم بەرەو قەرەقۆڵ (بنکەی سەربازی).

کاتژمێر دەوروبــەری ســێ بــوو. "قــەرەقۆڵ" لەوبــەری ناوچــەکە بــوو، واتــە ناوچــەکە لە نێوان قـەرەقۆڵ‌و نەخۆشـخانە دابـوو. سـەرم داخـستبوو و پـەیتا پـەیتا بـەرەو قـەرەقۆڵ دەڕۆیــشتم. پــێم خــۆش نــەبوو کــە زوو بگەمــە ئــەوێ. بــەترس‌و دڵــەڕاوکێ، گەیــشتمە قەرەقۆڵ.

قــەرەقۆڵ لەســەر جێگــایێکی بــەرز ســاز کرابــوو. دەوروبــەری بــاخ‌و باخــات بــوو و ڕێگــایێکی چاکیــشی هــەبوو. لــەنێو ئــەو بــاخ‌و باخانــەدا خانوویێکیــان لــە بێتــۆن ســاز کردبــوو. دەوری ئــەو خانوویــە بــە بــەردی ڕەش هەڵــچنرابوو و ڕەنگێکــی ســپیان لــێ دابوو. حەوشــەیەکی گەورەشــی هــەبوو، لــەنێو حەوشــەکەدا کــەپرێك هــەبوو کــە بــە مێــو خەملێنــدرا بــوو. لــەژێر کەپرەکــەدا شــەش کورســی‌و مێزێکیــان دانــابوو. ئەمــە یەکــەم جار بوو کە من دەڕۆیشتمە ئەوێ.

لــە دەوری مێزەکــە چــەند کــەس بــە جلوبــەرگی خــاوێن‌و بــە کراواتــەوە دانیــشتبوون. کاتێــك کــە چــاوم پێیــان کــەوت، ترســەکەم زیــاتر بــوو و ئــەژنۆکانم ئەلــەرزین. مــن پــێم وابــوو کــە دەیانهــەوێ لێپرســینەوەم لێ بکــەن‌و بمنێــرن بــۆ گرتووخانــەی دیاربــەکر. دوو کەســیان کــە جلوبــەرگی زۆر جوانیــان لەبــەر کردبــوو، ســەرنجی منیــان بــۆ لای خۆیــان

راكێـشا. یـەكێك لـەوان سمێـڵ زەردێـك بـوو كـە بـە دیتنـی، ئەشـكەنجەگای دیاربـەكرم هاتـەوە بـیرو دونیـا لەبـەر چـاوم تاریـك بـوو. ئـەوكات ئەگـەر چـەقۆیێكیان لـێم بدایـە، خـوێنم لێ نـەدەڕژا. ئارەقـەییێكی سـاردم كـرد، نەمدەویـست نزیـك ئـەو مێـزە ببمـەوە. دەمهەویـست زەوی بقەڵـشێو خـۆمی تێیـدا بـشارمەوە. ترسـم لـە لێـدانو ئەشـكەنجە نەبوو. ترسم لـەوە بـوو كـە ئـەو درۆیـەی كردبـووم ئاشـكرا بـێو ئـیتر"هـاوا" و"رۆژبـین "یـش نـەتوانن، لـەوێ بـە شـێوەییێكی ئاسـایی بـژینو بـۆ جـاری دووهـەم ئـەوان بـەهۆی منەوە پەریشان بن. ئەگـەر ئێمـە لـە دیاربـەكر بووبـاین، كێـشە نـەبوو، بـەڵام لـەوێ زۆر زەحمەت بوو. هەر لەنێو ئەو خەیاڵانەدا بووم كە بە دەنگی قوموتان راچڵەكام:

- ئۆۆۆ سیدار بەگ!. دواتر رووی كردە هاوڕێكانیو پێیانی گوت:

- سیدار بەگ ئەوەیە.

قوموتـان لـە سـەر جێگاكـەی هەسـتاو هاتـەوە پێـشێو بـە خێرهـاتنێكی گـەرمی كردم. پێم گوت:

-خێرە قوموتان، منتان بانگ كردۆتە ئێرە؟!

دەمهەویست وەڵامەكـەم وەرگـرم كـە دیـتم هاوڕێیـانی دیكـەش هەسـتانە سـەر پـێو دەسـتیان دامـێو بـە گـەرمی بـەخێرهاتنیان كـردم. قوموتـانیش ئێمـەی بـە یـەكتری ناساند:

- سـیدار! ئـەو دوو كەسـە، هـاووڵاتی ئێـوەنو خـەڵكی "مـووش"ن. هاوڕێیـان ئـەوەش سـیدارەو خـەڵكی "مێـردین"ە. ئـیتر ترسـی ئـەوەم لـە دڵـدا نـەما كـە نـەكا بمگـرنو بمنێرنەوە بـۆ گرتووخانـە. پێكـەوە دانیـشتینو ئـەحواڵی یـەكترمان پرسـی. هـەر دووكیـان تەكنـسیەنی كارگـای چـا بـوون. كاتێـك ئێمـە چـاك یـەكترمان ناسـی، زۆرتـر خۆشـحاڵ بـوومو ئـیتر هـیچ ترسـێكم لـە دڵـدا نـەما. قوموتـان بـانگی سـەربازێكی خـۆی كـردو سەربازەكەش هاتە پێشێو گوتی:

- بفەرموو گەورەم.

قوموتانیش روی له من کردو گوتی:

- ده پێم بڵێ چی دەخۆی؟

مــن داوای "کووکــاکوولا "م کــرد. دوای ئــەو هــەموو تــرسو لــەرزە، "کوکــاکولا" دەچەســپا. دوای خــواردنی ئــەو ســاردیە، ســەربازەکان چــاییێکی خۆشیــشان بــۆ ئێمــە هێنایــەوە. ئێمــە خــەریکی چــای خــواردن بــووین کــە دوو کــەس لــە بەرپرســە ســەربازییەکانی ئــەو ناوچــەیە بــوون بــە میێــوانی ئێمــە. قوموتــان، ئێمــەی بــە یــەکتر ناساند. ئــیتر تــاکو دەهــات کــۆڕی ئێمــە گــەرمو گــۆڕتر دەبــوو. بینینــی ئــەو دوو گــەورە بەرپرسە بۆ من دەرفــەتێکی بــاش بــوو کــە نەمدەویــست هــەر وا بــە هاســانی لــە کیــسی بدەم.

لــەکاتی قــسەو بــاسو خــواردنی چــادا، دیتمــان کــە یــەکێك لــە دانیــشتوانی ئــەو هەرێمە هاتە لای نیگابانو پێی گوت:

- دەمهەوێ چاوم بە قوموتان بکەوێ. قوموتانیش بانگی کردو پێی گوت:

- دا وەرە ئێرە، بزانم چت دەوێ، خێرە؟

- قوموتــان! "بــەیتاری" ئێمــە لــە ناوچــەی "قــەزێ" هــاتووە ئێــرەو دەڵــێ، ئەگــەر قوموتــان کــاری نــەبێ، مــن دێــمو چــاییێکی لەگــەڵ دەخۆمــەوە. لەگــەڵ تــەواو بــوونی قسەکەی، قوموتان پێی گوت:

- پێی بڵێ با بەپەلە خــۆی بگەیەنێتــە ئێــرە، ئــەوە چــەند هــاوولاتییێکی ئــەو، هاتوونەتــە ئێرە. زۆری پێ نەچــوو کــە"بــەیتار"یــش هــات. جــاری یەکــەم بــوو کــە یــەکترمان دەدی. قوموتــان ئێمــەی بــە یــەکتری ناســاند. ئــەو خــەڵکی "روحــا" بــوو و کوردیــشی دەزانــی. زۆر لەمێژ بوو کە بە کوردی قــسەم نــەکردبوو. ئــەو ئێوارەیــە بــە دڵــی خــۆم قــسەم کــرد. لە راستیدا قوموتان لــەوەی کــە پێکــەوە بــە زمــانی کــوردی قــسەمان دەکــرد زۆر قــەڵس بوو، بەڵام قوموتــان چــەند رۆژ دواتــر پێــی گــوتم کــە ئــەو شــەوە بــە کــوردی قــسەکردنی ئێمــە زۆر قــەڵس بــووە. ئێمــە هــەموومان پێکــەوە لەبــەر ئــەو بــا فێنکــەی دەرێ،

شەوێکی زۆر خۆشمـان رابـوارد. هێنـدێك لـە هاوڕێیـان زۆریـان خـواردو بووڕانـەوە. کـات تێپـەر دەبـوو و منـیش لـە بـیرم نـەمابوو کـە خێـزانم لـەوە ئاگـادار کەمـەوە کـە هـیچ ترسـێك لـە گـۆڕێ نیـە. تـاکو بەرەبـەیان خـەریکی خواردنـەوەی ویـسکی بـووین. دواتـر کە گەیشتمە ماڵ، خێزانم تا ئەوکاتەش هـەر بەخـەوەر بـوو و لـە ترسـی ئـەوەی کـە نـەکا دیسان زیندانی کرابم، چـاوەڕوانم بـوو. ئـەو زۆری خـۆش دەویـستمو ئـاواتی ئـەوە بـوو کـە هەموو کاتێك لەلای بمو پێکەوە حەسرەتو ئێشو ئازاری رابردوو لە بیر بەرینەوە.

سەرەڕای ئەمانە هەر پێـی خـۆش بـوو کـە مـن لەسـەر کـاری سیاسـی بـەردەوام بمو قەت تێکەڵ بە کاری سیاسـی نـەدەبوو و ئەگـەر کـارێکی لـە دەسـت هاتبـا، بـە گـوێرەی هێــزو توانــای خــۆی هاوکــاریی دەکــردم. رۆژێ دواتــر ئــەو هەواڵــە بــڵاو بــۆوە کــە "بەیتار"یش هاوولاتی سـیدارە. تـاکوو دەهـات وەزعـم باشـتر دەبـوو، لـە لایێکـی تـرەوە چارەنووسمان نادیار بوو. پارەمان نـەبوو و زۆر جـار ئاواتمـان بـوو کـە نیـو کیلـۆ گۆشـتمان لەسەر سفرە هەبێ.

بەشی دووهەم

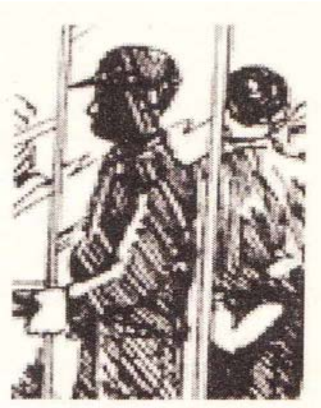

لــەو رۆژە خۆشــانەدا کــە خــۆر بــە تیــشکی بــە تینــی خــۆی گــەرمای دەبەخــشیە سروشــت، مــن "رۆژبــین"ی خــۆمم دەنــاردە لای منداڵــەکان بــۆ ئــەوەی کــە بۆخــۆی کایــە بکــات. بــۆ خۆشــم کتێــبکم هەڵــدەگرتو دەهاتمــەوە دەرێو لــەوێ خــەریکی خوێندنــەوە دەبــووم تــا ســەعات ســێی دوانیــوەڕۆ. دواتــریش بــەرەو قاوەخانــە وەڕێ دەکــەوتم. ئــیتر ئــەوە ببــووە کــاری رۆژانــەم. هــەموو کەســێك پێــی وابــوو کــە مــن خــەریکی خوێنــدنی دەرسەکانی خۆمم. هەر بۆیە هیچ کەسێك تا سەعاتی سێ نەدەهاتە لام.

نەخۆشــخانە لــەلای راســتی شــارو لەســەر تەپۆڵکــەییێك هەڵکــەوتبوو. ناوچــەی دەریــای رەش هــەر هــەمووی دارو تەپۆڵکەیــە. شــوێنی نەخۆشــخانە زۆر خــەلوەت بــوو و بــە شــێوەییێکی زۆر مــۆدێرن ســاز کرابــوو و دەوروبەرەکــەی بــە داری "چــام" خەملێنــدرابوو. رێگــای گــشت گوندەکانیش لــەوێوە تێدەپــەڕی. ئەوانــەی کــە پێویــستیان بــە نەخۆشــخانەکانی نێــو شــار نەبوایــە، ســەردانی ئــەو نەخۆشــخانەیەیان دەکــردو دواتریش دەگەڕانەوە بۆ نێو گوندەکەیان.

دیمـەنێکی زۆر سـەرنجڕاکێش بـۆ مـن ئـەوە بـوو کـە لاوێکـی تەمـەن بیـستو پێـنج تاکو سـی سـاڵ هـەموو ڕۆژێ بـەیانیان زوو دەڕۆیـشتە سـەر ئـەو تەپۆڵکەیـەی بەرامبـەر نەخۆشـخانەو تـاکو ئاسمـان تاریـك دادەهـات هـەر لـەوێ دەمایـەوە. ئـەو زۆر سـەرنجی منـی بـۆ لای خـۆی ڕاکێـشابوو. ئـەو وەك گوندییـەکانی تـر نـەبوو، بـەڵکوو ئـەو وەك کەسێکی تووڕەو غەمگین دەهاتـە بـەر چـاوو لـەکاتی هاتوچـۆدا قـەت سـڵاوی لـە کـەس نەدەکرد. جاری وابوو چاوی لە مـاڵی ئێمـە بـوو، وەك ئـەوەی کـە بڵـێ پـێم خۆشـە بێمـە ماڵی ئێوە، بەڵام ناتوانم."

لە سـەرەتادا پـێم وابـوو کـە نـاوبراو لەبـەر ئـەو ژنانـەی کـە لـە نەخۆشـخانەدا کـار دەکـەن، هاتوچـۆی ئـەوێ دەکـات. ئەوانـەی کاریـان دەکـرد یـەکێکیان خێزانـی مـن بـوو کە وەك پەرەسـتار کـاری دەکـردو ژنێکـی دیکـە وەك "دادووك "لـەوێ بـوو، کـە ئـەویش مێـردی بـە کارمەنـدێکی نەخۆشـخانە کردبـوو. مـن زۆر بـیرم لـەوە دەکـردەوە کـە ئـاخۆ ئەو کابرایە بەدوای ژنی منەوەیە، یان بە دوای کەسێکی دیکەوەیە؟

لە کاتێکدا کە هـەوا زۆر خۆشـی کردبـوو و تـشیکی زێرینـی خـۆر پـەڕو بـاڵی خـۆی بەسـەر ئـەو هەرێمـەدا کێـشابوو، دەمهەویـست ئـێشو ئـازاری چـەند سـاڵەی خـۆم لـە گرتووخانـە، لـەو هـەوا خـۆشو دڵڕفێنـەدا لـە بـیر بکـەم. هـەر بۆیـە دەسـتم دەدایـە کورسییێكو دەڕۆیشتمە دەرێو خەریکی خوێندنەوەی کتێب دەبووم.

ڕۆژێـك مـن تاقـەتی خوێنـدنم نـەمابوو و هـەروا خـەریکی هەڵـدانی لاپـەڕەکانی کتێبەکـەم بـووم، کـە لـە ناکـاو دیـتم ئـەو کابرایـە کـە هـەموو ڕۆژێ هاتوچـۆی ئـەو دەوروبەرەی دەکرد، لێم نزیك کەوتەوەو جگەرەییێکی لە نێو زاری ناو پێی گوتم:

-ڕاستی ئاورت پێیە کە جگەرەکەمی پێ هەڵکەم؟

فەندەکەکەم دەرهێنـاو ویـستم کـە بـۆ خـۆم جگەرەکـەی هەڵکـەم، بـەڵام هاتـە پـەنا گوێمو بە چپەوە پێی گوتم:

- دەردی من زۆر گرانـە. وام بیـستووە کـە تـۆ رۆژنامـەوانی؟ پـێم خۆشـە پێـت بڵـێم کـە ئەو ئاورەی من تێیدا دەسووتێم چیە؟

-لە نێو چ ئاورێکی، خێرە؟

- کەس ئاگای لە حاڵی من نیـە، دەمهـەوێ هـەر کـەس ئاگـای لـەو ئـاورە بـێ کـە مـن تێیدا دەسووتێم. داوام ئەوەیە کە ئەو شتانەی بۆتی باس دەکەم، بینووسی.

- زۆر باشە. هەر کاتێك پێت خۆش بێ، دەست پێ دەکەین.

- زۆر چاکە، بەیانی ئەو کاتـەی کـە مـن لێـرەوە را تێدەپـەڕم، ئـەتۆش بـە دوامـدا وەرە، بەڵام پێنووس و دەفتەرت لە بیر نەچێ؟

- باشە دڵنیا بە.

ئیتر رۆیشتو منی بـە جێهێـشت. منـیش تێرامـام کـە بۆچـی ئـەو پێـی خـۆش بـوو دەردی دڵی خۆیم بۆ باس بکا.

- رۆژی دواتر من بەرەو نەخۆشخانە وەڕێ کەوتمو چومە لای خێزانم و پێم گوت:

- "هـاوا"! مـن ئێـستا دەرۆمـە لای ئـەو پیـاوەی کـە ئـەو رۆژە بـۆم بـاس کـردی. ئەتۆش ئاگات لە رۆژبین بێ.

- باشە، خەمت نەبێ. بەخێر چی.

- من بەرەو ئـەو تەپۆلکەیـەی کـە لـە بەرامبـەر نەخۆشـخانەوە بـوو رۆیـشتم. دیـتم ئـەو کابرایە لەوێ لە ژێر دارێك دانیشتووەو چاوەڕوانی منە.

سـڵاوم لـێ کـردو ئـەویش بـە خێرهـاتنی کـردم. مـن ویـستم کـە شـەرمی بـشکێ، هەر بۆیە بەرلەو دەستم پێکردو گوتم:

- ئەوا من هاتم، بزانم چیم پێ ئەڵێی؟ دە بفەرموو.

- بەخێر بێی.

- خێر بێتە رێت.

- قوربـان مــن هـیچ خێـرو بێـرم نـاویٚ! مــن ئەونـدە تاوانبـارم کـە تاوانـەکانم بـە هـیچ خێرێك ناشۆردرێتەوە.

مەبەستەکەی ئاشکرا بوو کە چـی دەڵـێ. ئـەو دەیویـست بێتـە قـسانو زۆر شـتم پـێ بڵێ. مــن وەك رۆژنامــەوانێك پـێم گـوت، بـا بڕۆینـە سـەر ئـەو بابەتـەی کـە ئـەو باسـی کردوە.

- ئاخۆ دایكو باوکت ماون؟

- بەڵێ.

- ئێوە چەند بران؟

- بۆ چـیتە کـە ئێمـە چـەند بـراین؟ چـونکە ئێمـە لـە یـەکتر دابـراینو دایـكو باوکیـشم منیـــان وەك ئـــەولادی خۆیـــان قبـــووڵ نیـــە. خوشـــك و براکانیـــشم نامـــدوێنن، بـــەڵام حەقیانە، چونکە زۆر ئەزیەتو ئازاریانم داوە.

- بۆچی، هۆیەکەی چیە کە ئەزیەتی ئەوانت کردوە؟

دوای ئەو پرسـیارەی مـن، راوەسـتاو جگـەرەیێکی هـەڵکرد. زانـیم کـە دڵـی پـڕە، رەنـــگو روی تـــەواو ســـوور هەڵگـــەڕا بـــوو و فرمێـــسك لـــە چـــاوانی دەبـــارین. ســـەری داخستو بەم شێوەیە دەستی کرد بە قسە کردن:

- ئـەو شـتەی دەمهــەویٚ لـە گـەڵت بـاس بکـەم، بـەم شـێوەیەیە کـە مـن خـەڵکی گوندی دەوروبـەری بـەحری رەشـم. لـەویٚ لـەدایك بـووم، خۆزگـە لـە دایـك نـەدەبووم. بـۆ ئەوەی ئـەو بەڵایانـەی لـە گرتووخانـەی دیاربـەکردا دەمهێنایـە سـەر ئـەو مرۆڤـە باشـانە نەمـــدیبان. زۆر بـــاش دەبـــوو ئەگـــەر بمتوانیبـــا داوای لێبـــوردنم لـــەو کەســـانە کردبـــا کـــە ئەشـکەنجەم کـردون. بـەڵام چـاك دەزانم کـە تـەنیا بـە لێبوردنێـك نـاتوانم قـەرەبووی ئـەو هــەموو ئەشــکەنجانە بکــەم کــە لــە گرتووخانــەدا بــە ســەریاندا هێناومــە. ئــەوە لــە روی ترسەوە نیە کە ئەم قـسانە دەکـەم، مـن هـەموو شـتێکم لـە دەسـت داوە، شـتێك نـەماوە کە لە دەستی بدەم. من ئیتر ترسم لە مردنیش نیە.

لەویٚ وەك ئەوەی كە بڵـێ "بڕوانـە، مـن دەمهـەویٚ هـەموو شـتێكت بـۆ بـاس بكـەم، من لە هـیچ بـەڵاییێك ناترسـم كـە بێتـە سـەرما. تـەنیا دەمهـەویٚ ئـەو شـتانەی كـە لـە تاریكیدا ماون بۆ ئێوە رونی كەمەوە"، بەم شێوەیە درێژەی بە قسەكانی دا:

"ئەو كولتوورەی كـە لـە گرتووخانـە فێـری ئێمـەیان دەكـرد، بـەم شـێوەیە بـوو كـە دەبوایـە ئەشـكەنجەی وامـان بـەكار هێنابـا، كـە بەندییـەكانمان چاوترسـێن كردبـا. ئەوانەی فێری ئـەو كولتـووره ببـوون بـە هـیچ شـێوەییێك نەیانـدەتوانی خۆیـانی لیٚ رزگـار بكـەن. ئەگـەر تـۆ گـوێم لیٚ بگـری، مـن هـەمووی ئەوانـەت یـەك بەیـەك بـۆت شـی دەكەمەوە. هۆیـەكانی ئـەو ئەشـكەنجانە بـە تـەواوی بۆتـان بـاس دەكـەم. بـۆ ئـەوەی كـە هەركەس بزانیٚ كە گاردیانەكان سەربەخۆ نەبوون.

هەر وەك پێـشتریش باسـم كـرد، مـن خـەڵكی گونـدێكی دەوروبـەری بـەحری رەشـم. بنەماڵەی مـن نـە دەوڵەمەنـدو نـە هـەژار بـوون. دەتـوانم بڵـێم كـە ژیـانێكی ئاسـاییمان هەبوو. ئێمە سیٚ كوڕو چـوار كـچی مـاڵ بـووین. مـن بـرا گـەورەیان بـووم. ئـەوكات لـە گونـدی ئێمـە قوتابخانـە سـاز نـەكرابوو و بـۆ وانـە خوێنـدن دەبـوا هاتوچـۆی گونـدێكی ترمـان كردبـا. بـۆ خوێنـدنی قۆناغـەكانی دیكـەش دەبوایـە رەوشـی ئابووریـت بـاش بوایـە، چـونكە لەشـار پێویـست بـوو كـە خـانوو بـە كـریٚ بگـریو لـەویٚ خوێندنەكـەت درێژە پیٚ بدەی.

- مـن كـە بنەماڵەكـەم دەوڵەمەنـد نـەبوونو تـەنیا نـان هێنـەری مـاڵێش مـن بـوومو دەبوایە بەردەوام كارم كردبا، هـەر بۆیـە نـەمتوانی بـۆ خوێنـدن بڕۆمـە گونـدێكی دیكـە، یان بڕۆمە ناو شار. منو بـاوكم پێكـەوە بـژێوی ژیـانی خۆمـان دابـین دەكـرد. چـونكە بـۆ دابـین كردنـی بـژێوی ژیـانی رۆژانـەی خۆمـان زەحمـەتی زۆرم دەكێـشا، هـەر بۆیـە مـافی بڕیاردانیشم هەبوو و بـاوكم گـوێی لـیٚ رادەگـرتم. منـیش ویـستم ئـەو مافـە بـۆ خوشـكو براكـانم بـەكار بێـنم، هـەر بۆیـە ویـستم كـە بیـاننێرم بـۆ قۆتابخانـە. كاتێـك ئـەو مەسەلەیەم لەگەڵ باوكم بـاس كـرد، جـاری یەكـەم لەگـەڵ ئـەو پێـشنیارەی مـن دژایـەتی

کـردو گـوتی: " کـوڕم، بڕوانـە! ئێمـە ئەوەنـدە دەوڵەمەنـد نـین کـە بتـوانین بیـانـنێرین بـۆ قوتابخانە. چـوونکە پـارەی زۆری دەوێ. هـەروەها دەبـێ خانوویـان بـۆ بـەکرێ بگـرین. لـە راسـتیدا تێـدا دەچـین. جـارێ لێگـەرێ، بـا ئـەوانیش لەگـەڵ ئێمـە کـار بکـەنو وەزعەکەمان باشـتر بـێ". بـەڵام مـن لەگـەڵ ئـەو بۆچـوونەی بـاوکم نـەبوومو پـێم گـوت: "باوکە! مـن زیـاتر کـار دەکـەم بـۆ ئـەوەی کـە وەزعمـان باشـتر بێـت. مـن نـاهێڵم کـە ئـەوان بـۆ ئێمـە ببنـە سـەربار. بـە کـاری زیـاتر بـژێوی هـەموومان دابـین دەکـەم. ئێـوە تەنیا رازی بنو بەس".

بـاوکم کـەمێك نـەرم بـوو و گـوتی: "باشـە کـوڕم، کـەیفی خۆتـە. بـەڵام ئەگـەر رۆژێك لە رۆژان تووشی کێشەیێك بـین، ئـەوکات بـە بـیرت دێـنم کـە خـەتای تـۆ بـووە". کاتێـك خـەرجی خوشكو براکـەم کەوتـە ئەسـتۆم، ئـیتر خۆشـیم لێ بـڕاو بـارم قـورسو گران بـوو. بـەڵام مـن زۆر گـوێم لـێ نـەبوو، چـونکە ئـاواتی مـن دەرس خوێنـدنی ئـەوان بوو. هەر بۆیـەش بـە چـڕوپڕی خـەریکی کـار کـردن بـوومو ئـیتر شـەو و رۆژم بـۆ نـەبوو. ئـەوکات تەمــەنم ببــووە بیــست ســاڵو بەرپرســایەتیم قورســتر ببــوو. نەمدەهێــشت خوشكو براکەم هـیچ کـەمو کوڕییەکیـان هـەبێ. بـەڵام تەمـەنم ببـوە بیـستو کـاتی ئـەوە هاتبوو کـە بڕۆمـە خزمـەتی سـەربازی. چـونکە خزمـەتی سـەربازی وەك قـەرزی دەوڵەتـە لە سـەرت. راسـتییەکەی بڵـێم، هـەر کاتێـك باسـی خزمـەتی سـەربازی دەهاتـە گـۆڕێ، زۆر دەترســام. چــونکە خوێنــدەواریم نــەبوو و بــیرم لــەوە دەکــردەوە کــە منــی نەخوێندەواری داماو، لەنێو هاوڕێیانی دیکەدا چۆن دەتوانم بژیم!.

دەردی من تـەنیا ئەمـە نـەبوو، دەردی هـەرە قـورسو گـران نـەبوونی پـارە بـوو. " ئاخۆ ئەگەر بڕۆمە خزمەتی سـەربازی، کـێ پـارەم بـۆ دەنێـرێ؟ لـە نێـو هاوڕێیانـدا چـۆن دەتوانم بەبێ پارە بـژیم". کـارکردنی بـاوکم ئـەو پـەری بەشـی خوشـكو براکـانی دەکـرد. باوکم پێی دەگوتم: "ئەتۆ نـەت هێـشت کـە ئـەو منداڵانـە بـۆ ئێمـە کـار بکـەنو ئـەوانت نـاردە قوتابخانـە، هـەر بۆیـەش وەزعـی ئابووریمـان زۆر خراپـە. ئەگـەر ئـەوانیش کاریـان

کردبا، وەزعی ئابووریمان باش دەبوو و چاومان لە دەستی کەس نەدەبوو. من ئەوەی لە دەستم بێت بۆت دەکەم، بەڵام ئەتۆش دەبێ بە پێی رەوشی ئابووریی ئێمە داواکاریت هەبێ".

رۆژ لە دوای رۆژ تێدەپەڕی‌و کاتی ئەوە هاتبوو کە من بڕۆمە خزمەتی سەربازی. ئەوە بوو کە منیش وەك هەموو هاوڕێیەکی خۆم، ماڵاوائیم لە دایك، باوك، خوشك‌و برام کردو کەوتمە ڕێ. رووم کردە ئەو شارەی کە یەکەم جار بوو نێوم بیستبوو. ترس‌و لەرز دایگرتبووم‌و مردنی خۆمم پێ باشتر بوو لەوەی کە بڕۆمە ئەو شارە. دایکم وەك باران فرمێسك بە سەر گۆناکانیدا دەباری. باوکم دەیگوت:

- کوڕم! خزمەتی سەربازی قەرزی پیاوەکانە. ئەو کەسەی نەڕواتە خزمەتی سەربازی، هەر پیاو نیە.

باوکم زۆر هەوڵی دەدا کە ورەم پێ ببەخشێ، بەڵام نەیدەتوانی. من بەرەو ئەو شارە وەڕێ کەوتم، ئەو شارەی کە دەیانگوت :" خەڵکەکەی دڕو وەحشی‌و مرۆڤ خۆرن". کاتێك ئەوەم دەبیست، ئارەقەیێکی ساردم دەکردو یاو و لەرز دایدەگرتم.

بە دەنگی بڵێندگۆی ئوتوبوس ئاگادار بوومەوە کە ئوتوبوس وەڕێ دەکەوێ. بۆ دواجار هەموویانم ماچ کرد، وەك ئەوەی کە رێگای مان‌و نەمان، رێگای هات‌و نەهاتم لە پێش بێ. پێم وایە، باوکم لە وەزعم تێگەیشتبوو، هەر بۆیەش پێی دەگوتم:

-کوڕم، کاتێك گەیشتیە شوێنەکەت، خێرا ئاگادارمان بکە، بۆ ئەوەی کە بزانین گەیشتوویەتە شوێنەکەت‌و دواتریش خوا گەورەیە. هیچ خەم مەخۆ، دوو ساڵ وەك ئاو تێدەپەڕێ. بەچاولێکنانێ تەواو دەبێ.

دوایین قسەکانی باوکم وەك زەنگۆڵەیێك لە گوێمدا دەزرنگایەوە، "خەم مەخۆ دوو ساڵ وەك ئاو تێدەپەڕێ ". من پێم خۆش بوو کە دوو ساڵ وەك ئاو تێپەڕ بێ. دەمهەویست بڕوا بەو قسەیەی باوکم بکەم. بەڵام بڕوا کردنەکەی زەحمەت بوو.

چـونكه لـه دياربـه‌كر نـه‌ك دوو سـالْ، دوو رۆژيـش تـه‌واو بوونه‌كـه‌ی زۆر ئه‌سـته‌مه. لـه نێـو وه‌حـشيه‌كاندا كـات چـۆن تێپـه‌ڕ ده‌بـێ؟. زۆر بـه بـێ هيواييـه‌وه ماڵـاواييم لـه وان كرد.

سواری ئوتوبووس بـووم‌و كه‌وتمـه نێـو خـه‌ياڵێكی قـووڵ. ئوتوبـووس راوه‌سـتابوو يـان ده‌ڕۆيشت، ئاگام لێ نه‌بوو.

به ده‌نگی به‌رزی ياريده‌ده‌ری شۆفێری ئوتوبووس كه ده‌يگوت:

"ئێمه ٣٠ خوله‌ك لێـره راده‌وه‌سـتين، پـاره‌ی چـای خـواردن لـه ئه‌سـتۆی شـيركه‌ته"، لـه خـه‌و راچـڵه‌كام. چـاوه‌كانم كـرده‌وه‌و رۆيـشتمه خـوارێ لای ئاورێژه‌كـه‌و ده‌سـتو چـاوه‌كانم شۆرد. دواتر چاوێكم به ده‌وروبه‌ری خۆمدا خشاند كه ئه‌و شوێنه زۆر بۆم نامۆ بوو.

ئاسمـان تاريـك داهـاتبوو. بـه تاريـك بـوونی ئاسمـان زانـيم كـه ئێمـه رێگـايێكی زۆرمـان بريـوه. هـه‌ر كه‌سـێك خـه‌ريكی شـتێك بـوو. هێنـدێكيان نوێـژيان ده‌كـرد. هێندێكيان خه‌ريكی نان خـواردن‌و چـای خواردنـه‌وه بـوون. منـيش لـه برسـان زگـم قـوره قوره پێكه‌وتبوو. به‌ڵام له ناڕه‌حه‌تيان گه‌ده‌م هيچی هه‌ڵنه‌ده‌گرت:

لـه بـاتی خـواردن، منـيش وه‌ك ئه‌وانـه‌ی ده‌رۆيـشتنه مزگـه‌وت، مه‌سـينه‌م هه‌ڵگرت‌و بـه ناتـه‌واوی ده‌سـتنوێژێكم گـرت. ده‌سـتنوێژ گـرتنم چـاك نـه‌ده‌زانی، چـونكه تا ئه‌وكاتيش نوێژم نه‌كردبوو. هه‌ر بۆيه چـاوم لـه ده‌وروبـه‌ری خـۆم بـوو، بـۆ ئـه‌وه‌ی بـزانم كـه چـۆن نوێـژ ده‌كـه‌ن. ئـه‌وان له‌گـه‌ڵ ئـه‌وه‌ی كـه راسـتو نـه‌وی ده‌بوونـه‌وه‌و تـه‌وێڵيان له‌سـه‌ر عـه‌رز داده‌نـا، هێنـدێك وشـه‌يان ده‌هاتـه‌وه سـه‌ر زار، بـه‌ڵام نه‌مـده‌زانی ئـه‌و وشانه چين كه ئه‌ڵێنـه‌وه. بـه‌بێ ئـه‌وه‌ی كـه ئـه‌وان ئاگايـان لـه وه‌زعـی مـن بـێ، ده‌سـتم كرد به نوێژ كردن‌و له‌گه‌ڵ خۆمدا ده‌مگوت:

- خوايه! لـه‌و به‌ڵايـه رزگـارم كـه. مـن لـه‌نێو ئـه‌و وه‌حـشيانه‌دا چـی ده‌كـه‌م. مـن چـۆن ده‌تـوانم دوو سـال تـه‌واو بكـه‌م. خوايـه ره‌حمـم پـێ بكـه، ئـامين!. لێـره بـوو كـه ده‌نگـی ياريده‌ده‌ری شۆفێرم هاته‌وه گوێ كه به بڵێندگۆ ده‌يگوت:

"ئوتوبووســی "ئولوسـۆی" کـه لــه ترابزۆنــەوه هاتوتــه دیاربــەکر، ئێــستا حەرەکــەت دەکــات. ســەفەرتان بــەخێر بــێ". دەســتم لــه نوێــژ هــەڵگرتو بەپەلــه هاتمــەوه ســەر جێگامو دانیشتم. دیسانەکه کەوتمه نێـو خـەمو خـەیاڵ. دیـار بـوو کـه شـۆفێرەکه کـەیفی سـاز بـوو، چـونکه زگـی خـۆی چـاك داگرتبـوو. ئـەو چـایەکەی خواردبـوو، جگەرەکەشـی کێــشابوو و شــریتێکی خــستبووه ســەر زەبتــی ئوتوبووســەکەو دەنگــی دابــوویێ. ئــەو دەنگەم زۆر بەدڵ بـوو. دەتگـوت ئـەو گۆرانیبێـژه ئاگـای لـه تـەواوی ئـێش و ئازارەکـانی منه.

بەشی سێهەم

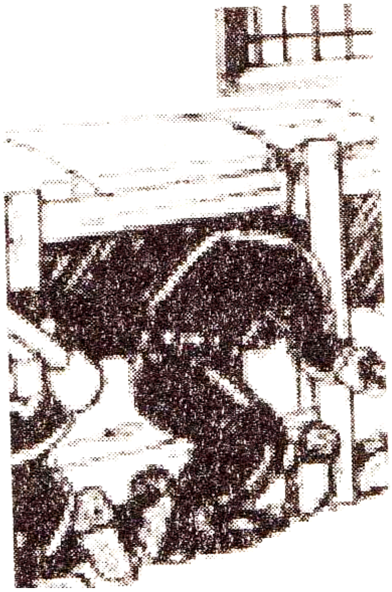

کاتــژمێر چــواری بــەیانی بــوو کــە گەیــشتینە دیاربــەکر. چــاوێکم بــە دەوروبــەری خۆمدا خشاند بـۆ ئـەوەی کـە بـزانم ئـەو ئەشـکەوتانەی کـە تێـدا دەژیـن چـۆنە. چـونکە لەلای ئێمە دەیانگوت:

"خــەڵکی ئــەو هەرێمــە لــە ئەشــکەوتدا دەژیــن". مــن وام بیــستبوو، بــەڵام کاتێــك لە دەوروبەری خـۆم ڕوانـیم زۆر قەسـری گـەورەم بینـی. سـەرەتا بـڕوام نـەدەکرد کـە ئێـرە دیاربەکرە، هەر بۆیە لە یەکێکم پرسی:

- ئامۆزا! ئێرە کوێ یە؟

- ئێرە دیاربەکرە، دیاربەکر. ئاخۆ بە هەڵە لە ئوتوبوس دابەزیوی؟

- نە، نە. لـە راسـتیدا مـن تـەواو حەسـابووم. لەگـەڵ خۆمـدا قـسەم دەکـرد کـە ئـاخۆ بۆ لای ئێمە دەیانگوت:

" ئەوانــەی لێــرە دەژیــن، نــە خانوویــان هەیــەو نــە وەك مــرۆڤیش دەژیــن. بــەڵام ئێــستا کــە دەبیــنم کۆشــکەکانی ئێــرە لەوانــەی خۆمــان زۆر بــەرزترو خۆشــترن. خــەڵکی ئێــرەش وەك خــەڵکی لای خۆمــانن‌و جلوبەرگەکانیــشیان لەوانــەی لای ئێمــە جــوانترو خاوێنترە". لە حەیفان دەستم کرد بـە نـچە نـچ. یـەکێك لەوانـەی لـە تەنیـشتم بـوو، لێـی پرسیم:

- ئامۆزا! خێرە، شتێکت لەبیر کردوە؟

- نە، نە.

ئــاخۆ بۆچــی ئــەو درووە گەورەیــە لای ئێمــە ســاز کرابــوو و لەســەر خــەڵکی ئێــرە روانینێکی بەم شــێوەیە هــەبوو؟ مــن هــیچ لێــی تێنەگەیــشتم. کــاتی زۆرم بــۆ بیرکردنــەوە نەبوو. هەرکە چــاوم بــەو کۆشــکە گەورانــە دەکــەوت بزەیــەکم دەهاتــە ســەر لێــوان. بــەڵام ئەوە کە لــەو دوو ســاڵەدا چــی رووی دەداو چــیم بەســەر دێــت، جــارێ روون نــەبوو. کــەس نەیــدەزانی لــەکاتی خزمــەتی ســەربازیدا چــی رووی دەدا. ئەوانــەی دەڕۆنــە خزمــەتی ســەربازی، ئەگــەر تــاکوو کۆتــایی تەمــەنی خۆشــیان بــاس لــە بیرەوەرییــەکانی دەورانــی خزمــەتی ســەربازی بکــەن، هــەر تــەواو نــابێ. منــیش وەك هــەر موســافرێکی دیکــە ویــستم جانتاکــەم لــە یاریــدەدەری شــۆفێر وەرگــرم، بــەڵام ئەوەنــدەم دی کــە کەســانێك دەوری منیــان گرتــووەو هــەر کامــەیان دەســتیان بــۆ لای جانتاکــەم درێــژ دەکــردەوە دەیگوت:

- من بە پارەیێکی کەمتر جانتاکەت دەگەیەنمە شوێنی مەبەست.

- یەکێکی تر دەیگوت:

- نە، من ئەرزانتر دەیگەینم.

سەرەتا من نەمزانی مەبەستیان چیە، بــەڵام دواتــر تێگەیــشتم کــە ئەمانــە پارەیــان نیەو بۆ ئەوەی کە پارەیان وەدست کەوێ، ئــەو کارانــە دەکــەن. بــەڵام لــە بــەر ئــەوەی کــە من پارەیێکی کەمم هەبوو، جانتاکەم هەڵگرت‌و بە یاریدەدەری شوفێرەکەم گوت:

- من چۆن خۆم بگەیەنمە بنکەی خزمەتی سەربازی؟

دواتریش ئەو کاغـەزەی کـە نـاو و نیـشانی لەسـەر بـوو، پیـشانی ئـەو کابرایـەم دا. ئـیتر سـواری مینـی بـوس بـووم‌و بـەرەو ئـەو شـوێنە وەڕێ کـەوتم. ئـەویش چ شـوێنێك، شوێنی زۆرو ئەشکەنجە، ئەو شوێنەی کە وەك ئاژەڵیش چاو لە مرۆڤ ناکەن".

کاتێـك کـە وشـەی "کورتۆگلـو" (شـوێنی خزمـەتی سـەربازی)ی کەوتـە سـەر زار، لــە ناکــاو رەنــگ‌و رووی گــۆڕا، کــەمێك راوەســتاو جگــەرەییێکی هــەڵکردو ویــستی قسەییێك بکات، بـەڵام هیـچی نـەگوت. مـژێکی لـە جگەرەکـەی داو چـاوێکی لێ کـردم‌و گوتی:

- کورتۆگلـو، کورتوگلـۆ! مەگـەر ئەشـکەنجەی ئـەوێ لـە هـی گرتووخانـە کـەمتر بـوو. لـەوێ زۆر کـەس بـێ سەروشـوێن کـران‌و زۆر کەسـیش سـوتێنران یـان کـوژران‌و سـەقەت کران. ئاخ! ئاخ! نازانم باسی چی بکەم.

دوای هەناسە هەڵکێشانێکی قووڵ دیسانەوە درێژەی بە قسەکانی دا.

"ئــیتر رۆژانــی خزمــەتی ســەربازی دەســتی پێکردبــوو و منــیش وەك هــەر کەسـێکی‌تـر جلوبـەرگی سـەربازیم لـە بـەرکردبوو و سـەرم بـە مەکینـەی ژمـارە سـێ تاشیبوو و لـەنێو جلوبەرگـەکانم ببوومـە کەسـێکی‌تـر. زۆر کـەس ئـەو جلوبەرگانـەی لـێ دەهـاتن، بـەڵام بـۆ مـن وا نـەبوو. هـەموو رۆژێ دوای خـواردنی نـانی بـەیانی مەشـقی سەربازی‌و ئەشکەنجەو ئـازارو ئەزیـەت دەسـتی پـێ دەکـرد. لـە راسـتیدا کـەس نیـە کـە خزمەتی سەربازی بەبێ کـوتو لێـدان تـەواو بکـات. ئەوانـەی کـە ئـەو بەڵایـەیان بەسـەر دێ، مردنی خۆیانیان پێ باشـترە لـەوەی کـە بڕۆنـە خزمـەتی سـەربازی. بـە هـۆی ئـەوەی کـە مـن خوێنـدەواریم نـەبوو و لـە گونـد گـەورە ببـووم، لێـدانێکی چـاکم دەخـواردو بـە منیان دەگوت، "جاهیل" (نەزان).

مـــاوەی پـــازدە تـــاكوو بيـــست رۆژ دەبـــوو كـــە مەشـــقی نيزاميـــی ئێمـــە لـــەژێر فـــەرمانی "يوزباشـــی"دا بـــوو. هـــەموو رۆژێ يوزباشـــی دەهاتـــەوە لامـــانو پرســـياری لـــێ دەكردين بۆ ئەوەی كە بزانێ ئێمە خەڵكی كوێن. رۆژێكيان نزيكم بوو و لێی پرسيم:

- تۆ لەكام شارەوە هاتوويی؟

- لە "ترابزۆن"ەوە هاتووم گەورەم.

- "ترابـــزۆن" هـــا! . دواتـــر ســـەری كـــەمێك جووڵانـــدو ديـــسانەكە گـــوتی"ترابـــزۆن"!. راستيەكەی بڵێم منيش كەمێك ترسام.

دواتر گوتی:

- ترابزۆن زۆر خۆشە، خەڵكی ئەوێ زۆر نيشتمانپەروەرن. مەگەر وا نيە؟

- بەڵێ گەورەم

- زۆر چـــاكە. دوايـــی چـــاكتر دەتناســـم. دەســـتی لـــە پـــشتی دامو زۆر بـــە رەحمـــەوە پێـــی گوتم:

- تۆ قـــەت مەترســـە، ئەگـــەر گـــوێم لـــێ بگـــری خزمـــەتی ســـەربازييەكەت بـــەبێ ناخۆشـــی كۆتـــايی پـــێ دێـــت. مـــن خۆشـــم لـــە "ترابـــزۆن"ييـــەكان دێو دەيانناســـم. ئـــەوان قـــازانجو بەرژەوەنديی ولاتەكەيان لە سەرووی هەر شتێكی تر دادەنێن. وايە يان نە؟

-بەڵێ گەورەم.

-ئافەرين كـــوڕم، ئەگـــەر گـــوێم لـــێ بگـــری، قـــەت پەشـــيمان نـــابی. دواتـــر بزەيێكـــی كـــردو رۆيشت.

قـــسە كـــردنو قەڵافـــەتی نـــاوبراو ئێـــستاش لەبـــەر چـــاومە. دوای ئـــەو رۆژە بـــەردەوام دەهاتـــەوە لام. مـــن بـــەوە زۆر خۆشـــحاڵ بـــووم كـــە "خـــوا دوعـــای منـــی قبـــووڵ كـــردو كەسێكی وای نارده لام، بۆ ئەوەی كە فريام كەوێو ئاگای لێم بێ".

ئێواران كاتی خواردنو بەرلە خەوتن هاوڕێيانم دەيانگوت:

- کـورِه، ئـەو یوزباشـیە چـی تۆیـە کـە بـەم شـێوەیە نزیکـت دەبـێ، هاوکـاریی ئێمـەش بکە.

- وەڵڵا نـازانم، تـەنیا دەڵـێ "مــن خۆشـم لـە "ترابـزۆن"ییـەکان دێ، چـونکە هـەموویان نیشتمانپەروەرن".

بەشی چوارەم

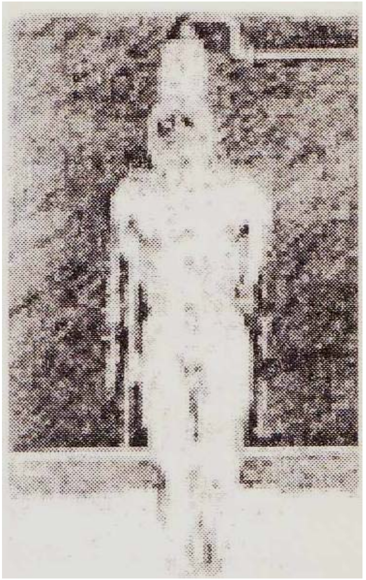

"بــە هاتوچــۆی یوزباشــی، نێوانمــان زۆر خــۆش ببوو و وەزعم باشتر بــوو. بــەر لــەوەی کــە مــن بڕۆمــە خزمــەتی ســەربازی، ئەوانــەی کــە ســەربازییان کردبــوو، دەیــانگوت: "ئەگــەر کەســێکی ناســیارت لــەوێ هــەبێ، ئــەوکات وەزعــت زۆر بــاش دەبــێ". هــەر بۆیــەش مــن زۆر خۆشــم لــەو "یوزباشــی" یــە دەهــات. چــۆنم زانیبــا کــە ئــەو کەسێکی سادیســتو دژی مرۆڤــی چــاکەو دواتــریش دەردو بــەڵای زۆر گەورەم بە سەر دێنێ.

مانگێــك بەســەر خزمــەتی ســەربازییەکەمدا تێدەپــەڕی. ئــەو یــەك مانگــە بــۆ مــن ببــووە چــەند ســاڵ. هــەموو ڕۆژێ لێــدان و ئەشــکەنجە هــەبوو. هــەر بۆیــە دەمــانگوت: "با مرۆڤ لێرە ڕزگاری بێ، ئیتر هەر چی ڕوو دەدات، گرینگ نیە".

رۆژێك كە ئێمـە خـەریكی مەشـقی نیزامـی بـووین، ئـەو یوزباشـیەی كـە مـن پـێم وابــوو پیــاوێكی زۆر چــاكو رزگاریــدەی منــەو هاورێكانیــشم پێیــان وابــوو مــن بــەرتیلم پێ داوە، بۆیە ئاگای لـە منـە، سـەری بـەرز كردبـوو و لێـی دەڕوانـیم، هاتـە پێـشێو لـە نێوماندا چەند كەسی دیاری كـرد. مـن بـەوە دڵخـۆش بـووم كـە منـیش هەڵبـژێردرابووم. پێمان وابوو لـە خزمـەتی سـەربازی رزگارمـان دەبـێ. بـەڵام نەمانـدەزانی بـەرەو كوێمـان دەبەن. كاتێك ئێمە لە هاوڕێیانمان جیا بووینەوە، یوزباشی گوتی:

- بە دوای مندا وەرن!

ئێمەش پێكەوە گوتمان:

- هەرچی ئێوە بفەرموون گەورەم!

ئێمەیان سواری ماشینێك كـردو بردیـانین بـۆ شـوێنێكی دیكـەی نیزامـی. لـەوێ لـە چێشتخانەیێك خواردنێكی چـاكیان پـێ دایـن. پێمـان وابـوو كـە ئـەو خواردنـە تایبەتییـە تەنیا بۆ ئێمە ساز كـراوە، بـەڵام بـە هەڵـەدا چـووبووین. پێمـان سـەیر بـوو كـە یوزباشـی بۆچی وا دەكات؟ بۆچـی ئێمـەی لـە سـەربازی رزگـار كـردو خـواردنی خۆشـی پـێ دایـن؟ لە خواردن تەواو بووین. دوای خواردن یوزباشی پرسیاری لێ كردین:

- چــۆن بــوو؟ تێرتــان خــوارد؟ پێتــان خۆشــە هــەموو رۆژێ خــواردنی واتــان هــەبێو مەشقی سەربازیشتان نەبێ؟ دیسان پێكەوە گوتمان:

- هەرچی ئێوە بفەرموون گەورەم.

پێم وابــوو ئــیتر بــە ئاواتــەكانم گەیـشتوومو یوزباشـیش بـۆ مـنوەك باوكێـك دەبـێ. دەنــا كــوا دەمزانــی ئــەو مــاڵم وێــران دەكــات. ئەوكاتــەی كــە ئێمــە بەندییــەكانمان ئەشكەنجە دەكرد، ئاگامـان لـە خـۆ نـەدەبوو. بـەڵام ئێـستا كـە بـیر لـەو كاتانـە دەكـەم، تەواو شێتو هار دەبم. بە داخەوە تـازە هیـچم لـە دەسـت نایـە. تـازە نـاتوانم بڕۆمـە نێـو كۆمــەڵگا. كاتێــك چــاو لــە خــەڵك دەكــەمو ئــەو كردەوانــەی كــاتی گرتووخانــەم وەك فیلمێكی سینەمایی دێتەوە بەرچاوان، شەرم لە خۆم دەكەم".

من ويستم كه ليّـی بپرسـم كـه بۆچـی كەوتۆتـه نيّـو رەوشـيّكی بـەم شـيّوەيه و پـيّم گوت:

- باشه، دەمهەویّ بـزانم كـه بۆچـی نـاتوانی تيّكـەلّ بـه كۆمـەلّگا بـی، هۆيەكـەی چـيه؟ بۆ چی دەتەویّ تـەكو تـەنيا لـه نيّـو ئـەو دارسـتانەدا بـژی؟ نـەكا لـه كۆمـەلّگا تـووڕەو بيّزاری؟ بۆچی لەگەلّ خوشكو برات، لەگەلّ دايكو باوكت ناژی؟

- قوربـان كاتيّـك خزمـەتی سـەربازيم كۆتـايی پيّهـات، مـن لـه مرۆڤايـەتی كـەوتم. ببوومـه وەحـشی، ببوومـه ولاّخ. وەك سـەگيّكی هـارم ليّ هـاتبوو. لـه هـەر كـویّ مـرۆڤيّكم ديبـا، هيّرشـم دەكـردە سـەری، چـونكه ميّـشكم شـۆردرابۆوە. مـن بـەبیّ ئەشكەنجەكردن تاقەتم نـەدەهيّنا. تەنانـەت جـاری وابـوو لـه مـالّی خۆشمانـدا، پـيّم وابـوو كـه لـه گرتووخانـەدام. هـەر بۆيـه ئەگـەر جاروبـار بـاوكم كـاريّكی پيّـچەوانەی ويـستو خواستی من كردبا، وەك ئەوەی كه هەلّەييّكی گەورەی كردبیّ، پيّم دەگوت:

- كوڕم له بەر ئەوەی كه هەلّـەت كـردوە، دەبـیّ بيـست شـەلاقت لـیّ بـدەم. هـەروەها لـه خوشـكو براكـانی خۆشـم دەدا. كـەس نەيـدەويّرا قـسەم لەگـەلّ بكـات. دەبـوا بـه شـيّوەييّكی نيزامـی لـه بەرامبـەرم راوەسـتابان. لەبـەر ئـەوە مـالّی ئيّمـه هـيچ خۆشييّكيان له دەستی مـن نـەدەديت. لەبـەر ئـەو كارانـەی مـن رۆژيّـك لـه رۆژان مـالّی ئيّمـه هـەر هـەموويان پيّكـەوە بـوون بەيـەكو دوای ليّـدانيّكی چـاك، منيـان بـۆ مـاوەی چـەند رۆژ بەسـتەوە. هـەر كەسـيّك كـه دەهاتـەوە لامو قـسەی لەگـەلّ دەكـردم، پـيّم دەگوت:

- كـوڕم! دەبـیّ ئـەتۆ بـه شـيّوەييّكی نيزامـی رابوەسـتیو بـه دەنگيّكـی بـەرز قـسه بكـەی. لـه راسـتيدا دەمهەويـست بڕيارەكـانی نيّـو گرتووخانـه، لـەنيّو بنەمالّەكـەمو لـه گوندەكەشمان بەڕيّوە ببـەم. زۆر جـاران كـه لەگـەلّ گوندييـەكان تووشـی شـەڕ دەبـووم، بـه منيان دەگوت:

- ئـــەو بەدبەختـــە، هەرکـــە رۆیـــشتە خزمـــەتی ســـەربازیو هاتـــەوە، شـــێتو هـــار بـــوو. هەی، هەی شتی وا چۆن دەبێ؟

هەر بۆیـه نـه کـەسو کـاری مـنو نـه گوندییـەکان کەسـیان حـازر نـەبوون هاتوچـۆم بکـەن. وام لێ هـاتبوو کـه منـداڵانیش بـەردیان پێـدا دەدامو فـشەیان پـێ دەکـردم. مـن شـێت نـەبووم، بـەڵام جـاری وابـوو، گرتوخانـەم دەکەوتـە بـیرو وەك ئەوکاتانـە لەگـەڵ بنەماڵەکـەمو خـەڵکی دیکـە هەڵـسوکەوتم دەکـرد. مـن تـازە تێگەیـشتبووم کـه چـیم کـردوە، هـەر بۆیـه زۆرم هـەوڵ دا کـه هەڵـسوکەوتم بگـۆڕم، بـەڵام تـازە پـێم نـەدەکرا، چـــونکه ئـــەو شـــێوە هەڵـــسوکەوتانەی نێـــو گرتووخانـــە وەك خـــورە کـــەوتبوە نێـــو دەمارەکانمو ببـووە مـێملۆو نەمـدەتوانی بـه هاسـانی خـۆمی لێ رزگـار کـەم. زۆر جـاران شـەوانە دەرۆیـشتمە بـەر دەرگـای ئـەو ماڵـەی کـه بنەماڵەکـەم تێـدا نووسـتبوونو چاوەڕوان بووم کـه یـەکێکیان بێتـە دەرەوەو بـه شـێوەی نیزامـی "بـەڵێ قوموتـان"م پـێ بڵێ. ئەگەریش کەس نەهاتبایە، بەم شێوەیە هاوارم دەکرد:

- کوڕە نیگابان! بەندییەکان، ئێوە لە کوێن؟

ئەوە بـوو کـه هـەر هـەموویان لـه خـەو هەڵدەسـتانو دەهاتنـە دەرەوە. زۆر جـاریش لێدانیان دەخوارد".

من پێم خۆش نەبوو کە زۆر پرسیاری شەخسیی لێ بکەم، هەر بۆیە پێم گوت:

- دوایی دێینە سەر ئەو باسـە، بـەڵام دوای ئـەو خواردنـە خۆشـە، یوزباشـی لـه پێوەنـدی لەگەڵ ئێوەدا چی کرد؟

- ئـەو بەشـە زۆر گرینگـە. لـەوێ دوای نـانو چـای خـواردن، ئێمـەی ریـز کـردو بـەم شێوەیە دەستی کرد بە قسەکردن:

- بـرِوانن هاورِێیـان! هـەر وەك بـۆ خۆتـان دەزانـن، خزمـەتی سـەربازی زۆر زەحمەتـەو کـەس نیـە کـه سـەربازی بکـاتو لێـدان نـەخوات. کـەس نیـه نیگابـانی نـەدات. ئەمـە بەشی هەر کەسـێکە کـه دەسـت بـه خزمـەتی سـەربازی دەکـات. لـه مـاوەی ئـەو چـەند

ڕۆژەدا زانــیم کــە هــەرکام لــە ئێــوە ســەربە کــام لــە شــارەکانن‌و ڕەوشــی بنەماڵــەکانتان چۆنە؟ هەر بۆیە ئێـوەم هەڵبـژارد. ئەگـەر ئێـوە بـە قـسەم بکـەن، وەزعەکـەتان زۆر بـاش دەبیّ. ئەو شتانەی کە من لە ئێـوەم دەویّ بـۆ شەخـسی مـن نیـە، بـەڵکوو بـۆ پاراسـتنی دینـی ئێمـە ئیـسلام‌و بـۆ وڵاتـە ئازیزەکەتانـە. بـۆ ئـەو دوو شـتە، مـرۆڤ دەبـیّ هـەموو فیداکارییێك لە خـۆی نیـشان بـدات. چـونکە هـیچ کەسـێك نـاتوانیّ بـیّ دیـن‌و بـیّ وڵات بـژی. هــەروەك ئێــوە دەزانــن لــەو دوو ســاڵەی دواییــدا زۆر کەســی کومونیــست، ئانارشیــست، بــیّ دیــن‌و کوردچــی دەیانهــەویّ دیــن‌و وڵاتمــان لیّ بــستێنن. ئــاخۆ ئێــوە دەزانن کومونیستەکان چیان دەویّ؟ ئێمەش هەر هەمووومان پێکەوە گوتمان:

- نە گەورەم.

- باشە، بۆتان باس دەکەم، چاك گوێم لیّ بگرن.

کومونیــست ئــەو کەســەیە کــە لــەلای ئــەو، هــیچ فــەرقێك لــە نێــوان ژن‌و دایــك، خوشــك‌و بــاب‌و بــرادا نیــە. ئــەو دەتــوانیّ لای خوشــك، یــان دایکــی خۆشــی بخــەویّ. کەســانی ئانارشیــست خۆشــیان لــە کوشــتنی پــولیس‌و نیزامیــەکان دێــت. ئێــوە لــە تلویزیونــدا دەبیــنن کــە ڕۆژ نیــە ســەربازو پولیــسەکانمان نــەکوژرێن. بــەڵام ئەوانــەی کــە زۆر جێگــای مەترســین‌و بــۆ ئێمــە زەرەریــان هەیــە، کوردەکــانن. ئــەوان دەیانهــەویّ بــە هاوکــاریی دوژمنــەکانمان، وڵاتــی ئێمــە پارچــە پارچــە بکــەن. کاتێــك ئــەوان وڵاتیــان پارچــە پارچــە کــرد، ئــیتر دەســت دەکــەن بــە کوشــت‌و کوشــتارو ســەری خــەڵك دەبــڕن. ئــەوان هــەم کومونیــست، هــەم ئانارشیــست‌و هــەمیش کوردچــین. ئــەوان گــەورەترین هەڕەشــەن بــۆ ســەر ئێمــە. ئەوانــەی ئــەو کارانــە دەکــەن، زۆریــان ئێــستا گــیراون‌و لــە گرتووخانــەی دیاربــەکر دان. دەبــیّ ئــەوان تەربیــەت بکــرێن، مێــشکیان لــە خراپیــەکان پــاك بکرێتــەوە. دەبــیّ بیانکــەین بــە کەســانی چــاك بــۆ وڵاتــە شــیرینەکەمان. ئــەوان زۆربــەیان خوێنــدەوارن‌و دەتــوانن خــەڵك فریــو بــدەن. هــەر وەك ئێــوە دەزانــن ڕێبــەرو سەرۆکەکانیان لــە ئورووپــان‌و ســامانێکی زۆرو ژیــانێکی خۆشیان هەیــە. ئێمــە هێنــدێك

لــە ڕێبــەرو ســەرۆکەکانی ئــەوانمان گرتــووەو لــەلای ئێمــەن بــۆ ئــەوەی کــە بیانکــەین بــە مرۆڤ. پێم وایە کـە ئێـوە لـەو کەسـانەن کـە دەتـوانم پـشتیان پـێ ببەسـتم. ئەگـەر ئێـوە هاوکـاریم بکـەن، ئێمـە پێکـەوە دەتـوانین ولآتـی خۆمـان لـەو هـەموو میکرۆبانـە پـاك کەینەوە. ئەگەر ئێوە بتـوانن ئـەو کەسـانە بینینـە سـەر ڕێگـای ڕاسـت، هـەر هـەمووتان لەبـەر هەسـتی نیـشتمانپەروەری خـەلآت دەکـرێن. ئێـوە لـە گرتووخانـەدا دەسـەلآتێکی تـەواوتان هەیـەو تـەواو سـەربەخۆن. هـەروەها بـەتامترین خـواردنو خوراکتـان دەبـێو هەر هەمووی لەسەر حیسابی دەوڵەت دەبێ.

ئێـوە ئـیتر هـەم "قومونـان"ی خۆتـانو هـەمیش هـی گرتووخانـە دەبـن. ئێـوە لـە کـاری خۆتانـدا لـە منـیش گـەورەتر دەبـن. ئەگـەریش هەڵـەییێکم کـرد، ئێـوە دەتـوانن سزام بـدەن. ئێـوە لـە دەرەوە نیگابانیتـان نـابێ. ئێـوە سـەربەخۆن لـە خـواردنو خـەوتن. هەر یەکێك لە ئێـوە دەبێتـە بەرپرسـی گرتووخانـەو بڕیـار لـە دەسـت ئێـوەدا دەبـێ. مـن تـەنیا داوایـێکم لـە ئێـوە هەیـەو ئـەویش ئەمەیـە کـە بەوپـەڕی دڵـسۆزییەوە ئـەو کەسانەی کومونیـست، کوردچـی، ئانارشیـستو بـێ دیـن، بهێننـە سـەر ڕێگـای ڕاسـت. ئەوانـەی کـە زۆرتـر لـە کارەکانیانـدا سـەرکەوتوو بـن، زۆرتـر ئیـستراحەتیان پـێ دەدرێ. بـەلآم ئەوانـەی کـە لـە کارەکانیانـدا سـەرکەوتوو نـەبن، دەیانگەڕێنینـەوە سـەر خزمـەتی سەربازی. لەوێ ئەرکەکانتان قورستر دەبێو لێدانی چاکتریش دەخۆن.

قـسەکانی یوزباشـی کۆتاییـان پێهـات، بـەلآم لـە ڕاسـتیدا ئـەو هـەم ئامۆژگـاریو هەمیش هەڕەشـەی لـە ئێمـە دەکـرد. هێنـدێك لـە ئێمـە لـە بـەر بـێ پـارەییو هـەژاری هاتبووینــە ئــەوێو هێنــدێکیش لەبــەر ئــەوەی کــە ئەشــکەنجەی کومونیــستەکانو کوردچیەکان بکەین. ئەوان ناوی ئێمـەیان گـۆڕیو نازناویـان بـۆ ئێمـە دانـابوو بـۆ ئـەوەی دواتر کەس کێشەی بـۆ دروسـت نـەبێ. ئـەوە بـوو کـە ئێمـەیان سـواری ماشـینێك کـردو بـەرەو گرتووخانـەی دیاربـەکر وەڕێ کـەوتین. ئـەو گرتووخانەیـە بـۆ ئـەو کەسـانە دروسـت کرابوو کە کوردایەتی دەکەن".

بەشی ٥

گرتووخانــەی بــەناوبانگی دیاربــەکر لــەژێر نــاوی "٥ نۆلــۆی" لەســەر ڕێگــای "ســێورەگێ" و لــە ناوچــەی " باخلارا" ســاز کرابــوو. ئــەو گرتووخانەیــە زۆر مــۆدێرن ســاز کرابوو. ئــەویش نــە لەبــەر ئــەوەی کــە بەندییــەکان ئاســودە بــن، لــە بــەر ئــەوەی کــە بتــوانین زۆر ڕاحــەت ئەشــکەنجەیان بکەین. ئــیتر مــن لــەوێ بــووم بــە میــوانو ڕۆژەکــانم لــەوێ تێپــەڕ دەبــوون. بــە هــۆی ئــەوەی کــە مــن لــە خزمــەتی ســەربازیو نیگابــانیو لــە ئەشــکەنجە ڕزگــارم ببــوو زۆر خۆشحال بووم. مــن بــەو نەزانینــەی خــۆم لــەوێ ببــووم بــە بــەرپرسو بڕیــاردەر. هــەروەها کەسانی خوێندەوارو بەتەمەن لە ژێر دەستمدا بوونو زۆر جاران ئەشکەنجەم دەکردن.

لەسەر بڕیاری یوزباشــی ئێمــە چــل کــەسمان هاتینــە ئــەوێ بــۆ ئــەوەی کــە بــبین بــە گاردیان. کاتێك ئێمە لــە ســەیارە دابــەزین، یوزباشــی لەگــەڵ چــەند کەســی دیکــە بــەرەو پیرمانەوە هاتنو یوزباشی بە خێرهاتنی هەموومانی کردو گوتی:

- بــەخێر بــێن بــۆ ئــەو قوتابخانەیــەی کــە کافرەکــان دەکاتــە موســلمانو کومونیــستەکان دەکاتە ولاتپارێزی تورکو ئەوانەی کە کوردایەتی دەکەن، دەکاتە تورکی ئەسیل.

دواتر گەڕایەوە لای "چاوش"ی تەنیشت خۆیو پێی گوت:

- چاوش!

- فەرموو گەورەم.

- ئەو هاوڕێیانــە کــە تــازە هــاتوون بیانبــە ســەر جێگــای خۆیــانو بــا حــەمامێکی چــاك بکەنو کەمێك بحەسێنەوەو بەیانی لەگەڵ ئێوەدا بێنە ناو گرتووخانە.

- بەسەرچاو گەورەم.

رۆژی دواتــر ئێمــەش وەك هــەر كەسـێكی‌تـر رۆيـشتين بـۆ ئـەو شـوێنەی كـە لـەوێ فێـری نيزامـی سـەربازی بـين. لـەوێ بـە ريـز راوەسـتابووين كـە ديتمـان يوزباشـی بـە زەردەخەنـە دێتـە لامـانو سەگەكەشـی بـە دوايـدا دێـت. كاتێـك كـە گەيـشتە لامـان، لەگـەڵ ئـەوەی كـە دەسـتی بـە سـەر سـەری سـەگەكەيدا دەهێنـاو ملـی سـەگەكەی دەخوراند، ئـەحواڵی ئێمەشـی پرسـی. دواتـر چـاوێكی لـە گارديـانی لای ئێمـەی كـردو گوتی:

- ئەو هاوڕێيانە ببە بۆ گرتووخانـەو گـشت شـوێنێكيان پـێ پيـشان بـدە، بـۆ ئـەوەی كـە ئەوانيش فێری كاروباری نێو گرتووخانە بن.

- بەرلـەوەی كـە ئێمـە دەسـت بـە كـارە پيرۆزەكـانی خۆمـان بكـەين، گـشت هـۆڵو بەنـدەكانی گرتووخانـەيان پـێ پيـشان دايـن. لـەوێ مـن بـە بينينـی ئەوانـەی كـە ئەشكەنجە كراونو ئەوانـەی كـە تـەنيا ئێـسكو پێـستيان مـابوو، زۆر تـووڕە بـوومو حـاڵم پێ تێك چوو.

كاتێك كە لـە نێـو گرتووخانـەدا دەگـەڕاين، لـە لايەكـەوە دەنگـی خوێنـدنی سـروودی نيزامــی دەهــاتو لــە لايــەكی ديكەشــەوە، دەنگــی ئەشــكەنجەو هــاتو هــاواری بەندييەكان دەهات. ئێمە بە بينينـی ئـەو ديمەنانـە لـە راسـتيدا ئـازاری زۆرمـان چێـشت، بـەڵام بـۆ ئـەوەی كـە لـە بەرامبـەر بەندييەكانـدا شـێتو هـارو تونـد بـين، زۆر جـار "چاوش" دەيگوت:

- گاردیانەكان! "يوزباشـی" يەكـەمان هـەموو كاتێـك دەڵـێ كـە ئێـوە نـابێ زگتـان بـەو بەندييانــە بــسوتێ، ئێــوە نــازانن كــە ئەمانــە چــەندە بــەڵان. ئەگــەر يــەكێكتان لــە شــوێنێك، بكەوێتــە دەســتی ئەمانــە راســت دەتــانكوژن. چــونكە ئەمانــە مــرۆڤ نــينو خــواش ناناســـنو دوژمنــی توركــەكانن. هــەروەها ئەمانــە ســەربازو پوليــسەكانی ئێمــە دەكـوژن. ئـەو قـسانەی چـاوش زۆر كـاری تـێ كـردين. ئـەو ببـووە وتەبێـژی يوزباشـی. هەر بۆيـە فێـری ئاژيتاسـيۆن ببـوو. ئـەو زۆر جـاران ئێمـەی دەترسـاندو جـاری واش بـوو

کـه ئێمـەی فێـری لێـدان دەکـرد. یوزباشـی ئـەوی کردبـووە پـسپۆڕێکی لێهـاتوو. ئەگـەر بە قـسەی ئـەوانمان نـەکردبا ئێمـەش لێـدانێکی چـاکمان دەخـواردو بـۆ شـوێنی خزمـەتی سەربازیش دەگەڕێندراینەوە. بۆ ئـەوەی کـە ئێمـە فێـری لێـدان بـبین، گاردیانـەکان بەرلـە ئێمە بانگی هێندێك لە بەندییەکانیان دەکردو بە ئێمەیان دەگوت:

- لێی بدە ئێستا نۆرەی تۆیە.

ئـەوان بـە پێـی ئـەوەی کـە کـێ چـاکتر لـە بەندییـەکان دەدا گاردیانـەکانیان هەڵدەبـژارد. ئەوانـەی کـە لـە لێدانیانـدا تونـدو هـار نـەبوون بـۆ شـوێنی خزمـەتی سـەربازییەکانیان دەگەڕێندرانـەوەو ئەوانـەی وەك منـی زاڵمـیش هـەر لـەوێ مانـەوە. من وام لە بەندییەکان دەدا، کە زۆر جاران یوزباشی پێی دەگوتم:

- کـوڕم! وەك مـن بیـستوومە، تـو کەسـێکی خـراپ نـی. ئەگـەر هـەروا بـەردەوام بـی، لەلایەن منەوە دیارییـك وەردەگـریو دەتکـەم بـە "ئـون باشـی" یـان " چـاوش". کاتێـك ببی بە چاوش، پارەییێکی چـاکت دەدەمـێو دەبـی بـە کەسـە هـەرە نزیکـەکانم. بـەڵام تـا کۆتایی کاروباری نیزامی، نـە بـووم بـە کەسـە هـەرە نزیکـەکانیو نـە پـارەیێکی زۆریـشم وەرگرت. دواتر تێگەیـشتم کـە یوزباشـی بـە هـەموو ئەوانـەی کـە دەبـوون بـە گاردیـان، هەر ئەو قسەیەی دەگوت.

یوزباشی ماچی کردمو ئافەرینێکی چاکی پێگوتم. ڕۆژ ڕۆژی من بوو:

- کـوڕم! تـو لـەوانی تـر باشـتری، هـەر بۆیـە دەتکـەم بـە "قوموتـان"ی بەنـدێکی ئـەم گرتووخانەیـە، بـەڵام نـابێ زگتـان بـەو بەندییانـە بـسووتێ. هـەوڵ بـدەن کـە زۆرتـر لـە کاتی خواردنەوەی مەشروباتی ئەلکولیدا لێیان بدەن.

یوزباشـی هـەموو بـەیانیان ئێمـەی کـۆ دەکـردەوەو بـە دژی بەندییـەکان هـانی دەدایـن. ئێمـەش بەوپـەڕی دڵڕەقـیو بـوغزو کینـەوە بـەر دەبووینـە گیانیـانو پێمـان وابـوو کـە ئـەوان خیانـەتکارو دژی گەلەکـەمانن، هـەر بۆیـە دەبـێ بیانهێنینـە سـەر ڕێگای ڕاست. ئـیتر کەوتـە نێـو باسـەکەو پـێ خـۆش بـوو هـەمووی یـەك بـە یـەك بـاس

بکـا. لـە کـاتی قـسەکردندا جـاری وابـوو فرمێـسکی دەبارانـدو جـاری واش بـوو وای نیـشان دەدا کـە لـە کارەکـانی پەشـیمانە، بـەڵام ئـیتر تـازە هـیچ کـەڵکی نـەبوو. لەبـەر ئەوەی کە دوو سـاڵ خزمەتەکـەی بـە راحـەتی تـەواو بکـات، چـی بەسـەرهات، بـا گـوێی لێ بگرین.

- مـنو هاوڕێیـانم کـە ببـووین بـە گاردیـان، بیرو بـڕواو هـەتا مرۆڤایەتیـشمان لـە بـیر چـووبۆوە. ئەوانـەی دەگـیران، بـەر لـە گرتنیـان لـە دەسـت پولیـسەکاندا ئەشـکەنجەیێکی زۆریـان دەدیـتو ماوەیـەکیش بـۆ ئـەوەی کـە برینـەکانیان چـاك بێتـەوە، لـە ژێـر چـاوەدێریدا دەمانـەوە. دواتـریش دادگـایی دەکـرانو بـەرێ دەکرانـە لای ئێمـە گاردیانـەکان. لـەوێش دوای دوو سـێ مـانگ راگرتنیـان لـە بەنـدی تاکەکەسـی دەگوێزرانـەوە بـۆ بەنـدی گـشتیی گرتووخانـە. شـەرتی هاتنـە دەرەوە لـە بەنـدی تاکەکەسیش ئەوە بوو کە سروودی نیزامی بـە تـەواوی فێـر بـنو بـزانن کـە ئاکـامی هـەر شێوە ناڕەزایەتی دەربڕینو بەرخودانێك لە گرتووخانەدا چیە.

ئەوانەی کە مـاوەی ژێـر چـاوەدێری بوونیـان تێپـەر دەکـردو دەدرانـە دادگـا، ئەگـەر بڕیاری گرتنیان درابـا، بـەرێ دەکرانـە لای ئێمـەو یـەکێك لـە ئێمـە گاردیانـەکان نزیکـی دەبوو و پێی دەگوت:

- هـۆۆۆ هاوولاتیەکـەم، زۆر بـەخێر بێـی. وەی وەی وەی! واخ، واخ، واخ دیـارە لـە مێژە خۆت نەشـۆردوە. کـوڕە، ئەمـە کـوا کـاری مرۆڤایەتیـە. دا وەرە حـەمامێکی چـاك بکـە، خـواردنێکی چـاك بخـۆ، دواتـر بـڕۆ سـەر جێگەکـەت. جـارێ جلوبەرگـەکانت دەربێنـەو سـەرت بـشۆ. ئـەم بەدبەختانـە باوەڕیـان بـە قـسەکانی ئێمـە دەکـرد، نەیانـدەزانی کـە فـشەو گاڵتـەیان پـێ دەکـەین. پێیـان وابـوو حـەمام دەکـەنو دواتـریش پاروە نانێك دەخۆن. هەر بۆیە بە پەلە جلوبەرگەکانیان دەردەهێناو دەیانگوت:

- من ئامادەم!

ئێمــە گاردیانــەکان بەدەوریــدا دەخۆلاینــەوە، وەك گــورگێکی هــار کــە نێــچیرێکی دەســت کــەوتبێ. ئــەوان نەیانــدەزانی کــە دەبــێ ژێــر شەلوارەکانیــشیان دەربێــنن. هــەر بۆیە یەکێکمان بە وانی دەگوت:

- هاوولاتیەکـەم! ئـەتۆ دەبـێ ژێـر شەلوارەکەشت دەربێنـی، وا دیـارە لەمێـژە حـەمامت نەکردوە. ئـەوە بـوو کـە هەسـتیان بـەوە دەکـرد کـە وەزع زۆر بـاش نیـە، بۆیـە هـەولیان دەدا کە خۆیان روت نەکەنەوە. بەلام یەکێك لە ئێمە بە توورەییەوە پێمان دەگوت:

- ژێر شەلوارەکانیشتان دەربێنن، ئێوە بۆ چی راوەستاون!.

ئــیتر دەیــانزانی کــە هــیچ چــارەیێکیان نیــەو ناچــار دەبــوون کــە شــەلوارەکانیان داکەنن. دواتر ئەوانمان دەبردە سەر بانی ئـەو بەنـدە کـە پـڕ بـوو لـە پیـسایی (چ پیـاو، چ ژن). ئەوانمان لەوێ رادەگرتو پێمان دەگوت:

- خۆتان فرێ دەنە خوارێ.

ئەوان وەك ئەوەی کە تێنەگەیـشتبن کـە ئێمـە پێیـان دەڵـێین خۆتـان فـرێ دەنـە نێـو ئـەو پیـساییە، چـاوێکیان لـە دەوروبـەری خۆیـان دەکـرد، وەك ئـەوەی کـە بڵـێن خۆمـان فرێ بدەینە کوێ. هێندێکیان دەیانویـست کـە پـەنا ببەنـە بـەر فـرتو فێـل. بـەلام ئێمـە لەگەڵ لێـدان ئـەوانمان فـرێ دەدایـە نێـو پیـسایی. ئـەوانیش لـەنێو پیـساییدا، لـە ترسـی لێـدان خۆیانیــان ئەوەنــدە دەجوولانــد کــە تــەواوی گیانیــان دەبــووە پیــسایی. دواتــر ئــەوانمان دەهێنایــە دەرێو لەســەر ســیمان درێــژمان دەکــردنو بەردەبووینــە گیانیــانو وامــان ئەشــکەنجە دەکــردن بــۆ ئــەوەی کــە لــە پیاوەتیــان بخــەین. ئـەو مێتۆدانــەی ئەشـکەنجە کـە دور لـە عـەقڵو مـەنتیق بـوون، هـەر هـەموویان لـەژێر سـەری یوزباشـی دابوون. بەلام ئێمە تـا شـوێنێکیان نەشـکابا، دەسـتمان لـێ هـەڵ نـەدەگرتن. ئێمـە نـاوی ئـەو شـێوە لێدانـەمان دانـابوو، "بـە خێـر هـاتن"!. رۆژێـك دیـسانەکە هێنـدێك کەسـی دیکـەیان هێنــابووە لامــان. ئێمــەش ئــەوانمان بــردە بــۆ بەنــدی تاکەکەســیو کــەمێك چاکیو چونیمان لەگەڵیان کردو دواتر گاردیان بانگی "گەستاپۆ" ی کردو گوتی:

- ئـەریٚ گەسـتاپۆ! ئـەمڕۆ لـە کـەسمان نـەداوە، چـی ئـەڵێی. ئـەمڕۆ میوانمـان هەیـە، دەست پیٚ نەکەین؟

- لەوە باشتر چی هەیە، دەبیٚ ڕیٚز لە میوانەکانمان بگرین.

گەسـتاپۆ لـە دارکـاریی بەندییەکانـدا نـاو و ناوبـانگی دەرکردبـوو، هـەر بۆیـە ئێمەش دەبیٚ ئیجازەمـان لـیٚ وەربگرتایـە، چـونکە لـەو کارانـەدا پـسپور بـوو. گەسـتاپۆ زوو زوو بە سەریاندا دەیگوڕاند:

- بە پەلە جلوبەرگەکانتان لە کەمەرەوە بۆ سەریٚ داکەنن.

بەندییـەکان کـە ئاگـاداری ئـەم شـێوە ڕەفتارانـە نـەبوون، نەیاندەویـست کـە جلوبەرگـەکانیان داکـەنن‌و ئـەملاو ئـەولایان دەکـرد، بـەڵام ڕزگـار بوونیـان زۆر چـەتوون بوو.

گەستاپۆ دیسانەکە زۆر بە تووڕەییەوە بە سەریاندا گوڕاندی:

- زوو زوو داکەنن.

بەڵام دیسانیش بـە قـسەی ئـەویان نـەکرد. ئـیتر گەسـتاپۆیەکەمان شـێت‌و هـار بـوو و بانگی ئێمە گاردیانەکانی کرد:

- وەرن، وەرن. ئەم کەڕبابانە بە قسەم ناکەن.

ئێمـە چـەند کەسـێکمان بـە هانـای "گەسـتاپۆ"وە چـووین. ئـەو کەسـێکی زۆر ترسـنۆك بـوو، بـەڵام چـونکە لـەکاتی ژیـانی شەخـسیدا لێـدانی زۆری خواردبـوو، هـەر بۆیـە ڕق‌وقینـی ئەوکاتـەی بـە سـەر بەندییەکانـدا دەڕژانـد. ئـەو لـەنێو هاوڕێیانیـدا لـە هەر هەموویان کەمتر دەهاتەوە بەر چاو.

کاتێك کە گەسـتاپۆ چـاوێکی لـە دەوروبـەری خـۆی کـردو دە کەسـی لـە دەوروبـەری خۆیدا دیتەوە، گوتی:

- بـە پەلـە جلوبەرگـەکانتان داکـەنن. ئێمـە هـەر جـارێ یـەکێکمان دەگـرتو بـە زۆری رووتمـان دەکـردن. ئـیتر گەسـتاپۆش رقوقینـی بـە سـەریاندا دەڕشـتەوە. دواتـریش ئـەو دارەی کە پیسایی پێوە بوو پیشانی بەندییەکانی دیکەی دەداو پێیان دەگوت:

بـڕوانن دوژمنـانی نەتـەوەی ئێمـەو بەندییـە پیسـەکان! ئەگـەر ئێـوە عاقـڵ نـەبن، ئەو بەڵایە بەسەر ئێوەشدا دێت.

گەسـتاپۆ بـەو کردەوەیـە ،هـەم حەسـایەوەو هـەمیش ئافـەرینێکی لـە "یوزباشـی"یـەوە وەرگرتبـوو. "یوزباشـی" هـەموو بـەیانیان مێـشکی ئێمـەی بـە شـتی چەوتو بێ بنەما پڕ دەکردو دەیگوت:

- رۆڵـەکانم! ئەمانـە فێڵبـازن، زانـاو تێگەیـشتوون. بیروڕاییێکـی جیاوازیـان هەیـەو ئێمـە لێیان تێناگەین. هـەر بۆیـە ئەمانـە دەتـوانن ببنـە هـۆی راپـەڕینی بەندییـەکان. ئـەوکات ئـەوان دەتـوانن بتـانکوژن، یـان سـەقەتو ئیفلیجتـان بکـەن. ئێـوە دەبـێ لـە هـەموو حەرەکەتێکیان بە شكو گومان بن.

ئێمـە لـە جۆڵـەو لـە مـشەی ئـەوانیش بـە شـكو گومـان بـووین. ئێمـە هـەموو بـەیانیان بـە خـەونی نـاخۆش لـە خـەو رادەچـڵەکاین. هـەروەها هـەموومان بـووین بـە عـەرەق خـۆر. "یوزباشـی" عـەرەقو هـەتا خەشخاشـی بـۆ ئێمـە دەهێنـاو ئێمـەش دەستمان دەکرد بـە رابـواردنو سـەرخۆش دەبـووینو چـەند سـاتێکمان بـە شـادیو خۆشـی رادەبوارد.

ئـیتر وەرە سـەرخۆش بـەو بەندییـەکانیش لەبـەر دەسـتت بـن. بـەڵاییێکی وامـان بـە سەریاندا دەهێنا، مەگەر خوای عالـەم بـۆ خـۆی بزانـێ. چـونکە ئـەوان تاوانبـار نـەبوونو ئێمـەش دەمـانگوت کـە بـەبێ تـاوان لەکـەس نـادەین، هـەر بۆیـە تاوانێکمـان دەخـستە ملیانو بە بیانووی ئـەو تاوانـە بـەر دەبوینـە گیانیـان. ئەمـە بڕیـارو فـەرمانی یوزباشـی بوو.

بەشی شەشەم

بـۆ ئـەوەی کە ئـەو کەسـانە بکـــــەین بـــــە مـــرۆڤ. دەبوایـــە ئـــەوانمان فێـــری مەشـــــــــقی نیزامـــــــــیو لەبــــــەرکردنی ســـــــــروودی نیزامــی کردبـا. ســەرەتا ئــەوانمان فێــری مەشــقی ســــــــەربازی، مامۆســـــــتایی (لــە کاروبــاری نیزامـــــــــی)و کۆمانـــــدۆییمان دەکـردن. لــە راسـتیدا ناچـارمان دەکـردن کـە هـەموو فەرمانـەکانی ئێمـە بـەبێ هـیچ دڕدۆنگییێك جێبـەجێ بکـەن. ڕۆژ بـە ڕۆژ مـاوەی مەشـقی نیزامـیو سـروودی نیـشتمانی زیاترو زۆرتر دەبوو. لـەو کاتانـەدا هیـچکەس نـەدەبا هـیچ هەڵـەیێکی کردبـا، دەنـا هـەر هەمووشـــیان لێـــدانیان دەخـــوارد. لـــەکاتی مەشـــق کردنـــدا لـــەناکاو دەمـــانگوت: "

دانیــشن، هەڵــسن، بــاز بــدەن، ئــەژنۆکانتان بگەیەنــە ئاســتی زگتــان، دەنگتــان هــەڵێنن و .... . بــۆ ئــەوەی کــە لێــدانێکی چــاك بخــۆن، وا بــە ســەریاندا دەمانگوڕانــد، کــە لــە خۆیان تێك بدەن.

بــەیانییێکی زوو، کاتێــك گاردیانەکــەمان بــۆ بردنــی قاپــە بەتاڵــەکانی هاتــەوە ژوریٚ بــۆ ئــەوەی کــە نــانی بــەیانیمان بــۆ بێنــیٚ، بــەر لــەوەی کــە دەرگاکــە دابخــات، ئــاوڕێکی دایەوەو گوتی:

- ئــەمڕۆ یــەکێکتان دەڕوات، بــەڵام بــۆ کــویٚ دەڕوات منــیش نــازانم. یــان لــەنێو دوو پارچەی سپیدا دەچێتەوە بۆ ماڵ یان دەڕواتە نەخۆشخانە.

ئەو ڕۆیشت، بــەڵام هــەر هــەمووومان دەمــانزانی کــە وەزعیــەتی بەنــد تێــك دەچــیٚ. هەر بۆیە هــەموومان بــەڵێنمان بــە یــەکتردا کــە هــەم مەشــقە نیزامیەکــەمان بــاش بــیٚو هــەمیش ســروودی نیزامــی بــە دەنگێکــی ئەوەنــدە بــەرز بخــوێنین کــە خــەڵکی دیاربــەکر گوێیان لیٚ بیٚ. بەڵام سەرەڕای ئەمە دەمــانزانی کــە ئــەمڕۆ یــەکێك لــە ئێمــە لەگــەڵ ئــەو ســزا قورســە بــەرەوڕوو دەبــیٚ، هەربۆیــەش تــرسو دڵەخوڕپــە دای گرتبــووین. نــانی بــەیانیمان خــواردو خۆمــان بــۆ ڕۆیــشتنە دەرەوە ئامــادە دەکــرد کــە لــەناکاو گاردیــان بانگی کردین:

- بەند! خۆتان بۆ هاتنە دەرەوە ئامادە بکەن.

- بەسەرچاو گەورەم.

لەگــەڵ تــرسو دڵەخورپــەییێکی زۆر، دەســتمان بــە خوێندنــەوەی ســروودی نیــشتمانیی تورکیــەو دواتــریش قــسەکانی ئاتــاتورکو ســوێند خــواردن کــرد. گاردیــانیش لەوە تێگەییشت کە بــۆ یەکــەم جــارە کــە ئێمــە بــەم شــێوەیە بــە دەنگــی بــەرز ســروودی نیشتمانی دەخــوێنین. لــە ڕاســتیدا ئێمــە دڵنیــا بــووین لــەوەی کــە ئــەو ڕۆژە یــەکێك لــە ئێمە دەکــوژریٚ، یــان بــۆ مــردن ئەشــکەنجە دەکــریٚ، تــەنیا نەمانــدەزانی کــە ئــەو کەســە کێیە. گاردیان بە دەنگی بەرز دەیقیژاند:

- دەنگتان هەڵێنن، ئەمە چ دەنگێکە.

ئێمــە بــە تــەواوی هێــزەوە هاوارمــان دەکــرد، بــەڵام گاردیــان بــەوەش رازی نــەبوو و دیسانەوە دەیگوت:

-کوا دەنگی لاقەکانتان، لاقەکانتان زۆر توند لە عەرز بکوتن.

گاردیــان کــە دەیزانــی ئێمــە هــیچ هەڵــەییێکمان نیــە، دەیگــوت: " راکــشێ، هەڵسە". لەمەشدا هیچ هەڵەییێکی نەدیت.

لـە کـاتی مەشـقی نیزامیـدا هـەر ریزێـك لـە چـوار کـەس پێکهـاتبوو. گاردیـانیش

هــەر جــارێ ریزێکــی دەهێنایــە دەرەوەو دەبــوا ســروودی نیزامییــان خوێنــدبا. لەمەشــدا گاردیان هیچ هەڵەییێکی نــەدیت، هــەر بۆیــە بــیری لــە میتــۆدێکی دیکــە دەکــردەوە. هــەر بۆیــە ئێمــەی راگــرت. کــەمێك بــیری لــێ کــردەوەو رۆیــشتە لای هاوڕێیــانی خــۆیو لــە ئێمەی ڕوانی. دواتر گەڕایەوەو دیسان لە ریزی سەرەوەدا دەستی پێکردو گوتی:

- ئامــادە، بــڕۆن. کاتێــك هــەر چــوار کەســەکە دەســتیان بــە رۆیــشتن کــرد، گاردیــان لــە باتی ئەوەی کـە لەسـەر لاقـی چـەپ بڕیـاری راوەسـتان بـدات، لەسـەر لاقـی راسـت ئـەو فەرمانەی دا. لێرەشدا ئەو چوار کەسە بەبێ هەڵە راوەستان.

دواتـر نـۆرەی ریـزی پێنجـەم هـات. لـەو ریـزەدا یـەکێکیان کـە تەمـەنی پـەنجا سـاڵ دەبوو هەڵەی کرد. لەوکاتە دابوو کە گاردیان بە پێکەنینەوە گوتی:

- بەند راوەستە!

- هــەمووان راوەســتاین. ئــەو راوی خــۆی دیبــوو. هــەر بۆیــە بــە پێکەنینــەوە هاتــەوە نزیكو پێی گوت:

نەکا دەتەوێ برۆی بۆ ماڵ هـا، هـا. نـەکا بـیری مـاڵو منـداڵت کـردوە هـاااا باشـە، باشە؟

باشە ئەورۆ دەتخەمـە نێـو دوو مـیتر پارچـەی سـپیو دەتنێرمـە بـۆ مـاڵ. بـڕوا بکـە راستت پێ ئەڵێم. بـەم شـێوەیە فـشەی بـە خـاڵۆی تەمـەن پـەنجا سـاڵ دەکـرد. قـسەکانی لە لێدان بـەژانتر بـوون، بـەڵام لـە راسـتیدا ئێمـە هـیچ شـتێکمان لـە دەسـت نـەدەهات. گاردیـانیش کـە تـازە نێـچیرەکەی دیبـوو و بـە دەوریـدا دەخۆلایـەوە، هەسـتایە سـەر پەنجـەو زیلـەییێکی وای لـەو پیرەمێـردە بـە تەمەنـە دا کـە لێـدانو کەوتنـە خـوارەوە لەگەڵ یەك بوو.

خـوێنێکی زۆر لـە سـەری هـات. گاردیـانیش بـەو لێدانـە دڵـی تـەواو ئاسـودە بـوو و بە پێکەنینەوە گوتی:

- ئێوە برۆن، با دوو کەسـی دیکـە بـێنو ئـەو تەرمـە لەگـەڵ خۆیـان ببەنـەوە بـۆ ژووری. با دوو کەسیش ئەو خوێنـە پیسە بـشۆنەوە. ئێمـەش زۆر بـە پەلـە ئـەومان هـەڵگرت بـۆ ئــەوەی کــە زینــدوو بمێنێتــەوە. لــە ژورێــدا ئێمــە نیــوە دوکتورێکمــان هــەبوو. نیــوە دوکتورەکەمان مزگێنی ئـەوەی پـێ دایـن کـە خـاڵۆ جـارێ لـە ژیانـدا مـاوە. خـاڵۆ دوای سێ حەوتوو هاتەوە هۆش خۆی.

خـاڵۆ کـوردێکی بـە مەزهـەب مەسـیحیی دەوروبـەری "مـدیات" بـوو. ئـەو بـە تـاوانی قاچـاخی چـای گیرابـوو، بـەڵام لـە راسـتیدا مەسـیحی بوونەکـەی سـزای ئـەوی چـەند قـات کردبـوو. بـەڵام لەبـەر هەسـتی نیـشتمانپەروەری ئـەویان بردبـووە ژوری

بەندییــە سیاســیەکان. ئــەو بــەردەوام دەیگــوت: " ئێمــە چــاك دەزانــین کــە بڕیــاری قڕکردنــی مەســیحیەکان لەلایــەن تورکەکانــەوە درابــوو، بــەڵام هێنــدێك کــوردی نــەزان و موســڵمان بــۆ چــەند "قــوروش" پــارە، یــان لــە بــەر ئــەوەی کــە بــەڵێنیی چــوون بــۆ بەهەشــتیان پــێ درابــوو، ئێمــەیان دەکوشــت. لــە راســتیدا دوژمنەکــەمان ئێمــەی بــەر دەدایــە گیــانی یــەکترو بــۆ خۆشــی کــەڵکی خــۆی لــەو دوژمنایەتیــە وەردەگــرت. لــە راســتیدا هەرچــەند مەزهــەبی ئێمــە یــەك نیــە، بــەڵام ئێمــە کــوردین و وڵاتەکــەمان کوردستانە. بەڵام دوژمن ئێمەی بەردایە گیانی یەکتر.

دەبــێ ئێــوە بــە هاوکــاری لەگــەڵ بــرا کــوردە مەســیحیەکانی خۆتــان دڵــی ئــەوان وەدەســت بهێــنن. زۆر مرۆڤــی نــەزانیش هــەن کــە دەڵــێن " کــوردە موســڵمانەکان ئێمــەیان کوشــتووە، ئێمــە دەبــێ تۆڵــەی خۆمــان لــە وان بکــەین. ئێمــە نــاتوانین قــەت لەگەڵیان ببین بە براو لــە شــوێنێك بــژین. ئــەوان لــە دەرفــەتێك دەگــەڕێن کــە بمانکوژن".

خالۆ مرۆڤێکی وا تێگەیشتوو بوو.

بەو قــسەیە "عــەلی"م هاتــەوە بــیر کــە کــاتی خــۆی لــە بەنــدی ئێمــە بــوو. عــەلی خــەڵکی گونــدێکی ســەر بــە "لجــێ" بــوو. بێجگــە لــە گونــد هــیچ شــوێنێکی دیکــەی نــەدیبوو و کارەکــەی تــەنیا شــوانی بــوو. ئــەو نــە دەرســی خوێنــدبووەو نــە تورکیــشی دەزانی. لەکاتی مەشــقی نیزامیــدا کاتێــك کــە گاردیــان دەیگــوت: "راســت"، ئــەو لاقــی چــەپی هەڵــدەگرت و بــە پێــچەوانەوە. گاردیانــەکان چــاك دەیــانزانی کــە عــەلی نــەك بــە ئەنقەســت و لــە رووی پیاوەتیــەوە، بــەڵکوو لــە بــەر نــەزانی و نــەفامی تووشــی هەڵــە دەبوو.

رۆژێك لە "عەلی" مــان پرسـی کـە ئـاخۆ لەسـەر چـی گـیراوە؟ ئـەویش بـەم شـێوەیە وەڵامی داینەوە کە:

" رۆژێــك لــە رۆژان مــن خــەریکی لەوەڕانــدنی مــەڕەکانم بــووم کــە ســەربازەکان ئاوریــان لێــدام. یــەکێکیان بــانگی کــردم و گــوتی: " لــە جێگــات مەجۆڵــەو دەســتەکانت

بـنێ بـان سـەرت"، منـیش ئـەو فەرمانـەم جێبـەجێ کـرد. دواتـر کـە نـزیکم بوونـەوە، یەکێکیان بە بەرپرسـی سـەروەتری خـۆی گـوت: " گـەورەم ئەمـە بـوو ئەمـە. ئەمـە بـوو لە دەستمان هەڵات، دەیناسم بۆ خۆیەتی".

دواتـر دەسـتی منیـان کەلەبـچە کـردو منیـان بـرد بـۆ شـوێنێکی دیکـەو لـەوێ چـاویان بەسـتمو چـەند کەسـێك پرسـیاریان لـێ دەکـردم. لـە راسـتیدا مـن لـە پرسیارەکانیان هیچ تـێ نەدەگەیشتم، هـەر بۆیـەش وەڵامێکـی وام بـە وان نەدایـەوە. لـە بەر بێدەنگ بوونی من تا کە هێزیان هەبوو

لێیـان دام. هـەموو شـێوەکانی ئەشـکەنجەیان لـە سـەرم تـاقی کـردەوە، بـەڵام هـیچ لێم تێ نەگەیشتن.

هێنـدێکیان دەیـانگوت: " بـە خـوا ئەمـە سـەرۆکەکەیانە بۆیـە قـسە ناکـات. هێنـدێکیانیش دەیـانگوت، دەبـێ ئـەو کەسـێکی پایـە ناوەنـدییان بـێ". بـەڵام مـن لـە قـسەو باسـەکان هـیچ تـێ نەدەگەیـشتم. دوای تـەواو بـوونی مـاوەی ئەشـکەنجەو

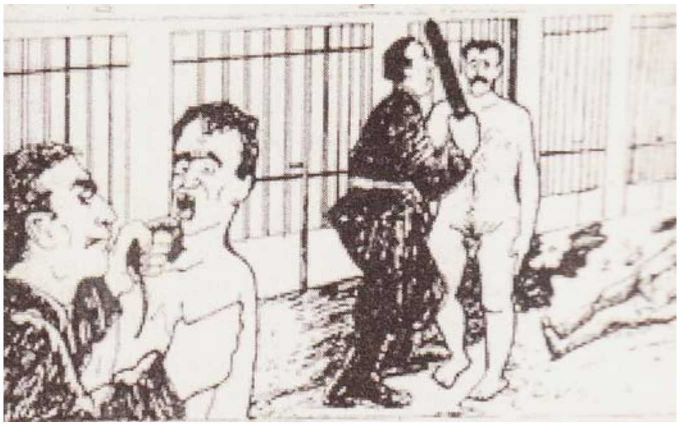

چـاوەدێری کـردن، منیـان هێنایـە ئێـرە. ئێـستاش نازانم لـە سـەر چـی منیـان گرتـووەو بۆچـی ئەشـکەنجەم دەکەن.

بـەم شـێوەیە رۆژ بـە رۆژ زۆرتـر سـروودی نیزامیمـان دەخوێنـدەوە. بـۆ ئـەوەی کـە بـاری بەندییـەکان قورستر بێ‌و ئـەوان بـیر لـە هـیچ شـتێکی تـر نەکەنـەوە. "یوزباشـی" تـەنیا بـە مەشـقی

نیزامــیو خوێنــدنی ســروودی نیزامــی رازی نــەدەبوو. بــەڵکوو ئێمــە دەبوایــە کتێبــی ئاتــاتورك (ئاتــاتورك ئیلکلــەری و ئیــنکلاب تــاریهێمز)یــش کــە لــە ١٠٢ لاپــەڕە پێکهــاتبوو، هــەر هــەمووی لەبــەر بکــەین. زۆر جــاران ئێمــە کتێبێکمــان هەڵــدەگرتو دەرۆیــشتنە نێــو بەندییــەکان. لــەوێ بــۆ نمونــە لاپــەڕەی ٩٦ مــان دەکــردەوەو لــە بەندییــەکان دەمانپرســی " لاپــەڕەی ٩٦ پــاراگرافی ٣ بخوێنــە". بــەم شــێوەیە ئــەوانمان ناچـار دەکـردەوە کـە ئـەو کتێبـە لەبـەر بکـەن. ئـەوانیش دەیـانزانی کـە ئەگـەر لەبـەری نەکەن چیان بەسەر دێت.

لــە راســتیدا "یوزباشــی" دەیهەویــست کــە بــەلایێکی وا بەســەر بەندییــەکان بــێنێ کــە قــەت بــاس لــە هەســتی نیــشتمانپەروەری نەکــەن، هــەر بۆیــە بــەردەوام بــیری لــە مێتــۆدێکی نــوێی ئەشــکەنجە دەکــردەوە. "یوزباشــی" بــەردەوام دەیگــوت: " ئــەو گاردیانانــەی کــە بتــوانن مێتــۆدی نــوێ بــۆ ئەشــکەنجە بدۆزنــەوە خــەلات دەکــرێن". خەلاتــەکانی بــە پێــی ویــستو داواکــانی ئێمــە بــوون. ئــەویش حــەوتوویێك مورەخەســی، پــارە یــان بەرزبوونــەوەی پلەکــەت بــوو. هــەر بۆیــە ئێمــە بــەردەوام بیرمــان لــەو شــتانە دەکردەوە، هەتا لـەکاتی نووسـتنیش. جـاری وابـوو تـا بـەیانی خـەومان لـێ نەدەکـەوتو ئێمەش تۆڵەی نەخەوتنمان لەو بەندییانە دەکردەوە.

ئەوانــەی کــە مێتــۆدێکی نــوێی ئەشــکەنجەیان بــە مێــشکدا بهاتایــە، یوزباشــیان ئاگــادار دەکــردەوە. یوزباشــیش ئــەو مێتۆدانــەی کــە بــە دڵــی بوایــە، بــەڕێوەی دەبــردو ئێمــەش خــەلات دەکــراین. هــەر بۆیــەش لــە نێوانــدا بــەردەوام لەســەر ئــەو شــتانە رکەبەرایــەتی هــەبوو. زۆربــەی گاردیانــەکان سادیــست، وەحــشی، یــان وەك مــن هــەژارو بێ پارە بوون. کارەکانمان بۆ بەرژەوەندیی شەخسی لەکاتی سەربازیدا بوون.

یــەکێك لــە هاوڕێیــانی ئێمــە کــە مێتــۆدێکی نــوێی ئەشــکەنجەی بــە مێــشکدا هاتبوو رۆژێك هاتەوە لامانو گوتی:

- هاوڕێیان من دوای بـیر کردنـەوەیێکی قـوڵ، ئـەوەم بـە بـیردا هـات کـە ئێمـە دەتـوانین نیگابـانی بـە بەندییـەکان بـدەین. یوزباشـیەکەمان ئـەوەی پەسـەند کـرد بـۆ ئـەوەی کـە بزانێ ئەوکات وەزعی بەندییەکان چۆن دەبێ.

کەمێك دواتر یوزباشیەکەمان هاتەوە لامانو بە ئێمەی گوت:

- بـڕوانن! ئـەو هاوڕێیـەی ئێـوە چ میتـۆدێکی باشـی دۆزیوەتـەوە کـە ئێمـە لەسـەر بەندییـەکان تـاقی کەینـەوە. ئێـوە دەبـێ ئـەم مێتـۆدە جێبـەجێ بکـەن. ئەگـەر کاریگەرییەکەی باش بێ، ئەو هاوڕێیە خەڵات دەکەم. دواتر گوتی:

- ئێوە دەتوانن هەر لە ئێستاوە خەریکی کارە پیرۆزەکەتان بن. ئیتر هەر خۆش بن.

ئێمەش پێکەوە گوتمان:

- زۆر سوپاس. هەر یەکێك لە ئێمـە بـەرەو بەنـدەکانی خۆمـان ڕۆیـشتین بـۆ ئـەوەی کـە قاپـەکان هـەڵگرینو نـانی بـەیانی تێـدا بێـنین. بـەڵام چ نـانی بەیانییـەك!. لەگـەڵ دانـی نانی بەیانی بە واڼمان دەگوت:

- بەند!

ئەوانیش پێکەوە دەیانگوت:

- فەرموو گەورەم

- ئـیتر بـە "فـەرموو گـەورەم"، خۆشـحاڵییەکی لـە ڕادەبـەدەر دایـدەگرتم. دیـارە هـەر هـەمووماو وا بـووین. چـونکە ئـەو بەندییانـە کـە زۆربـەیان دوکتـور، موهەنـدیس، یـان پارێزەر بوون، ئێمـەیان وەك بەرپرسـی خۆیـان قبـووڵ دەکـرد. ئـاخۆ ئـەو شـانازییە دەبـوو بە نەسیبی کێ.

- ئێـوە دەبـێ بـە شـەو نیگابـانی بـدەن، هەرکـەس دوو سـەعات دەبێتـە نیگابـانی ئـەو بەندە، لە کاتی نیگابانیەکەدا هـەر چـی ڕوو بـدا، بـۆ خـۆی بەرپرسـیار دەبـێ. لـە کـاتی نیگابانیدا قـسە کـردن، پـاڵ دانـە دیـوارو ڕۆیـشتن بـۆ ئاودەسـت قەدەغەیـە. ئێـوە دەبـێ لەکاتی نیگابانیدا لەنێو دیوی بەند ئەویش بە شێوەی نیزامی هاتوچۆ بکەن.

دوای قــسەکانی گاردیــان مــن بــە بــاوەڕ بــەخۆ بــوون بــانگی بەرپرســی بەنــدی خــۆمم کردو پێم گوت:

بــەرپرس! دەبــێ هــەر لــە ئێــستاوە لیــستی نیگابانیەکــەت بنووســی. کــاتی نیگابانی لە کاتــژمێر نــۆزدەوە دەست پــێ دەکــات تــا شەشــی بــەیانی. گــرینگترین شــت ئەوەیە کە هەرکاتێ گاردیان هاتو ئــەو شــەبەکەیەی کــردەوە کــە لــە دەرگــا دایــە، دەبــێ نیگابــان هــەنگاوێك دوورتــر رابوەســتێو رێــزی نیزامــی لــێ بگــرێ، دەنــا بــۆ بەنــدی تاکەکەسی دەگوازرێتەوە.

ئــەو شــتانە یاســاو نیزامــی گرتووخانــە بــوو. دوای بــیرورا گۆرینــەوەی زۆر ئێمــە بڕیارمان دا کە دەبــێ هــەر شــەوە شــەش کــەس نیگابــانی بــدەن کــە هــەر یــەکێکیان دوو ســەعاتی بــەر دەکــەوت. یوزباشــیش ئــەو بڕیــارەی پەســند کردبــوو و بڕیــاری جێبــەجێ کردنی دابوو.

هــەر کاتێــك گاردیانێــك شــەبەکەی دەرگــای بکردبایــەوە، بــۆ وێنــە دەبــێ نیگابــان گوتبــای: " مــاردین، بلــوکی د. بەنــدی ۰۰. مــن نیگابــانی ســەعات بیــستوسێ تــاکوو یەك، هیچ شتێك رووی نەداوە".

دوای قسەکانی نیگابان ئێمەش دواتر دەمانگوت:

- هەموویان نووستوون؟
- بەڵێ گەورەم.
- کەس رۆیشتۆتە سەر ئاودەست؟
- نە گەورەم.
- نیگابانیەکەت چاك بدە.

لە راستیدا ئەوان لــە ترســی لێــدانو ئەشــکەنجە هــەر بڕیــارێکی ئێمــەیان بــە باشــی جێبەجێ دەکردو هەروەها نیگابانیەکەشیان لە هی ئێمە باشتر بوو.

- بڕیارەکەتان لەسەر سەرو چاومانە گەورەم.

بــە دانــانی ئــەو نیگابانیــە ئــەو راحەتیــەی کــە هــەشمان بــوو لــە دەســتماندا. هــەر بۆیــە بــە ئەزیــەتو ئــازاری بەندییــەکان رقو قینــی دڵــی خۆمــان بەســەر بەندییەکانــدا دەڕشـــتەوە. دەرگـــای گـــشت بەنـــدەکان دوای ســـەرژمێریی ئێـــواران دەبەســـترایەوەو کلیلەکــەش دەدرایــە دەســت یوزباشــیو تــەنیا ئــەو دەیتــوانی دەرگاکــان بکاتــەوە. ئەگــەر یەکێك لە نیگابانــەکان گــوێی نەدابایــە بڕیــاری ئــەو نیزامیــە نیگابانــەکان، بــە تونــدترین شــێوە ســزا دەدران. ئێمــە بــۆ ئــەوەی کــە نیگابانــەکان ئەزیــەت بکــەین، شــەبەکەی دەرگامــان دەکــردەوەو بــەر لــەوەی کــە ئــەوان بڕیــاری پێویــست لــەو کاتانــەدا جێبــەجێ بکەن، پێمان دەگوت: دەبێ پێنج جــار ســەرتان لــە دیــوار بــدەن، ئــەوانیش بــۆ ئــەوەی کــە بــەیانی ســزا نــەدرێن بڕیارەکــەیان جێبــەجێ دەکــردو دەیــانگوت: بڕیارەکــەتان جێبــەجێ کرا گەورەم!

لــە کــاتی نیگابانیــدا قــسە کــردن لەگــەڵ یــەکتر، نووســتنو دانیــشتن قەدەغــە بــوو. ئەگــەر ئێمــەش شــتێکمان پیویــست بوایــە، نــەدەبا بــە ئێمــەیان دابــا، هــەر بۆیــە زۆر جاران ئــەوانمان تــاقی دەکــردەوە. زۆر جــاران یوزباشــی جلوبــەرگی ســەربازە نیگابانــەکانی لەبــەر دەکــردو ســەردانی بەندییــەکانی دەکــرد بــۆ ئــەوەی بزانــێ نیگابــانیی شــەو چــۆن دەدرێ.

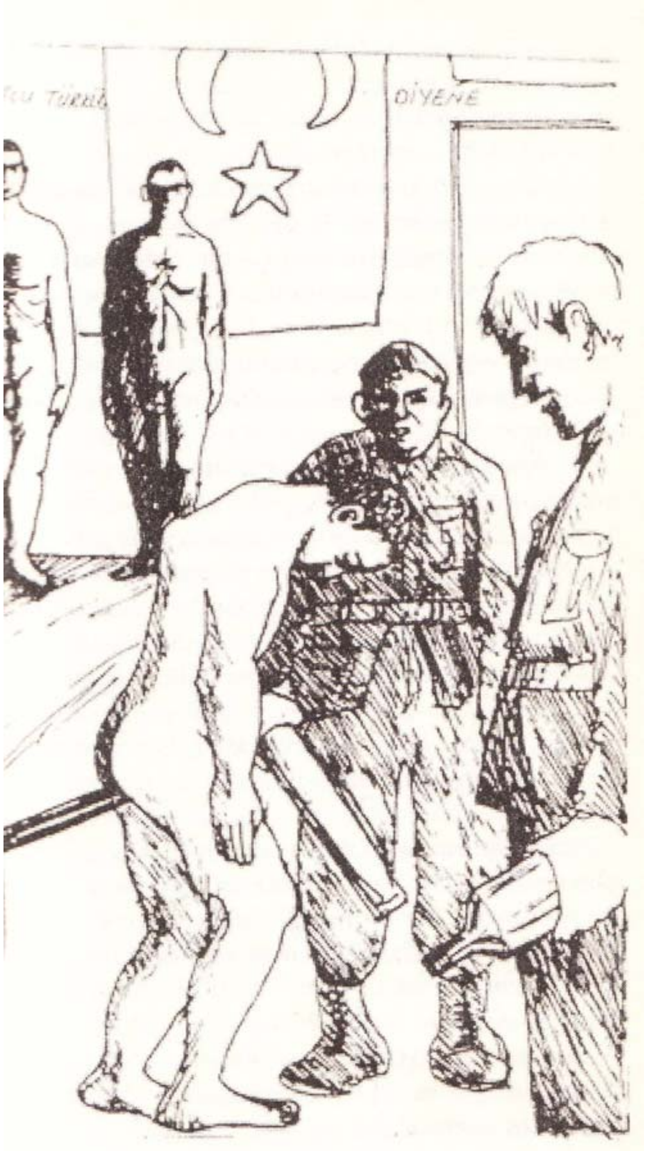

شەوێك منو چەند گاردیـانی دیکـە، ئێمـە نیگابـانی کاتـژمێر یـەك بـۆ سـێ بـووینو لــەنێو گرتووخانــەدا پیاســەمان دەکــرد. کاتێــك کــە ئێمــە لــە هــۆڵی بلــووکی "د"

تێپەڕینو گەیشتین بە بەندی (...). گاردیان ویستی کە ناوونیشانی بەندەکان بڵێ. تەنیا دەیگوت فلان کەسو فلان بەند. هاوڕێیەکی ئێمە گوتی:

- هاوڕێیان با بزانین نیگابانی ئەو بەندە چی دەکا. هەر چونێك بێ دەبێ بیانوویان پێ بگرین، هەتا ئەگەر هیچ هەڵەییێکیانیش نەبێ.

- هاوڕێیەك گوتی:

- چۆن، چی بە سەری دێنین؟

- بەڵاییێکی وایان بە سەر دێنین کە تووشی هەڵە بن. یەکێکی تر گوتی:

- چۆن؟

ئێمە چوار کەسمان لەو کونانەی کە لە شەبەکەی دەرگا دا هەیە، لێیان دەڕوانین. (کاتێك کە قاپاخی ئەو شەبەکانە دەبەستران، ئەوانەی کە لە ژورێ بوون ئێمەیان نەدەدیت، بەڵام ئێمە ئەوانمان دەدی). دواتر دووکەسمان دەڕۆینە بەر دەرگا، ئەگەر هەڵەییێکمان لێ دیتەوە، ئەوە پێویست بە بیانوو ناکات، بەڵام ئەگەر هیچ هەڵەییێکمان لێ نەدیتەوە، ئەوکات داوای ئاویان لێ دەکەین. ئەگەر ئاویان پێ نەداین، کارێکی وا دەکەم کە زگی پێم بسوتێ، بەڵام ئەگەر ئاوی پێ داین، دیارە کەچی بە سەری دێ.

هەر هەموومان پێکەوە گوتمان:

- وەڵڵا ئەوە فکرێکی خراپ نیە با ئەوەشی تاقی کەینەوە.

کاتێك شەبەکەی دەرگامان کردەوە، نیگابان بەبێ هیچ هەڵەییێك هەموو بڕیارە نیزامیەکانی جێبەجێ کردو گوتی:

- من "ئێس ئێی" نیگابانی کاتژمێر یەك بۆ سێ، بەندەکەمان لە پەنجاودوو کەس پێك هاتوە. کەسیش نەڕۆیشتوە بۆ ئاودەستو هەر هەمووشیان نوستوون. هیچ شتێکیش رووی نەداوە گەورەم!. گاردیان پێی گوت:

- بڕوانە منـیش وەك تـۆ نیگابـانم، بێجگـە لـە مـنو تـۆ کـەس بەخـەوەر نیـە. مـن زۆر تینوومە، ئەگەر بتوانی لیوانێکی ئاوم پیّ بدەی من زۆر خۆشحاڵ دەبم.

نیگابانیش گوتی:

گـەورەم داوای تـۆ لـە سـەر سـەرو چـاوم دادەنـێم، بـەڵام هـەر وەك بـۆ خۆشـت ئاگـاداری، دانوسـتاندنی هـەر شـتێك لـەکاتی نیگابانیـدا قەدەغەیـە. بۆیـە مـن نـاتوانم داواکەت جێبـەجیّ بکـەم. بـەڵام گاردیـان کـە زۆر فـرتو فێـڵ زان بـوو و مـن پـێم وایـە کە هەر لە بەر ئەمەش بوو کە ببوە گاردیان، زۆر بە دڵسووتاوییەوە گوتی:

- بـاوەڕ کـە مـن زۆر تینوومـە، ئەگـەر پـەرداخێك ئـاوم پـیّ بـدەی بـە هـیچ کەسـێك ناڵێم.

- نە گەورەم من ناتوانم کارێکی وا بکەم.

بەڵام گاردیان دەیهەویـست بـە هـەر شـێوەییێك بێـت، ئـازاری ئـەو نیگابانـە بـدات، هەر بۆیە پێی دەگوت:

- بڕوات بیّ مـن زۆر تینوومـە. ئەگـەر کـەمێك ئـاوم پـیّ بـدەی، ئـەوە تـەنیا لـە نێـوان مـنو تـۆدا دەمـێنیّ. گاردیـان کـارێکی وای کـرد کـە نیگابـان زگـی پـیّ سـووتا. لـە ڕاستیدا ئەو بەندییانە کەسانی زۆر باشو بەڕێز بوون. هەر بۆیە پێی گوت:

- بە ڕاستی لە نێوان خۆماندا دەمێنیّ؟

- بەڵیّ، بەڵیّ.

- باشە ئاوت بۆ دێنم.

ئەوە بـوو کـە پـەرداخێك ئـاوی بـۆ هێنـا. بـەڵام گاردیـان هـەر کـە ئـەو ئـاوەی لـە دەستی نیگابان وەرگرت بە سەرو چاوی دا کردو پێی گوت:

- هـەی لـە ..... بـەیانی بـەڵاییێکی وات بـە سـەر دێـنم کـە قـەت لـە بـیری نەکـەی. کـەرِباب مەگـەر نـازانی لـەکاتی نیگابانیـدا ئـەو شـتانە قەدەغەیـە. ئـیتر شـەبەکەی

دەرگامــان تونــد پێــوەداو ڕۆیــشتین. ئــەو بەندییانــە زۆر جــاران بــەم شــێوەیە دەکەوتنــە داوی ئێمە. ئەو ئیتر نەیدەزانی کە بەیانی چی بە سەر دێت.

بــەیانی ئــەو ڕووداوەمــان بــۆ گــشت گاردیانــەکان گێڕایــەوە. هــەر بۆیــە بــەیانی زوو لەکاتی بردنی قاپــەکان بــۆ خــواردنی بــەیانیان، ئێمــە دە پــازدە گاردیــان لــە ناکــاو وەژور کــەوتین. ئــەو گاردیانــەش کــە شــەو پیلانــی بــۆ نیگابــانی نێــو بەنــد داڕشــتبوو، بــە دەنگێکی زۆر بەرز گوڕاندی:

- نیگابانی کاتژمێر یەك بۆ سێ کە ئاوی دابوو بە گاردیان بێتە دەرەوە.

لــەکاتی تــەواو بــوونی قــسەکانی گاردیــان ئــەو بێــچارەیە ســێ هــەنگاو هاتــەوە پێشێ‌و بە شێوەی نیزامی ڕاوەستاو گوتی:

- " مـن ئێس ئێی مێردین، فەرموو گەورەم"!

ئێمە وەك گــورگی هــارو برســی کــە نێــچیرێکی وەچــنگ کــەوتبێ دەورمــان دابــوو. گاردیان سەری بەرز کردو بە بزەو پێکەنینەوە پێی گوت:

- هۆۆۆۆۆ هاوولاتیەکەم ئــەحواڵت چــونە؟ نــەکا ئــاوت بــە مــن دابــێ. دەتتــوانی لــەباتی ئاو شتێکی دیکــەت بــە مــن دابــا. لەگــەڵ تــەواو بــوونی قــسەکانی، مــستێکی وای لــەو بەندییە بێ تاوانەدا کە کەوتو ئــیتر هەڵنەســتا. ئێمــە دەســتمان کــرد بــە پێکــەنین. هــەر بۆیە گاردیان گوتی:

- جــارێ هەڵــسە، هەڵــسە. تــۆ بــەم ئاســانیە لــە دەســتم ڕزگــارت نــابێ. لــەکاتی هەڵسانیدا گاردیانەکــەمان زەربــەیێکی تونــدی لێــدا، بــەڵام بەرلــەوەی کــە بکەوێتــە ســەر عەرز هەر هــەموومان پێکــەوە هێرشــان کــردە ســەری. دەتگــوت کــە مــشکێك کەوتوێتــە نێــو دەســتو لاقــی دە پــشیلە. وەك تــۆپی پــێ ئــەومان شــووت دەکــردە لای یــەکتر. هــاتو هــاوارو زریکــەی دەگەیــە ئاســمان. بەندییــەکان کــە هــیچ کارێکیــان لــە دەســت نــەدەهات، ڕاوەســتابوونو تــەنیا لــەو دیمەنانــەیان دەڕوانــی. بــەڵاییێکی وامــان بەســەر

هێنــا کــە کــەوتو ئــیتر هەڵنەســتا. ئێمــە دەســەڵاتێکی تــەواومان هــەبوو، هــەتا دەسەڵاتی کوشتنیان.

دوای ئـەو لێدانـە تـەواو حەسـاینەوە. بـەڵام ئـیتر دەمـانزانی کـە کەسـێکیتـر ئـەم هەڵەیە دووپات ناکاتەوە. بەر لە ڕۆیـشتنی ئێمـە گاردیـانی بەنـدی ئـەوان بـۆ ئـەوەی کـە پیاوەتی خۆی پێشانی بەندییەکان بدا زۆر بە تووڕەییەوە بە وانی گوت:

- بەند!

- فەرموو گەورەم

- ئێوە تا سێ ڕۆژی دیکـە نـابێ خـواردن بـدەن بـەو کابرایـە کـە بـووە هـۆی ئـەوەی کـە بەندەکان ڕەخنەی بێتە سەر. هەر هەموویان پێکەوە گوتیان:

- فەرموو گەورەم

ئـەو بڕیارانــە هــەر هــەمووی جێبــەجێ دەکــران، ئەگــەریش جاروبــار بــە دزییــەوە جێبــەجێ نــەکرابان، ئێمــە لــە ڕێگــای ئــەو کەسـانەوە کـە کـاری سـیخوڕییان بـۆ ئێمـە دەکرد، لە هەموو ڕووداوێکی نێو بەندەکان ئاگادار دەبووینەوە.

لـەو شـێرە ئاوانـەی کـە لـەنێو بەنـدەکانی گرتووخانـەدا بـوون، یـەك دڵـۆپ ئـاویش نـەدەهات. چـونکە یوزباشـی ئـەو بڕیـارەی دابـوو. هـەر بۆیـە یوزباشـی هـەموو کاتێـك دەیگوت:

- پێویستە کە ئەمانە هەموو کاتێ برسیو تینـوو بـن بـۆ ئـەوەی کـە بێنـە سـەر ڕێگـای ڕاسـت. ئەگــەر ڕاســتیەکەت بــوێ ئێمــە زۆر جــاران وەك یوزباشــیو بگــرە خــراپتریش بیرمــان دەکــردەوە. هــەر بۆیــە ئێمــە لــە مــانگی ئاگوســتو لــەو هــەوا گەرمــەی شــاری دیاربــەکردا زۆرتــرین مەشــقی نیزامیمــان بــە وان دەکــرد. شــوێنی مەشــقی نیزامــی لــە سیمان دروست کرابوو و لە نێوان چـوار دیوارێیێکـدابوو. هـەر بۆیـە کاتێـك کـە خـۆر لێـی دەدا هــەڵمی لێ هەڵدەســتا. ئێمــە خۆمــان دەدایــە بــەر ســیبەرێك، بــەڵام ئــەوان ئەوەنــدە مانــدوو دەبــوون کــە زمانیــان میترێــك درێــژ دەبــۆوەو گــەروویان وشــك دەبــوو و ئاواتیــان

خواردنی قومێك ئـاو دەبـوو. بـەڵام یوزباشـی نەیدەهێـشت کـە ئاویـان بـۆ بـڕوات. ئێمـە لەو بـیَ ئاویـەدا کاتێـك کـە چێـشتمان بـۆ دەبـردن، ئـەو چێـشتەمان زۆر سـوێر دەکـرد. ئیتر ئەو ڕۆژ ڕۆژی ئێمە بوو، چونکە دەمانزانی چیان بەسەر دێت.

کاتێـك کـە بەندییـەکان تینوویـان بوایـە، خواردنمـان بـۆ دەبـردن، بـەڵام کاتێـك کـە برسـیان بـا، ئاومـان بـۆ دەبـردن، بـەڵام نـەك لەبـەر ئـەوەی کـە تینـوو و برسـیان نـەبیَ. ئاخو چـۆن دەبـیَ کـە دوژمنـەکانمان واتـە کومونیـستەکانو ئەوانـەی کـە وڵاتـی ئێمـەیان لەت لەت کردوە تێر بکەین؟.

راستی لەژێر کاریگـەریی ئـەو بیروباوەڕانـەدا چـۆن دەمـانتوانی کـە راسـتو دروسـت بـیر بکەینـەوە؟ مرۆڤێکـی عـارەق خـۆر، مەسـتو سـەرخۆشو موعتـاد چـۆن دەتـوانیَ راست بیر بکاتەوە. چـونکە هـەر چـیمان پێویـست بوایـە، یوزباشـی بـۆ ئێمـەی جێبـەجیَ دەکـردو هــەتا زۆر جــاران پێکــەوە دەمــاخنواردەوە! یوزباشــی پیاڵەکــەی هەڵــدەگرتو پێکەوە پەیکی مەشروبمان لیَ دەداو دەیگوت:

- بە خۆشیی ئەوەی کە بتوانین ئەمانە بهێننە سەر ڕێگای ڕاست.

ئێمــەش تــەواو وەك یوزباشــی یــان چــاکترە بڵــێم تونــدتریش ببــووین. هــەموو شــتێکمان ببــووە ژیــان لــەو گرتووخانەیــەدا. ژیــانیش لــەو گرتووخانەیــەدا هــەر هــەمووی لێدانو ئەشـکەنجە بـوو. کـەوابوو لـە رەوشـێکی ئاوەهـادا چـۆن مـرۆڤ نابێتـە سادیـستو لە مرۆڤایەتی دوور ناکەوێتەوە؟".

- کاتێك ئەو قـسانەی دەکـرد فرمێـسك لـە چـاوانی دەبـارینو تـەواو سـوور هەڵگـەرابوو و نـووزە نـووزی دەکـرد. ئەوەنـدە تـووڕە ببـوو، کـە دەتگـوت هـەر ئێـستا هەڵدەسـتیَو تێــرو پــڕم لــیَ دەدا. دواتــر جگــەرەیێکی هــەڵکردو چــەند قــومێکی لێــدا. ئــەو لــە گێڕانـەوەی ئـەو بەسـەرهاتەو منـیش لـە گـویَ گـرتن مانـدوو ببـووم. بـۆ خۆشـم تـەواو ڕۆیـشتبوومە نێـو بیرەوەرییـەکانی سـەردەمی گرتووخانـە کـە بـۆ خۆشـم ماوەییێـك لـەویَ بووم. بە قسەکانی نـاوبراو یـەك بـە یـەك بیرەوەرییـەکان لـە مێـشکمدا زینـدوو بوونـەوە.

لێـدانو ئەشــکەنجەی بەندییــەکان لەلایــەن گاردیانــەوە دەهاتــەوە بـیرم. جـاری وابـوو بـیرم لەوە دەکردەوە، کە هەستمو تیرو پڕ لەو کابرایە بدەمو تۆڵەی خۆمی لێ بکەمەوە.

بـەڵام دواتـر تێگەیـشتم کـە بـە کوشـتنی سـەربازێك یـان کەسـێك تۆڵـە نابێتـەوە، بەڵکوو تۆڵە تەنیاو تەنیا بە رزگارکردنی نەتەوە دەبێتەوە.

لــە نێــو بیروهزرێکــی وەهــادا نــوقم ببــوومو لێــدانو ئەشــکەنجەی هاوڕێیــانی خــۆمم دەهاتەوە بەرچاو، کە لەناکاو بە دەنگی ئەو راچڵەکام کە گوتی:

- بـا باسـی جگەرەکێـشانی نێـو گرتووخانەشـت بـۆ بکـەمو دواتـر دەڕۆینــەوە مـاڵ. پـێم وایە کە ئەتۆش کەمتر لە من ماندوو نەبوویت.

- زۆر چاکە بیڵێ.

"بــە مێتــۆدێکی نــوێ جگەرەکێـشانمان قەدەغـە کردبـوو. ئـەو مێتـۆدەش لەلایـەن سەربازێکەوە کەشـف کرابـوو کـە خـەڵکی دەوروبـەری زەریـای سـپی بـوو. بـە پێـی ئـەو بڕیــارە ئێمــە گاردیانــەکان لــەنێو بەنــدەکانی گرتووخانــەدا بــڵاو دەبووینــەوەو بــانگی بەرپرســی بەنــدەکانمان دەکــرد. ئــەوانیش دەهاتنــە پێــشێو بــە شــێوەیێکی نیزامــی لــە بەرامبەر ئێمەدا رادەوەستانو ئێمەش پێمان دەگوت:

- بەرپرســی بەنــد! ئێــوە دەبــێ هەرچــی جگــەرە هەیــە لــە بەندییــەکان وەرگــرنو لــە بەرامبــەر دەرگــای بەنــدی خۆتــان داینــێن. دواتــر ئەگــەر هــەتا یــەك جگــەرەش بدۆزرێتەوە، بۆ خۆتان بەرپرسیار دەبن.

- هەرچی ئێوە بفەرموون گەورەم.

ئیتر ئێمـە دەڕۆیـشتینو دەمـانزانی کـە بڕیارەکـەمان جێبـەجێ دەکـرێ. دواتـریش کـە دەگەڕاینـەوە، لـەنێو ئـەو هـەموو جگەرەیـە، جگـەرەی چـاکمان بـۆ خۆمـان هەڵـدەگرت. بەم شـێوەیە هـەم ئـەو نـەزمو دیـسیپلینەی کـە پێویـست بـوو جـێگیر دەبـوو و هـەمیش ئەوانەی کە گـیرۆدەی مـادە سڕکەرەکان بـوون، بۆمـان دەردەکـەوتن. ئـەم جـۆرە کەسـانە

لــەو كاتانــەدا تــەنيا بــۆ ئــەوەی كــە جگــەرەيان پــێ بــدەين، ئامــادەی هــەر جــۆرە هاوكارييەك دەبوون.

هــەر بەنــدێك پێويــست بــوو كــە ڕۆژانــی دووشــەممە ليــستێك ئامــادە بكــەن بــۆ ئــەو كەســانەی كــە جگــەرەيان پێويــستە. ڕۆژێــك دووشــەممە بــوو كــە ئێمــەی گاردیانــەكان ئاگــادار بــووين كــە بەنــدی ....مانيــان لــە جگەرەكێــشان گرتــووە. هــەر بۆيــە ئێمــە بــە پەلە خۆمان گەياندە ئەوێ. گاردیانی ئەو بەندە گوتی:

- هاوڕێيان! بەندی ئێمە ليستەم پــێ نــادەن. بەرپرســی بەنــد ئــەڵێ هيــچكەس لــە بەنــدی ئێمە جگــەرەی نــاوێ. ئــەو كــارە لــەنێو بەنــددا بــە مانــای مانگرتنيــان بــوو. هــەر بۆيــە گاردیانی بلووكی "د" بانگی بەرپرسی بەندی كردو پێی گوت:

- بەرپرس! زوو وەرە ئێرە. ئەوە چ باسە؟ بۆچی ليستەتان بە گاردیان نەداوە؟

- گــەورەم كــەسمان نيــە كــە جگــەرە بكێــشن. هــەر هــەموويان ئــيتر جگــەرە نــاكڕن و ناكێشن.

گــەورە بەرپرســی ئێمــە گاردیانــەكان، لــە گاردیــانی ئــەو بەنــدە تــووڕە بــوو و پێــی گوت:

- بە پەلە گشت بەندييەكان بهێنە دەرەوە، با بزانين ئەمانە چۆن جگەرە ناكێشن.

گاردیــان دەرگــای كــردەوەو هــەر هــەموويانی هێنايــەوە دەرێ. ئێمــە گاردیانــەكان بــە دارو بــاتۆم وەك گــورگی هــار كــە كەوتبێتــە نێــو مــەڕ، بەربووينــە گيانيــانو بــەلاييێكی وامان بەسەر هێنان كە مەگــەر خــوا بــۆ خــۆی بزانــێ. هــی وا بــوو كــە دەســتی شــكابوو، هــی واش هــەبوو كــە ســەر، لاق، يــان پەراســووەكانی شــكابوون. لــە ڕاســتيدا كــەس بــە ساغو سەلامەت دەرنەچوو.

كاتێــك لــە وانمــان دەدا، يوزباشــی لــە ژوورێ چــاوی لــە ئێمــە بــوو. بەندييــەكانيش كە نيــوە گيــان لەســەر عــەرز كــەوتبوون، هــەڵمان گــرتنو بردمانــە نێــو بەنــد. گاردیــانی ئەو بەندە بانگی بەرپرسی بەندەكەی كردو پێی گوت:

- بەرپرس!

بەرپرسیش بە پەلە هاتە لای دەرگاو دوای راوەستانی نیزامی گوتی:

- فەرموو گەورەم

- تا سەعاتێکی تر لیستەی جگەرەکێشان ئامادە بێ.

- هەرچی ئێوە بفەرموون گەورەم!

- ئەمرۆ خواردنتان نابێ، بۆ خوتان سزای خۆتان دەزانن.

- هەرچی ئێوە بفەرموون گەورەم.

ئێمە دوای جێبەجێ کردنی ئەو ئەرکە پیرۆزەمان تەواو حەسابووینەوە. جارێ لە یەکتر دانەبڕابووینەوە کە یوزباشیەکەمان هاتەوە پێشێو گوتی:

- ئافەرین، رۆڵەکانم ئافەرین! من لە هەر شوێنێك دەتوانم پەسنتان بکەم. ئەمرۆ خواردنی نیوەڕۆتان لەسەر حسابی منە. ئێوە بۆ خۆتان دەتوانن بڕۆنە نێو شارو لە هەر چێشتخانەیەکیشدا کە پێتان خۆش بێ دانیشنو عارەقیش بخۆن. دواتر بانگی سەرگاردیانی کردو پێی گوت:

- سەرگاردیان؟

- فەرموو گەورەم

ئەو پارەیە بگرەو لەگەڵ ئەو هاورێیانە برۆ نێو شارو خواردنیان بۆ بکڕە.

- بەسەر چاو!

بەم شێوەیە ئێمە فێری لێدان ببووینو زگمان بە حاڵی کەس نەدەسووتا. لە بەر بەرژەوەندیی شەخسی دەستمان بۆ هەموو کارێك دەبرد. چونکە یوزباشی هەر چی پێویستمان بوایە، پێشکەشمانی دەکرد.

کاتی نیوەڕۆ بوو کە هەر هەمووومان سواری ئوتوموبیلێك بووینو رۆیشتینە بەر دەرگای ئەو چێشتخانەیەی کە پێیان دەگوت: "ئاسیم کەباب سالونو". دواتریش بە زگی تێرو بە چاوی سوور گەڕاینەوە بۆ نێو گرتووخانە.

ئــاخۆ كــەس هــەبوو بەرلــە هــەر شــتێك بــیر لــە بەرژەوەندییــەكانی خــۆی نەكاتــەوە، ئێمەش وابــووین. بــۆ پــارووێكی نــان، بــۆ كەوچــكێك خــواردن، بــۆ رۆژێــك مورەخەســی، یان بۆ پــەیكێكی مەشــرووب بــەڵاییێكی وامــان بەســەر بەندییــەكان دەهێنــا كــە دوور بــوو لە عەقڵ..."

كاتێــك كــە گاردیــان باســی لــە قەدەغــەكردنی جگــەرەی دەكــرد، ئــەو بەڵایــەی كــە كاتی خۆی لە بەنــدی تاكەكەســیدا هــاتبووە ســەرم، كەوتــە بــیرم. رۆژێــك لــە رۆژان بڕیــار درا كــە بەندییــەكانی بەنــدی ئێمــە بــۆ بەنــدی تاكەكەســی بگوازرێنــەوە. بۆچــی؟ بــۆ خۆشمــان نەمانــدەزانی. لــە راســتیدا هــەر كردەوەییێكــی ئێمــە كــە بــە دڵــی گاردیــان نەبوایە، تاوانێكی گەورە بوو.

سێ رۆژو سێ شەو دەبوو كە دەممــان نــە لــە چێشتو نــە لــە چــای دابــوو. هــەر لــە رۆژی یەكەمەوە جگەرەمان لــێ بڕابــوو. لــە راســتیدا بێجگــە لــە جگــەرە شــتی دیكــەمان ئەوەنــدە لــەبیر نــەبوو، چــونكە بــەبێ جگەرەكێــشان ژیــانی نێــو گرتووخانــە زۆر ســەخت بوو. ئێمە لــە بەنــدەكانی قــاتی ســێهەم بــووین. ئــەو بەندانــە كــە تــەنیا بــۆ تاكەكەســێك دروســت كرابــوون، دە تــاكوو دوازدە كەســیان تێــدا جــێ كرابــۆوە. لــە هــەر قاتێــك پێــنج بەنــد لــە تەنیــشت یــەك بــوون. هــەر بۆیــە ئێمــە دەمــانتوانی بــە نهێنــی لەگــەڵ بەندییەكانی نێــو بەنــدەكانی دیكــەش قــسە بكــەینو داوای جگــەرەیان لــێ بكــەین. هــەر كاتێ جگەرەكەمان تەواو دەبوو، بانگی حوجرەی تەنیشت خۆمان دەكرد:

- هاوڕێیان جگەرەمان پێ نەماوە، ئێوە دەتوانن چەند جگەرەییێكمان بۆ بنێرن.

وەڵامیان ئەمە بوو:

- نەماوە هی ئێمەش تەواو بووە.

جگــەرەكانمان تــەواو ببــوونو نەمانــدەزانی كــە چــی بكــەین. ناچــار بــووین تاقــەتی ئــەو رەوشــە بیــنین كــە تێكــەوتووین. كــات كــاتی نیــوەڕۆ بــوو، گاردیــان بــانگی ئێمــەی كرد:

- کـەرباب، زوو چـەند کەسـێکتان وەرنــە خـواریٚ. ئـەمرۆ چێـشتمان بـۆ ئێـوە هێنــاوە. دوای سیٚ رۆژ برسـیەتیو تێنوویـەتی، خواردنێـك چـێژ دەبەخـشیٚ. هـەر بۆیـە سـیٚ چـوار کەس خۆیانیان ئامادە کردو چاوەڕێی گاردیان مانەوە.

هــاتنی گاردیــانو کرانــەوەی دەرگــاو وەژوور کــەوتنی پێــنج کــەس بــوو بــە یــەك. هاوڕێیانی ئێمە لەگەڵ هێنـانی چێـشت، چـەند سـندووقی پـڕ لـە پورتقاڵێـشیان بـۆ ئێمـە هێنــا. هــەر کــە چــاومان بــە پورتقاڵــەکان کــەوت زۆر خۆشــحاڵ بــووین کــە دواتــر پورتقـاڵیش دەخـۆین. هـەر بەنـدێك سـندووقێکیان بـەر کـەوت. هـەر بەنـدێك دە تـاکوو دوازدە کەس بـووین. کاتێـك ئـەو هـەموو پورتقاڵـەیان هێنایـەوە ژووریٚ، پێمـان وابـوو بـە دڵی خۆمان تێر تێر دەخـۆین. ئـەوە بـوو کـە بەوپـەڕی خۆشـحاڵییەوە دوعـای "خـواردن، خـواردن" مـان بـە دەنگێکـی بـەرز خوێنـد. دوای تـەواو بـوونی ئـەو دوعایـە گاردیـان بانگی کردینو پێی گوتین:

- کەرباب بـڕوانن! ئێـوە دەبـیٚ ئـەو پورتقاڵانـە هـەر هـەمووی بـە پێـستەوە بخۆن. نـابیٚ پێستی یەك پورتقاڵیش لێرە بە جیٚ بمێنیٚ، دەنـا بـۆ خۆتـان دەزانـن کـە چیتان بـە سـەر دێنم. بەو قـسەیەی گاردیـان تـەواو سـارد بووینـەوەو دڵەخۆرپـە دایگـرتین. بیرمـان لـەوە دەکـردەوە "ئـاخۆ پێـستی ئـەو هـەموو پورتقاڵانـە چـون دەخـۆریٚو ئەمـە چ خۆشـیەکی هەیە".

لـە هـەر بەنـدێك دۆشـەکێك هـەبوو. ئێمـە لـە دەوری یـەك کۆبووینـەوەو بیرمـان لـەوە دەکـردەوە کـە چـۆن خۆمـان لـە خـواردنی پێـستی ئـەو هـەموو پورتقاڵانـە رزگـار بکـەین. هـەروەها دەردی بـیٚ جگـەرەییش دەردی سـەر هـەموو دەردان بـوو. ئێمـە لـەو حاڵەدا بووین کە هاوڕێیەك گوتی:

- هاوڕێیان، رێگاییێکم دییەوە، رێگاییێکم دییەوە...

هەموومان پێکەوە گوتمان:

- چ ڕێگایـەکت دییـەوە، زوو کـە بڵـێ. تـاکوو گاردیـان نـەهاتووە بـا ئـەو پورتقاڵانـە بخـۆین. (لـە کـاتی تەنگانـەدا مێـشکی مـرۆڤ چـاك کـار دەکـات. لـە بەرامبـەر هـەر شتێکی قەدەغەکراو ڕێگایێك دەبینرا).

- هاوڕێیـــان بـــا ئـــەو پورتقاڵانـــە بیخـــۆینو پێستەکانیـــشی بیخەینـــە نێـــو ئـــەو دۆشەکە.(لە هەر بەندێك دۆشـەکێکی هـەبوو). تـا ئەمانـە پـێ بـزانن زۆری پـێ دەچـێ. ئەوکاتێش نازانن کە ئەمە کاری کێ بووە.

ئەو کەشفە وەك کەشفی ئامریکا بوو لە لایەن کریستۆف کۆلۆمبەوە ...

- خـواردنی پورتەقاڵـەکان چـێژێکی باشـی پـێ بەخـشین. دواتـریش دەسـتمان کـرد بـە دڕانـدنی ئاسـتەری دۆشـەکەکە، بـۆ ئـەوەی کـە پێـستی ئـەو پورتقاڵانـەی تـێ ئـاخنین. هاوڕێیەك دەستی پڕ کرد لە پێـستی ئـەو پورتقاڵانـەو خـەریك بـوو لـە نێـو دۆشـەکەکەی دەخـست کـە لـەناکاو واق مـاو لـە ئێمـەی ڕوانـی. دواتـر بزەیێکـی هاتـەوە سـەر لێـو. پێمان سەیر بوو کە ئەمە بۆچی وادەکا؟ لەناکاو بە پێکەنینەوە گوتی:

- مـزگێنیم پـێ بـدەن هاوڕێیـان! ئەگـەر هەڵـە نـەبم، ئێـستا شـتێك کـە دەسـتم لـە سـەریەتی، پاکـەتی جگەرەیـە. چـونکە زۆر جـاران لـە سـەر ئـەو شـتانەی کـە نـەمانبوو شـۆخیمان دەکـرد، پێمـان وابـوو کـە ئـەو هاوڕێیـەمان فـشە دەکـات هـەر بۆیـە پێمـان گوت:

- دە فشەمان پێ مەکە. حاڵمان ئەوەنـدە باشـە کـە ئـەتۆش لـە سـەر کارمـان دادەنێـی. زوو کە کارەکەت بیکە تا گاردیان نەهاتوە.

ئەو هاوڕێیـە هەرکـە دەسـتی هـەڵگرت، ئەوەنـدەمان دی کـە پێـنج جگـەرە لـە نێـو دەستەکانیدابوون. لە خۆشیان نەماندەزانی کە چ بکەین.

بـە پەلـە هەرچـی پێـستی ئـەو پورتقاڵانـە بـوو لـەنێو ئـەو دۆشـەکەدا جێمـان کردەوەو جگەرەکانیشمان بەسـەر ئـەو بەندانـەدا دابـەش کـرد کـە لـە قـاتی ئێمـە بـوون. هـــەر بەنـــدێك جگـــەرەیێکی بـــەر کـــەوت. دواتـــر هـــەر هـــەمووومان کۆبوینـــەوەو

جگەرەکەمان هەڵکردو بـە نـۆرە لـە دەسـتی یـەکترمان وەرگـرتو هـەر یەکـەو مـژیکمان لێ ئەدا. تا نـۆرە گەیـشتە دوایـین کـەس، ئـیتر جگەرەکـەمان تـەواو بـوو. بـەڵام ئـەویش تـەنیا مـژێکی لـێ دا، هــەر چــەند کــە لێــوی ســووتا. دوای چــەندین رۆژ دەردی بــێ جگــەرەیی ئــەو جگەرەکێـشانە وەك ئــەوە بــوو کــە تــەواوی میــوەو خــواردنی دونیامــان خــواردبێ. دەتگــوت کــە ئــەو جگەرەیــە تایبــەتی دروســت کــراوە. بــۆنێکی ئەوەنــدە خۆشی هەبوو کە خـوا بـۆ خـۆی بزانـێ. بـەڵێ ئێمـە بەجێگـەی تـێ کردنـی پێـستی ئـەو هــەموو پورتقاڵانــە لــەنێو دۆشــەك هــەم خۆمــان لــە خــواردنی پێــستی ئــەو پورتقاڵانــە رزگــار کــردو هــەمیش جگــەرەمان دۆزیــەوە. بــەڵام دواتــر چــی رووی دەدا نەمانــدەزانی. رەنگە ئەمە ببێتە بەڵای سەری زۆر بەندیی تر.

بەشی حەوتەم

"هــەر لێــدانو مێتــۆدێکی نــوێی ئەشکەنجە لــە مێتۆدەکــانی تــر تونــدتر دەبـــوون، یـــەکێك لـــەو مێتۆدانـــە پێوەنـــدی هـــەبوو لـــە گـــەڵ چـــــاوپێکەوتنی بەندییـــــەکانو بنەماڵەکانیان، بــەڵام ئێمــە قــەت لــەو پیلانــەدا ســەرنەدەکەوتین. ئێمــە بــە بەندییـــەکانمان دەگـــوت، بـــا بـــە بنەماڵــەکانیان بڵــێین کــە ئــیتر نەیــەن بــۆ ســەردانیان. بــەڵام بنەماڵــەکانیان دەیانگوت:

- بۆچـــی؟ بـــەبێ تـــۆ ئێمـــە ســـەبرو تاقەتمان نیە.

- بەندییـــەکانیش نەیانـــدەتوانی کـــە پێیــان بڵــێن " گاردیانــەکان وایــان پــێ باشــەو کاتێــك ئێــوە دێنــە ســەردانمان زۆرتــر ئەزیــەتمان دەکــەن". چــونکە لــەکاتی مولاقــات کردنــدا یــەکێك لــە ئێمــە لــەلای مولاقاتــچیەکانو ئــەوی تــریش لــەلای بەندییــەکان رادەوەســتا. ئــەوەش وەك بڕیارێــك بوو، بۆ ئەوەی کە ئێمە نەتوانین کەسوکاری خۆمان ببینین.

کاتێــك کــە بەندییــەکان بــە تــەنیایی لەگــەڵ مولاقاتیــەکانیان دەمانــەوە، دەیــانتوانی هــەموو نهێنییــەکانی ئێــرە ببەنــە دەرەوە. چــونکە زۆر جــاران لــە ئورووپــاوە هەیئــەت

بـۆ سـەردانی رەوشـی نێـو گرتووخانـەکان دەهـاتن، هـەر بۆیـە ئێمـە دەبوایـە ئاگامـان لەوان بێ بۆ ئـەوەی کـە قـسەکانی ئێـرە نەبەنـە دەرەوە. ئەگـەریش شـتێکی وایـان کردبـا ئاشکرایە کە بـە تونـدی ئەشـکەنجەمان دەکـردن. لـە راسـتیدا لـەنێو بەندییەکانـدا تـەنیا هێندێك کەسی ناکومونیستو ناکوردتچی هەبوون کە لە ترسی لێدان دەیانگوت:

-ئەگەر جارێکی تر ئێوە بێن، ئێمە ئامادە نابین کە بێنە لاتان.

لێـــرەدا یوزباشـــی داواکـــانی جێبـــەجێ نـــەبوون، هـــەر بۆیـــە خـــەریکی دیتنـــی مێتـــۆدێکی نـــوێ بـــوو. یوزباشـــی پـــێ ســـەیر بـــوو کـــە دوای ئـــەو هـــەموو لێـــدانو ئەشکەنجەیە بنەماڵەکانی ئەو بەندییانە زیـاتر لـە جـاران بـۆ سـەردانیان دێـن. هـەر بۆیـە زۆر جـاران یوزباشـی بڕیـاری گـرتنو ئەشـکەنجەکردنی مولاقاتیەکانیـشی دەدا تـەنیا لەبەر ئەوەی کە ئیتر نەیەنەوە.

رۆژانـی مولاقـات لـە حـەوتوودا بیـست تـاکوو بیـستوپێنج چـرکە بـوو. لـەو مـاوە کورتەدا ئـەوان تـەنیا دەیـانتوانی چـاویان بـە بەندییـەکان بکـەوێ. تـەنیا دەیـانتوانی کـە پێیان بڵێن " بە خێر بێی، ئەحواڵت چوونە، من باشم".

سـەرەڕای کـاتی کـەم دیـسانیش ئـەوان هـەر دەهـاتن. رۆژانـی هـاتنی مولاقاتیـەکان بـۆ ئێمـە هـەم خۆشـیو هـەمیش ئەشـکەنجە بـوو. خۆشـی بـوو لەبـەر ئـەوەی کـە ئێمـە ســـواری ســـەری کەســـانی زانـــاو خوێنـــدەوار دەبـــووین. ئـــەو رۆژە بـــۆ ئێمـــە رۆژی ئەشـکەنجەش بـوو، چـونکە ئێمـە لـە بەیانیـەوە تـا ئێـوارە ئیـستراحەتمان نـەبوو. کاتێـك کە مولاقاتیەکان دەهاتن، ئێمە

ناوی ئەوانمان دەنووسیو بانگی ئەوانمان دەکردو بە وانمان دەگوت:

-بڕوانن! ئێوە نـابێ ئیـشارەیان پـێ بـدەن، نـابێ قـسەی زیـادیش بکـەن، هـەروەها ئێـوە ئەگـەر لـەکاتی مولاقـات کردنـدا بـە شـێوەیێکی نیزامـی ڕانەوەسـتن، دڵنیـا بـن کـە بـە ساغو سەلامەتی ناگەڕێنەوە بۆ ئێـرە. دواتـر دەمـانبردن بـۆ هـۆڵی گرتووخانـە بـۆ ئـەوەی کـە لـە نـۆرەدا ڕابوەسـتن، هـەر لـەوێش لـەوانمان دەداو قـسەی ناشـیرینمان پـێ دەگـوت، چونکە زۆریـان هـەبوون کـە بـە لێـدان تێـك نەدەچـون، بـەڵام بـەو قـسانە تێـك دەچـون.

دواتـریش کـە نـۆرەی مولاقـــات کردنیـــان دەهـــات، ئێمـــە کـــە حـەفتا، هەشـتا کیلـۆ کێـــــشمان بـــــوو، ســــواریان دەبــــووین، سواری ئـەو بەندییانـە کـە تـەنیا ئێـسكو پێـــستیان مـــابوو.

جاری وابوو کە بەوانمان دەگوت:

-ئەسپی من لە هی تۆ چاکترە!. یەکێکی تر دەیگوت:

- ئەسپی من " ڕەوانە".

-نـەوەڵڵا ئەسـپی مـن لـە هـی ئێـوە چـاکترو زیـرەکترە، بـڕوانن مـن لـێ دەدەم بـەڵام ناکەوێ. بێجگە لە زمانی تورکی قسەکردن بە زمانی دیکە قەدەغە بوو.

دیـارە نەتـەنیا ئـەوان بـەڵکوو مولاقاتیەکانیـشیان دەبوایـە بـە تـورکی قـسەیان کردبا. بەڵام زۆربـەیان یـان تورکییـان نـەدەزانی یـان ئاگایـان لـە بڕیـارێکی بـەم شـێوەیە نەبوو. هەر بۆیـە زۆربـەیان بـە تـورکی قـسەیان دەکـردو ئێمـەش ئـەو ڕۆژانـەمان لـە وان دەکردە شین و تازی. بەڵام دیسانیش نەماندەتوانی بەر لە هاتنیان بگرین".

کاتێـك گاردیـان باسـی لـه تاوانـه‌کان دەکـرد، وەزعـی هـه‌ڤاڵ "نـووری"م هاتـه‌وە بیر. لـه رۆژێکـی مولاقاتـدا نێـوی هـه‌ڤاڵ نـووری خوێندرایـه‌وە. ئـه‌ویش چـونکه هـه‌موو حـه‌وتوویێك مولاقاتیـه‌کانی ئـه‌و نه‌یانـده‌توانی بێنـه سـه‌ردانی، هـه‌ر بۆیـه ئـه‌و رۆژە زۆر خۆشـحاڵ بـوو. دوای ئـه‌وەی کـه به‌ندییـه‌کان کـاتی مولاقـات کردنیـان تـه‌واو بـوو و گه‌ڕانه‌وە، گاردیان هه‌ڤاڵ"نووری"ی راگرت و پێی گوت:

- نووری!

- فه‌رموو گه‌ورەم

- که‌ڕباب من چـه‌ند جـار بـه ئێـوەم وتـوە کـه قـسه‌کردن بـه کـوردی قه‌دەغه‌یـه؟ بۆچـی به کوردی به باوکت گوت: "باوکم، لوفك"...

- گه‌ورەم وەڵڵا من به کوردی قسه‌م نه‌کردوە.

- ها! پێت وایه من درۆ دەکه‌م ها! (گاردیان دەستی کرد به لێدانی)

- نه گه‌ورەم، نه. من ته‌نیا گوتم باوکم بۆم...

- ئاهان، دیسان به کوردی قسه‌ی کرد.

ئه‌وەندەی که ئێمه لێـی تێگه‌یـشتن، ئـه‌وە بـوو کـه نـووری له‌بـه‌ر ئـه‌وەی کـه باسـی "لیفکـه"ی کردبـوو، کـه تـورکی پـێ دەڵـێن "لیفـه"، ئه‌شـکه‌نجه دەکـرا. گاردیـان کـه باوەڕی نه‌دەکرد نووری مه‌به‌ستی "لیفه" بووە، بانگی به‌رپرسی کرد:

- به‌رپرس!

- فه‌رموو گه‌ورەم

زوو وەرە دەرێ. به‌رپرس هاتو به شێوەی نیزامی راوەستا.

گاردیان پێی گوت:

- بڕوانه! ئـه‌و شـتانه کـه لێـت دەپرسـم، دەبـێ راسـتیه‌که‌ی پـێم بڵێـی، دەنـا بـۆ خـۆت چاك دەزانی که چت به‌سه‌ر دێت.

- فه‌رموو گه‌ورەم .

- "لوفك" چيه؟

- گەورەم "لوفك" له توركيدا دەبێته "ليفه". بێجگه لەوه هيچ شتێكی تر نيه.

ديسان رۆژێك له رۆژانی موولاقـات كـردن بـوو. نێـوی مـن خوێندرايـەوه كـه برۆمـه زيارەت. له راستيدا هـيچ حەوتوويـەك نـەبوو كـه مـن مووڵاقـاتم نـەبێ، چـونكه هـەموو حەوتوويـەك خێـزانم لەبـەر دەركـی گرتووخانـه رادەوەسـتا. هـەروەها جـاری وابـوو كـه هاوڕێيانی ئێمه فشەيان دەكردو به يەكتريان دەگوت:

- ئاخۆ ئەگەر حەوتوويەك خوشكی ئێمه "هاوا" نەيەت چ دەبێ؟

يەكێكی تر گوتی:

- وەڵڵا من بۆ ئەو دۆعايه نالێم ئامين!. ئيمكانی نيه كه هاوا نەيەت .

هـاتنی ئـەو زۆر باشـه. وره بـه سـيدار دەبەخـشێ. رۆژانـی زيـارەت سـيدار هـەر

چەند لێدانیش بخوات زۆر گرینگ نیەو . . .

کاتێـــك کـــە مـــن نـــاوم خوێندرایـــەوە، منـــیش وەك هاوڕێیـــانی دیکـــە، خـــۆم بـــۆ مولاقات کردن ئامادە دەکرد. دواتر گاردیانی ئێمە گوتی:

- ئەوانەی کە مـن نێویـان دەخوێنمـەوە بێنـە دەرەوە. ئێمـەش هـەر هـەموومان پێکـەوە گوتمان:

- فەرموو گەورەم

- کاتێك کە مـن خـۆم گەیانـــدە شـــوێنی مولاقات کـردن، تـەنیا دایکـی خـۆمم دی کـە چـاوەڕوانم بـوو. هـەر بۆیـە ترسـێك دایگـرتم کە ئاخۆ بۆچـی دایکـم بە تەنیا هاتووە؟

دایکـم تـورکی نـەدەزانیو منـیش چـاوەڕوانی ئـەوە نـەبووم کـە ئـەو بـە تـورکی قسەم لە گەڵدا بکا. بەڵام هەر کە چاوم بە دایکم کەوت بە زمانی تورکی گوتی:

- کـوڕم وەزعـت چـونە؟ مـن وا تێگەیـشتم کـە دایکـم زمـانی تـورکی فێـر بـووەو ئـەو جـارە هـاتووە کـە هونەرەکـەی پێـشانم بـدات. هـەر بۆیـە منـیش بـە تـورکی وەڵامـم دایەوە:

- من باشم دایە. بۆ خۆت چونی؟

بـەو وەڵامـی مـن دایکـم چـاوانی پـڕ بـوو لـە فرمێـسك، دەنگـی نـەکرد. کـەمێك تێڕاماو دواتر بە زمانی کوردی گوتی:

- مــن باشــم ڕۆڵــە. بــا ســەری تــۆو هاوڕێیانــت ســاغ و ســەلامەت بــێ. جــارێ دایکــم قــسەکانی تــەواو نــەکردبوو کــە گاردیــان شــانو بــاڵی گــرتمو بردمــی بــۆ نێــو هــۆڵی گرتووخانە. لەوێ لەبــەر ئــەوەی کــە دایکــم بــە کــوردی قــسەی کــردوە تێروپــڕی لــێ دام. دوای مــاوەییێکی دورو درێــژ کــە مــن لــە گرتووخانــە هاتمــەوە دەرێ، ڕۆژێــك دایکــم کــە لەلام دانیشتبوو و دەستی خستبووە نێو قژەکانم، لێی پرسیم:

- ڕاستی سیدار ڕۆژێك من بە تەنیا هاتبوومە سەردانت!

- بەڵێ دایە، بەڵێ

- کوڕم ئەوکات جارێ من قــسەکانم تــەواو نــەکردبووە کــە ئــەتۆ لەبــەر چــاوانم ون بــووی. منیش نەمزانی کە چت بەسەر هات، ڕاستی خێر بوو. منیش بە پێکەنینەوە گوتم:

- دایــە کاتێــك کــە تــۆ بــە کــوردی وەلامــی منــت دایــەوەو گوتــت، "مــن زۆر باشــم"، گاردیان منی بردە شوێنی لێدانو تا هێزی لە جەستەدا بوو لێی دام.

- وەی ڕۆڵــە بــە قوربانــت بم، خــۆ نــەمزانی کــە نــابێ بــە کــوردی قــسە بکــەم. تورکیەکەشم تەنیا دوو وشە بــوون. دواتــر نەمویــست کــە قــسەت لــە گەڵــدا بکــەم. گــوتم تەنیا ڕادەوەستمو تێرو پڕ لێــت دەڕوانم. بــەلام نــەمتوانی کــە خــۆم ڕاگــرمو بــەبێ ویــستی من وشەی کوردیم هاتەوە سەر زار.

"ڕۆژانــی زیــارەت ئێمــە زۆر مانــدوو دەبــووین. وەرە بەندییــەکان بێنــەو ببیــە، تــا بــەیانی بەخەبــەر بــە. زۆر جــاران چێــشتی نیوەڕۆشمــان بــە ڕاحــەتی نــەدەخوارد. ئێمــە تەواو بێ تاقەت ببووین. هەر بۆیە قینی دڵی خومان بەسەر ئەواندا هەڵدەڕشت.

ئەوانــەی کــە بنەماڵــەکانیان زوو زوو ســەردانیان دەکــرد، پێمــان دەگــوت، بۆچــی ئەوەنــدە دێــن بــۆ ســەردانتان. بــەلام ئەوانــەی کــە بنەماڵــەکانیان نەدەهاتنــە ســەردانیان، پێمان دەگوت بۆچی کەس سەردانتان ناکات".

لــەو ڕۆژانــەدا کــە مولاقاتمــان دەهــات، گاردیانــەکان جــاری وابــوو کــە ســواری ســەرمان دەبــوون تــا شــوێنی یــەکتر ببــنین. گاردیانــەکان هــەروەها ئــەو شــتانەی کــە بــۆ

ئێمە دەهاتن لێیــان وەردەگــرتنو بــۆ خۆیــان دەبــردەوەو شــتی بــێ کەڵکیــشیان بــە ئێمــە دەدا. بۆ وێنــە ئەگــەر چــاکیتیان بــۆ هێنابــاین، ئاســتەری ئــەو چــاکیتانەیان دەردەهێنــاو بەرۆکەکەیان دەدڕاندو دواتر بە ئێمەیان دەدا.

بەڵێ گرووپی بەندی ئێمە کە یەکــەم جــار بــوو بــۆ موڵاقــات کــردن ڕۆیــشتبوون، لــە کاتی گەڕانەوەیاندا لەبەر دەرکی بەند گاردیان گوتی:

- وەرنە ژوورێ.

هەر هەموویان هاتنەوە ژوورێو گوتیان

- فەرموو گەورەم.

گاردیان دەستی کرد بە هاتو هاوارو گوتی:

- ئەوانەی کە شتەکانیان وەرنەگرتووە با پــێم بڵــێن. ئــەوە بــوو کــە هاوڕێیــەکی ئێمــە بــە ناوی "ئازیز" لە نێو ئێمە هەڵساو گوتی:

- من ئازیز مێردین، گەورەم. باوکم بۆ من فەندەکی هێنابوو بەڵام نەماوە.

کەس نــەدەبا شــتی وا بڵــێ، چــونکە بــەو قــسەیە گاردیــان دەبــوو بــە دز. چــۆن دەبــێ گاردیان دزی بکات، یان کــارێکی خــراپ بکــات؟ نــا، نــا. بــەڵام ئــەو ڕۆژە هــاوڕێی ئێمــە "ئازیز"، بەو قسەیەی گاردیانی کردبوە دز.

هەر بۆیەش گاردیان پێی گوت:

-یالاّ بۆ دەرێ، دەی.

"ئازیز" پێــی وابــوو کــە گاردیــان فەندەکەکــەی پــێ دەدات، بــەڵام لــەناکاو گاردیــان بــەربووە گیــانیو تــا تــوانی لێــی دا. ئێمــە ئەوانــەی کــە لــە ژوورێ بــوون، نەمانــدەزانی چمان بەسەر دێت.

دوای لێدانی، گاردیان پێی گوت:

- کوڕم چت ون کردوە؟

- من نـاوم ئـازیز مێـردین. فـەرموو گـەورەم. بـاوکم فەنـدەکێکی بـۆی هێنـابووم، بـەڵام مـــن لـــێم وەرنـــەگرتن. دیـــسان لێـــدان دەســـتی پـــێ کـــرد. (بـــە دەنگـــی لێـــدان ئێمـــە دەمانزانی کە گاردیان تەنیا نیە بەڵکوو چەند کەسێکی تریش لە گەڵی دان).

گاردیان دیسانەکە پێی گوت:

کەڕباب ئەتۆ چۆن ئێمە دەکەی بـە دز، ئـەتۆ چـۆن بـە ئەوانـەی کـە نامووسـی ئێـوە دەپارێزن دەڵێی دز، نەکا تۆ خائینی؟! تۆ ئەو کەسەی، کە مێشکی خەڵك دەشۆی.

گاردیانـەکان بـەڵاییێکی وایـان بـە سـەر "ئـازیز"دا هێنـا کـە تـەواو لـە قـسەکانی خـۆی پەشـیمان بـۆوە، بـەڵام ئـیتر هیـچی لـە دەسـت نـەدەهات. ئـەو لێدانـەش تـەنیاو تەنیا لەبەر ئەوە بوو کە ئیتر کـەس نـەڵێ شـتێکمان لـێ ون بـووە. لـە راسـتیدا لـەو رۆژە بەو لاوە کەس نەیدەوێرا باس لەو شتانە بکات. دواتر گاردیان گوتی:

- ئەتۆ هەموو گاردیانەکانت کردە دز؟!

-نە گەورەم، نـە ئەسـتەغفرۆڵلا. مەبەسـتی مـن ئـەوە نـەبوو کـە بەرپرسـەکەم بکـەم بـە دز؟!

- نـە، نـە حاشـا لـە ئێـوە، ئەوانـەی کـە نامووسـی ئێمـە دەپـارێزن، چـۆن دزیمـان لـێ دەکەن. ئیمکانی نیە، رەنگە کەوتبێ یان باوکم بە هەڵە شتی وای باس کردبێ.

بـــەو لێدانـــە "ئـــازیز" هـــەم بـــاوکی خـــۆی کـــردە درۆزن و هـــەمیش فەندەکەکـــەی وەرگرت!.

"دوای تـــەواو بـــوونی رۆژەکـــانی ســـەردان، گرتووخانـــەمان دەکـــرد بـــە دوو بـــەش. بەشـــێکمان بـــەیانیو بەشـــێکیش دوای نیوەڕۆیـــان دەمانپـــشکنیەوە. لـــەو کاتانـــەدا تـــەواوی بەندییـــەکانمان دوای نـــان خـــواردنی بـــەیانی دەمانکردنـــە دەرەوەو هـــەر هـــەموویانمان روت دەکـــردەوەو دەســـتمان بـــە لێـــدانیان دەکـــرد. هـــەتا تـــەواوی جلوبەرگـــەکانی ئـــەوانمان دەپـــشکنیەوە. دواتـــریش لـــە دەرەوە مەشـــقی نیزامیمـــان پـــێ دەکردن تا ئەوەی کە پشکنین کۆتایە پێ بێ.

- لـەکاتی پـشکنیندا هـەر هـەموو شـتێکمان تێـكو پێـك دەدا. جلوبەرگـەکانی ئـەوانمان دەدڕانـدو پـارەو سـەعاتمان لـێ وەردەگـرتن. هـەروەها ئـەو دۆشـەکانەی کـە هـەیانبوو، دەماندڕاندنو ئـەو پەمۆیـەی کـە تێیـدابوو، هـەر هـەمووماندەردەهێنـا بـۆ ئـەوەی کـە بزانین چی تێـدا شـاردراوەتەوە. دواتـریش دیـسان ئـەوان دەبوایـە هـەموو شـتەکانیان وەك جاری هەوەڵ لێ کردبا".

ئێمـە هـەموو کـارە شەخـسیەکانی خۆمـان چ شـۆردنی جلوبەرگـەکان بـێ، یـان ئامادەکردنی چێشتی گرتووخانە بە واغان دەدا.

بـەلایێکی وامـان هێنـابووە سـەریان، کـە هـەر کـاتێ بانگمـان کردبـان، هـەر هەموویان پێکەوە دەیانگوت: "فەرموو گەورەم".

ڕۆژێك کە چێشت لێنان نۆرەی ئێمە بوو، گاردیان بانگی کردین:

- بەند!

- فەرموو گەورەم.

با چەند کەسێك خۆیان بۆ هاتنە دەرەوە ئامادە بکەن.

- بەسەر چاو گەورەم.

لـە راسـتیدا ئێمـەوەك قـەلمان لـێ هـاتبوو. چـون کەسـێك بـانگی قـەل دەکـاتو قـەلیش ئـەو دەنگـە دەردەهـێنێ، خولـو خولولولوولـو....، ئێمـەش لـە راسـتیدا وامـان بە سەر هاتبوو.

کاتێك گاردیان هاتەوە بـەر دەرگـا، ئێمـە زۆر کـەسمان لەبـەر دەرگـا چـاوەڕێ بـووین. لەگەڵ کرانەوەی دەرگا ئێمە یەك بەیەك خۆمان دەژماردو دەهاتینە دەرێ.

دوایین کەسیش گوتی:

چواردەو ئاخر کەس گەورەم!

گارديـان دەرگـای داخـستو ئێمـەش دوو بـەدوو، ريـز راوەسـتاين. گارديـان مەشـقی نيزامی پـێ كـردينو دواتـريش سـروودی نيزاميمـان خوێنـدەوەو دواتـريش رووومـان كـردە مەتبەخ. كاتێك گەيشتينە ئەوێ چواردە تەليستی پڕمان دی. گارديان گوتی:

- بەند راوەستە!

ئێمــەش بــە شــێوەيێكی زۆر رێكوپێـكو بــە شـێوەيێكی نيزامــی راوەسـتاين. دواتـر گوتی:

- بە پەلە هەر كەسێك لەلای تەليستێك رابوەستێ.

ئێمــەش كــە لــە ترســی لێـدان فێـری كـاری بــە پەلــە ببـووين، زۆر بــە پەلــە هــەر كەسێكمان لە بەر تەليستێك راوەستاين.

دواتر گوتی:

- خۆتان بۆ هەڵگرتنی ئامادە بكەن.

- ئێستا هەڵگرن

ئێمەش بارەكەمان هەڵگرت.

- بەنــد بــە شــێوەيێكی نيزامــی بــەرەو پێشەوە.

ئيتر بوو بـە تەپـە تـەپو وەڕێ كـەوتين. لە ژێر ئـەو بـارە قورسـەدا دەبوايـە سـروودی نيزاميشمان خوێنـدبا. سـەرەڕای ئـەم رەوشـە گارديان زۆر بە خۆشحاڵيەوە دەيگوت:

- يەك. ئێمەش دەمانگوت:

- دوو

ئـەو تەليـستانە پـڕ بـوون لـە فاسـولياو ئەويش بۆ گاردیانەكان بـوو، نـەك بـۆ ئێمـە.

کاتێك گەیشتین بـە بەنـدی خۆمـان، یـەك بەیـەك ژمـارەی خۆمـان دەگـوتو دەرۆیـشتینە ژووریّ. دوایین کەسیش دەیگوت:

- چواردەو دوایین کەس، گەورەم.

دوای ســەرژمێریی ئێــواران، ئەوشــتانەی کــە هێنابوومانــە ژووریّ، دەبوایــە هــەر هەموویمان پاكو خاوێن کردبا..

خاوێن کردنی ئەو هــەموو فاسـولیانە ئـەویش تـەنیا بـۆ بەنـدێکی بـچووك تـا بـەیانی کاری دەویستو کەس مـافی ئیـستراحەت کردنـی نـەبوو. لـە راسـتیدا ئـەوە کـاری ئێمـە نـەبوو، بـەلاّم گاردیانـەکان بـۆ ئەزیـەتو ئـازاری ئێمـەو بـۆ حەسـانەوەی خۆیـان ئـەو کارەیان بە ئێمە دابوو.

بەشی هەشتەم

کەم کەم داواکارییـەکانی گیراوەکـان دەبینـران. ئـەو بـۆ ئێمـە هـەم شـتێکی نـوێ بـوو و هــەروەها دەبــووە هــۆی ئــەوەی کــە ئێمــە شــێوەکانی نــوێ بــۆ لێــدانیان بدۆزینــەوە.

ئەوانەی کـە داواکارییـان هـەبا، لەلایـەن دادگاوە بانگ دەکـران. جـاری وابـوو کـە دە تاکوو بیست کـەس یـان زۆرتـریش بـۆ دادگـا بـانگ دەکـران. بـردنو هێنانیـان زۆریـــش ئاســـان نـــەبوو. لـــەو کاتانـــەدا "یوزباشـــی" ئێمـــەی کـــۆ دەکـــردەوەو دەیگوت:

- هاوڕێیـان (لـە کـاتی تەنگانـەدا بـەم شــێوەیە لەگــەڵ ئێمــە قــسەی دەکـرد) لــەمڕۆوە ئێــوە دەبــێ لەســەر ئــەو کـارە پیرۆزەتــان پێــداگرتر بــن. چــونکە ئێــوە ئەو کەسـانە بـۆ دادگـا دەبـەنو دێننـەوە کە دووژمنـی گەلەکـەمانن. ئێـوە دەبـێ لــەو کاتانــەدا زۆر ئاگاتــان لــە خۆتــان بــێ. چــونکە هاوڕێیــانی گیراوەکــان لــە دەرەوەی گرتووخانــە دەتــوانن پــێش بــە ئێــوە بگــرنو بتــانکوژنو بەندییــەکانیش بــڕفێنن. هــەر بــۆ خۆشــیان دەتــوانن لێتــان بــدەنو خۆیان لە ئوتومبیـل فـڕێ دەنـە خـوارەوەو هـەڵبێن. هـەر بۆیـە ئێـوە دەبـێ زۆر ئاگاتـان لە خۆتانو ئەوان بێ.

کاتێــك کــە کوشــتن یــا لێــدانی ئێمــە لــە گــۆڕێ دابــوو، ئێمــە هــیچ شــتێکمان نەدەناسی. دەمانگوت لــە بــاتی ئــەوەی کــە ئێمــە بکــوژرێن، بــا کەســانی تــر ئەشــکەنجە بکــرێن. بــەو بیروباوەڕانــە کاتێــك ئــەوانمان دەبــردو دەهێنایــەوە، ئەمــە خــۆی لــە خۆیــدا ئەشــکەنجەیێکی نــوێ بــوو. ئێمــە ڕێگــای چــوونو هــاتنی دادگامــان بــۆ ئــەوان کردبــووە ڕێگــای ئەشــکەنجە. لەبــەر ئــەو ئەشــکەنجانە زۆربــەیان نەیاندەویــست بڕۆنــە دادگــا. مەبەســتی "یوزباشــی"یەکــەشمان هــەر ئــەوە بــوو. "یوزباشــی" هــیچ ڕێگــاییێکی بــۆ بەندییــەکان نەدەهێــشتەوە. "یــوز باشــی" لــەوە دەترســا کــە نــەکا کەســێکیان لــەکاتی دادگــایی کرانیــدا بــێ تــاوان بناســێنرێت و ئازادبکرێــت. بــە ئــازاد کردنیــان ژمــارەی بەندییــەکان کــەمتر دەبــوو و ئــەوەش خواســتی "یوزباشــی"نــەبوو. زیــاد بــوونی بەندییەکان دەبووە هۆی خۆشحاڵی گشتمان.

هەموو بەیانیان بــەر لــە خــواردنی نــانی بــەیانیان نــاوی ئەوکەســانەمان دەخوێنــدەوە کــە دەبوایــە بڕۆنــە دادگــا نێویــان دەخوێندرایــەوە بــۆ ئــەوەی کــە دوای خــواردنی نــانی بــەیانی خۆیــان ئامــادە بکــەن. دوای نــان خــواردن ئێمــە "گاردیــان"ەکــان لــە بەنــدەکانی گرتووخانــەدا بڵاوەمــان دەکــردو نــاوی ئــەو کەســانەمان دەخوێنــدەوە کەدەبوایــە بڕۆنــە دادگا. بــەڵام ســەرەتا هــەر کــە دەهاتنــەوە دەرێ بــەبێ ئەملاوئــەولا تێروپــڕ لێمــان دەدان بۆ ئەوەی کە لە کاتی چوونیان بۆ نێو هۆڵی دادگا چاوترسێنیان بکەین.

سەرەڕای ئەوەی کــە هــەم ئێمــەو هــەمیش بــۆ خۆیــان دەیــانزانی کــە نــاتوانن هــیچ شــتێك لەگــەڵ خۆیــان ببەنــە دەرەوە، بــەڵام دیــسانیش هەمیــشە لــە ژێــر چــاوەدێریدا بــوون. چــونکە یوزباشــی زۆر لــە وان دەترســا، هەمیــشە دەیگــوت: کــە ئەمانــە دەتــوانن بمانکوژنو دواتریش هەڵبێن. ئەو ترسە قەت لێی دوور نەدەکەوتەوە.

دوای ئەوەی کــە کــونترۆڵ کردنــی ئــەوان لەبــەر دەرکــی بەندەکــەیان کۆتــایی پێهــات، هــەر یــەکێك لــە ئێمــە تــا شــوێنی مەبەســت ســواریان دەبــووین. لــەوێ دەبوایــە هــەر هــەموویان ســەریان دابخــەن. هــەر بۆیــە یوزباشــییەکەمان دەیگــوت: هاوڕێیــان ســەرنج

بدەن. ئەمانە زۆر فرتوفێـڵ دەزانـن. هـەر کاتێـك کـە چـاو لـە یـەکتری بکـەن، دەتـوانن بـە چـاو ئیـشارە بـە یـەکتری بـدەن. هـەروەها ئـەوان دەتـوانن پێکـەوە یـەکگرتوو بـنو لێتان بدەن، هەر بۆیە دەبێ ئێوە نەهێڵن کە ئەوان چاو لە یەکتری بکەن.

کاتێـك دەسـتمان دەکـرد بـە لێـدانیان، بـە هـیچ شـێوەیێك نەماندەهێـشت سـەریان بـەرز بکەنـەوەو هـەنگاوێك پـێش خۆیـان ببیـنن. ئەگـەر یـەکێك لـەوان بـە هەڵـە نـەیزانیباو سـەری کـەمێك هـەڵێنابا، بـە بـاتۆم لێمـان دەدا. ئـەوانمان ناچـار دەکـرد کـە سروودی نیزامی بخوێننو لـە هـەر چـوار لاوە دەنگـی ناڵـەیان دەهـات. دواتـریش نـۆرەی سـەرگاردیانەکان دەهـاتو ئـەوانیش بەردەبوونـە گیـانی بەندییـەکانو تێروپڕیـان لـێ دەدان. لە راستیدا هـەر کاتێـك سـەر گاردیانـەکان لـەوێ بـان، کـاری لێـدانو مـانۆر دان بۆ ئێمە نەدەمایەوە. سەرگاردیانەکان بە بەندییەکانیان دەیگوت:

- بـڕوانن! لـە دادگـا چـوون بـۆ ئاودەسـت، لـووت خـاوێن کردنـەوە، داوا کردنـی ئـاو و هەروەها لـە شـوێنێکی تـر ڕوانـین، جگـە لـە وەڵام دانـەوە بـە پرسـیارەکانی لێپرسـێنەرو دادوەر، قەدەغەیە، تێگەیشتن؟

هـیچ کەسـێك نـەبوو کـە تێنەگەیـشتبێ، هـەر بۆیـەش گـشت بەندییـەکان پێکـەوە گوتیان:

- بەسەر چاو گەورەم.

بڕیـاری یوزباشـیەکەمان ئـەوە بـوو کـە گـشت بەندییـەکان دەبوایـە بـە جلوبـەرگی یەك رەنگ هاتوچۆی دادگـا بکـەن، بـۆ ئـەوەی کـە ئەگـەر هـاتو کەسـێك رای کـرد، زوو بگیرێـت. هـەر بۆیـەش ئێمـە کەوتبووینـە نێـو ئـەنبارەکانو ئـەو جلوبەرگانـەی کـە سـەربازەکان لەبـەریان نـەدەکرد، دەمانهێنانـە خـوارێو بـە بەندییـەکانمان دەدا. بـۆنێکی ئەوەنـدە پـیس لـەو جلوبەرگانـە دەهـات کـە نەمانـدەتوانی هـەر نزیکیـشیان بـین، زۆربەیان بە بوونی ئەو جلوبەرگانە حاڵیان تێك دەچوو.

ئێمە ئەو جلوبەرگانەمان کۆ دەکردەوەو بەندییەکانیش بە ریز رادەوەستان.

سەرگاردیان دەیگوت:

- خۆتان بۆ جلوبەرگ لەبەر کردن ئامادە بکەن!.

لە راسـتیدا بیـنین‌و بیـستن نـە وەك یەکـە. کاتێـك بەندییـەکان ئـەمریان پـێ دەکـرا، لــە بەرامبــەر جلوبەرگــەکانیان رادەوەســتان‌و کڕنوشــیان دەبــرد. وەزعیــەتی جلوبــەرگ لەبــەر کــردن بــەم شــێوەیە بــوو کــە ئەگــەر کەســێك دەســتی دابایــە جلوبەرگــەکان، یــان کڕنوشی بۆ نەبردبا، ئەمە ئـیتر دیـار بـوو کـە چـی بـە سـەر دێـنین. دوای ئـەمر پێکـردن سـەرگاردیان سـەری هەڵـدێناو بـە شـێوەییێکی باوەڕبـەخۆ بـوون لـە بەندییـەکان دەڕوانـی

بۆ ئـەوەی کـە بزانـێ ئـاخۆ ئـەوان بـە تـەواوی ئـەمری ئـەویان بـەجێ هێنـاوە یـان نـە.؟ جـاری وابــوو کــە ئــەوان بــۆ مــاوەی دە تــاکوو پــازدە خولــەك رادەوەســتان‌و چــاوەڕوانی ئەمرێکی دیکەی سەرگاردیان بوون. سەرگاردیان بە دەنگێکی بەرز دەیگوت:

-جلوبەرگەکانتان لەبەر کەن.

بڕیار بە پەلە جێبەجێ دەکراو سەرگاردیانیش درێژەی پێ دەدا:

-دەبـێ تـا ژمـارە سـێ، ئێـوە بـەبێ کـەموکوڕی جلوبەرگـەکانتان لـە بـەر بکـەن. ئـیتر دەستی دەکرد بە ژماردن.

- یەك، دوو، سێ ی ێ ێ.

بەندییـەکان بـەم شـێوەیە جلوبەرگـەکانیان لـە بـەر دەکـردو دواتـریش ئـەمرێکی دیکـەیان پـێ دەکـرا کـە شـێوە راوەسـتانێکی نیزامـی بـوو و ئـەوانیش بـەم شـێوەیە رادەوەستان. دواتر سەر گاردیان بە دەنگێکی زۆر بەرز دەیگوت:

-خۆتان بۆ زنجیر بەستنەوە ئامادە بکەن.

لەگـەڵ دانـی ئـەو فەرمانـە بەندییـەکان دەسـتیان دەدایـە پـشت خۆیـانو رادەوەسـتان. واتـە بەندییـەکان بـەم شـێوەیە رادەوەسـتان کـە ئێمـە بتـوانین بـە زنجـیری ئەسـتور پێکـەوە بیانبەسـتین. ئێمـە هـەر پـازدە کـەسمان دەکـردە یـەك گـروپو ئـەوانمان پێکـەوە گـرێ دەدا. سـەرەڕای ئەمـە جمۆجۆڵمـان پـێ دەکـردنو سـروودی نیزامیمـان پـێ دەخوێندەوە. لەم کاتانـەدا پێویـست بـوو کـە هـەر یـەکێکیان سـەری لەسـەر شـانو بـاڵی ئەوی تر دابنێ بۆ ئەوەی کـە هـیچ شـوێنێکی تـر نـەبینێ. لـەو کاتانـەدا سـەر هـەڵێنانو لـوت خـاوێن کردنـەوە قەدەغـە بـوو. بـەو شـێوەیە ئـەوانمان دەبـردە لای ئوتومبیلێـك. هەڵبـەت هـەر بـە نێـو ئوتومبیـل بـوو، دەنـا وەك تـابووت دەچـوو. یوزباشـیەکەمان دەیگـوت: ئێمـە نـابێ ئوتـومبیلی نـوێ بـۆ ئـەو ئاژەڵانـەو دوژمنـانی نەتەوەکـەمان بـە کـار بێـنین. ئـەو ئوتومبیلانـە لـە سـەری ئـەوانو باوکیـان زیـادە. لـە پـێش ئـەو ئوتومبیلانەوە تەنیا شـەبەکەیێکی چـوکە هـەبوو. لـەو ئوتومبیلـەدا جێـی پێـنج تـاکوو شەش کەس دەبووە. بەڵام بـۆ ئـەوەی کـە زۆرتـر ئەزیـەتو ئـازار بکێـشن، بیـست تـاکوو سـی کەسـیان سـواری ئـەو ئوتومبیلـە کۆنو رزیـوە دەکـرد. جـاری وابـوو کـە زیـاتریش سواریان دەکـرد. بـۆ یـەك یـا دوو کـەس نەمانـدەتوانی ئـەو ئوتومبیلـە ئامـادە بکـەین. دەبوا خەڵکێکی زۆرمان سوار کردبا.

دوای ئـــەوەی کـــە ئامادەکارییـــەکان تـــەواو دەبـــوون، ئـــەوانمان ســـواری ئوتومبیـــل دەکـــردو ئێمـــەش شـــەش تـــاکوو حـــەوت گاردیـــانیش وەك چـــاوەدێر لـــە گـــەڵیان ســـوار دەبووین، بـــۆ ئـــەوەی کـــە ئـــەوان پێکـــەوە قـــسە نەکـــەن. هـــیچ شـــتێك بـــە یـــەکتری نـــەڵێن‌و ئاگاداری شتی تـازە نـەبن. ئەگـەر ئێمـە لەگـەڵیان سـوار نـەباین، ئـەوان دەیـانتوانی زۆر شت بە دژی ئێمـە بـە یـەکتری بڵـێن‌و دەیـانتوانی یـەك بگرنـەوە. بـۆ ئـەوەی لـە رەوشـی یـەکتر ئاگـادار نەبنـەوە، ئێمـە دەکەوتینـە نێوانیـان‌و تـا لـەوێ لێمـان دەدان. ئەگـەر بـە هەڵـەش وشـەیەکیان بهاتبایـە سـەر زار، یـان مشەمـشیان کردبـا، لێمـان دەدان. هـەتا خۆ خوراندنیش قەدەغە بوو. چونکە یوزباشیەکەمان بەردەوام دەیگوت:

" ئەو بەندییە کومونیـستانە ئـەو بـێ دیـن‌و ئیمانانـە، ئـەو کوردچـیانە کاتێـك کـە خۆیـان دەجـوولێنن، یـان دەخـورێنن، ئـەوان دەتـوانن ئیـشارە بـە یـەکتری بـدەن"، بۆیـە ئەوان ئەو شتانەیان لە بەندییەکان قەدەغە کردبوو.

هەر چەندە لەوانمان دەداو بـە قـسەی ئێمەشـیان دەکـرد، بـەڵام یوزباشـی هـەر لێیـان دەترسا. من تاکوو ئێستاش هـۆی ئـەوەم نـەزانیوە! ئـەو کەسـانەی کـە بـەردەوام لـە ژێـر زوڵم‌و زۆری ئێمەدا بوون. ئەوانـەی کـە دەسـتو لاقیـان بەسـترا بـوو، دیـسانیش یوزباشـی لێیان دەترسا. لەو ئوتومبیلانـەدا کـە وەك ژورێـك دەچـوو و بیـست تـاکوو سـی کەسـیان تێـدا جـێ دەبـوو، لـەوێش ئێمـە سـواری سـەریان دەبـووین‌و ئەشـکەنجەمان دەکـردن. بـە پێی قـسەی یوزباشـی "ئێمـە هـەر چـەندە لـەوانمان دەدا، ئەوەنـدەش ئێمـە بـە وڵاتپـاریز دەناسـراین". لـەو ئوتومبیلـەدا کـە تـەنیا پەنجـەرەیێکی هـەبوو، ئـەویش لەلایـەن ئێمـەوە دەبەسـترایەوە. ئێمـە لـەوێ سـواریان دەبـووین‌و جگـەرەیێکمان لـەنێو زارمـان دادەناو ئیتر فشەمان بە وان دەکرد. ئێمە بانگی یەکترمان دەکرد:

- مـن ئێـستا لـە قـاتی دووهـەم دام، بـۆ ئـەتۆش سـەر ناکـەوی‌و نـابی بـە میـوانم.

یەکێکی تریش بەسەر سەری بەندییەکاندا هاواری دەکرد:

- ئەمــە کێیــە کــە هەناســە هــەڵ دەکێــشێ، ئێمــە دەزانــین کــە ئەمانــە هــەمووی ئیشارەتن. لە کـاتی وادا ئـەوانمان دەبـردەوە بـۆ هـۆڵی دادگـا، لـەوێ زنجیرەکـانی ئـەوانمان دەکردەوەو ئەوانمان دادەنیـشاند، ئـەویش نـەك لەبـەر خۆیـان، بـەڵکوو ئەمـە ئـەمر بـوو. کاتێــك کــە ئــەوان دادەنیــشتن زۆر بــە رقو کینــەوە چــاومان لــێ دەکــردن. چــۆن دوژمنەکـەمان لەبـەر چـاوی ئێمـە ئاسـودە دابنیـشێو کارمـان پـێ نـەبێ؟. هـەر بۆیـە کاتێــك کــە ئــەوانمان دادەنیــشاند، ســەری ئــەوانمان نــەوی دەکــردەوە، بــۆ ئــەوەی کــە دەوروبەری خۆیان نەبینن. لــە ســەر دیــوار لــە بــان ســەریان نووســرابوو" عەداڵــەت...". بەڵام لە راستیدا کام عەداڵـەت؟. ئەوانـەی کـە گوێیـان لـەو بڕیارانـە دەگـرت، بـۆ خۆیـان دەیــانزانی کــە توشــی چ ســزایێك دەبــن. ئەگــەر نێــوی کەســێك لەلایــەن دادگــاوە بخوێندرایەتەوە پێویست بوو کە بە دەنگێکی زۆر بەرز بڵێ:

-فەرموو گەورەم.

زۆر جــار دادوەر بــە " فــەرموو گــەورەم" زۆر تــووڕە دەبــوو، بــەڵام ئــەو بڕیــارە لەلایەن یوزباشیەوە درابوو و کەس نەیدەتوانی بیگۆڕێ.

کاتێك بڕیاری ئیستراحەت دەدرا، زۆر جاران بەندییەکان دەیانگوت:

-گــەورەم زۆرم میــز دێ. مــن ئێــستا میــز بــە خۆمــا دەکــەم. ئینــسافتان هــەبێ... .

جاریێ قسەکانیان تەواو نەدەبوو کە بەم شێوەیە گوێیان لە وەڵامی گاردیان دەبوو:

- میز بە خۆتا بکە. با ئێوە باش بزانن کە هەموو شتێك قەدەغەیە.

ئەگەر لــە ناویانــدا کەســی وا هــەبا کــە ســەرباز یــان پولیــسی کوشــتبێ، ئــیتر دیــار بــوو کــە ســزاکەی چ دەبــێ. نــە تــەنیا ئەمــە، بــەڵکو ئەگــەر بــە ســەرۆکایەتی کردنــی گروپێك تاوانبار کرابا، تا گرتووخانـە لێمـان دەدا، تـا ئەوکاتـەی کـە بـێ گیـان دەکەوتـە ســەر ئــەرز، ئــیتر فرێمــان دەدایــە نێــو بەنــدی گرتووخانــە. ئێمــە لــە بەیانیــەوە تــا دوای نیــوەڕۆ و جــاری واش تــاکوو ئێــوارە، لــە هــۆڵی دادگــادا برســی، تینــوو و بــێ جگــەرە

دەماینــەوە. هــەموو شــتێك تەحــەمول دەكـرا بــەڵام نەچــوون بــۆ ئاودەسـت زۆر زەحمــەت بوو. جاری وا بوو كە ئێمــە خۆمــان پــیس دەكـرد، ئـی واش هــەبوو كــە خــۆی رادەگـرت. بــەڵام ئەگــەر كەســێك زگ ئێــشەی هــەبا، وەزعــی زۆر شــەپرز دەبــوو. ئەمانــەش لــەكاتی گەڕانــەوەدا لێــدانێكی چــاكیان دەخــواردو بــە خۆیانــدا دەكــرد. كاتێــك دەگەیــشتینە بەندی خۆمــان بــە پەلــە چــوار پێــنج كــەس پێكــەوە دەڕۆیــشتینە ئاودەسـت. جـاری واش وابوو كە ئێمە شـتی پێكـەنینیمان لەسـەر ئـەو وەزعیەتـە سـاز دەكـرد، جـاری واش بــوو كــە فــشەمان بــە یــەكتری دەكـردو نــاوی ئــەو وەزعیەتــەمان دانــابوو، ئاودەســتی چــوار قۆڵی.

"

گەڕانـــەوە بـــۆ نێـــو گرتووخـــان ە بــــــۆ بەندییـــەكا ن بـــــە واتـــــای مــردنو بــۆ گاردیانــەكانیش شــایێكی نــوێ بــوو. لــەنێو ئــەو ئوتومبیلــەدا جــێ كردنــی بیست تاكوو سی كـەس بـۆ خـۆی ئەشـكەنجەیێك بـوو. ئەمانــە بـۆ ئــەوەی كـە جێگایــان لــەنێو ئوتومبیلــدا ببێتــەوە، زۆر نزیكــی یــەكتری دەبوونــەوەو بــە یەكترییــەوە دەنووســان، ئێمە بۆ ئەوەی كە بێ حورمەتیان پێ بكەین، دەمانگوت:

- بڕوانن! ئەمانە خــەریكی چــین. دیــارە ئەمانــە كومونیــستن‌و لــە نێویانــدا هــەموو شــتێ ئازادە. بەو شـێوەیە دەمانهەویـست بـە تـەواوەتی بیانخەینـە ژێـر گوشـار، بـۆ ئـەوەی كـە لــە كردەوەكانیــان پەشــیمان ببنــەوەو هاوڕێیــانی خۆیــان ئاشــكرا بكــەن. هــەر بۆیــەش

يوزباشــيەكەمان هــەموو كاتێــك دەيگــوت: " پێويــستە كــە ئــيتر ئێــوە ئــەو كەســانە ئەشــكەنجە نەكــەن كــە لــە كارەكانيــان پەشــيمان دەبنــەوەو هاوڕێيــانی خۆشــيان ئاشــكرا دەكەن. ئەمانە دەبن بە ولاتپارێزی تورك".

ئەوانــەی كــە لــە دادگــا پەشــيمانيی خۆيانيــان رادەگەيانــد، بــە ئوتــومبيلی تايبــەتو بــە شــێوەيێكی زۆر راحــەت هاتوچــۆيان دەكــرد. ئێمــە رووەمــان دەكــردە بەندييەكانی ديكەشو بە وانمان دەگوت:

-بەندييــەكان! ئەگــەر ئێــوەش ئــەقڵتان هــەبێو بــە قــسەمان بكــەن، ئێــوەش دەتــوانن وا بە راحەتی هاتوچۆ بكەن.

ئــيتر بــۆ خۆتــان دەزانــن. لــەكاتی ئيــستراحەتدا كــە دادوەر رايدەگەيانــد، ئێمــە بــۆ ئەوەی كــە بەندييــەكان تــووڕە بكــەين، دەكەوتينــە نێويــانو تێروپــڕ پێيــان پــێ دەكــەنينو فشەمان بە وان دەكردو دەمانگوت:

- كەسی وا هەيە كە بڕواتە ئاودەست؟ هەر كەسێك هەيە با هەستێتە سەر پێ.

بــەو قــسەيە بزەيێكيــان دەهاتــەوە ســەر لێــو و پێيــان وابــوو كــە دەتــوانن بڕۆنــە ئاودەســت. هــەر بۆيــە چــەند كەســێكيان هەڵدەســتانە ســەرپێو چــاوەڕان رادەوەســتان. ئێمەش ئەوانمان لــەوانی تــر جيــا دەكــردەوەو دەمــانبردن بــۆ هــۆڵێكی تــر و لــەوێ پێمــان دەگوتن:

- دەتانەوێ بڕۆنە ئاودەست؟. ئەوانيش پێكەوە دەيانگوت:

-بەڵێ گەورەم.

- ئاخۆ سەربازەكان دەرۆنە ئاودەست؟.

- بەندييەكان لە مەبەستی ئێمە تێگەيشتن، هەر بۆيە دەيانگوت:

- نە گەورەم.

- زۆر چاكە، ئێوە بۆ دەتانەوێ بڕۆنە ئاودەست.

- ئێمە هەڵە بووين گەورەم.

ئــیتر هــەر لــەوێ ئــەوان لێــدانێکی چــاکیان دەخــواردو دواتــر دەمانهێنانــەوە بــۆ شــوێنی خۆیــان. لــەوێ ئــەو بەندییانــەی کــە لــە روانگــەی ئێمــەوە نیــشتمانپەروەرو لــە

روانگـــــەی بەندییەکانــەوە خۆفرۆش بــوون وەزعیـــــان باشـــتر بـــوو، چــونکە ئێمــە بۆ ئــەوەی کــە بتـــــوانین بەندییــەکانی دیکــەش ناچــار بــە هاوکــاری لەگــەڵ خۆمــان بکــەین، ئــەوانمان دەبــرد بــۆ هــۆڵی دادگــاو لـــەوێ نـــانو چـــاو جگـــەرەمان پـــێ دەدانو دەمانهێنانـــە ژورێ. ئـــیتر ئەوانیش بــە رووییــکــی خــۆشو بــە پێکەنینــەوە دەهاتنــەوە ژورێ. یوزباشــی بــەم شــێوەیە دەیهەویست بەندییەکانی ناچار بە هاوکاری لەگەڵ خۆی بکات.

بەشی نۆهەم

بەندییـــەکانی گرتووخانـــەی بـــەناوبانگی دیاربـــەکر قـــەت تێـــر تێـــر ئاویـــان نەدەخواردەوە. ئێمە هەر بە ئەنقەست ئاومـان پـێ نـەدەدان. چـونکە ئەگـەر ئاومـان پـێ دابـــان ئـــەوانیش شـــوێنی خۆیانیـــان پـــێ پـــاك دەكـــردەوە. پاكوخـــاوێنی بـــۆ ئـــەوان دەرمانێکی نەدیتراو بوو. بـۆ ئـەوەی کـە ئـەوان هـەموو کاتێـك پـیسو پۆخڵـە بمێننـەوە، ئاومان پێ نەددان. ئێمە دەمانهەویـست ئـەوان هـەموو کاتێـك تینـوو بـن بـۆ ئـەوەی کـە بتـــــوانین کـــــەڵکی پێویـستیان لـێ وەرگـرین. ئێمـــــە دەمـــــانزانی تینوویـەتی لــە برسـیەتی زەحمـــەتترە. ئیمـــە ئـــەو شتانە لـە یوزباشـیەوە فێـر ببووین.

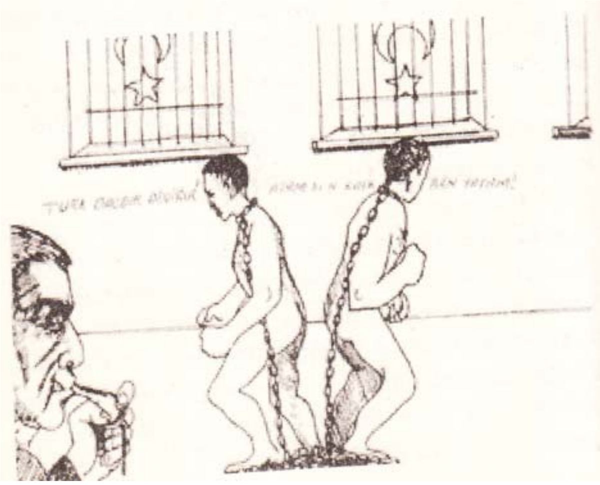

جـاری وابـوو کـە تـا ئێوارێ چـوار پێـنج دەبـەی ئاومـان پـێ دەدان، دەمـانزانی کـە تـا ئێـوارێ نـاتوانن تـەواوی بکـەن. ئاومـان دوای خـواردن بـە وان دەدا. دواتـریش چـاوەدێریی تـەواوی هاتوچـۆکانمان دەکـرد تـاکوو کاتژمێر دەبووە هەڤدە یان هـەژدە. بڕیـار وابـوو کـە ئـەوان کاتـژمێر نـۆزدە ئـیتر بخـەون. لــە راســتیدا ئـــەو ئـــاوەی کـــە پێمـــان دەدان تـــاکوو بـــەیانی وەك خـــۆی دەمایـــەوە. بەرەبەیانیش بانگی بەندییەکانمان دەکردنو پێمان دەگوت:

- بەند!

- فەرموو گەورەم.

- ئێــوە چــەندە ئاوتــان هەیــە؟ لەگــەڵ پێــنج کــەس ئــەو ئــاوەی بێننــە دەرێ. دەمانــەوێ ئەو هۆڵە پیسەی پێ بشۆین.

- بەسەرچاو گەورەم.

بەندی هەرە چوکە چل تــاکوو پــەنجا کەســی تێــدا دەژیــان. ئــەو کەســانە رۆژانــە نیــو پەرداخ یان یەك پەرداخ ئاویان دەخوارد. ئەوە بڕیاری یوزباشی بوو.

پێنج کەس بە دەبــەی پــڕ لــە ئــاو خۆیانیــان ئامــادە دەکــرد بــۆ ئــەوەی کــە هۆڵەکــە بشۆنەوە، کە ئەمەش خۆی لە خۆیدا ئەشــکەنجە بــوو. بــا ئێــستا ئــەوەتان بــۆ بــاس بکــەم کە چۆن هۆڵەکەمان بە وان دەشوشتەوە:

کاتێــك کــە دەرگامــان دەکــردەوە ئــەوان یــەك بەیــەك ژمــارەی خۆیانیــان دەگــوتو دەهاتنــەوە دەرێ. دوایــین کــەس وەك هــەموو کاتێــك دەیگــوت پێــنجو دوایــین کــەس. دواتر لە هۆڵەکەدا بە ریز رادەوەستانو چاەڕوانی بڕیاری ئێمە دەمانەوە.

- شتەکانتان هەڵگرن.

بــە یــەك دەنــگو لــە یــەك کاتــدا هــەر هــەموویان شــتەکانیان هەڵدەگرتــەوەو دەیانگوت:

- بەسەر چاو گەورەم.

لــە راســتیدا مەبەســتی ئێمــە شوشــتنی هۆڵەکــە نــەبوو، بــەڵکوو دەمانهەویــست کــاتی بێکاریمــان بــەوان پــڕ کەینــەوەو هــەروەها دەمانهەویــست ئاوەکــەیان تــەواو بــێو فشەیان پێ بکەین. کاتێك شتەکانیان هەڵدەگرت پێمان دەگوت:

- خۆتان بۆ شۆردنەوەی هۆڵەکە ئامادە بکەن.

ئەوانــەی کــە "تــێ"ی مووزاییــك شوشــتنیان لــە دەســتدا بــوو، ســەری تێیــەکانیان دەگەیاندە ئەرزو ئەوانــەی کــە دەبــەیان بــە دەســتەوە بــوو خۆیانیــان نــەوی دەکــرد، بــەڵام

نەدەبا دڵۆپێـك ئـاويش ڕژابـا. ئێمـە خـوا خوامـان بـوو کـە هەڵـەیێکیان لـێ ڕوو بـدات. دواتر دەمانگوت:

- دەست بە شـۆردنەوە بکـەن. تـا ژمـارە سـێ ئێـوە دەبـێ ئـەو هۆڵـە بـشۆنەوە. ئـیتر دەستمان بە ژماردن دەکرد:

- یەك، دوو، سێ.

هـەم ئێمـەو هـەمیش ئـەوان دەمـانزانی کـە ئـەو هۆڵـە پـەنجا میترییـە لـەو کاتـە دیـاریکراوەدا ناشـۆردرێ. بـەڵام هـەر دیـسانیش زۆر بـە پەلـە دەسـتیان بـە شـۆردنەوە دەکـردەوە. ئـەوان تـەنیا دەیـانتوانی دەرمـانی خـاوێن کردنـەوە لـە سـەر ئـەرز داکـەنو ئاوەکەشیان لـەوێ بڕێـژن. دەنـا کـاری دیکـەیان پـێ نـەدەکرا. ئێمـەش دەسـتمان دەکـرد بە پرتەو بۆڵەو بە سەریاندا دەمانگوڕاندو پێمان دەگوت:

- لەسەر ئەرز ڕاکێشن!

دوای ئـــەو فەرمانـــە هـــەر هـــەموویان لەســـەر ئـــەرز ڕادەکێـــشانو چـــاوەڕوانی بڕیارێکی تر دەمانەوە. دەمانگوت:

- بشۆنەوە.

ئـیتر ئـەوان بـۆ خۆیـان دەیـانزانی کـە چـۆن ئـەو هۆڵـە بـشۆنەوە. ئـەوان هـەر بـە ڕاکـشاوی لـەنێو ئـەو ئـاو و شـڵپاوەدا ئەوەنـدە خۆیانیـان دەجووڵانـدەوە کـە هۆڵەکـەیان وشك دەکردەوەو دواتریش دەیانگوت:

- بڕیارەکەت جێبەجێ بوو.

- بەڵام ئێمە لێیان تـووڕە دەبـووینو پێمـان دەگـوتن: ئێـوە چـاك خاوێنتـان نەکردۆتـەوە. بۆیـە سـزاکەتان زۆر قورسـتر بۆتـەوە. خۆتـان بـۆ لێـدان ئامـادە بکـەن. ئـیتر بەردەبوونـە گیـانی بەندییـەکانو تـا هێزیـان هـەبا لێیـان دەدان. بـەم شـێوەیە هـەم دەبـەکانی ئـاو بەتاڵ دەبوونەوەو هەم گاردیانەکانیش کاری خۆیانیان دەکرد.

بەشی دەیەم

بۆ ئەوەی کە ئێمــە شــکڵۆ شــێوەی نــوێ بــۆ ئەشــکەنجەدان ببینینــەوە، لەگــەڵ یــەکتر کەوتبووینــە رکەبەرایــەتی. ئێمــە لــەکاتی خەویــشدا بیرمــان لــەو شــتانە دەکــردەوە، هــەر بۆیــە دایــكو باوکیــشمان لــە بــیر کردبــوو. ئێمــە زۆر راحــەت هــەموو رۆژێ شــێوەییێکی لێــدانمان دەدۆزییــەوە. ئــەو شــێوە ئەشــکەنجانە تــەنیا چــەند رۆژێــك کاریگــەری خۆیــان هەبوو، دواتر بەندییــەکان خوویــان پــێ دەگــرتو ئێمــەش هــەوڵمان بــۆ دۆزینــەوەی شــێوە ئەشکەنجەییێکی تر دەدا، ئەوە بوو کە ئێمە بە بەندییەکانمان راگەیاند:

- گــوێ رادێــرن. لـــە ئێمـــرۆوە ئاخـــافتنی دوو بـــەدوو لـــەنێو بەنـــدی گرتووخانـــەدا قەدەغەیــە، ئــیتر بــۆ خۆتــان چــاك دەزانــن کــە ئەگــەر لــەو بڕیــارە دەربــچن، لەگــەڵ چ سزاییێك بەرەوڕوو دەبنەوە.

دوای ئەو بڕیــارە بــەبێ ئــەوەی کــە ئــەوان ئاگایــان لــە ئێمــە بــێ، لــە رێگــای ئــەو شــەبەکانەی کــە لــە دیــواردا جێمــان کردبوونــەوە چــاوەدێریمان دەکــردن. ئــیتر کاتێــك دوو کــەسمان دەدیــت کــە پێکــەوە قــسە دەکــەن، زوو دەرگامــان دەکــردەوەو دەچــووینە ژۆرێ. دەمانگوت ئەوانەی کــە پێکــەوە قــسەیان کــردوە بــا بێنــە دەرەوە. ئــیتر ئــەوان دەیــانزانی ئەگەر بۆخۆیان نەیەنە دەرێ، هەر هەمووشیان ئەشکەنجە دەکرێن.

هەر بۆیە ئەوانــەی کــە پێکــەوە قــسەیان کردبــوو، بــۆ خۆیــان هەڵدەســتانو دەهــاتن. ئەگــەریش بــۆ خۆیــان نەهاتبانــە دەرێ، ئێمــە دوای لێــدانی گــشت بەندییــەکان، ئەوانــەی کــە پێکــەوە قــسەیان کردبــوو دەمــانبردن بــۆ ئەشــکەنجەگاو بــۆ مــاوەی چــەند رۆژ لــەوێ رامانــدەگرتن. زۆر کەســیش ئــیتر قــەت نەدەگەڕانــەوە بــۆ بەنــدەکانیان. هــەر بۆیــە زۆر

خۆراگرییـــان نـــەدەکردو زوو خۆیانیـــان ئاشـــکرا دەکـــرد. جـــاری وابـــوو کـــە ئـــەوانمان دەهێنایە دەرێو بانگی سەرگاردیانەکانیشمان دەکرد. ئیتر بە بەندییەکانمان دەگوت:

- زوو بڵێن. ئێوە چ پیلانێکتان بۆ هەڵاتنو بۆ راپەڕین دادەڕشت؟

هەڵبـەت بـۆ خۆمـان دەمـانزانی کـە هـیچ کەسـێك توانـای هـەڵاتنی نیـە. چـونکە ئەو گرتووخانەیـە بـە شـێوەییێك سـازکرابوو کـە هـیچ کەسـێك نەیـدەتوانی هـەڵێ. ئێمـە تـەنیا بیانوومـان پـێ دەگـرتن. جـاری وابـوو ئـیتر هاوڕێیـەکی ئێمـە دەهاتـە نێـو قـسەکانی ئێمـەو دەیگـوت: زوو بڵـێن، دەنـا دەتانخەینـە نێـو پارچـەییێکی سـپیو بـۆ ماڵـەکانتان بـەرێ دەکەینـەوە. کـەس گـوێ بیـستی قـسەی بەندییـەکان نـەبوو. ئێمـە باوەڕمان بە هـیچ قـسەییێکی ئـەوان نـەدەکرد. جـاری وابـوو کـە بـە یـەکێکمان دەگـوت: " کوڕە! چت گوت، ئەگـەر پـێم نـەڵێی، مـن دەزانم چـت بەسـەر دێـنم". بـەو قـسانە زۆر کەسی ترسنۆك دەکەوتنـە داوی ئێمـەو دەبـوون بـە پیـاوی ئێمـە. لـە ژێـر سـایەی سـەری ئەو کەسانەدا ئێمە ئاگاداری ئەو قسانە دەبووین کە لە نێو بەندا دەکران.

جـاری وابـوو کـە نەمانـدەتوانی کونترۆڵیـان بکـەین. هـەر بۆیـە ناچـار دەبـووین کـە لـە کـونی شـەبەکەکانی دیـوارەوە چـاوەدێرییان بـە سـەردا بکـەین. ئەمـەش کـارێکی هاسـان نـەبوو. هـەر بۆیـە ئێمـە بـۆ راحـەتیی خۆمـان، دوای خـواردنی نـانی بـەیانیو سـەرژمێریی گـشتی، گـشت بەندییەکـەمان دەهێنایـە دەرێو لـەوێ سـروودی نیزامیمـان بـەوان دەخوێنـدەوە. بـەڵام پێویـست بـوو ئەوانـەی کـە لـە نێـو بەنـدان، بـە شـێوەییێکی نیزامـی راوەسـتنو تـا نیـوەڕۆ ئـەو کتێبـەی کـە لـە ١٠٢ لاپـەڕە پێـك هـاتبوو و نێـوی کتێبەکـەش "ئاتـاتورك ئیلـك و ئیـنقلابلاری" بـوو، هـەر هـەمووی بخوێننـەوە، یـان دەبـێ لـە جێگـای خۆیانـدا راوەسـتنو سـروودی نیزامـی بخوێننـەوە. بـەڵام بـەم شـێوەیە پێوەنـدیی نێـو ئـەوانمان دەگەیانـدە نـزمترین ئاسـتی خـۆی. لـەم کاتانـەدا رۆیـشتن بـۆ ئاودەستو خواردنی ئاو، بە پێی بڕیاری بەرپرسەکەیان بوو.

خۆینـدنی ئـەو کتێبـە بـەم شـێوەیە بـوو کـە یـەکێك لـە بەندییـەکان دەهاتـە نێـوان ئەوانی‌ترو لەسەر پـێ بـە شـێوەی نیزامـی رادەوەسـتاو تـا کـاتی نیـوەڕۆ بـە دەنگێکـی بەرز دەیخوێندەوە. بەر لەوەی کە ئێمـە نـانی نیوەڕۆیـان پـێ بـدەین یـەك بـە یـەك دەنگـی هەر هـەموویانمان کـونترۆڵ دەکـرد. ئەگـەر کەسـێك دەنگـی نەنووسـابا، ئـیتر بـو خۆمـان دەمانزانی کەچی بە سـەر دێـنین. ئەوانـەش کـە دەنگیـان دەنووسـا، وەزعیـان زۆر خـراپتر دەبوو و گەروویان دەدڕا.

بەشی یازدەهەم

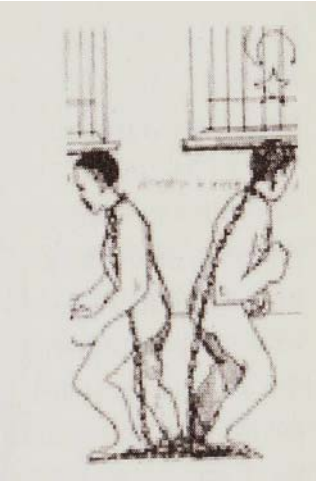

رۆژ بـــە رۆژ شـــێوەو مێتۆدەکـــانی ئەشـــکەنجە زیاتر دەبـوون. ئـەوان نەیانـدەزانی کـە چییان بـە سـەر دێ، هەر بۆیـە نەیانـدەتوانی خۆیـان لـە بەرامبـەر ئـەو هـەموو ئەشـکەنجانەدا راگـرن. بـەڵام ناچـار بـوون کـە هـەر ئەشـکەنجەیێك قبـووڵ بکـەن. ئێمـە ئـیتر بـەو هـەموو ئەشـکەنجانە مانـدوو ببـووین‌و هاتبووینـە سـەر ئەو باوەڕەی کە بەندییەکان بە زۆری تەسلیم نابن.

تـەنیا شـتێك کـە لـە دەسـتی ئێمـەدا بـوو، ئـەوە بوو کە ئێمـە بتـوانین لـەنێو ئەوانـدا جاسـووس دابنـێین، بـۆ ئـەوەی کـە ئەوانـەی بـە دژی رەوشـی گرتووخانـە قسـە دەکـەن‌و ورە بـە بەندییـەکان دەبەخـشن، بیانناسـین. بۆیـە جگـە لـە هێنـدێك کـاتی پێویـست نـەبێ، لێـدانمان بـۆ ماوەییـێك راگـرت. تـەنیا جاروبـار لـە هێنـدێك کـەسمان دەدا بـۆ ئـەوەی کـە لـە رادەی جەسـارەت‌و خۆراگرییـان ئاگـاداربین‌و دواتـریش بیانکەینـە جاسووسـی خۆمـان لـەنێو بەندییەکاندا.

ئـیتر بـەم شـێوەیە ئەوانـەی کـە بـە دژی ئێمـە قـسەیان کردبـوو، دەمانهێنانـە دەرەوەو ئەشکەنجەمان دەکردن‌و پێمان دەگوتن:

- بڕوانـە کـوڕم! دەرکـەوتن یـان مانـەوەی تـۆ لـە دەسـتی "یوزباشـی"دایـە، ئەگـەر داواکانی ئێمە بـەجێ بگەیـەنی، ئـەوکات دەتـوانی مـاوەییێکی کـورت ئـازاد بـی. تـاوانی

تۆ هەرچی بێت، چارەنووسی تۆ لەدەست "یوزباشی"دایە. ئەگەر ئێمە پێی بڵێین کە تۆ هاوکاریمان دەکەی، لە ئێمڕۆوە لێدان ناخۆی. کارەکەت تەنیا لەنێو بەندا دەبێ. دەبێ لەنێو بەندی گرتووخانەدا ئاگات لە وان بێ، بۆ ئەوەی بزانی کە چی دەڵێن. ئەگەر هێندێکیان بە دژی ئێمە قسە بکەن دەتوانی بەدزییەوە نێوەکانیان بە ئێمە بدەی. نابێ بەندییەکان لەو شتە ئاگادار بن. ئێمە هەوڵی خۆمان دەدەین کە کەس ئاگاداری رەوشی تۆ نەبێ. دوو رۆژ جارێك بانگت دەکەین بۆ ئەوەی کە ئەو شتانەی لە بەندی گرتووخانەدا رووی دەدەن، پێمان بڵێی. دواتریش کە دەرۆی بۆ بەندی گرتووخانە دەبێ خۆت وا نیشان بدەی کە لێدانێکی زۆرت خواردووەو پێیان بڵێی کە گاردیان بۆ لێدان، منی بانگ کردبوو. بەم شێوەیە هەم لە لێدان رزگارت دەبێو هەمیش لە گرتووخانە رزگارت دەبێ. بەڵام ئەگەر راستییەکانمان پێ نەڵێی بۆ خۆت دەزانی کە چت بەسەر دێنین. بەم شێوەیە هێندێك کەسمان بۆ لای خۆمان رادەکێشا، بەڵام لە راستیدا ئەوانەی کە بۆ ئێمە زۆر پێویست بوون، ئەوان لەژێر لێدانو ئەشکەنجەشدا حازر نەدەبوون کە هیچ شتێکمان پێ بڵێن. ئەوانەی کە حازر بوون هاوکاریمان بکەن، لە کومونیستەکانو لە کوردەکان نەبوون. هی وا هەبوون کە دژی کومونیستەکانو کوردەکان بوون. کاتێك ئەمانە دیویان کە ئێمە دەبین بە خاوەنیانو خۆمان لەوان نزیك دەکەینەوە، زۆربەیان هەر بۆ خۆیان هاتنو گوتیان: "ئێمە دەمانەوێ بە هەموو شێوەیێك هاوکاریتان بکەین." ئێمە گوێمان بەو کەسانە دەدا، بەڵام کاتێك کاری "یوزباشی" تەواو دەبوو، ئیتر گوێی پێیان نەدەدا.

ئەوانەی کە دەبوون بە سیخوڕ، زۆر زوو لە نێو بەندییەکاندا ئاشکرا دەبوون، نەماندەزانی کە هۆیەکەی چیە؟ ئێمە وا تێگەیشتین کە مرۆڤ ناتوانێ لەنێو کەسانی زانادا بۆ ماوەییێکی زۆر، کاری سیخوڕی بکات. بەڵام بەندییەکان نەیاندەتوانی دژی ئەو سیخوڕانە رابوەستن، چونکە دەیانزانی کە ئەوان لە لایەن ئێمەوە دەپارێزرێن.

تــا ئەوكاتــەی كــە مــن لــەو گرتووخانەیــەدا "گاردیــان" بــووم، رۆژێــك لــە رۆژان نەمدی كە ئەمانە تێر نانو ئاو بخۆنــەوە، جگــە لەوانــەی كــە كــاری ســیخوڕییان بــۆ ئێمــە دەكرد. ئەوانیتــر هــەر هــەموویان برســیو تینــوو بــوون، بــەڵام ئەوانــەی كــە هاوكــاریی ئێمــەیان دەكــرد رەوشــیان زۆر باشــترو ئەوانــەش كــە خۆڕاگرییــان دەكــرد، رەوشــی ئــەوان زۆر خــراپ بــوو. جگــە لەمانــە ئــەوانیتــر هــەر هــەموویان لــە رەوشــێكی وەك یەكــدا بوون. ســەر شۆشــتنو جلوبــەرگ شۆشــتن هــەر لــەبیریان نــەمابوو، ئــەو حەمامــەی كــە بــۆ ئەوان ساز كرابوو، كردبوومانە جێگای ئەشكەنجە.

بەڵام ئەوكاتانەی كە هەیئــەتێك لــە ئورووپــا یــان پــارێزەرانی مــافی مــرۆڤ ســەردانی گرتووخانــەیان كردبــا، ئــەوكات هــەم دەرگـــای حـــەمام دەكرایـــەوەو هـــەم خـــواردنێكی خـــۆش دروســـت دەكـــرا. ئەویش تەنیا بۆ رۆژێــك بــوو، بــۆ ئــەوەی كە ئەوانەی لە ئورووپاوە دەهاتن

رەوشـــی بەندیخانــە بــاش ببینــنن، بـــەڵام دواتـــر كـــە هەیئەتـــەكان دەرۆیـــشتنەوە، تۆڵـــەی ئـــەو خواردنـــە خۆشەمان لێ دەكردن.

ئێـــستاش دەمهـــەوێ لەســـەر ئـــەو وەزعییەتـــەی ئـــەوكات هێنـــدێك نموونــەتان بــۆ بهێنمــەوە. كاتێــك لــە راگەیەنـــەكانی توركیـــەدا لەســـەر بەندیخانــەی دیاربــەكر بــە شــێوەیێكی خـــراپ پروپاگەنـــدە دەكـــرا، ئـــیتر

"یوزباشــی"یەکــەمان بــۆ ئــەوەی کــە ئــەو هەواڵانــەی لــە مــەڕ ئەشــکەنجەکردنی بەندییــەکان بــڵاو دەبنــەوە بــە پڕوپاگەنــدەی نادروســتو چەواشــەکارانە بزانــیّ، هەواڵنێرانی بانگ دەکردە نێـو گرتووخانـەو ئـەو فیلمانـەی کـە بـە قـازانجی ئێمـە بـوون، بـۆ بـڵاو کردنـەوە پێیـانی دەدا. ئـەو رۆژەی کـە هـەواڵنێران هاتبـان، ئێمـە حـەمامان هەڵدەکردو بـۆ خۆشوشـتنەوە ئامـادە دەبـوو. دەتگـوت کـە ئـەو حەمامـە قـەت جێگـای ئەشـکەنجە نـەبووە. بەندییـەکان بـە ریـز رادەوەسـتان، جلوبەرگـەکانیان دەردەهێنـاو هـەر کامیــان قاپێــكو خاولییێکیــان هەڵــدەگرتو بــە نێــو هــۆڵێکی گــەورەدا دەمــانبردن بــۆ حــەمام، رایانــە تلویزیونــەکانیش فیلمیــان لــیّ هەڵــدەگرت. کاتێــك فــیلم هــەڵگرەکان دەڕۆیـشتنە شـوێنێکی تـر، دەسـتمان دەکـرد بـە ژمـاردن: یـەك...دوو....سـیّ... هـیچ کەس نەیدەتوانی بە سـیّ ژمـارە خـۆی بـشوات. ئێمـەش هـەر شـتێکی وامـان دەویـست. بـەم شـێوەیە ئێمـە رووی خۆمـان لـە بەرامبـەر راگەیاندنـەکانی تورکیـەو هـەمیش لـە بەرامبەر نێردراوی گشتی سپی دەکردەوە (!)....

بەشی دوازدەهەم

لــە رۆژەکــانی جێــژنی نەتــەوەیی ئێمــەی تورکــدا، بــەڵای ســەیرو ســەمەرەمان دەهێنایـە سـەری بەندییـەکان. یـەکێك لـــەو رۆژانـــە، رۆژی ١٢ی ســـپتامبر بوو. ئەو رۆژە دەبـوو بـە رۆژی لێـدانو ئەشــکەنجە کردنــی بەندییــەکان بــە گشتی. ئێمە لـەم رۆژەدا شـێوەی نـوێ بــۆ ئەشــکەنجە کردنمــان دەدووزییــەوە. پێویـــست بـــوو ئێمـــە لـــەو رۆژەدا هێنـــدێك کـــەس ســـەقەت بکـــەین. جــاری وا بـــوو کـــە بـــۆ ئـــەو رۆژە قوربانیمـــان دەدا. کاتێـــك بـــەیانی دەهــاتو ئێمــە نیــوە پیالەیــەك چــاو نیـوە قاپێـك شـۆرباومان بـە وان دەدا، پێمان دەگوتن:

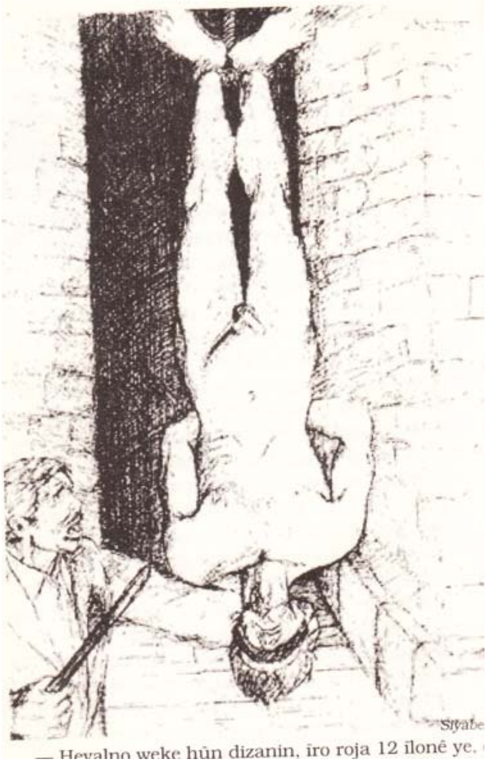

— Hevalno weke hûn dizanin, îro roja 12 îlonê ye, ...

ئێمـرۆ ١٢ سـپتامبرە، پێویـستە کە هێنـدێك لـە ئێـوە لـە نێـو دوو مـیتر پارچـەی سـپیدا بـۆ ماڵـەکانتان بـەرێ بکـرێن. مانای ئەو قسەیە ئەمە بوو کە دەبوایـە هێنـدێك کـەس بکوژرابـان. ئێمـە لـە خـۆڕا ئـەو قـسانەمان نـەدەکردن، بـەڵکوو لـە کۆبوونـەوەی بەیانیـدا یوزباشـیەکەمان بـە "ئەسـات ئۆکتای یلدران"ی دەگوت:

- هاوڕێیـــان! هــەر وەك ئێــوەدەزانن ئــەمڕۆ ڕۆژی ١٢ی ســپتامبرە. ئــەم ڕۆژە بــۆ هــەر هاووڵاتییێکی تــورك، ڕۆژێکــی پــیرۆزە. ئەگــەر ئــەم ڕۆژە نەبوایــە، ڕەنگــە زۆر لــە ئێمــەش نــەبووباین‌و وڵاتەکــەمان ببــوا بــە دوو پارچــە. ئەوانــەی کــە ڕەنگــە ببانــە هــۆی دابــەش بوونی وڵاتەکــەمان، هێنــدێکیان لێــرەن. پێویــست ناکــات زگتــان پێیــان بــسووتێ. ئەگــەر ئەوان لە جێگای ئێوەبان، لــە یــەك چــرکەدا هــەر هــەمووتانیان وەبــەر گوللــە دەدا، بــەڵام ئێمەوا ناکەین‌و نایانکوژین. ئێمە نان‌و ئاویان پێ دەدەین‌و بەخێویان دەکەین.

بــەڵام لەبــەر ئــەو ڕۆژە کــە وڵاتەکــەمان لــە دەســتیان ڕزگــار کــراوە، دەبــێ ئێــوە بەڵاییێکی وایان بەســەر بێــنن کــە بــۆ هــەتا هەتایــە تــاڵی‌و ناخۆشــیی ئــەم ڕۆژانــەیان لــە بــیرو زەینــدا بمێنــێ. ئێمــەی بەدبــەخت هــیچ شــتێکمان نــەدەزانی، زۆربــەی هــەرە زۆری ئێمـــە لـــەوێ فێـــری ڕاســـت‌و چـــەپ ببـــووین. زۆربـــەمان وشـــەی " کوردتـــچێتی" (کوردایــەتی) لــەوێ فێــر ببــووین. ئێمــە زۆر لــە ژێــر کاریگــەریی "یوزباشــی"دا بــووین. "یوزباشــی" بــە پروپاگەنــدەکانی خــۆی، توانیبــووی کــە بەندییــەکان لەبــەر چــاوی ئێمــە بکاتــە گــەورەترین دوژمــن. ئەگــەر ئــەو بڕیــاری دابــا ئێمــە ئامــادە بــووین کــە هــەر هەموویان لەوێ بکوژین. بەڵام ناوبراو هەمیشە دەیگوت:

- نــە هاوڕێیــان! ئێمــە نــابێ بیــانکوژین. ئێمــە دەبــێ بــەخێویان بکــەین، دەبــێ بیانهێنینــە ســەر ڕێگــای ڕاست. دەبــێ ئــەوان بــاش بــزانن کــە دەوڵــەتی تــورك، لەگــەڵ بەندییەکان چەند بە ڕەحم‌و بە ئینسافە کە دوژمنی خۆی ناکوژێ.

ئێمــە بــە تــەواوی دەکەوتینــە ژێــر کاریگــەریی قــسەکانی "یوزباشــی"و مێــشکمان دەشۆرایەوە. کاتێك "یوزباشی" هەستی بەو شتە دەکرد، دەیگوت:

- ئــیتر ئــەمڕۆ ڕۆژی ئێوەیــە دەتــانبینم، ئــەمڕۆ ڕۆژی خێــرو بەرەکەتــە. ئــەمڕۆ ڕۆژی ڕزگــاریی نەتــەوەیی ئێمەیــە لــە ژێــر دەســتی کومونیــستەکان‌و "کوردچــی"یــەکان. ئــیتر بەیانیتان باش.

ئێمــەش وەك گــورگی هــار بــەرەو بەنــدەکان هەڵــدەهاتین‌و لــە نیزیــك بەنــد هــات‌و هاوارمان دەکرد:

- بەند! خۆتان بۆ هاتنە دەرەوە ئامادە بکەن. ئەوان بە یەك دەنگ هاواریان دەکرد:

- بەسەرچاو گەورەم.

پێم وایە ئــیتر دەیــانزانی کــە لــەو ڕۆژەدا هێنــدێکیان یــان دەرۆنــە نەخۆشــخانە، یــان لەنێو ٢ مــیتر پارچــەی ســپیدا بــۆ ماڵــەکانیان بــەڕێ دەکــرێن. بــۆ هــەر دوو بەنــد تــەنیا یــەك جێگــای کۆبوونــەوەمان هــەبوو. بەندییــەکانی کــام بەنــد زووتــر بهاتبانــە دەرەوە، ئــەوی دیکــەش لــەنێو بەنــدا وەك ئەوانــەی دەرەوە، ســروودی نیزامیــان دەخوێنــد تــا ئەوەی کە نۆرەیان دەهات.

دواتــر بــە دار بەردەبوونــە گیانیــان‌و بــۆ ئێمــە هــیچ جیاوازییــك لــە نێــوان ئــەوان‌و ئاژەڵــدا نــەبوو. هــەتا یوزباشــیەکەمان دەیگــوت: "ئــاژەڵ لــەو کەســانە باشــترو بەکەڵکترن". هەر بۆیە لــەکاتی لێدانیانــدا بــۆ ئێمــە زۆر گــرینگ نــەبوو کــە ئــاخۆ ئەمــە چــاوە، لووتــە، ســەرە، یــان ژنــە، کــەم ئەندامــە، گەنجــە یــان پــیرە. کــاری ئێمــە لێــدان‌و ئەشــکەنجە بــوو. هــەر بۆیــە زۆریــان دەکــەوتن‌و هەڵنەدەســتان. دواتــریش ئــەوانمان یــان دەنــاردە بــۆ ماڵــەکانیان، یــانیش دەماننــاردە نەخۆشــخانە، کــە لــە گرتووخانــە خــراپتر بــوو. لێــدانیان بــەردەوام دەبــوو تــا ئەوکاتــەی کــە کەســێك کوژرابــا، یــان بمانزانیبــا کــە دەمرێ، دواتر دەستمان لێ هەڵدەگرتەوە.

ڕۆژی ١٢ ســپتامبر بــوو. گاردیــان ئێمــەی هێنــابووە دەرێ، بــۆ ئــەوەی کــە ڕێــژە بــڕۆین‌و ســروود بخــوێنین. لــەو کاتانــەدا لــە دەســتی گاردیــان، زۆر لێــدانمان دەخــوارد. چــونکە ئــەو ڕۆژە، ڕۆژی ١٢ ســپتامبر بــوو، پێویــست بــوو کــە هــەموو شــتێك بــە شــێوەیێکی تایبــەتی بــەڕێوە چــووبا. لــەنێو ئــەو مەشــقە نیزامیــەدا، هاوڕێیــەك بــەر لــە ئێمــە هــەنگاوێك چــووە پێــشێ. گاردیــانیش چــاوی پێکــەوت‌و ئێمــەی ڕاگــرت، دواتــر

لەبــەر ئــەو كەســە راوەســتاو واى لێــدا كــە زارى پــڕ بــوو لــە خــوێن. ئــيتر كــەوتو هەڵنەستايەوە.

دواتر گاردیان ئێمەی راگرتو گوتی:

- بەندییەکان! ئەو تەرمەی هەڵگرنو برۆنە ژووریٚ تا من دێم.

ئێمــەی نــاردە ژوریٚو رۆیــشت. ئێمــە وا تێگەیــشتین کــە دەیهــەویٚ بــۆ وەرگرتنــی خــەلات مزگینــی بــدا بــە یوزباشــی. کــەمێك دواتــر دیتمــان کــە بــە خۆشــحاڵییەوەو بــە هەلاتن لەگەڵ چەند گاردیانی تر دەرگای کردەوەو بە پێکەنینەوە گوتی:

- بەر پرس! کوا ئەو کەسەی مردووە بێننە ئێرە. بەرپرسیش گەڕایەوەو پێی گوت:

- گەورەم! ئەو کەسە نەمردووە، هەر ئێستا دیتم کە چاوەکانی کردەوە.

بــەو وەلامــی بــەرپرس، گاردیــان زۆر تــووڕە بــوو و رەنــگو رووی گــۆڕا. دەرگــای بەندی توند پێوەداو لەبەر خۆیەوە گوتی:

- ئەو قسەیە ناخوات، نەمردووە، نەمردووە، نەمردووە!.

گاردیان بۆیــە تــووڕە بــوو، چــونکە نەیــدەتوانی ببێتــە خــاوەنی خــەلات، هــەر بۆیــە گوتی:

- بە ریز راوەستن، دوای دوو سیٚ خۆلەکێك دێمەوە.

هــەر بۆیــە دەرگــای داخــستو رۆیــشت. چــەند خولــەکێك دواتــر کــە لەگــەڵ چــەند کەسێکیتر گەڕایەوە، رووی لە ئێمە کردو گوتی:

- ئەمرۆ دەبیٚ یەکێکتان بکەم بە قوربانی ئەو رۆژە پیرۆزە.

دەمێکــی پــیٚ نەچــوو کــە لەگــەڵ چــەند گاردیــانی دیکــە بــە تووڕەییــەوە دەرگــای کــردەوەو کەوتنــە ژووریٚو بــە دەورمانــا دەهــاتنو دەچــون. گاردیــان دەســتی دەکــرد بــە کەف چــەراندن. بــیری لــەوە دەکــردەوە کــە چــۆن خەلاتەکــە ببــات. هــەروەها ترســی لــەوە بــوو کــە نــەکا پیلانەکــەی ســەر نــەگریٚو یوزباشــیش ئــەوی بــۆ شــوێنی ســەربازی بــەڕیٚ بکاتەوە، هەر بۆیە بەسەر ئێمەدا هاواری دەکرد:

-وا نــابێ، وا نــابێ. دەبــێ ئــەمڕۆ یــەکێك لــە ئێــوە لــەنێو دوو مــیتر پارچــەی ســپیدا بڕواتەوە ماڵ. دەنا "یوزباشی" من بەم شێوەیە دەنێریتە بۆ ماڵ.

بــەو تــرس‌و قــین‌و کینــەوە دارەکــەی هــەڵگرت‌و دەســتی کــرد بــە لێــدانی ئێمــە. هێنــدێکمان دەکــەوتین‌و دیــسانەکە هەڵدەســتاینەوە. ســەری چــەند کەســێکمان شــکا، تــا ئــەوەی کــە "یوزباشــی" گــوتی: "مــن ئــەوم ئــازاد کــرد، ئــەمڕۆ بەشــی ئێمــە کەوتوّتــە سەر عەرز. هێندێکیان مردوون‌و هێندێکیشیان لە حاڵی مردن دان ".

هــەر چــەند پێوەنــدیی نێــوان گاردیانــەکان‌و "یوزباشــی" زۆر خــۆش بــوو، بــەڵام دیــسانیش ئــەوان زۆر لــە "یوزباشــی" دەترســان. کاتێــك ئــەوانیش تووشــی هەڵەیــەك ببوونایــە، یــان کــارێکی نابــەدڵی "یوزباشــی"یــان کردبــا، وەزعیــان لــە ئێمــە باشــتر نــەدەبوو. ئــەوان ناچــار بــوون کــە لــە هەمبــەر چــاکیی یوزباشــیەکەیاندا بــە کــاری بــاش دڵی ئەو شاد بکەن.

هــەر بۆیــەش گاردیــان تۆزێــك راوەســتا‌و کــەمێکی لێــی روانــین. دواتــر شــان‌و پیلــی یــەکێك لــە هاوڕێیــانی ئێمــەی گــرت‌و بردیــە دەرەوە. لــەوێ گوێمــان لــە دەنگــی لێــدان بوو، لێــدانێکی تونــد. زۆری پــێ نەچــوو کــە بێــدەنگییێك فەزاکــەی داگــرت. دواتــر ئیــدی دەنگــی هــاواری ئــەو هاوڕێیــەمان گــوێی لــێ بــوو. چ روویــدا، نەمانــدەزانی. هــەر کــە دەرگــای بەندەکــەمان کرایــەوە، ئــەو هاوڕێیــەمان نیــوە رووت دی. گاردیــانیش هاتــە ژووری‌و بە پێکەنینەوە بەو هاوڕێیەمانی گوت:

- زوو کــە بڵــێ، مــن لــە دەرەوە چــم بــە ســەر تــۆ هێنــا؟ هــەمووی بــۆ هاوڕێکانــت بگێڕەوە، بۆ ئەوەی کە هاوڕێکانیشت لە رەوشی تۆ ئاگادار بن.

هاوڕێیەکــەمان دەســتی بــە ئاخــاوتن کــرد. ئەگــەر ئــەو بەڵایــەی کــە گاردیــان بــە سەریدا هێنــابووی، باســی نــەکردبا، دەکــرا وەزعــی ئــەو لــەوەش کــە هــەبوو خــراپتر بــێ. ئیمکانی ئــەوە هــەبوو کــە لــەنێو دوو مــیتر پارچــەی ســپیدا بۆماڵــەوەیان بــەڕێ بکــرێ، هەر بۆیەش گوتی:

"قوموتـان" منـی بـرده دەرەوە، سـەرەتا بـە چـاکی لێـی دام. دواتـر گـوتی، ژنـت هەیـە؟ منـیش گـوتم بـەڵێ. ئـەویش گـوتی: "هــەی لـە.....". منـیش گـوتم: لـە خزمەتت دایـە. دواتـر گـوتی، دایکـت هەیـە؟ گـوتم بـەڵێ. ئـەویش گـوتی: " هــەی لـە دایکت .... ". منیش گـوتم لـە خزمـەتت دایـە. دوای ئـەم جنێوانـە لەگـەڵ هاوڕێیـانی، پانتۆڵی منیان هێنایـە خـوارو سـەری منیـان نـەوەی کـردو سمتـی منیـان بـەرز کـردەوەو داریان کردە.... . دواتر ئـەو پیـساییەی کـە بـە دارەکـەوە نووسـا بـوو، بـە زمـانی خـۆم دەملێستەوە.

دواتر لە گاردیانی روانیو گوتی:

- بڕیارەکەت جێبەجێ بوو گەورەم.

1. دوای ئەو بەڵاییەی کـە گاردیـان هێنابوویـە سـەری ئـەو بەندییـە، هـەم گاردیـان دڵـی ئاسـوودە بـوو و هـەمیش "یوزباشـی" کاتێـك ئەمـەی گـوێ لێ بـوو، خۆشـی لـەو گاردیانە هات. ئیتر گاردیان قەرزداری یوزباشی نەبوو ... .

بەشی سێزدەهەم

هــەر دوو مــــانگ جارێــك لەلايـــەن لێپرســـێنەرەوە لاپــەڕەيێك كــە تــاوانی بەندييــەكانی تێيــدا دەنووســرا بــۆ گرتووخانــە دەنێــردرا. لــەو كاتانــەدا لێــدانێكی باشــيان دەخــوارد. خوێنــدەوارييێكی وامــان نــەبوو كــە ســەر لــەو نامانــە دەربێــنين، يــان بــزانين كــە ئــەو كاغــەزە بــۆ چــيە، تــەنيا شــتێك كــە دەمــانزانی ئەمــە بــوو كــە بــە پێــی ئــەو ســزايەی كــە بۆيــان ديــاری كرابــوو لێــدانێكی چــاكيان لــە دەست ئێمەوە دەخوارد!.

لــەكاتی هــاتنی ئــەو كاغەزانــەدا، كــەيفمان دەكــرد. سەرەتا نامەی ئەو كەســانەمان بــڵاو دەكــردەوە، كــە تاوانيــان ســووك بــوو. دواتــر نــۆرەی نامەی ئــەو كەســانە دەهــات كــە بــە كوشــتنی ســەربازو پــۆليس تاوانبــار كرابــوون، يــان ئەوانـــەی كـــە ڕێكخراويـــان دامەزرانـــدبوو. لەگـــەڵ چـــەند گارديـــان نامـــەكانمان بـــڵاو دەكردەوە.

ئێمە پەنجەرەی دەرگامان دەكردەوەو بانگمان دەكردن:

- فلان كەس. ئەويش وەڵامی دەدايەوەو دەيگوت:
- فەرموو گەورەم.
- وەرە دەرێ!
- بەسەرچاو گەورەم.

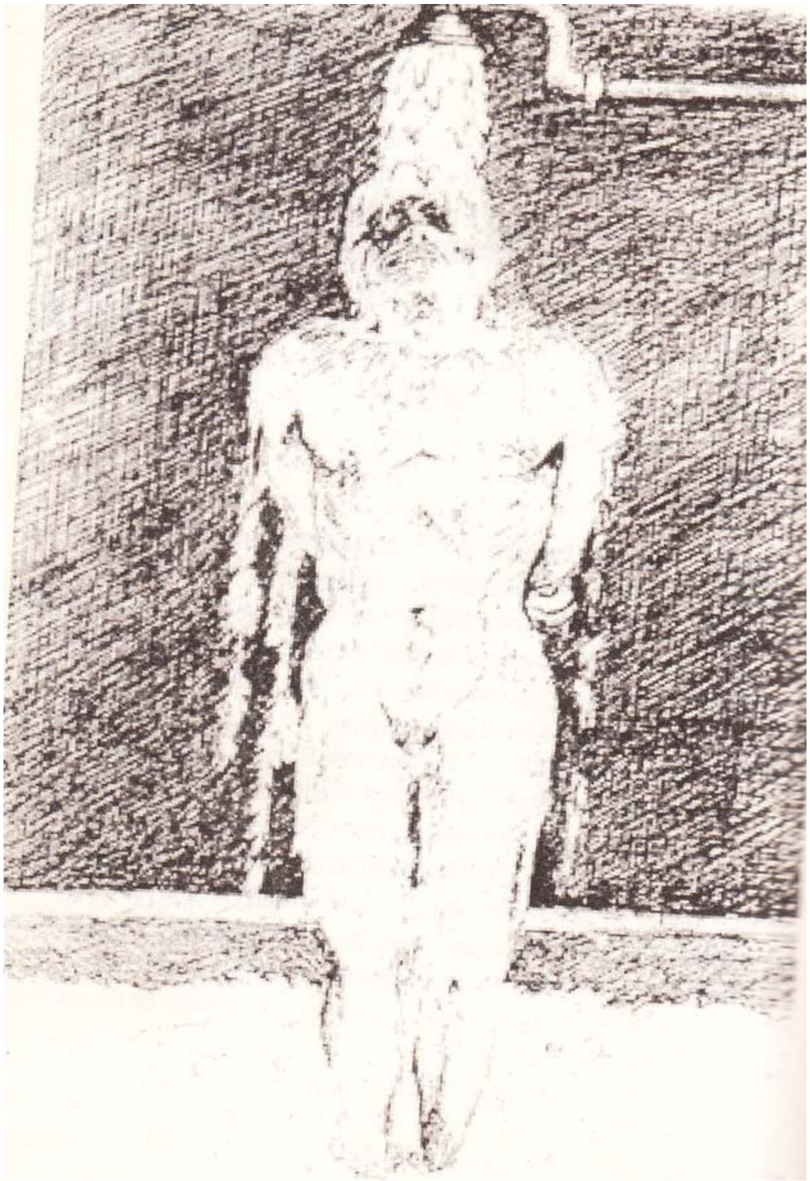

ئــە ئــەو جــارێ نەیــدەزانی کــە چــی بەســـەر دێــت. کاتێـــك دەهاتـــە دەرێو دەیبینی کـە ئێمـە چـوار تـاکوو پێـنج گاردیـان چـاوەڕوانین، ئـیتر دەیزانـی کـە وەزعەکـە ئالۆزە. هەر بۆیـە دەیهەویـست کـە هـەموو کارەکـانی بـە باشـترین شـێوە ئـەنجام بـدات، بۆ ئـەوەی کـە ئـازاد بکـرێ، بـەڵام رزگـار بـوونی نـەبوو. کاتێـك لـە دەرگـاوە دەهاتـەوە دەرێ، بە دەنگێکی بەرز دەیگوت:

- یەك‌و دوایی گەورەم!

هــەر کــە دەهاتــەوە دەرێ، یــەکێك لــەم لاو یــەکێکی تــر لــەو لاوە بــە دارو بــاتۆم هێرشیان دەکردە سـەری. بێـچارە نەیـدەزانی کـە چـی کـردوە. دوای لێـدانێکی زۆر، ئـیتر گاردیانی بەند لێی دەپرسی:

- دە پێم بڵێ، تۆ لە ژیـانی شەخـسی خۆتـدا چـەند سـەرباز، یـان پۆلیـست کوشـتووە یـا بە کوشتت داوە؟

بــۆ خــۆی هەرچــی گوتبــا، ئێمــە بڕوامــان نــەدەکرد. چــونکە ئــەو کاغــەزەی کــە لێپرسێنەر بۆ ئێمـەی نـاردبوو، هـەموو تاوانـەکانی تێیـدا نووسـرا بـوون. "رێکخراوێکـی چەکداری دامەزرانـدووە"، یـان " لەگـەڵ سـەربازو پۆلیـسەکان شـەڕی چـەکداری کـردوەو لەو شەڕەدا هێندێکیان شەهید بوون". تەنیا ئـەم تاوانانـە بـەس بـوون بـۆ ئـەوەی کـە بـە دارو باتۆم بەربینـە گیانیـان. ئێمـە وا تێگەیـشتبووین کـە پـۆلیس، سـەرباز، لێپرسـێنەر یان هەر کەسێك کە کارمەنـدی دەوڵـەت بـێ، قـەت درۆ ناکـات. تـەنیا بەندییـەکانن کـە درۆزنــن. بــەو بــیرو باوەڕانــەوە، بڕوامــان بــە هــیچ قــسەیێکی بەندییــەکان نــەبوو، هــەتا ئەگەر راستیش قسەیان کردبا. جاری وابوو کە بەندییەکان دەیانگوت:

" گــەورەم ئــەو شــتانەی کــە نووســراون تــەنیا قــسەنو لــە راســتی بــە دوورن، هــەر بۆیە دەبێ لە دادگادا راست بکرێنـەوە. ئـەو شـتانەی کـە نووسـراون، نـە مـن کردوومـەو نــەش دەتــوانم بیانکــەم. کەســێك گــیراوەو تاقــەت‌و بڕســتی ئەشــکەنجەی نــەهێناوەو زۆر

شــتی درۆی گرتۆتــە ئەســتۆی خــۆیو هــەمیش خــستۆتە ئەســتۆی هاوڕێیــانی. ئێــوەش دواتر دەیبینن زۆر کەس کە بە تاوانی قورس تاوانبار کراون، ئازاد دەکرێن".

کاتێــك قــسەکانی تــەواو دەبــوون، پێکــەنینمان دەهــات کــە بــەو ئاســانیە دەیهــەوێ کڵاومان لەسەر دابنێ. هەر بۆیە ئێمەش فێر ببووین کە پێیان بڵێین:

- ئێــوە، هــەمووتان بێتــاوانن، ئێــوە بــە هەڵــە هاتوونەتــە ئێــرە. ئێمــە گاردیانــەکان تاوانبارین!

ئێمــــەوەك ئــــەوەی کــــە نێــــچیرێکمان دۆزیبێتــــەوە، بــــە دارو بــــاتۆم بەردەبووینــــە گیانیان. جاری وابوو کە یەکێك لە ئێمە لەکاتی لێدانیاندا دەمانگوت:

- زوو بڵێ تاوانت چیە؟ چەند کەست کوشتووە، یان بە کوشتت داوە؟

لە کاتی لێداندا دەبوو بە هاتو هاواری ئەو کەسەو دەیگوت:

- بە خوا هیچ تاوانێکم نیە، هەمووی بوختانە!

تــا ئەوکاتــەی چــەند دارمــان بــە ســەریدا نەشــکاندبا، رانەدەوەســتاین. وامــان لێ دەکرد کە بۆ ماوەی چەند رۆژ بکەوێتە نێو جێگا.

ئێمــە قــەت بڕوامــان بــەوان نــەبوو. بــەڵام لــە راســتیدا زۆر لــە قــسەکانیان راســت بــوون. لــە دادگــادا بــۆ خۆشــم شــاهیدی ئەمــە بــووم کــە هێنــدێك لەوانــەی کــە ســزای قورسیان بە سەردا سەپا بوو، ئازاد کران.

کاتێك ئەو شتی ســەیرو ســەمەرەی وەهــای بــاس دەکــرد، ئــەو رووداوەی کــە بــۆ خــۆم لــە نێویــا ژیــا بــووم، یــەك بــە یــەك دەهاتنــە بــەر چــاوم. بــە تایبــەتی ئــەو رۆژەی کــە لێدانێکی چاکم خــوارد، چــونکە ئــەو نامەیــەی کــە لــە لایــەن لێپرســێنەرەوە گەیــشتبووە دەســتم، تــاوانی مــن بــەم شــێوەیە تێــدا نووســرابوو : "رێکخراوێکــی چــەکداریی ســاز کردوەو کاروباری ناوەندیی ئەو رێکخراوەیەی بەرێوە بردوە".

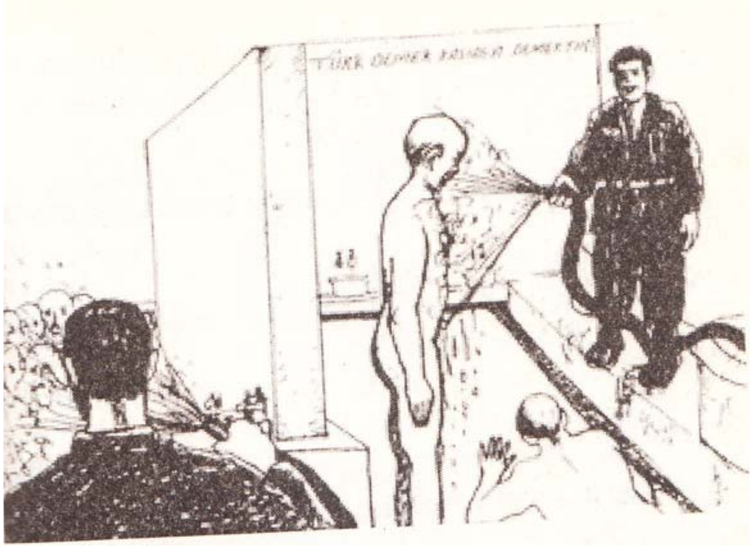

رۆژێـك كـه نامه‌كـه‌م لـه دەسـتی گاردیـان دابـوو و چـه‌ند گاردیـانی دیكه‌شـی لەگـەڵ بوون، لەگەڵ كردنەوەی دەرگا هاواری كرد:

- سیدار!

- فەرموو گەورەم.

زوو وەرە دەرێ ، دەبـێ دان بـه تاوانـه‌كانت دابنێـی. مـن زۆر ترسـام چـونكه دان نان به تاوانێك لـەنێو گرتووخانـەدا ئەوەنـدە ئاسـان نـەبوو. یـان دەبـوو هـەموو شـتێكمان به دڵی "یوزباشـی" بـاس كردبـا، یـان دەكـوژراین. مـن بـه هـەڵاتن هاتمـه دەرەوە، دیـتم چـەند كەسـێكی تـریش لەگـەڵ گاردیـان راوەسـتاون. لـه دەسـتی هێنـدێكیان بـاتۆمو لـه دەستی ئەوانی تر كالاس هـەبوو. كاتێـك چـاوم پێیـان كـەوت زۆر ترسـام. هـەر بۆیـه بـه دەنگێكی بـەرز گـوتم :" سـیدار مێردینـی، لـه ژێـر ئـەمرو بڕیـاری تـۆ دایـه گـەورەم".

ئەویش به تووڕەییەوە گوتی:

- تاوانت چیه؟

- من بێتاوانم گەورەم.

پێکەنیو گوتی:

- ئێستا بێتاوانی هااا؟

- بەڵێ گەورەم.

- راستیەکەی بڵێ، تاکوو ئێستا چەند کەست کوشتوە یان بە کوشتنت داوە؟

- بــە خــوا مــن هــیچ کەســم نەکوشــتوەو کەســیــشم بــە کوشــت نــەداوە. شــتی وام لــێ ناوەشێتەوەو من بێتاوانم.

- وادیارە ئەوانەی ئێرە هەر هەموویان بێتاوانن، تاوانبار تەنیا ئێمە گاردیانەکانین!

- نە حاشا لە ئێوە، گەورەم.

بە وەڵامەکانی من زۆر تووڕە بوو، بۆیە لێی روانیمو گوتی:

کە وابوو زۆر باشــە. چــاوێکی لــە هاوڕێیــانی خــۆی کــردو ئەوەنــدەم دی کــە بەربوونــە گیــانم. ئەوەنــدەیان لێــدام وەك ئــەوەی کــە دانیــان لــەنێو جۆنیــدا کوتــا بێــت. ئەونــدەیان لێدام کە ماندوو بوونو ئیتر بە نۆرە لێیان دەدام.

دواتر دیسان گاردیان لە منی پرسی:

- زوو بڵێ، تاوانت چیە؟ راستیەکەمان پێ بڵێ، دەتنێرین بۆ بەندەکەت.

- بەخوا من بێتاوانم، گەورەم!

ئیتر زانیان کە مــن هــەر یــەك قسە دەکــەم، بۆیــە گاردیــان بــانگی بەرپرســی بەنــدی کردو پێی گوت:

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم.

-زوو کە تەنافێکم بۆ بێنە.

مــن نــەمزانی بــۆ چــی گاردیــان داوای تــەنافی کــرد. بــەڵام کــە تــەنافیان هێنــا، گاردیان دیسان لە منی پرسی.

- ژنت هێناوە؟

- بەڵێ گەورەم

- ئەگەر راستیەکەم پێ نەڵێی، لە پیاوەتیت دەخەم.

- هەر چی ئێوە بفەرموون گەورەم.

- بڵێ تاوانت چیە؟

- وەڵڵا، بیللا هیچ تاوانێکم نیە، گەورەم.

گاردیان تووڕە بوو و بەرپرسی بانگ کرد.

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم

وادیـار بـوو گاردیـان شـێوەیێکی نـوێی ئەشـکەنجەی دۆزیبـۆوە، هـەر بۆیـە خوشـحاڵ دیار بوو. گاردیان بە بەرپرسی

گوت:

- ئەو تەنافەی لـە ئالـەتی ئـەو کەربابـەی ببەسـتە. دواتـر گاردیـان بـە تووڕەییـەوە پێـی گوتم:

- زووکە پاتۆڵەکەت بێنە خوارێ!

- منیش پاتۆڵەکـەم هێنایـە خـوارو بەرپرسـیش ئـەو بڕیـارەی جێبـەجێ کـرد. دواتـر بـە گاردیانی گوت:

- بڕیارەکەت جێبەجێ بوو گەورەم!

گاردیان چاوێکی لێ کردم‌و گوتی بڵێ تاوانت چیە؟

-دیسان هەر وەڵامی پێشووم دایەوە. گاردیان بە بەرپرسی گوت:

-بەرپرس! تەنافەکە بگرەو بیکێشە تا ئەوکاتەی کە من دەڵێم بەسە.

ئیتر پێویست ناکات مـن باسـی ئـازاری ئەوکاتـە بکـەم، ئاشـکرایە کـە چ ئـازارێکی

هەیە.

مـــــــــنو بەرپرســــــەکەم پێــــــشتر لــــە رێکخراوێکـــــدا بـــووین. بـــەڵام ئـــەو ناچـــار بـــوو کــــە بڕیـــــاری گاردیـــــــــان جێبەجێ بکـات. ئەگــەر ئــەو بــە قسەی گاردیـانی نەکردبا، ئـەویش ئەو بەڵایــەی بــە ســەردا دەهــات. بۆیـــــە ئێمــــە پێشتر پێکەوە بە شـێوەییێك قـسەمان کردبـوو کـە دەبـێ بـە قـسەی گاردیـان بکـەین، بـۆ ئـەوەی هـەردووکمان ئەشـکەنجە نـەکرێن. بـە دوای ئەشـکەنجە کردنـی مـن گاردیانـەکان ڕۆیشتنەوە. ئێمەش ڕۆیشتین بۆ نێو بەندەکەمان.

هەر هەموویان دەوری ئێمەیان داو ئەحواڵی ئێمەیان پرسی.

- چییان بە ئێوە گوت؟

منیش بە پێکەنینەوە گوتم:

- وەڵڵا هیچیان بە مــن نــەگوت. بــەڵام ئــەم پیاوچــاکە (لــە بەرپرســەکەم روانــی) ئــاوری تیَ بەردام. ئەمە بوو کــە ئەشــکەنجەی کــردم. گاردیــان پیَــی گــوت بیبەســتە، ئــەویش لــە گاردیــان تونــدتری بەســتەوە. بــەڵام منــیش ئاڵەتەکــەم خــستە دەســتی ئــەو. هاوڕیَیــانی بەند لە مەبەستەکەم تیَگەیشتنو دەستیان کردە پیَکەنین.

گاردیان بەردەوام بوو لەسەر ئاخاوتنی خۆی.

" هــەر وەك پیَــشتریش باســم کردبــوو، ئیَمــە شــەو و رۆژ خۆمــان بــۆ دۆزینــەوەی میَتــۆدیَکی نــوَیی ئەشــکەنجە، خــەریك دەکــرد. هــەموو رۆژیَ میَتۆدیَکمــان دەدۆزییــەوە. هـــەموو رۆژیَ ئەشـــکەنجەیەکمان لەســـەر بەندییـــەکان تـــاقی دەکـــردەوە. ئـــیَتر ئیَمـــە شـــیَوەییَکی زۆر مۆدیَرنمـــان کەشـــف کردبـــوو، بـــەبیَ ئـــەوەی کـــە زەحمـــەتیَکی زۆر بـــە خۆمان بدەین. بــەبیَ ئــەوەی کــە شــویَنیَکی بەنــد کراوەکــان بــە لیَــدان رەش بیَتــەوە، یــان بشکیَ، یان دەنگی هاواریان بــەرز بیَتــەوە. ئــەو میَتــۆدە چ بــوو؟ ئــەوە بــوو کــە ئــەوانمان ناچار دەکرد کە مۆمی دە تــاکوو پــازدە ســانتی مــیَتری وەك خــەیار بخــۆن. خــواردنی ئــەو مۆمانــە ئەونــدە نــاخۆش بــوو کــە لــەکاتی خواردنــدا چــاویان دەنووقانــد، لــەکاتی چــاو بەستندا پیَمان دەگوتن؟

-کــەرباب، خەیارەکــەت تاڵــە، بۆیــە چــاوەکانت دەبەســتی. بــۆ تــو نــازانی ســزای چــاو نووقاندن خواردنی نیو مۆمی دیکەیە؟

ئەوانە دواتر دڵیان تیَکەڵ دەبــوو و ســەریان گیَــژ دەبــوو، هــەر پیَــنج خولیَــك جاریَــك هەڵدەهاتن بــۆ ئاودەســتو لــەویَ دەرِشــانەوە. لــەکاتی رەشــانەوەدا دەمــانگوت کــە هــەر ئیَــستا جــەرگو هــەناویان دیَتــە دەریَ. ئەمانــە تــا یــەك حــەوتوو نــەخۆش دەکــەوتنو نەیانــدەتوانی هــیچ شــتیَك بیخــۆن. خــراپترین شــت ئــەوە بــوو کــە ئــەوان زگچوونیــشیان دەگــرت. ئەمانــە نەیانــدەتوانی چــەند کاتــژمیَر ریَــژەی ســەربازی بــرِۆن، گاردیانــەکانیش نەیاندەهیَشت کە ئەمانــە برِۆنــە بــۆ ئاودەســت. بۆیــە زۆر جــاران ئەمانــە خۆیانیــان پــیس دەکردو ناچار بە شــیَو کــردن دەبــوون. بــەڵیَ ئەمــە میَتــۆدیَکی نــوَی بــوو، بــەڵام مەگــەر

تەنیا ئەمە بـوو، نـە، نـە ئێمـە تـەنیا بـەوە رازی نـەدەبووین. بـا شـتێکی دیکەشـت پـێ بڵێم.

- جارو بـار ئێمـەی گاردیـان لـە هـۆڵی سـینەما یـان هـۆڵێکی دیکـە دادەنیـشتن‌و چـەند وێنـــەی رووتمـــان لـــە دیوارەکـــە دەداو موزیکێکمـــان دادەنـــا، دەتگـــوت کـــا ئەمـــە مەیخانەیـــە. دواتـــر چـــەند گاردیانمـــان دەنـــاردە شـــوێن تاوانبـــاران، یـــان ئەوانـــەی کـــە لێپرسـێنەر وەك تاوانبـار بـە ئێمـەی ناسـاند بـوون. کاتێـك گاردیانـەکان یـەك یـان دوو بەنـــدکراویان دەهێنایـــە ژووریّ، ئێمـــە وەك گارســـۆنی چێـــشتخانە لـــە بـــەریان هەڵدەستاین‌و دەمانگوت:

- فەرموو، فەرموو!

ئێمـە دەمانهەویـست فـشەیان پـێ بکـەین، هـەر بۆیـە ئـەوانمان لەسـەر کورسـییێك دادەنیـشاند. گاردیانێـك پاچـێکی ئـاوی لـە دەسـت دابـوو و مێـزی خـاوێن دەکـردەوە، یەکێکی تـر وەك گارسـۆن قەڵـەم‌و دەفتـەرێکی پـێ بـوو و دەهاتـە لای بەندییەکـەو پێـی دەگوت:

- فـــەرموو، بـــە قوربـــان چـــی دەخـــۆی؟ گاردیانەکـــە نـــاوی چـــەند جـــۆر خـــواردن‌و خواردەمـــەنیی ریـــز دەکـــردەوە، وەك ئـــەوەی کـــە لـــەوێ چێـــشتخانە بێـــت. دواتـــر وەك ئـــەوەی بەنـدکراو داوای خـواردنی کردبێـت، گاردیـان لـە دەفتـەری خۆیـدا دەینووسـی‌و هاواری دەکرد:

- کەبابێك، پەرداخێك شەراب‌و هێندێك مەزە!

گارسـۆن دەرۆیـشت‌و کـەمێك دواتـر بـە مومێـك، پـەرداخێك پـڕ لـە مورەکـەب‌و دەرمانی فراخ شۆردنەوە دەهاتەوەو لە بەر ئەو بەندییەی رادەگرت‌و پێی دەگوت:

- هیچ داواییێکی ترت هەیە؟

- نە ئەستەغفروڵلا، گەورەم.

ئەو بەندییان هـەر چییان گوتبـا، کـەڵکی نـەبوو. بـۆ خۆیـان دەیـانزانی کـە چییان بە سەر دێتو ئێمەش دەمانزانی کە ئـەوان ناچـارن هـەر چیان بـۆ دێـت بیخـۆن. هـەموو گاردیانەکان دەهاتنو لە دەوری کۆ دەبوونەوەو مۆمیان هەڵدەگرتو پێیان دەگوت:

- زوو کە بیخۆ!

من ئێستا بیری لێ دەکەمـەوە کـە ئـەوان چـۆن ئـەوکات دەیـانتوانی مـۆم، یـان شـتی پـیس بخـۆن. لـە راسـتیدا ناچـار بـوون کـە بیخـۆن چـونکە ئەگـەر بـە قـسەی ئێمـەیان نەکردبا، ئەوکات ئیتر لـەنێو چـەند مـیتر پارچـەی سـپیدا بـۆ ماڵـەکانیان بـەرێ دەکـران. کوشـتنی ئـەوان بـۆ ئێمـە گـەلێك زەحمـەت نـەبوو. چـونکە ئـەوان لای ئێمـە هـیچ قیمـەتێکیان نـەبوو. هـەر بۆیـە ئێمـە هـیچ ترسـێکمان لـە کوشـتنیان نـەبوو. چـونکە دوکتورەکـان لـە نەخۆشـخانەی سـەربازیدا کاریـان دەکـردو راپۆرتـەکانیان بـە دڵخـوازی "یوزباشی" دەنووسـی. ئەمـە ببـووە شـتێکی نـوێ لـە ژیـانی بەندییـەکانی گرتووخانـەی بـە ناوبـانگی دیاربـەکر. جـاری وابـوو کـە بـانگی یـەکێك لـە بەندییـەکانمان دەکـرد. ئەویش دەهاتە دەرێو دەیگوت:

- فەرموو گەورەم!. ئێمەش پێمان دەگوت:

- دەنگـت بـاش دەرنـەهات. ئێمـە گوتوومانـە تـا دەتـوانن بـە دەنگـی بـەرز بڵـێن: "بفەرموو گەورەم". ئێوە وا دیـارە بـە قـسەمان ناکـەن!. دواتـر مۆمێکمـان لـە گیرفـانی خۆمان دەردەهێناو بە سەریاندا هاوارمان دەکرد:

- زارت بکەوە!

هەر کە زاری دەکردەوە، مۆمێکمان دەخستە دەمیو پێمان دەگوت:

- چاك بیخۆ، بـۆ ئـەوەی کـە جـارێکی تـر بـە دەنگێکـی زۆر بـەرز رێزمـان لـێ بگـری. دەبـێ ئەمـە بـۆ گـشت بەندییـەکان ببێتـە دەرسـی عیـبرەت. ئەوانـەی کـە دەنگیـان دەرنەهێنن ئەمە وەزعیان دەبێ.

دوای مـــۆم خـــواردنی ئـــەوان ئـــیتر دەمـــانزانی کـــە چـــییان بەســـەر دێـــت، ئێمـــە بـــەو ئەشـــکەنجانە تـــەنیا دەمانهەویـــست هەســـتی نیـــشتمانپەروەری لـــە دڵو دەروونیانـــدا لـــە بـــەین ببـــەینو هـــەروەها چـــاو ترســـێنیان بکـــەین. یـــان هێنـــدێکیان بیکـــەین بـــە پیـــاوی دەوڵەت. چونکە "یوزباشی" هەموو کاتێك دەیگوت:

- "کـــوڕم! ئەگـــەر ئێمـــە بتـــوانین هێنـــدێکیان بکـــەین بـــە پیـــاوی دەوڵـــەت، قـــازانجی بـــۆ دەوڵـــەت زۆر دەبـــێ. چـــونکە ئـــەوان زانیـــاریی زۆریـــان لـــە ســـەر کومونیـــستەکانو کوردەکـــان هەیـــە. ئێمـــە بـــە هاوکـــاریی ئـــەوان دەتـــوانین لـــە مـــاوەییێکی زۆر کورتـــدا هێلانەکانیان هەڵوەشێنینەوە.

لێـــرە دا قـــەت ئـــەو ئاواتـــەی یوزباشـــی ســـەری نـــەگرت. هـــەر چـــەند ئـــەو تـــوانی بـــە لێـــدانی زۆر، هێنـــدێك کـــەس بکاتـــە پیـــاوی خـــۆی. بـــەڵام ئـــەو شـــتانەی کـــە ئـــەو داوای دەکرد قەت سەری نـــەدەگرت. چـــونکە ئەوانـــەش کـــە لـــە گـــەڵی کـــەوتبوون کەســـانی زانـــاو تێگەیـــشتوو نـــەبوون. ئەوانـــەی کـــە یوزباشـــی دەیهەویـــست ببنـــە پیـــاوی دەوڵـــەت، قـــەت نەبوون بـــە پیـــاوی دەوڵـــەت، چـــونکە ئەمانـــە گـــەلێك بـــەهێزو بـــە بیروبـــاوەڕ بـــوون. ئێمـــە هـــەر چـــیمان بـــە ســـەریاندا دەهێنـــا، لـــە بـــیری خۆیـــان پاشەکشـــەیان نـــەدەکرد. مـــرۆڤ تووشی سەرســـوورمان دەبـــوو کـــە چـــۆن ئەمانـــە لـــە بەرامبـــەر ئـــەو هـــەموو ئەشـــکەنجانەدا خۆیـــان رادەگـــرن. ئەوانـــەی کـــە دەبـــوون بـــە پیـــاوی دەوڵـــەت، هێنـــدێکیان دوژمنـــی کومونیستەکان بوون، هێندێکیان خۆفرۆشو هێندێکیان بیروباوەڕیان لاواز بوو.

بەشی چواردەهەم

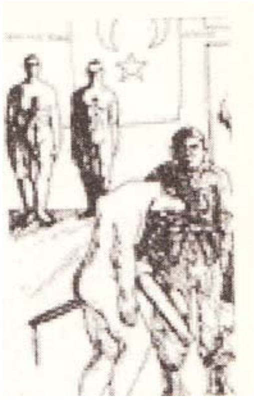

"ڕۆژێــك لــە ڕۆژان مــن یــەكێك لــە بەندییــەكانی بەنــدی خــۆمم بــۆ خوێنــدنی ســروودی نیزامــی هێنــابووە دەرێ. لێــدانو ئەشــكەنجە هــەروا بــەردەوام بــوو. چــونكە ئێمــە بــەردەوام لــە لایــەن یوزباشــیەوە كــونترۆل دەكــراین. ئەگــەر ئێمــە ئــەو كارەمــان بــە باشــی جێبــەجێ نــەكردبا، ئەوكات خۆشــی لــە ئێمــە نــەدەهات. هــەر بۆیــە ئەوانــەی ئەشــكەنجەیان بــە بەندییــەكان نــەكردبا، یوزباشــی ئــەوانی دەنـــاردە خزمـــەتی ســـەربازی. خـــەریكی لێـــدانی بەندییەكان بووم كە گاردیانێك بانگی كردم. چوومەتە پێشیێو بە منی گوت:

- گاردیــان! شــێوەییێكی نــوێی ئەشــكەنجە دۆزراوەتــەوە، ئــەتۆش ئــەو مێتــۆدەی لەســەر بەندی خۆت تــاقی بكــەرەوە. دواتــر هــەموو شــێوە نوێیــەكانی ئەشــكەنجەی بــۆ مــن شــی كــردەوە. لــەو هۆڵــەدا لانیكــەم بیــست تــاكوو ســی گاردیــان بــۆ تاقیكردنــەوەی ئــەو مێتۆدانــە ڕاوەســتا بــوون. دواتــر هاتینــەوە نێــو ئەوانــەی كــە خــەریكی ڕێــژە ڕۆیــشتن بوون. هــەموویانم ڕاگــرت. پێیــان وابــوو ئــەوانم ڕاگرتــووە بــۆ ئــەوەی ئــسیتراحەت بكــەن. نەیاندەزانی كە من مێتۆدێكی نوێیـان لەسـەر تـاقی دەكەمـەوە. هـەر بۆیـە فـەرمانم پـێ دان:

- بەنــد! لــە چــوار ڕیــزدا ڕاوەســتن. مــەودای نێــوان هــەر ڕیزێــك دەبــێ دوو مــیتر بــێ! ئــەوانیش بــە پەلــە فەرمانەكــەیان جێبــەجێ كــرد. بــانگی بەرپرســی بەندییــەكانم كــردو پێم گوت:

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم.

- زووکە چوار پاکەت جگەرە بێنە!

- بەسەرچاو گەورەم.

دوای هێنـــانی چـــوار پاکـــەت جگـــەرە، فـــەرمانم پێیـــان دا بەندییـــەکان! تـــا ســـێ دەژمێـــرم، ئێـــوە دەبـــێ لـــە کەمـــەر بـــەرەو خـــوار خۆتـــان رووت بکەنـــەوە. زووکـــەن دەی، یەك ...دوو.... سێ.... .

- فـەرمانی منیـان زوو بـەجێهێنا، تـەنیا فانیلـەیێکی تـەنگیان لەبـەردا مـابوو. دیـسان بانگی بەرپرسم کردو پێم گوت:

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم.

- هەر بەندییێك، جگەرەیێکی پێ بدەو بۆیان هەڵکە!

- فەرموو گەورەم

مـن ئاگـام لێ بـوو کـە "یوزباشـی" لـە پەنجەرەیـەوە چـاوی لێمـە، هـەر بۆیـە زۆر هـار بـووم بـۆ ئـەوەی کـە ئافـەرینێك لـە "یوزباشـی" وەرگـرم. هـەر بۆیـە بـە سـەر بەندییەکاندا هاوارم کرد:

- بەندییـەکان، سـەریان نـەوی کـەن!. گـشتیان سـەریان نـەوی کـردو سمتیـان لـە هـەوا کرد. من هەر کەسەو جگەرەیێکی هەڵکراوم لەنێو قوونی کرد. دواتر پێم گوتن:

- ئێـوە دەبـێ ئـەمرۆ بـە قوونتـان جگـەرە بکێـشن. جگـەرەی هەرکامـەتان بکەوێتـە خـوار، ئـیتر بـۆ خۆتـان دەزانـن سـزاکەتان چیە؟ ئـیتر زوو کـەن جگـەرەکانتان بکێـشن. پـێم وایـە بـە قوونیـان جگـەرەیان کێـشا. ئەمـە یەکـەم جـار بـوو کـە لـە جیهانـدا ئـەم ئەشـکەنجەیە لـە حەپـسی دیاربـەکردا تـاقی دەکرایـەوە. هـەم پێکـەنینمان دەهـاتو هـەم بـە سـەریاندا هاوارمـان دەکـرد، بـۆ ئـەوەی کـە "یوزباشـی" ببینـێ کـە ئێمـە چـۆن

دوژمنــانی نەتەوەکــەمان ئەشـکەنجە دەکــەین. دیمــەنێکی ســەرنجڕاکێش بــوو، دووکــەڵ لــە قوونیان هەڵدەستا، ئیتر ئەمــە بــە کــەیفی ئێمــەو بــە دڵــی "یوزباشــی" بــوو. لــەژێر ئــەو تــرس‌و خۆفــەدا بەنــدییێکی پــیر کــە تەمــەنی پــەنجا تــاکوو شێــست دەبــوو جگەرەکــەی کەوتە خوار. هەمووممان بــە یەکــەوە هێرشمــان کــردە ســەری. پــێم وایــە چــونکە پــیرو بــێ هێــز بــوو، نــەیتوانیبوو خــۆی ڕاگــرێ. هــەر بۆیــە ئــەوە یەکــەم کــەس بــوو کــە لێــدانی خوارد. هەم لێمان دەداو هەمیش پێمان دەگوت:

-جگەرەکەت بۆ کەوت؟ ئەویش دەیگوت:

- گەورەم، لێم بەر بوو، بۆیە کەوتە خوار. ئەو جار هەوڵ دەدەم کە نەکەوێتە خوار.

دەســتمان کــرد بــە لێــدانی، ئەوەنــدەمان لــێ دا کــە لــە هــۆش خــۆی چــوو. ئــیتر دەستمان لــێ هــەڵگرت. لێدانەکــە بــە دڵــی "یوزباشــی" بــوو کــە چــاوی لــە ئێمــە بــوو. دوای کــەوتنی ئــەو کەســە، دوو کەســی تــر هــاتن‌و ئــەو پیرەمێردەیــان بــردە نێــو بەنــدی گرتووخانە. ئێمە گوێمان بەوە نەدەدا کــە ئەمــە پــیرە یــان پــیر نیــە؟ ئێمــە بــە دارو بــاتۆم دەکەوتینــە گیــانی کەســانی وا کــە لــە تەمــەنی باوکمــان دابــوون. قــەت بیرمــان لــەوە نــەدەکرد کــە ئەگــەر کەســێك ئــەو هەڵــسوکەوتەی لەگــەڵ بــاوکی ئێمــە بکــات، هەڵوێــستمان چــی دەبــێ. "یوزباشــی" وا مێــشکی ئێمــەی شــۆردبۆوە کــە هــیچ شــتێکی ئینــسانیمان بــۆ گــرینگ نــەبوو. کاتێــك ئــەو بیرەوەرییــانم دێتــەوە بــیر، زۆرم پــێ ســەیرە کە چــۆن کــاری وامــان دەکــرد. قــسە زۆرە، بــەڵام بــڕوا کــردن بــەو قــسانە زۆر زەحمەتــە. زۆر شت وەك خەیاڵ دەچن، بــەڵام ڕاســتن. مــن بــۆ خۆشــم زۆر کــاری وام کــردوە. ئــەوکات بــەلای زۆرمــان هێنــابۆوە ســەری بەندییــەکان، ئــیتر بــۆ خۆشمــان نەمانــدەزانی کــە ئەمانــەوێ ئــیتر چ بــەلاییێکی تریــان بــە ســەر بێــنین. بــەلاییێکی وایــان بــە ســەر هــاتبوو هــەر کــە دەجووڵانــەوە، دەکەوتنــە خــوار. ئێمــە ئــیتر گەیــشتبووینە ئــەو ئاکامــەی کــە مێتــۆدێکی وا بدۆزینــەوە کــە کاریگەرییــەکی نیگــاتیڤ لــە ســەر ورەیــان دابنــێ. هــەر

بۆيــە مێتــۆدی ئەشــكەنجەی دەروونــی (پــسكۆلۆژيك)مــان هەڵبــژارد. ئــەم ئەشــكەنجەيە لە برسيەتی‌و تێنوويەتی زياتر كاريگەريی هەبوو.

لــەنێو بەنــدی گرتووخانــەدا ئاخــاوتنی دوو كــەس پێكــەوەو پێكــەنين قەدەغــە كرابــوو. هــەروەها چــوون بــۆ دەســت ئــاو، يــان هــەر شــوێنێكی تــر دەبوايــە بــە شــێوەی ســەربازی بوايــە. خــەوتنيش دەبوايــە بــە شــێوەيێكی نيزامــی بوايــە. ئەوانــەی كــە دەخەوتن، دەبوايــە لەســەر پــشت خــەوتبان‌و هــەر دوو دەســتيان لەســەر سينەيان دانابــا. هــەر كــەس بــەم شــێوەيە نەخــەوتبا، يــان خــورە خــورِی كردبــا، نيگابــان ئــەوانی هەڵدەســتاندو ناچــاری دەكــردن كــە بــە شــێوەی نيزامــی بخــەون. ئەگــەر نيگابــان ئــەركی سەر شــانی خــۆی بــە باشــی جێبــەجێ نــەكردبا، ئــەوكات دەبــوا بــۆ خــۆی لــەباتی ئــەوان ســزا درابــا، بــەڵام نيگابانــەكان قــەت نەياندەهێــشت خــورە خورەيــان لێ بێــت، زوو زوو هەڵيان دەستاندن‌و زۆر كەسيش لەبەر كەم خەوی ئەقڵيان لە دەست دابوو.

بێجگەلــە شــەوانە بــە رۆژيــش لــەكاتی حەوانــەوە دەبوايــە هــەر كەسێك بــە شــێوەی نيزامــی دانيــشتباو ئــەژنۆكانی تــا زگــی كــۆ كردبايــەوە. لاق درێــژ كــردن ســزاييێكی قورسی بە دواوە بــوو. سزاكەی ئــەوە بــوو كــە بــۆ مــاوەی دوو كاتــژمێر دەمانخستە نێــو جۆگەلەيێك كە جۆگەلەی پيسايی ئاودەست بوو.

بــــەردەوام لەلايـــەن ئــــەو كەســــانەی كـــە وەك ســــيخوڕ لــــەنێو بەندييەكانــــدا دامانــابوون، ئاگــاداری هــەر شــتێك بــووين كــە لــە بەنــدا رووی دەدا. بــۆ خۆشمــان لــە كونی ديــوارەوە ئــەوانمان كــونترۆڵ دەكــرد. هــەروەها پێويــستە ئــەوەش بڵــێم كــە ئەوانــەی لــە زينــدانی تاكەكەســيدا دامانــابوون، دەبــوا "ســوێندی ئێمــە، مارشــی نەتــەوەيی ئێمــە، كتێبــی ســەرۆكی ئێمــە ئاتــاتورك‌و هــەروەها ســروودی شۆڕشــگێڕی"يــان لەبــەر كردبا بۆ ئەوەی كە بتوانن لە بەندی تاكەكەسی رزگاريان بێ‌و بڕۆنە بەندی گشتی.

زۆر کــەس بــۆ ئــەوەی کــە بتــوانن بڕۆنــە بەنــدی گــشتی ئــەو فەرمانــەیان زوو جێبــەجێ دەکــرد. ئــەوەش بــە دڵمــان بــوو، چــونکە یوزباشــی لــە ئێمــە رازی دەبــوو و ئافەرینێکی پێ دەگوتین.

شتێکی تـر کـە پێویـست بـە بـاس کردنـە ئەمـە بـوو کـە پیرەمێردێکیـان هێنـابۆوە بەندی تاکەکەسی، کە هیچ یـەك لـە ئێمـە نەمانـدەزانی تـاوانی چـیە؟ ئێمـە تـەنیا کـاتی هێنانــەوەی ئــەو کاغــەزەی کــە لەلایــەن لێکۆڵــەرەوە دەنێــردرا، ئاگــاداری تاوانــەکان دەبووین.

ئێمـــــــــــە هــــــەموو رۆژێ بــــەردەوام ئــــەو پیرەمێردەمــــــان ئەشــــــــکەنجە دەکــــردو قــــەت زگمـــــان پـــــێ نەدەســـــــــووتا، چونکە یوزباشـی دەیگوت:

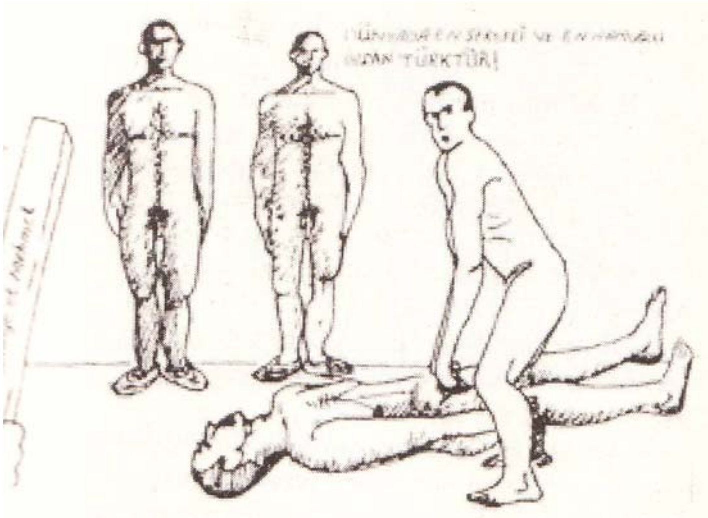

"رۆڵــەکانم! بڕوانن نابێ زگمان بـەو پـیرە پیاوانـە بـسووتێ، هـەر چـیمان بەسـەر هـاتووە هۆکارەکـەی ئەمانـەن، دەنـا کـوا ئـەو گەنجانـە شـتی وا دەزانـن. هەرچـی فـرتو فێـڵ هەیـە لـەژێر سـەری ئەمانـە دایـە. هـەر بۆیـە ئەمانـە هـەر چـەندە ئەشـکەنجە بکـرێن کەمـە. ئـەو پیرەپیـاوەش وەك هـەر کەسـێکی دیکـە ناچـار بـوو کـە سـوێندی ئێمـە، مارشـی ئێمـەو وتاری "ئاتاتورك بـۆ گەنجـەکان" لەبـەر بکـات، دەنـا نەیـدەتوانی بڕواتـە بەنـدی گـشتی.

ئەو پیرەپیاوە مـاوەییێکی زۆر بـوو کـە لـە بەنـدی تاکەکەسـیدا بـوو، چـونکە هـەر چـەندە هەوڵی دەدا، بەڵام ئەمانەی بۆ لە بەر نەدەکرا. هەر بۆیە پێمان گوت:

ئەگـەر تـۆ بتـوانی سـوێندی ئێمـەو دوو کۆپلـە مارشـی نەتـەوەیی ئێمـە لەبـەر بکـەی، دەتنێرینـەوە بـۆ بەنـدی گـشتی. نـاوبراو بـە بیـستنی ئـەو بڕیـارە زۆر خۆشـحاڵ بوو، هەر بۆیە شەو و رۆژ خـۆی بەمـەوە خـەریك دەكـرد. سـوێندی لەبـەر کردبـوو، بـەڵام لەبەر کردنی سروودی نەتەوەیی بۆی ئاسان نەبوو.

رۆژێك كـە دەچـوومە بەنـدی تاكەكەسـی، گـوێم لـە دەنگـی ئـەو پیرەپیـاوە بـوو كـە لە سـەرمای ئـەو بەنـدە تاكەكەسـیەداو بـە زگـی برسـیو تینـوو خـەریکی لەبـەر کردنـی سروودی نەتەوەیی بوو. بۆ خۆی لەگەڵ ئەو سروودە نەتەوەییە قسەی دەکرد:

"ترسو دڵەخورپە قـەت کۆتـایی پـێ نایـە، بـە قوربـان! هاوکـاریم بکـە بـا بتـوانم لەبەرت کەم، دەنـا مـن لێـدان دەخـۆم. ئەگـەر زوو لەبـەرت کـەمو بڕۆییـە نێـو مێـشکم، منیش زوو لەو بەندە تاکەکەسیەدا رزگارم دەبێ".

ئـەو هـەر وەك ئـەوەی كـە لەگـەڵ مرۆڤێـك قـسە بكـات، واش لەگـەڵ ئـەو سـروودە قسەی دەکرد، پێـی وابـوو ئەگـەر لـە بـەر ئـەو سـروودە بپارێتـەوە، زوو دەتـوانێ لەبـەری بکات. بەڵام بە دەنگیەوە دیـار بـوو کـە چـەندە قینـی لـە ئێمەیـە. ژیـان لـەو پیرەمێـردە حەرام ببوو. من قـەت بـیرم لـەوە نـەدەکرد کـە ئـەو لـە تەمـەنی بـاوکم دایـە. بـەردەوام خەریکی ئەشکەنجە کردنی بووم.

من نزیك بە ١٦ مـانگ لـە رەوشـێکی وەهـادا ژیـام. ئەگـەر مـن شـێت نـەبم، کـێ شـێت دەبـێ؟ دوای فێـر بـوونی ژیـانێکی بـەم شـێوەیە کـێ دەتـوانی ژیـانێکی ئاسـایی لـەنێو کۆمـەڵگادا هـەبێ؟ ئێمـەش لەگـەڵ ئـەو بەندییانـە سـووتاین. بەندییـەکان لـە روانگـەی خۆیانـەوە لەسـەر حـەقو لـە روانگـەی "یوزباشـی"یـەوە لەسـەر ناحـەق گـیرا بـوون. زۆربـەیان لـەو رێگایـەدا سـەریان نایـەوە، بـەڵام بـۆ جـارێکیش نهێنییـەکیان نەدرکانـد. بـەڵام مـنو کەسـانی وەك خـۆم لەسـەر چ رێگاییێـك بـووین؟ دوای تـەواو

کردنـــی ســـەربازی کـــێ ئاورێکمـــان لێ دەداتـــەوەو هاوکاریمـــان دەکـــات. کاربەدەســـتانی گرتووخانـــە کاریـــان بـــە ئێمـــە نـــەمابوو. ئـــەوان ئێمـــەی بەدبـــەختیان بەردەدایـــە گیـــانی یەکتر. بەندییـــەکانیان بەدەســـت ئێمـــە ئەشـــکەنجە کـــرد. هـــەر کاتێـــك بـــیر لـــەو کردەوانـــەی خۆم دەکەمەوە، نـــەفرەت لـــە خـــۆم دەکـــەم کـــە چـــۆن کـــاری وام کـــردووە! بـــەڵام تـــازە هـــیچ کـــارێکم لـــە دەســـت نایـــەو بـــە کـــەڵکی هـــیچ شـــتێك نایـــەم. ئـــیتر نـــە دەوڵـــەت، نـــە هـــیچ کەسی تر ئاگای لێم نیەو گـــوێم پـــێ نـــادەن. هـــەر لـــەم ڕۆژەوە کـــە مـــن‌و گـــشت هاوڕێکـــانم خزمەتی ســـەربازیمان تـــەواو کـــرد لـــەبیر کـــراین. ئـــاخۆ کـــێ ئاگـــای لـــە فـــەقیرە؟ پـــێم وایـــە هەر بۆ خۆیان ئاگایان لـــە خۆیانـــە، بـــەڵام ئەگـــەر ئـــەوانیش یـــەکتر ئەشـــکەنجە بکـــەن، وەك منیان بەسەر دێت. ئاخۆ ئەمە ژیانە من تێیدام!.

بـــا ئـــەمڕۆش قـــسەکانمان لێـــرەدا ڕاگـــرین. مـــن بڕیـــارم داوە هـــەر شـــتێك کـــە دەزانم پێـــت بڵـــێم. قـــەت لەمـــە دوو دڵ مەبـــە، ئەگـــەر سەریـــشم لـــە ســـەری دانـــێم، هـــەموو نهێنییـــەکانی گرتووخانـــەت بـــۆ بـــاس دەکـــەم. دەمـــەوێ هـــەر شـــتێك کـــە لـــە تارمایيـــدا مـــابێ، تیـــشکی بخەمـــە ســـەر. ئـــەتۆش ئـــەو شـــتانەی کـــە مـــن بـــۆتی بـــاس دەکـــەم بـــە شـــێوەیێکی دروســـت لـــە ڕۆژنامـــەدا بڵاویـــان بکـــەرەوە. بـــا جیهـــان بـــە گـــشتی ئاگـــاداری ڕووداوەکـــانی گرتووخانـــەی دیاربـــەکر بێـــت. هەســـتە بـــە قوربـــان، ئـــەتۆش بـــە منـــەوە گرفتار بـــووی. تـــۆ دەســـتت لـــە بنەماڵەکـــەت هـــەڵگرتووەو بـــە شـــوێن کەســـێکی وەك مـــن کەوتووی. تۆ نە خـــەریکی دەرســـەکانتی‌و نـــە ئاگاشـــت لـــە کـــچەکەت مـــاوە. دەزانـــی مـــن چـــەندە زەرەرو زیـــانم بـــۆ دەوروبـــەری خـــۆم هەیـــە؟. دوای ئـــەوەی کـــە لـــە ســـەربازی گەڕامـــەوە تـــاکوو ئێـــستا، خێـــرم بـــۆ کـــەس نـــەبووەو هـــەموو کاتێـــك مـــن وەك ئاورێـــك دەوروبـــەری خـــۆمم ســـوتاندووەو زەرەرم بـــۆ خـــۆم‌و بنەماڵەکـــەم هـــەبووە. هەســـتە بـــە قوربان، هەستە بۆ ئەمڕۆ بەسە، سبەینی دیسان یەکتر دەبینین.

بەشی پازدەهەم

رۆژی دواتر ئـەو بـەر لـە مـن رۆیـشتبووە سـەر ئـەو تەپۆڵکەیـەی کـە لـە بەرامبـەر نەخۆشـخانەکە بـوو. لـەوێ لـەژێر داری هـەنجیر دانیـشتبوو و چـاوەڕێی دەکـردم. منـیش خـۆم گەیانـدە ئـەوێو دوای ئـەوەی کـە بـە خێرهـاتنی یـەکترمان کـرد، ئـەو دەسـتی پێکرد:

- بـە ئەنقەسـت زۆر کـەم خـواردنو خوراکیـان دەدا بـە بەندییـەکان. ئەگـەریش پێیـان درابا تەنیا یەك کـەف گـیر (هـسکو) شـۆربایان بـۆ چـوار کـەس دادەنـا. بـۆ خواردنـەوەی ئاویش هەر رۆژێ پـەرداخێك ئاومـان پـێ دەدان. لـە بـیرم نایـە کـە رۆژێـك لـە رۆژان دوو پـەرداخ ئاومـان پێیـان دابـێ، تـەنیا رەوشـی سـیخۆڕەکان باشـتر بـوو. بـۆ پێویـستیی بەندییـەکان چـای دەفرۆشـرا، چـونکە یوزباشـی قـازانجی دەکـرد، بـەڵام دواتـر ئـەوەش هەڵگیرا، لەبەر ئـەوەی بەندییـەکان ئاواتیـان خـواردنی چاییێك بـێ، بـۆ ئـەوەی کـە ئێمـە بتـوانین لانیکـەم تـا رادەیـەك بیانکـەن بـە پیـاوی خۆمـان. چـاکمان دەزانـی کـە خواردنەوەی پەرداخێك چا بـۆ وان زۆر گـرینگ بـوو. لەبـەر ئـەوە بـوو کـە بـەر لـە دانـی چا چاکمان لێ دەدان.

کاتێك دەچووینە بەر دەرگای بەند، بانگمان دەکردنو پێمان دەگوتن:

- بەند!

- فەرموو گەورەم .

- چای دەخۆن؟

- ئەگەر ئیزنتان لەسەر بێت، بەڵێ.

- ئێوە دەزانن دوای خوادن چیتان بە سەر دێت؟

- بەڵی گەورەم بڕیار بڕیاری ئێوەیە.

- زۆر چاکە، لەگەڵ دوو کەسان چایەکە بێنن بۆ ئێرە.

لــە بەندیخانــەدا شــتی شووشــەیی یــان ئاســن قەدەغــە کرابــوو. ئێمــە بــە قــاپی پلاستیکی چایمان بۆ ئـەوان دەبـرد. ئێمـە ئەوەنـدەش بـێ عاقـڵ نـەبووین کـە بـە پیاڵـەی جام، چاییان بۆ ببـەین. ئەمـە لەگـەڵ نیزامـی گرتووخانـە نـەدەگونجا. ئێمـە هـەر حـەوت

رۆژ جارێكو جاری واش بــوو كــە هــەر پــازدە رۆژ جارێــك چــایمان پــێ دەدان. ئــیتر چــایمان بە چ شێوەیێك پێیان دەدا.

جــارێ ئەوانــەی كــە تونگــەی چــاییان دەهێنــا لێــدانێكی چــاكیان دەخــوارد. لــەكاتی هێنــانی تونگــەی چــای، جــاری وا بــوو كــە دەســتیان دەســووتا. چــونكە ئــەوان دەبــوا تــا بەندیخانە تونگەی چای لەسەر عەرز دانەنێن، دەنا چاییان نەدەخوارد.

بــەڵام هــەموو جــارێ دوو كەســیان گیــان فیــداییان دەكــردو نەیاندەهێــشت دڵۆپێــك چای برژێتــە ســەر عــەرز، تــاكوو دەگەیــشتنە بــەر دەركــی بەنــد. لەبــەر چــی ئــەڵێم بــەر دەركی بەند؟ بڵێ بۆ؟

ئەوان تونگــەی چــاییان تــا بــەر دەركــە دەهێنــاو لێــدانیان دەخــواردو دەڕۆیــشتن بــۆ نێو بەند، بەڵام چایەكە هەر گــەرم بــوو. مەگــەر دەبــوو چــای گــەرم بــدەین بــە دوژمنــانی نەتەوەكەمان. نە، نەدەبوو هەر بۆیە بانگمان دەكردن:

- بەند!

- فەرموو گەورەم.

- بۆ لێدانی گشتی بە ریز راوەستن.

بەندییــەكان فێــری ئــەوەش ببــوون. هــەر بۆیــە هــەموویان لەبــەر دەرگــای بەنــد بــە ریــز بــۆ لێــدان رادەوەســتان. ئەوانــەی كــە زووتــر لێــدانیان خواردبــا، جــاری وابــوو چــای گــەرمیان بــەر دەكــەوت. ئــیتر بــڕوانن، وایــان بەســەر هــاتبوو كــە دەیانهەویــست زووتــر لێیان بدرێت بۆ ئەوەی كە بتوانن چای گەرم بخۆن.

خواردنــەوەی چــای بــەم شــێوەیە بــوو. دە وەرە بــۆ خواردنــەوەی چــای هــەم دەســتی خــۆت بــسووتێنەو هــەمیش لێــدان بخــۆ. ســەرەڕای ئــەم وەزعــە ئەگــەر هــەموو رۆژیــش چــایمان بــۆ هێنابــان نەیانــدەگوت مــەهێنن. بۆیــە زۆر جــاران ئــەو شــێوە هەڵــسوكەوتەی ئەوان ئێمەی تووشی سەرسووڕمان دەكرد.

رۆژ لەگـــەڵ رۆژو کـــات بـــەکات، ئەشـــکەنجەکانمان توونـــدتر دەکـــردەوە. ئەگـــەر کەسێك بە دژی ئێمە هەڵوێـستی گرتبـا، دیـار بـوو کـە چـی بەسـەری دێـنین. هـەر بۆیـە لـە سـەدا نـەوەدو پێنجـی بەندییـەکان بـەبێ یـەکو دوو بڕیارەکـانی ئێمـەیان جێبـەجێ دەکـرد. "یوزباشـی"یەکـەمان دەیگـوت: ئێـوە دەبـێ لـەو دەرفەتـە کـەڵك وەرگـرنو لـەو بەندییانە ولاتپارێزی تـورکو تـورکی چـاك دروسـت بکـەن. دەبـێ وا دەماریـان بگـرن کـە وەك مروڤێکـی چـاك، هاوڕێیانیـان ئاشـکرا بکـەن. بـەڵام قـەت یوزباشـی بـەو ئامانجـەی نەگەیـشت. نـە ئـەوان بـوون بـە ولاتپـارێزی تـورکو نـە هـیچ کـاتێ کۆتـایی بـە بەرخودانەکانیان هات.

ئێمـە هـەر کاتێـك شـێوەیێکی نـوێی ئەشـکەنجەمان دەدۆزییـەوە، زۆر خۆشـحاڵ دەبووین. جاری وابوو ئێمـە دەهاتینـە بـەر دەرگـای بەنـدو بـە دەنگێکـی بـەرز فـەرمانمان پێ دەدان:

- بەند! خۆتان بشارنەوە.

- جارێ قسەکانمان تەواو نەبوبوو کە هەر هەموویان خۆیانیان دەشاردەوە.

- ئەوانـەی کـە چـاك خۆیانیـان نەشـاردبۆوە، هـەم لێـدانیان دەخـواردو هـەمیش برسـی دەمان. جاری واش بوو کـە دوو یـان سـێ کـەس پێکـەوە خۆیانیـان لـەژێر تـەختی خـەودا دەهاویـشتە سـەر یـەكو خۆیـان دەشـاردەوە. ئێمـەش لـە بـەر ئـەوەی کـە کەسـایەتیان بشکێنن، پێمان دەگوتن:

- جگە لەوانەی کە لـەژێر ئـەو تەختەیـە دان، ئـەوانی تـر بـە گـشتی هەڵـسن. دواتـر بـە دەنگێکی بەرز دەمانگوت:

- بڕوانن! ئەم بـێ نامووسـانە خـەریکی چـین. ئێـوە دەزانـن سـزای بـێ نامووسـی چـیە.؟ ئەوانیش دەیانگوت:

- گەورەم، سزا دان لە دەستی ئێوە دایە.

بـانگی بەرپرسـی بەنـدمان دەکـرد. ئـەویش دەهـاتو بـە شـێوەی نیزامـی ڕیـزی ئێمـەی دەگـرتو ڕادەوەسـتا. ئەوانـەی ببـوون بـە پیـاوی ئێمـە، هـەموو فەرمانـەکانی ئێمـەیان جێبـەجێ دەکـرد. هـەر بۆیـە زۆر جـار بەرپرسـەکانمان لـەنێو بەندییـەکان دەهێنایـە دەرێو گـشت بەندییـەکانمان بـە شـێوەی نیزامـی ڕیـز دەکـردەوە. دواتـر ئێمـە چـەند گاردیـان دەکەوتینـە نێویـانو کـەمێك هاتوچـۆمان دەکـردو بـاش لێیانمـان دەڕوانیو پێمان دەگوتن:

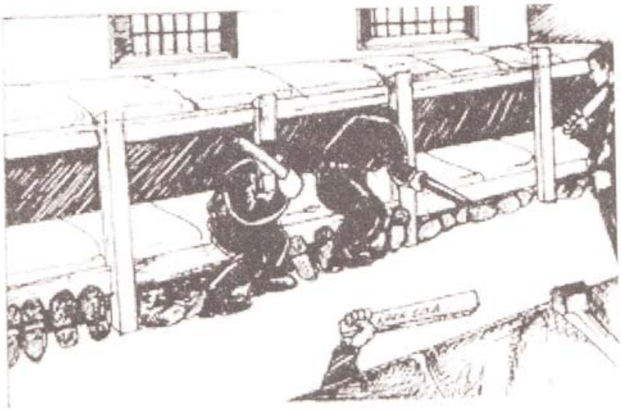

- ڕاوەسـتانی ئێـوە نیزامـی نیـە، ئێـوە دەبـێ سـزا بـدرێن. هاوڕێیـەکی دیکـە بـە تووڕەییەوە دەیگوت:

- تـا ژمـارە سـێ هـەر یـەکێك لـە ئێـوە دەبـێ چـوار جگـەرە لـەنێو زاری دابـنێ.

ئەو بڕیارەیان بە پەلە جێبەجێ دەکرد. دواتر گاردیانێکی تر دەیگوت:

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم.

- پەنجەرەکان دابخە.

- بەسەرچاو گەورەم

دوای داخستنی پەنجەرەکانیش هاوڕێیەکی دیکە دەیگوت:

-بەند، جگەرەکانتان لەنێو زارتان دابنێنو ئامادە بن بۆ هەڵکردنیان.

هــەر کامــەیان چــوار جگــەرەیان پــێ بــوو و لــە کاتێکــدا کــە لــە دەســتی چــەپیاندا مەشــخەڵو لــە دەســتی راســتیاندا داری مەشــخەڵ هــەبوو، چــاوەڕێی فــەرمانی گاردیــان بــوون. هــەموو گاردیانــەکان هــەر کامــەیان دەبوایــە فــەرمانێکیان دابــا. یــەکێکیان فەرمانی دا:

- هەڵیکەن.

بــە دەنگێــك گــشت مەشــخەڵەکان هەڵــدەبوون، ئەوانــەی کــە مەشــخەڵەکانیان هەڵنــەدەبوو، دیــار بــوو کــە چــیان بەســەر دێ. هــەر چــیان کردبــا، نەیانــدەتوانی بــەبێ هەڵــە کــردن، خۆیــان لــە دەســت ئێمــە رزگــار بکــەن. تــاکوو جگــەرەکانیان هــە ڵدەکرد لێــدانێکی چــاکیان دەخــوارد. ئــەو بەندییانــە هــەر کامــەیان چــوار جگــەرەیان پێکــەوە هــەڵکردبوو، پەنجــەرەی بەندەکــەیان داخــراو بــوو. هــەر بۆیــە دەســتیان دەکــرد بــە کۆخــەکۆخ. دووکــەڵ بەســەر ســەریاندا بڵنــد دەبــۆوەو چــاو چــاوی نــەدەدیت. ئێمــەش تێروپــڕ پێیــان پێدەکــەنینو زۆر جــاریش جگــەرەییێکمان بــە کەســێك دەداو ئــەویش هــەڵی دەکرد. دواتر پێمــان دەگــوت: دەبــێ دووکــەڵی ئــەو جگەرەیــە بــە چــاو و بــە گــوێ بدەیــە دەرەوە.

ئەمە فــەرمانێکی عاقڵانــە نــەبوو، چــۆن کــارێکی زەحمەتــە. زۆریــان گوشــاریان بــۆ خۆیــان دەهێنــا، بــەڵام پێیــان نــەدەکرا، هەربۆیــەش لێــدانیان دەخــوارد. ئێمــە تــەنیا مەبەستمان ئــەوە بــوو کــە لێیــان بــدەین. ئێمــە بــە وانمــان دەگــوت کــە قــەت لــە کەســی بێتــاوان نــادەین. کاتێــك نــەیانتوانیبا دووکــەڵی جگــەرە لــە گوێیــان بدەنــە دەرێ، ئەمــە بە واتای بەجێ نەگەیاندنی فەرمانی ئێمە بوو. کاتێك کە پرسیارمان لێ دەکردن:

- ئێمە قەت لە کەسانی بێتاوان دەدەین؟ وەڵامیان ئەوە بوو:

- نە، گەورەم!

بەر لەوەی کــە لــە یــەکێکیان بــدەین، تاوانێکمــان بــۆ ســاز دەکــردو دواتــریش لێمــان دەدا. با رووداوێکی دیکەشت بۆ بگێرمەوە:

رۆژێـك هێرشـان كـرده سـەر بەنـدێك. دەمانهەویـست تاوانێكیـان بـۆ بدۆزینـەوە. هەر بۆیە هاوڕێیەك گوتی:

- هەركامتان چوار جگەرە هەڵگرنو لە زارتانی دابنێن. هاورێیەكمان گوتی:

- خۆتان بۆ هەڵكردنی جگەرەكانتان ئامادە بكەن.

یـەكێك لـە بەندییـەكان بـە هەڵـە لـەو فەرمانـە تێگەیـشتبوو و جگەرەكـەی هـەڵكردبوو. دواتـر كـە دیتبـووی هـیچ كەسـێك جگەرەكـەی هـەڵ نـەكردووە، هـەوڵی دا كە جگەرەكەی خاموش كاتەوە. بەڵام من كە ئاگام لێ بوو، گوتم:

- ئـەو كەسـەی كـە بەرلـە فەرمانەكـەم، جگەرەكـەی هـەڵكردووە، بـا دوو هـەنگاو بێتـە پێـشەوە. ئـەو كەسـە لەبـەر ئـەوەی كـە هەڵەكـەی بـشارێتەوە، هاتـەوە پێـشێو بـە دەنگێكـی بـەرز بڕیارەكـەی جێبـەجێ كـرد.

جـاری وا بـوو كـە ئێمـە لەبـەر راوەسـتانی نیزامـی لێیـان خـۆش دەبـووینو ئـەوانمان ئەشـكەنجە نـەدەكرد. بـەڵام ئـەوكات ئێمـە بـۆ لێـدانیان هـاتبووین، هـەر بۆیـە بـە تووڕەییەوە پێم گوت:

- گوتم جگەرەكانتان هەڵكەن، یان گوتم ئامادە بن بۆ جگەرە هەڵكردن؟

-گوتت بۆ جگەرە هەڵكردن ئامادە بن گەورەم!

- ئێ زۆر باشە، كە وابوو بۆ هەڵەت كرد؟

- من لەبەر نەزانیی خۆم، فەرمانی ئێوەم جێبەجێ نەكرد.

- باشە ئێستا بە هەڵە تێگەیشتن لە فەرمانەكان سزای چیە؟

- هەرچی ئێوە بفەرموون.

- باشە خۆتان بۆ لێدان ئامادە كەن.

- دوای لێدانێكی زۆر، پێم گوت:

- بڕۆ سەر جێگاكەت.

- هەر چی ئێوە بفەرموو گەورەم.

پێم خۆشە ئـەوەت بـۆ بـاس بکـەم کـە ئـەو بەندییـە کەسـێکی نـەزان نـەبوو. ئـەو خوێنـدکار بـوو. بـە پێـی زانیارییـەکان نـاوبراو لـە ژێـر ئەشـکەنجەی پولیـسدا دانـی بـە هیچ تاوانێك دانەنابوو. بۆیە "یوزباشی" زۆر لێی تووڕە بوو.

یوزباشی دەیهەویست کـە ئێمـە هـەموو ڕۆژێ لـەو کابرایـە بـدەین. ئـەو کابرایـە کـە زانـاو خوێنـدەوار بـوو بـە منـی دەگـوت: "مـن نـەزانم"، بـەلآم کـێ هـەبوو کـە لـەو قسەیەی تێ بگا. بۆیە نەزان هـەر بـۆ خـۆم بـووم. مـن ئێـستا تـێ دەگـەم کـە ئـەوان زۆر جـاران شـتی باشـیان بـە ئێمـە دەگـوت، بـەلآم بەداخـەوە ئێمـە لێیـان تێنەدەگەیـشتین. کاتێـك دەیـانگوت: "مـن نـەزانم"، ئێمـە خۆشـحاڵ دەبـووینو پێمـان وا بـوو کـە بـۆ خۆمان زۆر ئاقڵین.

ڕۆژێـك لـە ڕۆژانـی هـاوینی دیاربـەکر مـانگی ئـووت بـوو. حەسـاری گرتووخانـە کە لە بێتۆن (سیمان، چیمەنتۆ) ساز کرابوو، وەك ئاوری لێهاتبوو.

لەسـەر ئـەو سـیمانە بەندییـەکانمان لەسـەر زگ درێـژ دەکـردو بـەم شـێوەیە بـە دوای خۆمانـدا ڕامانـدەکێـشان. جـاری وابـوو بـە چـەندین کاتـژمێر ئەمـە کارمـان بـوو. وایـان بەسـەر دەهـات کـە تاقـەتی جووڵـەیان نـەدەما. سـەرەڕای مەشـقی نیزامـی دەبـوا سروودی نیزامیشیان خوێندبا.

ڕۆژێـك دیـسانەکە گاردیـانی هـاوڕێی ئێمـە کـە بـە " گەسـتاپۆ" بانگمـان دەکـرد، بەندییـەکانی بـۆ مەشـقی نیزامـی هێنـابۆوە دەرێ. کاتێـك ئـەوان ئەزیـەت دەکـران، ئێمەش حاڵمان پێ تێك دەچوو. بۆ خۆشم نـازانم کـە ئەمانـە چـۆن تاقـەتیان دەهێنـا. بـا بگەڕێینـەوە سـەر کـارو کردەوەکـانی ئـەو ڕۆژەی " گەسـتاپۆ". گەسـتاپۆ بـە سـەریاندا هاواری دەکرد:

- دەنگتـان نـایێ، دەنگتـان نـایێ!. دەنگـی بەندییـەکان تـاکوو دەهـات بـەرزتر دەبـۆوەو تەپورمبەی لاقەکانیان باشتر دەهات. بەلآم گاردیان بەسەریاندا دەیگوڕاند:

- دەنگتان نایێ.

دەمانزانی کە گاردیـان ئـەو ڕۆژە بـەلاییێکیان بەسـەر دێنـیێ. لـە ڕاسـتیدا ئێمـە هـەر بـەدوای بیـانوودا دەگـەڕاین، بـەلام لـە ڕاسـتیدا ئەمـە نیـشانەی نـەزانیی ئێمـە بـوو. " گەسـتاپۆ" بـەلاییکی بـە سـەریاندا هێنـا کـە حالێـان تێـدا نـەمابوو. ئێمـە چـەند گاردیـانی دیکـەش ڕاوەسـتابووینو لـە دوورەوە لـە وانمـان دەڕوانـی. ئـەوکات هـەر گاردیانێـك بەندییـەکانی هێنابایـە دەرەوە، چـەند گاردیـانی دیکـەش هـەبوون کـە لـە دوورەوە چاوەدێرییان بەسەر وەزعەکەدا دەکرد.

یەکـەم: بـۆ ئـەوەی کـە ئەگـەر بەندییـەکان هێـرش بکەنـە سـەری، لـە دەسـتی بەندییـەکان ڕزگـاری بکـەن. دووهـەم: بـۆ ئـەوەی کـە بـزانن کـام گاردیـان چـاکتر ئەشکەنجەیان دەکات. ئەو بڕیارەش لەلایەن "یوزباشی"یەوە درابوو.

لە کـاتی هێنـانو بردنـی بەندییـەکان لـەناکاو گوێمـان لـە دەنگـی " گەسـتاپۆ" بـوو کە بە دەنگێکی بەرز هاواری دەکرد:

- هـاوار، هـاوار بەندییـەکان لـێم دەدەن، زوو کـەن فریـام کـەون!. لەگـەڵ بیـستنی ئـەو دەنگە، بەبێ بیرکردنەوە بانگی یەکترمان کردو گوتمان:

- بەندییـەکان ڕاپـەڕینیان کـرد، بەندییـەکان ڕاپـەڕینیان کـرد. لـە ڕاسـتیدا نەمانـدەزانی چی رووی داوە، دەنگو هاواری ئێمە لەنێو گرتووخانەدا بلاو بۆوە.

گاردیانـەکان هـەر کـە دەنگـی ڕاپـەڕینیان گـوێ لێ بـوو، بـە هـەلاتن هاتنـەوە بـەر دەرکی ئەو بەندە. ئێمـە هـەر چـوار گاردیـان بەربووینـە گیـانی بەنـدییێكو دەسـتمان کـرد بە لێدانیان. زۆربـەی ئێمـە باوەڕمـان بـەو درۆیـە کردبـوو، بـەلام ڕاسـتیەکەی ئەمـە بـوو کە یەکێك لـە بەندییـەکان تاقـەتی نـەمابوو و کـەوتبووە سـەر عـەرزو نەیـدەتوانی درێـژە بـەو مەشـقە نیزامیـە بـدات. گاردیـانش لیـێ دابـوو و ئـەویش زۆر تـووڕە ببـوو و لـە گاردیـانی دابـوو. "گەسـتاپۆ" وای پیێـشان دەدا کـە هـەر هـەموویان پێکـەوە لـە گاردیانیـان داوە. بۆیـە ئێمـەش ترسـابووین. ئـەوەی لـە هـەموویان زۆرتـر دەترسـا یوزباشیەکەمان بوو. ئـەو بـەبێ چـەند گاردیـان قـەت نەیـدەوێرا کـە هاتوچـۆی بەنـدەکان

بکات. هەر کاتێـك یوزباشـی ڕۆیـشتبایە نێـو بەنـدەکان، ئێمـە دە تـاکوو پـازدە گاردیـان لەگەڵی دەرۆیشتین.

بــەڵام هــەر چــی روو دەدا بــا روو بــدات، تــازە بەنــدییێك لــە گاردیــانێکی دابــوو. لێـدانی گاردیانــەکان زۆر جێگــای مەترسـی بـوو. ئێمـە دەبوایـە پـێش ڕووداوی وامـان بگرتبا. ئەگەر ئێمـە سـزایێکی قورسمـان بـۆ کردەوەییێکـی بـەم شـێوەیە بەرچـاو نـەگرتبا، ڕۆژێکی تر بەنـدییێکی دیکـە دەیتـوانی کـارێکی وا بکـات. هـەر بۆیـە ئێمـەش کەوتینـە نێـو بەنـدو هــەر چـوار کـەسمان بەربووینـە گیـانی بەنـدیێکی دەسـتو لاق بەسـتراو و بـۆ مــردن لێمــان دا. ئــەو گاردیانــەی کــە لێــدانی خواردبــوو، لــەخۆڕا هــار ببــوو. لەگــەڵ هــاتنی ئێمــە ئــەو چــەند کەســی بەلێــدان لەســەر ئــەرز خــستبوو کــە لــە هــۆش خۆیــان چووبوون. دواتریش چـەند بەنـدیی دیکـە کـە کـەم تەمــەن بـوون لەگـەڵ خـۆی هــەڵگرتن‌و بردیە دەرەوە. ئێمە دەرکمان بـەوە کـرد کـە بـۆ کوێیـان دەبـات. تـا ئـەوان هـاتن، ئێمـە بەندییەکانی دیکـەشمان بـە تونـدی ئەشـکەنجە کردبـوو کـە هــەر هەمووشـیان وەك مـردوو ڕاکێشرا بوون. گاردیان بەدەنگێکی بەرز گوتی:

بەندییــەکان! ئێــوە لــە منتــان دا، بــەڵام مــن ئــەوەی کــە بــە ســەرتانم هێنــاوە، زۆر کەمــە. لەبــەر ئــەوەی کــە بــێ حورمــەتیتان پێکــردووم، هاوڕێیــانی ئێــوەم بــۆ شــوێنێك بردوە. ئێوە دەزانن ئێستا من چیم لەگەڵ ئـەوان کـردوە. بـا پێتـان بڵـێم: ئـەوانم بـردو بـە چاکی لێیــانم دا. ئێــستا ئێــوە زوو کــەن بڕۆنــە ژووری، بــۆ ئــەوەی کــە ئێــوەش وەك ئــەوان لێ بکەم. با ئـەوانیش بـە سـزای خۆیـان بگـەن، دواتـر دەتانبـەم بـۆ بەنـدی تاکەکەسـی. لــەم ڕۆژەوە نــاوی ئــەو هاوڕێیــەمان بــوو بــە " گەســتاپۆ". هــەر یەکــەو لــە ئێمــە گاردیانــەکان ناوێکمــان بــۆ خۆمــان دەدیتــەوە. ئــەویش نێــوی بــوو بــە "گەســتاپۆ"و خۆشی لەو نێوە دەهات.

لـەو ڕۆژەدا تـەنیا لێـدان هـەبوو. هـیچ باسـێك لـە خـواردن نـەبوو. ئێمـە بـەڵاییێکی وامان بە سەریاندا هێنا، کـە بـۆ بەندییـەکان بـە گـشتی بـوو بـە دەرسـی عیـبرەت. دوای

ئەمــە ئــیتر کــەس جورئــەتی نــەبوو دەنگــی بــەرز بکاتــەوە یــان لــە ژێــر بڕیــاری ئێمــە دەربــچێ. دواتــر بەندییــەکانمان بــرد بــۆ ژۆری ئەشــکەنجەو لــەوێ بــە دڵــی خۆمــان ســزای ئــەوانمان دیــاری کــرد. ئێمــە هــەموو رۆژێ ئــەوانمان ئەشــکەنجە دەکــردو دەمانهێنانــەوە سەر بێتۆنو بەدار بەردەبووینە گیانیان.

- جــاری وابــوو کــە "یوزباشــی"یەکــەمان دەهــاتو گــوێی لــە ئەشــکەنجەی ئــەوان رادەگرت. دواتر بانگی ئێمەی دەکردو دەیگوت:

- مــن گــوێم لــە دەنگــی ئێــسکە شــکاوەکان نیــە. لێیــان دەن، بــا ئێــسکی ســاغ لــە گیانیانــدا نــەمێنێ. لــە راســتیدا کاتێــك یوزباشــیەکەمان وای دەگــوت، لێــدان بــۆ ئێمــە دەبووە کارێکی هێــژاو پــیرۆز. تــەنیا ســزای تــووڕە بــوون لــە گاردیــان ئەمەیــە، ئــیتر بــۆ خۆتــان بــیری لێ بکەنــەوە. ئەگــەر کەســێك لــە گاردیــان بــدات، چــی بــە ســەر دێــت. دەزانی بۆ چی، ئەگــەر بەنــدییێك هەڵــەیێك بکــات، لەبــەر چــاوی ئــەو، گــشت بەندییــەکان ئــازار دەدرێــن. یوزباشــیەکەمان هــەموو کاتێــك دەیگــوت: "بــڕوانن هاوڕێیــان، ئەگــەر ئێــوە بتــوانن بەندییــەکان بەردنــە گیــانی یــەکتر، کارەکانتــان راحــەتترو ســووکتر دەبــێ، ئیتر بــا بــزانم چــی دەکــەن. ئەگــەر ئێــوە ســەرکەون، واتــە ئێمــە ســەرکەوتووینو رێگــای راپەڕینمان لەوان گرتــووە. ئــەو قــسانەی یوزباشــی بــۆ ئێمــە رێنــوێنی بــوون، بــەڵام ئێمــە قەت ئەوەمان پێ نەکرا.

لــەکاتی مەشــقو راهێنــانی نیزامیــدا ئەگــەر کەســێك هەڵــەی کردبــا، گــشت بەندییەکان سزا دەدران. ئێمــە کــارێکی وامــان دەکــرد کــە گــشت بەندییــەکان بەوانــە کــە هەڵەیان دەکرد بڵێن کە خــۆت فێــری ئــەو مەشــقە نیزامیــە بکــە، ئــەوە لەبــەر تۆیــە کــە ئێمە سزا دەدرێین".

بــەڵام لــەباتی ئــەوەی کــە ئەمانــە وا بــە یــەکتری بڵــێن، یــەکتریان فێــری خوێنــدنی ســروودی نیزامــی دەکــرد. لەبــەر ئــەوەی کــە یــەکتر فێــر نەکــەنو هاوکــاریی یــەکتری

نەکـەن، قـسەکردنیش قەدەغـە کـرا. بـەڵام هـەر نـەمانتوانی بـە تـەواوی پـێش لـە قـسە کردنیان بگرین. جاری وا بوو کە دوو کەسمان دەهێنایە دەرەوەو پێمان دەگوت:

- ...زووکە پێنج زیللەی چاك لە ...بدە.

ئەگـەر لێـی نـەدابا، هـەردووکیان لێـدانیان دەخـوارد. بـۆ ئـەوەی کـە ئێمـە لـە هەردووکیان نەدەین، بـۆ خۆیـان لـە یـەکتریان دەداو لـە یـەکتر تـووڕەش نـەدەبوون. ئێمـە زۆرمـان هـەوڵ دا بـەڵام نـەمانتوانی نـاکۆکی لـە نێوانیانـدا سـاز بکـەین. ئـەوان وا پێکەوە گرێدراو بوون کە ئێمە لێیان تێنەدەگەیشتینو نەماندەزانی چی بکەین.

هەموو رۆژێ یوزباشی بـە ئێمـەی دەگـوت: " چـیتان کـرد، بـۆ لێیـان نـادەن، نـەکا زگتـان پێیـان بـسووتێ. بـڕوانن، ئەگـەر ئێـوە بـە قـسەم نەکـەن، لـە بـاتی ئەمانـە بـۆ خۆتـان سـزا دەدرێـن". دوای ئـەو قـسانە ئێمـە مەشـرووبمان دەخـواردو سـەرخۆش دەبووینو بەردەبووینە گیانی بەندییەکان".

بەشی شازدەهەم

ئـەو پیـاوە چاوسـوورە واتـە یوزباشـیەکەمان "ئەسـات ئۆکتـان یلـدران" کـە پـێ خـۆش نـەبوو کـەس بزانـێ ئـەو بڕیـارو مێتۆدەکـانی لێـدان لەلایـەن خۆیـەوە ئامـادە دەکـرێن، دەیهەویـست تـاوانی ئـەو ئەشـکەنجانە بخرێنـە ئەسـتۆی گاردیانەکان. هـەر بۆیـە کاتێـك لەگـەڵ بەندییـەکان قـسەی دەکـرد، وای دەنوانـد کـە ئـەو مەلەکەیـە، بـەڵام لـە راسـتیدا ئـەو مەلەکـەی خراپـیو دوژمنایەتی بوو.

یوزباشـیەکەمان مرۆڤێکـی زۆر ترسـنۆك بـوو. ئـەو مـاددە سـڕکەرەکانی دەکێـشا، ئـارەقی دەخـواردەوەو هـەموو کاتێـك سەرخۆشو چاوی خۆمار بـوو. ئـەو پێـی خـۆش بـوو کـە ئێمـەش وەك ئـەومان لێ بێـت. ئـەو دەسـتی ئێمـەی بـۆ هـەر شـتێك ئـاوەڵا هێـشتبوۆە. جـاری وابـوو ئێمـەی بـۆ خواردنـەوە بـانگ دەکـرد. بـۆ ئێمـە پیکـی ئـارەقی پـڕ دەکـردو جگـەرەی بـۆ ئێمـە هەڵدەکرد. دواتر دەسـتی دەکـرد بـە قـسە کـردن دژ بـە بەندییـەکان. وا مێـشکی ئێمـەی دەشۆردەوە کـە دەمـانگوت: هـەر ئێـستا بـڕۆینو چـەند کەسـێکیان لێ بیکـوژین. ئەمـە یەکێك لە سەرکەوتنەکانی یوزباشی بوو.

لـە رۆژی دوازدەی سـپتامبردا یوزباشـی ئێمـەی چـاك سـەرخۆش دەکـردو دواتـریش ئێمـەی دەنـاردە گیـانی بەندییـەکانو بـە لێـدانی بەندییـەکان تـەواو مەسـتو

سـەرخۆش دەبـوو و کـەیفی دەکـرد. ئـەو بـڕوای بـە هیـچکام لـە ئێمـە نـەبوو. لـەکاتی ئەشکەنجەی بەندییەکان دەهاتەوە لامانو دەیگوت:

- گاردیـان! ئەگـەر مـن یـەکێك لـە بەندییـەکان بوومایـە، چـیتان بـە مـن دەکـرد؟.

ئێمەش ئەوەی لێ فێر ببووین:

- ئەگەر ئەتۆ وەك بەندییێك بیی بۆ ئێرە، لە دایکت....

- ئافەرین، ئەگەر وات نەگوتبا، لە دایکی تۆم....

بڕوانن! نێـوان ئێمـەو یوزباشـی ئەوەنـدە خـۆش بـوو کـە دەمـانتوانی جنێـوی وای پـێ بـدەین، کاتێـك جنێومـان پـێ دەدا خۆشـحاڵ دەبـوو. لـە راسـتیدا ئێمـە زۆر سەربەسـت بـووین، هـەر بۆیـە نەماندەویـست کـە لـەو خۆشـیەدا بێینـە دەرێو بڕۆینـە خزمەتی سـەربازیو ناچـار بـین کـە زەحمەتـەکانی سـەربازیو نیگابـانی تەحـەموڵ کـەین. ئێمـە ئـازادییێکی تـەواومان هـەبوو. ئێمـە رۆژانـە دوو جـار سـەرژمێریی بەندییـەکانمان دەگـرت، جارێـك بـەیانیانو جـارێکیش ئێـواران، بـۆ ئـەوەی بـزانین کـە کـێ مـاوەو کـێ هـەڵاتووە. لـە راسـتیدا کـەس نەیـدەتوانی لـە گرتووخانـەی دیاربـەکر هـەڵێ، بـەڵام بیانوومان پێ دەگرتن.

زۆربـەی هـەرە زۆری ئەوانـەی لـە سـەرژمێرییەکاندا بەشـدار دەبـوون، پۆلیـسی ئاسـایی بـوون. ئێمـەوا تێدەگەیـشتین کـە ئـەم کەسـانە لەلایـەن "میـت"ەوە نێـردراون. ئەوان جلوبـەرگی ئەفـسەرەکانیان لەبـەر دەکـردو لەگـەڵ ئێمـە دەهاتنـەوە نێـو بەنـدەکان. ئەوان بە تایبـەتی لـەو کەسـانەیان دەدا کـە لـە گرتووخانەکانـدا قـسەیان نـەدەکرد. بـەڵام دیـسانەکەش ئێمـە هـیچ لێیـان تێنەدەگەیـشتین. یوزباشـی بـە ئێمـەی دەگـوت :"ئێـوە نـابێ کارتـان بـەو ئەفـسەرانە بـێو بـبن بـە هۆگریـان". ئـەم ئەفـسەرانە بـۆ ئـەوەی کـە بیانوویـان بـۆ لێـدانی بەندییـەکان هـەبێ نەخوێنـدەوارەکانیان دەهێنایـە دەرێو پێیـان دەگـوتن، بـەم شـێوەیە سـەرژمێریی بەندییـەکان بگـرە "یـەك، سـێ، پێـنج، حـەوت". بەڵام هێندێکیان هەڵەیان دەکردو توشی ئەشکەنجە دەبوون.

لـەو شـەوانە كـە ئەفـسەرەكان نیگابـان دەبـوون، بەندییـەكان هـیچ خۆشـییێكیان نـەدەدیت. جگەرەكێـشان، چـوونی ئاودەسـتو ئاوخواردنـەوە قەدەغـە كرابـوو. كاتێـك ئێمـە دەچـووینە ژووریٚ بـۆ سـەرژمێری، ئـەوان بـۆ ریٚـز گرتنـی نیزامـی وا پۆتینـەكانیان لـە ئـەرز دەكوتـا، كـە دەنگـی لاقیـان لـە تـەواوی گرتووخانـە دەنگـی دەدایـەوە. ئەفسەرەكان بە ئێمەیان دەگوت:

- بیانژمێرە!

هەر كەسێك سـەرژمێریی خـۆی دەكـردەوە، هـیچ كەسـێك لـە خـۆی تێـك نـەدەدا. هەر بۆیە ئەفسەرەكە دیسان كەسێكی دیكەی بانگ دەكردو پێی دەگوت:

- سەر لەنویٚ بیانژمێرە!

هێنـدێكیان هەڵـەیان دەكـردو هـەر بۆیـە تووشـی لێـدان دەبـوون. كاتێـك گاردیـان ئەو رووداوەی بۆ ئێمە شی دەكـردەوە، هاوڕێیـەك بـە نـاوی "حەسـەن"م هاتـەوە بـیر، كـە لە كاتی ژماردندا لە باتی پازدە گوتی شازدە. ئەفسەرەكەش پێی گوت:

- بەس!

هەموومان راوەستاین. ئەفسەرەكە پێكەنیو پێی گوت:

- وەرە، وەرە با پێت بڵێم ژمارەكە چەندە.

حەسەن كەمێك لێـی نزیـك بـوو و بـە دەنگێكـی بـەرز بـە شـێوەی نیزامـی رێـزی لێگرتو پێی گوت:

- من حەسەن مێردین! بفەرموو.... !

حەسەن جاریٚ قسەكەی تـەواو نـەكردبوو كـە ئـەو ئەفـسەرە وای لێـدا، كـە كـەوتو ئـــیتر هەڵنەســـتایەوە. ئێمـــە هیـــچمان لـــە دەســـت نـــەدەهات. ئەفـــسەرەكە سەرژمێرییەكەی بۆی راست كردو گوتی:

- ئێوە دەبیٚ بە پەلە ئەو بەندییە وەهۆش بێننەوە. دواتر وەدەركەوت.

وەدەركـەوتن‌و رۆيـشتن. ئـەوان رۆيـشتن بـەڵام ئـەو هاوڕێيـە مـردووە، لـە سـەر دەسـتمان مايـەوە. ئێمـە ئاومـان بـە سـەرو دەم‌و چـاويدا كـردەوە، مەسـاژمان داو باوەشينمان كـردەوە، بـۆ ئـەوەی كـە فێنـك بێتـەوە. زۆری پێنەچـوو كـە حەسـەن هاتـەوە هـۆش خـۆی‌و چـاوەكانی كـردەوە. كاتێـك چـاوانی كـردەوە، زۆر خۆشـحاڵ بـووين كـە نـەمردووە. ئـەو تـازە وەهـۆش هـاتبوو و ئێمـەی لەگـەڵ گونـدييێكی خـۆی، يـان كـەس‌و كاری خۆی لێی تێك دەچوو، يان لە يەكێك لە ئێمەی دەپرسی:

- ئـامۆزا، وەزعـی مـامی مـن‌و خێزانەكـەی چـۆنە؟ زۆر لەمێـژە ئـەوانم نـەديوە. لـەم حاڵەدا حەسەن رۆژی دووهەم بوو كە بە هۆش هاتەوە.

ئـيتر ئـەو شـتانەی كـە لـە كـاتی بێهوشـيدا گوتبـووی، كـەوتبووە سـەر زاری ئێمـەو ئێمەش لەو رووداوەو زۆر رووداوی تر ياريی "پاندوومين"مان ساز دەكرد.

بەشی حەوده‌هەم

ئێمە ئیتر لــەوه تێگەیــشتبووین کــە ئــەوان لــە لێــدان ناترســن‌و ئێمــە بــە لێــدان بــە هــیچ یــەك لــە ئامانجــەکانمان ناگــەین، ئــیتر دەمانهەویــست هــەموو مێتۆدەکــانی ئەشــکەنجه تــاقی کەینــەوه. مێتــۆدی وامــان دەدۆزییــەوه کــە بتــوانین بیانخەینــە ژێــر گوشــار. لــە شــوێنی راهێنــانی نیزامــی بــیری ئاودەســت هــەبوو کــە ســەری ئــەو بیرەمــان بــە بێتــونێکی گــەوره داپۆشــیبوو. بــۆ ســزادانی بەندییــەکان ئــەوانمان ناچــار دەکــرد کــە ســەری بیرەکــە هــەڵگرن‌و بــەپێی ســزاکەیان ئــەوانمان دەخــستە نێــو پیــسایی بــیری ئاودەســت. ئــەم

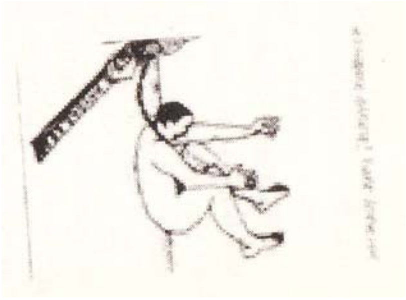

شــێوه ســزادانە بــۆ ئێمــە ئاســانترو بــۆ ئــەوانیش ســزایێکی قــورس‌و گــران بــوو، چــونکه ئــەوان لــەنێو قــووڵایی بــیری پیــساییدا دەمانــەوه. کاتێــك دەمانهێنانــە دەرەوه، جــاری وابوو کە بـۆ مــاوەی چـەند رۆژ بـۆنی ئـەو پیـسایییەیان لێ دەهـات، چـونکه ئاومــان پــێ نەدەدان بۆ خۆشۆردن.

بۆنی ئەو پیسایییە لــەنێو بەنــدی گرتووخانــەدا بــڵاو دەبــۆوه. ئــەو گاردیانــەی کــە ئــەو مێتــۆدەی بــۆ ئەشــکەنجه دۆزیبــۆوه، لەلایــەن یوزباشــیەوه مانگێــك مورەخەســی‌و پارەیێکی چاکی وەردەگرت.

ئێمــە لــەنێو گــشت بەندەکانــدا تەنەکــەمان دانــابوو، بــۆ ئــەوەی کــە بتــوانن خــاك‌و خۆڵی نێو بەندەکەیان فرێ بــدەن. بــەڵام بــۆ پاکوخــاوێنی لــە حــەوتوودا رۆژێکمــان دیــاری کردبــوو و هــەر کەســێك بــەر لــەو رۆژه زبڵدانەکــەی پــڕ کردبــا، بــە تونــدی ســزا دەدراو

سزاکەشی خواردنی ئەو خاکو خۆڵـەی نێـو زبڵدانەکـە بـوو. ئـاخۆ کـەس هـەبوو کـە بڵـێ ناخۆم. کاتێـك کەسـێك بـە پێـچەوانەی بڕیـاری گاردیـان بجووڵایەتـەوە، گاردیـانی ئـەو بەندە بانگی بەرپرسی بەندەکەی دەکردو پێی دەگوت:

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم.

- زبڵدانی ئێوە زووتر پڕ کراوەتەوە. زوو کەن بە ریز راوەستن ئەوە هاتین.

- بەسەرچاو گەورەم.

کاتێك ئێمـە دەهـاتین، بەرپرسـی بەنـد چـەند هـەنگاوێك لـەوان دوور دەکـەوتو بـە شێوەی نیزامی رادەوەسـتاو رێـزی لـێ دەگـرتینو بـە بەنـدی دەیگـوت: ئامـادە بـن. ئـیتر ئێمـە وەژوور دەکـەوتینو بـە دەوری بەندییەکانـدا دەخولاینـەوە. چـەند کەسـێك کـە بـە شێوەی نیزامی رانەوەستابوون، لێدانیان دەخواردو دواتر گاردیانی بەندەکە دەیگوت:

- ئێوە دەزانن، ئەمڕۆ سزاکەتان چیە؟

ئەوانیش پێکەوە دەیانگوت:

- نە گەورەم!

- با ئێوە دەزانن. چـۆن ئێـوە نـازانن کەسـێك زووتـر زبڵدانەکـەی پـڕ ببێـت سـزای چـیە؟ سزاکەی ئەوەیە کە ئێوە دەبێ ئەو خاك و خۆڵە هەر هەمووی بخۆن.

ئـەوان باوەڕیـان نـەدەکرد کـە بـەم شـێوەیە سـزایان بـدەین، هـەر بۆیـە دەیـانگوت: هەر چی ئێوە بفەرموون گەورەم. گاردیان بانگی بەرپرسی بەندی کردو پێی گوت:

- بەرپرس!

- فەرموو گەورەم

- زووکە ئەو زبڵدانە بینە ئێرە.

- بەرپرسـەکە بـە هـەڵاتن دەچـوو و ئـەو زبڵدانـەی لـە ئاودەسـت هەڵـدەگرتو دەیهێنـاو چـاوەڕوانی فـەرمانی ئێمـە دەمایـەوە. گاردیـانی ئـەو بەنـدە دواتـر بـە پێکەنینـەوە دەیگوت:

- ئەو خاكو خۆڵە لێرە کە.

بەرپرس ئەو بڕیارەی جێبەجێ دەکردو دەیگوت:

- بڕیاری ئێوە جێبەجێ کرا گەورەم.

ئێمە ئەو هەموو مرۆڤـە زانـاو تێگەیـشتوانەمان کـە زۆربـەیان لـە تەمـەنی بـاوکی ئێمەدا بـوون بـەو شـێوەیە وەك ئـاژەڵ سـزامان دەدان. ئـیتر بـۆ ئێمـە ئەونـدە خـۆش بـوو کـە هەسـتمان دەکـرد کـەس لـە ئێمـە گـەورەترو بـە هێزتـر نیـەو تـەواو سـەر خـۆش دەبووین.

ئەوکات مێشکمان بـە تـەواوی شـۆردرا بـوو، بۆیـە مـن لـە لایـەن هـەر کەسـێکەوە بە شێت ناسـرا بـووم. لـە راسـتیدا مـن شـێت نـەبووم. ئـەوان خـاكو خۆڵیـان دەخـواردو ئێمـە تێروپـڕ پێیـان پـێ دەکـەنینو دەمـانگوت، ئەمانـە دەڵێـی مانگـاو و بـزنو مـەڕن. تەنیا خواردنی خـاكو خـۆڵ نـەبوو. لـە کۆتاییـدا دەبـێ بـە زاری خۆیـان ئـەوێیان خـاوێن کردبا. یوزباشی هەموو کاتێك بە ئێمەی دەگوت:

- رۆڵەکانم! ئێوە تـەنیا بـە لێـدان نـاتوانن ئـەو بەندییانـە بهێننـە سـەر رێگـای راسـت، دەبـێ ئێـوە هـەوڵ بـدەن کـە لـە بـواری رەوانیـەوە ورەیـان دابـەزێت، هـەر بۆیـە هـەموو مێتۆدەکـانی ئەشـکەنجەی رەوانیمـان تـاقی دەکـردەوە. جـاری وابـوو بـە ئەوانـەی کـە هاوکاریی ئێمەیان دەکـرد، دەمـانگوت: بـڕوانن ئێمـە ئـەمڕۆ لـە پەنجەرەیـەوە چـاوتان لێ دەکەینو ئـەتۆش بـە ئەنقەسـت لەسـەر جێگاکـەت راکێـشە. دواتـر بانگـت دەکـەین کـە بۆچـی بڕیارەکـانی ئێمـەت جێبـەجێ نـەکردوە، بـەڵام ئـەتۆش گوێمـان پـێ مـەدە، بـۆ ئەوەی کە ئێمە بێینە ژووریو هەر هەموویانیان سزا بدەین.

ئـــیتر ئـــەو پیلانـــەمان زۆر بەباشـــی دادەڕشـــتو بـــەڕێوەمان دەبـــرد. بـــەڵام ئـــەوەی هاوکـــاریی ئێمـــەی کردبـــا، دەمـــانبردە لای خۆمـــانو چـــایمان پـــێ دەداو دواتـــریش کـــە دەڕۆیـــشتە نێـــو بەنـــدو وای دەنوانـــد کـــە ئەشـــکەنجە کـــراوە. لـــە راســـتیدا بەندییـــەکان لـــەو مەسەلەیە تێدەگەیشتن بەڵام نەیاندەوێرا کە باسی بکەن.

هـــەموو ئێوارەیێـــك دەرگـــای بەندییـــەکانمان دادەخـــست، چـــونکە هـــەر هـــەموومان ترسنۆك بووینو ترســنۆکترین کەســیش یوزباشــی بــوو. ئێمــە هــیچ بڕوایــەکمان بــە یــەکتر نەبوو، بەڵام بڕوا کردن بە یەکتر لە نێــو بەندییەکانــدا بــە هێــز بــوو. ئێمــە زۆرمــان هــەوڵ دا کە ناکوکی بیخەینە نێوانیــان بــۆ ئــەوەی کــە بەگــژ یــەکتردا بــچن، بــەڵام پیلانەکــەمان ســەری نــەدەگرت. لــە راســتیدا ئــەوان پێکــەوە زۆر تــەبا بــوون، بــەڵام ئێمــە بــۆ چــەند قوروشی حەرام لەوانمان دەداو بریندارمان دەکردن.

کاتێك ئەو باســی لــە کــاتی ئێــوارانو داخــستنی دەرگاکــانی دەکــرد، ڕەوشــی هــەڤاڵ "یووسف"م کەوتە بیر کــە ناســراوترین جگەرەکێــشی نێــو بەندەکــەمان بــوو. ئــەو لــە نــان زیــاتر جگــەرەی پــێ خــۆش بــوو. رۆژێــك دوای ســەرژمێریی ئێــوارانو کــاتی خــەو بــوو. یەکێك خۆی بــۆ نیگابــانی ئامــادەی دەکــرد، یــەکێك خــۆی بــۆ خــەوتن ئامــادەی دەکــردو یــەکێك جگــەرەی دەکێــشا. هــەر کەســێك بــۆی هــەبوو یــەك یــان دوو جگــەرە بکێــشێ، بەڵام هی واش هەبوو کە سێ یــان چــوار دانــەی دەکێــشا. لــەم شــەوەدا یووســف بــە پەلــە جگەرەکــەی کێــشا بــۆ ئــەوەی کــە بتــوانێ چــەند جگــەرە لەســەر یــەك بکێــشێ. کــەس ئاگــای لــە گاردیــان نــەبوو کــە لــە بــەر شــەبەکەی دیــوار راوەســتاوەو چــاوی لــە بەندییەکانە. گاردیان وەك ئــەوەی کــە راوێکــی دۆزیبێتــەوە، لــە ناکــاو دەرگــای کــردەوەو گوتی:

- ئــەو کەســەی لەســەر جێگاکــەی دانیــشتبوو و جگــەرەی دەکێــشا بــا بێتــە ئێــرە. یووسف پێی وانە بوو کــە گاردیــان ئــەوی دیــوە. گاردیــان چــەند جــار بــە دەنگێکــی بــەرز

گـوتی: "ئـەو کەسـەی لـە سـەر جێگاکـەی دانیـشتبوو و جگـەرەی دەکێـشا بـا بێتـە ئێره". بەڵام یووسف گوێی پێ نەدا. ئەوە بوو کە گاردیان بە تووڕەییەوە گوتی:

- "بـەیانی پێتـان دەڵـێم ". ئـەوەی گـوتو بـە تووڕەییـەوە شـەبەکەی داخـستو ڕۆیشت. ئیتر بۆ خۆمان دەمانزانی کە چۆن سزا دەدرێین.

ئێمـە خـەوتین، بـەڵام چـۆن خـەوتنێك. لـە خەویـشدا هـەر ئەشـکەنجە دەکـراینو پـۆلیس بـە چـەکەوە رایـدەناین. بەرەبـەیانی بووکـە بـە دەنگـی نیگابـان لـە خـەو هەستاین. جل و بەرگـەکانمان لەبـەر کـردو بـە یـەکترمان گـوت: " هاوڕێیـان! ئـەمڕۆ لـە بـەر ڕووداوی دوێنـێ، دەبـێ بـە باشـی ئەرکـەکانمان بـەرێوەی بـەرینو هـیچ بیانووێیـك نەدەینە دەسـت گاردیانـەکان". ئێمـە پێکـەوە خـەریکی قـسە کـردن بـووین کـە لـەناکاو گاردیان هاتو گوتی:

- بـە پەلـە وەرن سـوبحانەکەتان بخـۆن، دواتـر لەسـەر ڕووداوی دوێنـێ ئێـوارێ پرسـیارتان لێ دەکەین. وا دیارە ئێوە ئێـستاش هـەر بـێ مێـشکن. دواتـر ڕۆیـشت، بـەڵام دیـار بـوو کـە چـەندە تـووڕە بـووە. چـونکە یـەکێك لـە بەندییـەکانی بەنـدی خـۆی لـە بڕیـاری گاردیانێـك لای دابـوو، ئەمـەش کـەموکوڕی بـوو کـە ئـەو نـەیتوانیبوو بەندییـەکانی خۆی بێنێتـە سـەر ڕێگـای ڕاسـت. دوای سـەرژمێریی بـەیانی لـە مـاوەییێکی زۆر کورتـدا دەرگـای بەنـد کرایـەوەو گاردیـانی ئێمـە لەگـەڵ چـەند گاردیـانی دیکـە هـاتن. ئـەو گاردیانەی کە یووسفی دیبوو، لە جێگاکەی یووسف نزیك بووەو گوتی:

- کێ لێرە دەخەوێ.

یووسـف دوو هـەنگاو چـوو پێـشێو بـە شـێوەی نیزامـی ڕیـزی لـە گاردیـان گـرت: "مـن یووسـف دیاربـەکر ...". لـەناکاو گاردیـان وای لێـدا کـە یووسـف لەسـەر ئـەرز تـەخت بـوو و خـوێنی لـووتی بـەربوو. گاردیانەکـەمان پێـی وا بـوو کـە ئـیتر یووسـف مـرد، هـەر بۆیـە بـەو گاردیانـەی گـوت: ئـەتۆ یووسـفت کوشـت، قـسەی ئێمـە شـتێکی دیکـە بـوو!. پـێم وایـە لـەناکاو ئـەو چـەند وشـەیە هاتـە سـەر زاری گاردیـان. چـونکە

ئــەوان قــەت لای ئێمــە، کەموکوڕییــەکانیان بــاس نــەدەکرد، دەنــا ئــەوانیش لــە لایــەن یوزباشیەوە سزا دەدران.

ئەو گاردیانەی کە لــە یووسـفی دابـوو، بـە تووڕەییـەوە چـاوێکی لـە گاردیـانی ئێمـە کردو لە حەیفان چەند شەقی دیکەشی لە یووسف داو گوتی:

- سـزای جگەرەکێـشانی سـەر جێگـا ئەمەیـە. ئـیتر بـا پیـاوێکی دیکـەش هـەبێ کـە لەسەر جێگاکەی جگەرە بکێشێ.

ئــەوان ڕۆیــشتن، بــەڵام مردووییێکیــان بــۆ ئێمــە بەجێهێــشت. ئێمــە لــە دەوری کۆوەبـووینو زۆرمـان جووڵانـدو ئـاوێکی زۆریـشمان بەسـەر سـەریدا کـرد. لـەنێو ئێمـەدا هاوڕێیەکی نیوە دوکتور هەبوو. ئەو دەستی دایە دەمارەکانیو گوتی:

- هاوڕێیان مەترسن. یووسف جـارێ لـە ژیاندایـە، بـەڵام نـازانم دواتـر چـۆن دەبـێ. ئێمـە هەر کە زانیمان ئەو نـەمردوە، زۆر خۆشـحاڵ بـووین. یووسـف سـێ چـوار ڕۆژ کەوتـە نێـو جێگا، بـەڵام دواتـر چـاك بـوو و وەك ئێمـە مەشـقی نیزامیـی دەکـرد. ڕاسـتیەکەی بڵـێم ئێمە قەت ساغو سلامەت نەبووین، بەڵام لە ترسی لێدان لەسەر لاق رادەوەستاین.

" یوزباشی" ئێمەی تـەواو کردبـوو بـە مۆریـدی خـۆی. ئـەو ئێمـەی چـاك ناسـیبوو، هەر بۆیە دەیگوت:

- ڕۆڵـەکانم، ئێـوە ئـیتر نـابێ ئـەو دەسـتانەی خۆتـان کـە کومونیـستەکانو کوردەکـانی پــێ دەهێننــە سـەر ڕێگـای ڕاست، مانـدوو بکـەن. ئێمـە سـەگ دێـنینو بـەخێویان دەکــەین. ئێمــە دەبــێ لــەنێو بەنــدی گرتووخانــەدا ســەگ ڕاگــرینو لــەکاتی پێویــستدا بــەری بدەینــە گیانیــان. لــە ڕاســتیدا لــەلای ئــەوان بەندییــەکان ئەوەنــدەی ســەگێك ئەرزشیان نەبوو. ئێمە هەموو کاتێك لە ژێر چاوەدێریی "یوزباشی"دا بووین.

یوزباشـی تـەنیا ئـازادیی ئەشـکەنجەکردنو دزیـنی پارەکانیـانو فرۆشـتنی شـتۆمەکی نێـو کـانتینی بـە نرخـی گـرانتر بـە ئێمـە دابـوو. واتـە چـاوی ئێمـەیان بـە شـتی وا بەستبوو. بەو شتانە گشت داواکانی ئێمەیان جێبەجێ دەکرد.

ئێمــه ســـەگەکانمان وا بـــەخێو کردبـــوو کـــە دەیـــانتوانی هێـــرش بکەنـــە ســـەر بەندییـــەکان. هـــیچ بەنـــدکراوێك نەیـــدەتوانی لەبـــەریان هـــەڵێ. ئەوانـــەی کـــە پێـــشتر کـــاری ڕێکخراوەییـــان کردبـــوو، داوامـــان لـــێ دەکـــردن کـــە ببنـــە بەرپرســـی بـــەخێو کردنـــی ئـــەو جـــورە ســـەگانە. ئەوانـــەی کـــە حـــازر بـــەو کـــارە نـــەبوون، لێـــدانێکی چـــاکیان دەخـــوارد بـــۆ ئـــەوەی کـــە ئـــەو ئەرکـــە پـــیرۆزە لـــە بـــیر نەکـــەن. هێنـــدێکیان قبووڵیـــان نـــەدەکرد، بـــەڵام هێندێکشیان بەبێ ئەوەی کە تووشی لێدانێك بن، دەیانگوت:

- بەسەر چاو گەورەم.

ئەوانـــەی کـــە پێـــشتر ئاگایـــان لـــە مرۆڤـــەکان دەبـــوو، ئێـــستا دەبـــێ ئاگایـــان لـــە سەگ بوایە. دەبێ خواردنیان پـــێ دابـــا، ســـەریان بـــۆ شوشـــتباو زۆرتـــرین کـــاتی خۆیانیـــان بۆ تەرخان کردبـــا. یوزباشـــی زۆر بـــەوە خۆشـــحاڵ بـــوو کـــە کـــاری بـــەخێوکردنی ســـەگەکانی داوە بەوانـــەی کـــە پێـــشتر کـــاری ڕێکخراوەییـــان کردبـــوو. یوزباشـــی بـــە ئەوانـــەی کـــە تەسلیم نەببوون دەیگوت:

ئێوە هەر لێدانەکەتان بخۆن، بـــەڵام بەرپرســـەکانتان هاتنـــە ســـەر ئـــەو بـــاوەڕە کـــە بـــۆ ئێمە ســـەگ بـــەخێو بکـــەن. ئـــەو کـــارەی یوزباشـــی کاریگـــەریی خـــۆی لەســـەر وان هـــەبوو و بۆیە هێندێکیان تەسلیمی داخوازەکانی ئێمە دەبوون.

کاتێـــك گاردیـــان باســـی ئـــەو ســـەگانەی دەکـــرد، مـــن ئـــەو ڕۆژەم هاتـــەوە بـــیر کـــە مولاقـــاتیم هـــاتبوو و گاردیـــان بـــانگی کردبـــووم کـــە یـــەکتری ببیـــنین. ئـــەو ڕۆژە مـــن بـــە خوێنـــدنی ســـروودی نیزامـــیو بـــە لێـــدان خـــۆم گەیانـــدە شـــوێنی مولاقـــات کـــردن. لـــە کابینـــەدا مولاقاتیەکـــەم چـــاوەڕوانم بـــوو. زۆر شـــتی گـــرینگ هـــەبوو کـــە دەبوایـــە باســـمان کردبا، بەڵام لەبەر گاردیان نەمدەوێرا لەگەڵیان باس بکەم.

کاتێـــك کـــە خواحافیزیمـــان لـــە یـــەکتری کـــرد، مـــن لەگـــەڵ گاردیانەکـــەم هـــاتین بـــۆ هـــۆڵی گـــەورەی گرتووخانـــە. لـــەوێ چـــەند گاردیـــان ڕاوەســـتا بـــوونو بـــێ ڕیزییـــان بەوانـــە دەکرد کە بـــۆ ســـەردانی کـــەسو کاریـــان دەهـــاتن. هـــەرکام لـــە گاردیانـــەکان شـــتێکیان بـــە

ئێمـه دەگـوت. بـەڵام کـێ دەیـوێرا بێجگـە لـە گاردیـانی خـۆی بـە قـسەی گاردیـانێکی دیکە بکات.

منــیش وەك هــەر هاوڕێیــەکی دیکــە بــە قــسەی هــیچ گاردیــانێکی دیکــەم نــەکرد. هــەر بۆیــە دوای چــەند هــەنگاوێك کــە لێیــان دوور کــەوتم ســەگە هارەکــەی یوزباشــیم وەبەر چـاو کـەوت. مـن لـەوە ترسـام کـە ئـەو سـەگە (جـۆ) بمگـرێ. لـەناکاو گاردیـانی ئێمە بانگی کردمو گوتی:

- هەڵێ.

منیش ناچار بووم کـە فەرمانەکـەی بـەجێ بگەیـەنم. هـەر کـە ویـستم ڕاکـەم، دیـم کە سەگی یوزباشی لـە پـشتەوە لاقـی گـرتم. تـا مـن راوەسـتام، خـوێن بـە سـەر لاقمـدا داچۆڕاو راوەسـتام. جووڵـەم نـەکرد، چـونکە هەرکـە جووڵـەم کردبـا، "جـۆ" لاقـی منـی پارچـە پارچـە دەکـرد. دواتـر گاردیـان بـانگی سـەگەکەی کـردو منیـشی فـڕێ دایـە نێـو ژۆری بەندو پێی گوتم:

- کەڕباب، بۆ خۆت بمرە.

هاوڕێیانم زوو هاتنە لامو منیان لەسەر جێگا داناو بە منیان گوت:

- سیدار چی بووە؟

منیش چۆنیەتی ئەو رووداوەم بۆیان شی کردەوەو پێیانم گوت:

- هاوڕێیان! ئاگاتان لە خۆتان بێ، ئێوەش ئەو لێدانە دەخۆن.

بـەڵێ بـەم حاڵـەش، کـە مـن لـە رەوشـێکی خراپـدا بـووم، گاردیانـەکان منیـان بـۆ مەشقی نیزامـیو بـۆ خوێنـدنی سـروودی نیزامـی دەبـردە دەرەوە. ئـەوان بـەو کردەوانـەی خۆیان دەیهەویـست پـێش بـە یـەکتر بینینـی بەندییـەکانو مولاقاتـەکانیان بگـرن. ئـەوان بـە ئاشـکرا نەیانـدەتوانی بـە کـەس بڵـێن کـە نـابێ مولاقـاتی ئێـوە بـێن. بـەڵام بـە لێدانێکی بەم شێوەیە کەس جورئەتی نەدەکرد بڕواتە لای مولاقاتی خۆی.

"بــەو لێدانــە زۆرێــك لــە بەندییــەكان، ســەقەت ببــوون، هــیچ كەســێك نــەبوو كــە بەشــی خــۆی لێــدانی نــەخواردبێ. لــە كــاتی مەشــقی نیزامــی ئەوانــەی كــە شــوێنێكیان شكا بوو و ســەقەت ببــوون، هــەر لــە بەنــدی گرتووخانــەدا دەمــان، بــەڵام بــۆ ئــەوەی كــە ئەوان ئیــستراحەتی خۆیــان نەكــەن، بــەڵایێكی وامــان بــە ســەر دەهێنــان، كــە بــۆ خۆیــان پێیان خۆش بوو كە لەكاتی مەشقی نیزامی ئەوانیش لە دەرەوە بن".

كاتێــك ئــەو باســی بەندییــەكانو ســەقەت بوونیــانی دەكــرد، وەزعیــەتی خــاڵۆ ســەعید كەوتــەوە بــیرم. ئێمــە لــەدەرەوە بــووینو ســروودی نیزامیمــان دەخوێنــدەوە. دوای دوو ســەعات مەشــقی نیزامــی لەبــەر ئــەو تــاوە ئێمــەیان بــردە ژوورێ. ئێمــە بــێ حــاڵ بووینو یەكێك كەوتە ســەر عــەرزو یــەكێك رای كــردە ئاودەست. لــەو كاتانــەدا بــوو كــە دیتمــان خــاڵۆ ســەعید دەنــاڵێنێ. خــاڵۆ ســەعید خــەڵكی پارێزگــای مێــردین بــوو. تەمــەنی لــە دەوری پــەنجا ســاڵ دەبــوو. لەبــەر ئــەوەی تەمــەنی زۆر بــوو گاردیــان ئــەوی نەبردبووە دەرێ. كاتێك دەنگی ناڵێنی ئەومان گوێ لێ بوو، لێمان پرسی:

- خاڵۆ سەعید چت بەسەر هاتووە؟ ئەمە چ حاڵە؟

- قەت مەپرسن!

- چــۆن دەبــێ ئــەحواڵت نەپرســین، زوو كــە پێمــان بڵــێ چ بــووە؟ ئــیتر خــاڵۆ ســەعید دەستی پێكرد.

- دوای رۆیــشتنە دەرەوەی ئێــوە، "چــاوش" لەگــەڵ چــەند گاردیــانی دیكــە هاتنــە ژوورێ، ئێمــە لــە بــەریان هەســتاینو بــە شــێوەیێكی نیزامــی راوەســتاین. ئــەوانیش لــێم نزیك بوونو گوتیان:

- كەسی وا هەیە كە بە قسەمان نەكاتو بیهەوێ ئەزیەتمان بكات؟

منیش گوتم:

- نــە، ئەوەنــدەی مــن ئاگــادار بم، ئــەوان بــە قــسەی گاردیانــەكان دەكــەنو بڕیارەكانیــان جێبەجێ دەكەن.

- کەسی وا هەیە کە بە دژی ئێمە پروپاگەندە بکات؟

- نە گەورەم.

- کەسی وا هەیە کە ئێستاش بەرگری لە بیرو بۆچوونی کومونیستی یان کوردایەتی بکات؟

- نە گەورەم !

- ئەوان چەند پرسیاری دیکەی بەم شێوەیەیان لێ کردم، منیش بە پێی توانای خۆم وەڵامم دایەوە. بەڵام بڕوایان بە من نەبوو، بۆیە چاوش چەند زلەیێکی لێدامو دیسانەکە دەستی بە پرسیارەکانی کرد!

- باشە، کێ لەو بەندەدا بڕیاری سیاسی دەدات؟

- بە خوا نازانم گەورەم.

- ئەتۆ نازانی ها؟ ئەتۆش لەوانی! زووکە هەر شتێك لەو بەندەدا روو دەدا پێمان بڵێ! ئەگەر پێمان نەڵێی لە پیاوەتیت دەخەین. منیش گوتم:

- بڕیار لە دەستی ئێوە دایە گەورەم، بەڵام بڕواتان بێ من هیچ شتێك نازانم. من کەسێکی پیرو پەککەوتوومو لێیان تێناگەم.

"چاوش" گوتی:

- درۆ مەکە، دەنا بۆ خۆت دەزانی کە چت بە سەر دێت.

- بە خوا درۆ ناکەم گەورەم!

کورتو کرمانجی، گوێیان نەدامێو چاکیان لێدام. دواتر "چاوش" لە گیرفانی خۆیدا شیشەیێکی دەرهێناو بەو شیشەیە منیان برینداز کردو خوێنێکی زۆرم لێ چۆڕا.

" ئێمە هەر ئەندامێکی لەشی بەندییەکانمان شکاندبا، کەس حەقی نەبوو لای کەس باسی بکا، دەبوایە بیانگوتبا کە من لەسەر جێگاکەم کەوتمە خوارێو دەستم یان سەرم شکا. چونکە جاری وا بوو پارێزەرانی مافی مرۆڤ، یان رادیۆ و

تلويزيونـــەكان دەهـــاتنو دەيانويـــست ئاگـــاداری وەزعـــی بەندييـــەكان بـــن. هـــەر بۆيـــە هـــەموو كاتێـــك بەندييـــەكان لـــەژێر چـــاوەدێريی ئێمـــەدا بـــوون. زۆر جـــار بـــۆ تـــاقی كردنەوەيان لێمان دەپرسی:

- كوڕم چت بە سەرت هاتووە؟

- من لەسەر تەختی خەو كەوتمە خوارو ئێرەم شكا!

- كوڕم لێدان لەوێ هەيە؟

- ئێـــرە قوتابخانەيـــە، ئـــەو قوتابخانەيـــەی بـــۆ ئێمـــە دروســـت كـــراوەو ئێمـــە تێيـــدا دەرســـی چاك فێر دەبين.

بەو قسانە مـــن زۆر خۆشـــحاڵ بـــوومو هـــيچ پياوێـــك نـــەبوو كـــە بـــە دژی ئێمـــە شـــتێك بڵێ. گشت بەندييەكان لە ئێمە ئەو چەمكانە فێر ببوون.

يـــەكێك لـــە بەندييـــەكان لەبـــەر لێـــدان وەزعـــی بـــاش نـــەبوو و ئێمـــە زۆر نيگـــەران بـــووين. هـــەر بۆيـــە دوكتورمـــان هێنـــا لەبـــەر ئـــەوەی چـــاوێكی لێ بكـــات. دوكتـــور لێـــی پرسی ئەمە چت بە سەر هاتووە كە سەرت وا شكاوە؟ ئەويش گوتی:

- من لەسەر تەختی خەو كەوتوومە خوار گەورەم.

- تۆ لەسەر كام تەختی خەو كەوتيەخوار؟

- من لەو تەختەيەوە كـــەوتم دوكتـــور. ئـــەو قـــسەيەی نـــاوبراو نـــە بـــە دڵـــی ئێمـــەو نـــە بـــە دڵـــی دوكتـــوريش بـــوو. چـــونكە ئـــەوەی لـــەو تەختەيـــەوە بكەوێتـــە خـــوار هيـــچی بـــە ســـەر نايەت. زۆربـــەی هـــەرە زۆری دوكتورەكـــان لـــەو ئيدارەيـــەدا كاريـــان دەكـــرد. ئـــەوانيش هـــەر وەك ئێمە ئازارو ئەزيەتی بەندييەكانيان دەكرد.

كاتێك دوكتور زانی نابراو وەڵامێكی باشی نەداوە، گوتی:

- نە كوڕم، چاكت لە بيرت نيـــە كـــە چـــۆن لـــە تـــەختی ســـەرەوە بەربوويـــە خـــوارێ؟ ئاگـــات لە خۆت بێ.

ئەو بەندييە ويستی بە پەلە قسەكەی راست كاتەوە. هەر بۆيە گوتی:

- بــەڵێ، بــەڵێ گــەورەم! مــن لــە تــەختی ســەرەوە بەربوومەتــەوە. بــەڵام مــن نەخۆشــمو ئاگام لە خۆم نیە کە چم گوتوە.

بەو قسانەی حاڵمــان پــیس گــیرا بــوو، بــەڵام هیــچمان لەدەســت نــەدەهات، چــونکە دوکتورەکــان بــە ئێمــەیان گوتبــوو " ئەگــەر ئێمــە لــەوێ بــین، کارتــان بــە بەندییــەکان نــەبێ". دوای ڕۆیــشتنی دوکتــور بــەڵاییێکی وامــان بــە ســەریان هێنــا کــە قــەت داوای دوکتور نەکەن.

ئــیتر ئەشــکەنجەییێکی نــوێ دەســتی پێکردبــوو، بەندییــەکان دەبــوا ڕۆیــشتبان بــۆ دادگــا. بــردنو هێنانیــان ئەوەنــدەش ئاســان نــەبوو. بەندییــەکان پێیــان خــۆش بــوو کــە زووتــر برۆنــە دادگــا، چــونکە پێیــان وا بــوو ئــازاد دەکــرێن. کاتێــك ئیدیعانامــەی ئــەوان دەهاتــە بەندیخانــە، بــەر لــەوەی کــە بەندییــەکان بیخــوێنن، یوزباشــی بــۆ خــۆی دەیخوێنــدەوە. دواتــر ئەوانــەی کــە ڕێکخراویــان دامەزرانــدبوو، یــان پولیــسان کوشــتبوو، ناوی ئەوانی لای خۆی رادەگرتو دواتر هەر لە بەندیخانەدا ئەوانی دادگایی دەکرد.

ئیتر ئەو بەندییانە یان دەبا بە قسەی "یوزباشــی"یــان کردبــا، یــان ئــەوەی کــە دەبــێ کوژرابان. هێندێك کەســی ترســنۆك بــە قــسەی "یوزباشــی"یــان کــردو ئامــادە بــوون کــە بڕیارەکانیــان جێبــەجێ بکــەن. بــەڵام زۆربــەی هــەرە زۆری بەندییــەکان بــە قــسەی یوزباشیان نەکرد.

بەشی هەژدەهەم

ئەوانــەی کــە تــاوانی گــەورەیان هــەبوو، یــان ئەنــدامی ڕێکخراوێــك بــوون، "یوزباشـی" ئـەوانی دەنـارد بـۆ بەنـدی تاکەکەسـیو لـەوێ بـۆ مـاوەی چـەند ڕۆژ بـەبێ نــانو ئــاو و جگـــەرە دەمانـــەوە، دواتـــر کاغـەزێکیان پێ دەدانو پێیان دەگوت:

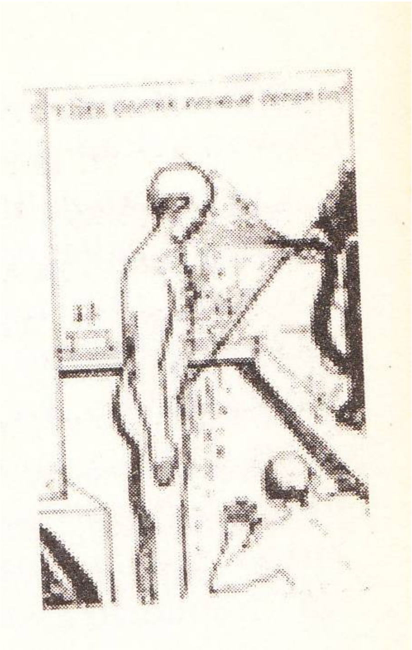

- بـڕوانن! لێـرە کـەس لـە مـن گـەورەتر نیـە کـە بتـوانێ لـەنێو کارەکـانی منــدا دەسـتێوەردان بکـات. مـن بـۆ هـەر کارێـك دەسـەڵاتێکی تـەواوم هەیـە. ئـازاد کـردنو سزادانی تـۆ لـە دەسـتی مـن دایـە. بـە پێـی ئـەوەی کـە مـن حـوکمی تـۆم خوێنـدووە، تـۆ دەبـێ سـی تـاکوو چـل سـاڵ لـە گرتووخانـەدا بـی. ئێـستا بـەبێ ئـەوەی کـە لێـت بـدەم، بەســــەرهاتی خــــۆتم لـــــە کاروبــــاری ڕێکخراوەییـدا بـۆ بنووسـە. هـەروەها لـەژێر کاغـەزەکـەش بنووسـە کـە "مـن لـە گـشت ئـەو کارانـەی کـە کردوومـە پەشـیمانم ". ئـەوکات دەتـوانم ئـازادت بکـەم. بـەڵام بـە پێـچەوانەوە ئەگـەر کـارێکی وا نەکـەی قـەت ئازادت ناکەم. مـن دەڕۆم، بـەڵام کاتێـك دەسـتت بـە نووسـین کـرد، گاردیانـەکان ئاگـادار بکـەرەوە بـۆ ئـەوەی کـە چـای، ئـاو و چێـشتێکی خۆشـت بـۆ بهێـنن. ئـیتر لـە دەسـتی خۆت دایە، یان ئازاد دەبی، یان دەمری. یەکێکیان هەڵبژێرە.

لـه راسـتیدا ئـەوەی یوزباشـی باسـی دەکـرد، جێبەجێـشی دەکـرد. هێنـدێك کـەس بـۆ ئـەوەی کـە نـەکوژرێن، لـەلای "یوزباشـی" کاغـەزێکیان دەنووسـی، بـۆ ئـەوەی کـە لــەوێ نــەکوژرێن. بــەلاّم کاتێــك دەڕۆیــشتنە دادگــا، لــەوێ حاشــایان لــێ دەکــردو دەیانگوت: "من لە ژێـر زەخـتو گوشـاردا ئـەو نامەیـەم نووسـیوە، دەنـا هـەر هـەمووی درۆیە. بۆ ئـەوەی کـە لـەوێ نـەکوژرێم ئـەو نامەیـەم نووسـیوە، بـەلاّم پێیـان رادەگەیـەنم کە ئەگەر من رۆژێك کوژرام، بکوژی من یوزباشی ئەسات (Esat)ە".

بـەلێ ئێمـە زۆر پیـاوی چـاك و بـە ورەمـان لـەو بەندیخانەیـەدا دی. مێرخاسـی وا هەبوو کە مـرۆڤ کاتێـك رەوشـی ئـەوانی کادیـت زۆری پـێ سـەیر دەبـوو. نـە لـە لێـدانو ئەشکەنجە دەترسان، نـە لـە بەندیخانـە دەترسـان و نـە لـە یوزباشـی "ئەسـات" دەترسـان. بەلاّم هی واش هەبوو کـە زۆر لـە لێـدان دەترسـا. هـی واش هـەبوو کـە دەبـوو بـە پیـاوی یوزباشـیو لـە دادگـادا لـە هاوڕێیـانی خـۆی دەدا. ئـەو کەسـانە خـەرجی خواردنیـان لـە ئەستۆی یوزباشی بوو.

جـاری وا بـوو "یوزباشـی" ئـەو کەسـانەی لەگـەڵ خـۆی دەبـردە شـوێنێك کـە ئێمـە پێمان نـەدەزانی. ئـەو شـتانەی کـە بەندییـەکان لـە ژێـر زەخـتو گوشـاری "یوزباشـی"دا دەیاننووسی، پێیان دەگـوت: "دان پێنـانی سـەمیمی". بـەلاّم لـە راسـتیدا ئێمـە لـە ژێـر هەڕەشەی ئەشکەنجەو کوشـتندا ناچـار بـە نووسـینی ئـەو نامانـە دەکـراین. ژیـانی ئێمـە لــەوێ وەك ژیـانی کـەڕولاڵی لێهـاتبوو، هـیچ قـسەیەکمان نـەدەکردو تـەنیا بڕیارەکـانی یوزباشـیمان بـەرێوە دەبـرد. جـاری وابـوو بـۆ ئـەوەی "یوزباشـی" دەسـت خۆشـیمان پـێ بڵـێ، کەسـێکمان سـەقەت دەکـرد. ئـەو دەسـت خۆشـیە کـە لـە گرتووخانـەدا لـە یوزباشـیمان وەردەگـرت، لـە ژیـانی ئاسـایی ئێمـەدا بـوو بـە بالولـەیێکی ژەهـرو لـە قوڕگی ئێمەدا بەجێماوە.

ئێمـە لـە دۆسـتو هـاوڕێ، لـە دایـكو بـاوك، لـە خوشـكو بـرا، لـە هـەموویان دابڕابووین. بەلاّم رۆژێك لـە رۆژان نـە دەوڵـەتی ئێمـەو نـە ئەوانـەی کـە لـە گرتووخانـەدا

دەیـانگوت هـەموو شـتێك لـە دەسـت ئێمـە دایـە، لـە حـاڵی ئێمـەیان نەپرسـی. كـەس نـاڵێ " ئـاخۆ ئەوانـەی لـە گرتووخانـەی دیاربـەكردا گاردیـان بـوون وەزعیـان چـۆنە؟". ئەگەر راستیەكەت بوێ، دەبێ هـەر گاردیانێـك ئـەو كارانـەی كـە كـردوە، باسـی بكـا بـۆ ئەوەی ئیتر كـەس فریـو نـەخوات. ئـەوان زۆر بـەڵێنیان بـە ئێمـە دا، بـەڵام بەڵێنیـەكانیان بەجێ نەهێنا. هـەر چـەند بـە هـۆی لێـدانی بەندییـەكان، پلـەو پایـەیان دەچـووە سـەرێ. بەڵام هەمووی فریودانی ئێمە بوو. ئێستا كەس لە حاڵی ئێمە ناپرسێ.

گاردیـان هــەم قـسەی دەكـردو هــەم لــەكاتی قـسە كردنـدا بیرەوەرییــەكانی نێــو گرتووخانــەی دەهاتــەوە بــیرو دەچــووە نێــو قــووڵایی بیرەوەرییــەكانی ئــەوكات. ئــیتر نەیدەتوانی قـسەكانی خـۆی درێـژە پـێ بـداتو فرمێـسك لـە چـاوانی دەبـارین. لـە سـەر یەك جگـەرەی دەكێـشاو خـۆی لەگـەڵ خۆیـدا قـسەی دەكـرد، " ئـاخ، ئـاخ، چ بـەڵایێكم بـە سـەر خۆمـدا هێنـا. تـفو هـزار تـف لـە مـن بـێ". ئـیتر هـیچ شـتێكی نـەگوتو هەستاو رۆیشت. منیش هەروا لـێم دەڕوانـی تـا ئـەوەی كـە لەبـەر چـاوانم ون بـوو. دواتـر منیش هەستامو رۆیشتم.

بەشی نۆزدەهەم

بــەیانی زوو هەســتامو خــۆم ئامــادە کــردو چــاوەڕێی گاردیــان مامــەوە. لــەو کاتەوە کە یــەکترمان ناسـی، مــن زوو هەڵدەســتام بــۆ ئــەوەی کــە ئــەو زۆر لەبــەر دەرگــا

رانەوەســتێ. ئــەمڕۆ بــۆ مــن رۆژێکــی زۆر تایبــەتی بــوو. مــن لــە هــاتنی ئــەو دوودڵ بــوومو پــێم وابــوو کــە ئــیتر نایێتــەوە. بــەڵام دەوروبــەری نیــوەڕۆ بــوو کــە دیــتم لــە بەرامبەر ئەو تەپۆڵکەیــەی کــە لــە نزیــك نەخۆشــخانەوەیە دێت. کاتێك بە ماڵی ئێمــە نزیــك بــۆوە، بــە بینینــی مــن زۆر خۆشــحاڵ بــوو. بەســەر منــی تێگەیانــد کــە مــن دەڕۆمو ئــەتۆش بــە دوامــدا وەرە. کاتێــك لەبــەر چــاوم ون بــوو، ئــیتر مــن وەڕێ کــەوتم تــا گەیــشتم بــە شــوێنی مەبەست. لەوێ شتەکانی لە دەستی من وەرگرتو پێکەوە دانیشتین. دواتر گوتی:

- ببوورە کە دوێنێ بــێ ئووســوڵیم کــردو لــەکاتی رۆیــشتن مــاڵاوائیم لــێ نــەکردی. بــەڵام نازانی کە چم کەوتە بیر.

بــڕوات بــێ کاتێــك بیرەوەرییــەکانی ســەردەمی گرتووخانــەم هاتــەوە بــیر، دڵــم تــەواو گــیراو زۆر خــەم دایگــرتم، هــەر بۆیــەش مــاڵاوائیم لــێ نــەکردی. بــەڵام ئــەمڕۆ هــۆی وەدواکــەوتنم ئەمــە بــوو کــە: لــە ماڵمــان رووداوێکــی نــاخۆش رووی دا. بــاوکم لەگــەڵ براکــانم ببــووە شــەڕیانو براکــانم تــووڕە بــوونو رۆیــشتن. بــاوکی منــیش چــاوێکی لێ کردمو بــە منــی گــوت: "هــەر چــی بەســەرمان دێ، هــەر هــەمووی خــەتای تۆیــە". ئــەو قسەیەی باوکم زۆر کــاری تێکــردم. بــەڵام هیــچم لــە دەســت نــەهات. ویــستم بــڕۆمو ئــیتر

نەگەڕێمەوە ماڵ، هەر بۆیە رووم لـە جێگـایێکی تـر کـرد. بـەڵام کـە ئـەتۆم هاتـەوە بـیر، گەڕامەوە. وەك ئەوەی کە حەوت کەس پێم بڵێن:

"رۆلە ئەتۆ تاکوو ئێستا هـیچ کـارێکی چـاکت نـەکردوە، لانیکـەم ئـەو شـتانەی کـە دەزانـی بـۆ ئـەو مرۆڤـە چـاکە بـاس بکـە". ئـیتر ئـەوە بـوو کـە بڕیـارم دا تـاکوو ئـەو شـتانەی کـە دەیـانزانم پێـت نـەڵێم، بـۆ هـیچ کـوێ نـەڕۆم. ئـیتر بـەم شـێوەیە دەسـتی پێکرد:

- ئێمـە هـەموو شـێوەکانی لێـدانمان لەسـەر بەندییـەکان تـاقی کردبـۆوە، بۆیـە زوو زوو مێتۆدەکـانی ئەشـکەنجەمان دەگـۆڕی. ئێمـە دوای تـەواو بـوونی مەشـقی نیزامـی هـەر جارەو بانگی یەکێکمان دەکـرد کـە بێتـە دەرەوە. ئـیتر لـەوێ دەبـوا بـە دەنگێکـی بـەرز، ئامـادە بـوونی خـۆی راگەیانـدبا. ئەوانـەی کـە دەنگیـان نەنووسـابوو، دەمانبردنـە دەرێو لـەوێ چـاکمان لـێ دەداو پێمـان دەگـوتن کـە بۆچـی دەنگتـان نەنووسـاوە. هـی واش هـەبوو کـە هـەر چـەندە دەنگـی هـەڵێنابا دەنگـی نەدەنووسـا. بۆیـە بـە ئەوانیـشمان دەگوت:

- نەکا سروودی پیرۆز ناخوێنی ها؟!

- گەورەم! من هەر چەندە دەنگم هەڵێنم، دەنگم هەر وەك خۆیەتیو نانووسێ.

- تۆ خوا ئاگات لێیە. منی پێ درۆزنە، کوڕە!

کاتێـك بەنـدییێك تاوانبـار دەبـوو، مـافی ناڕەزایـەتی دەربڕینـی نـەبوو. تـەنیا پێویـست بـوو کـە بیگوتایـە " هـەر چـی ئێـوە بفـەرموون گـەورەم". دەنـا تاوانەکـەی قورستر دەبوو. ئێمە گاردیانەکان ئـیتر وامـان بەسـەر هـاتبوو کـە تـەواو تەمـەڵ ببـووین. ئێمە تـەنیا لەیـەك شـتدا ئـازاد نـەبووین. ئێمـە بـەبێ لێـدانی ئـەوان نەمانـدەتوانی وەك گاردیان بمێنین. لەسەر بڕیاری یوزباشی هەموو کارێکمان دەکرد.

بەرەبــەیانیان دەبــا بەندییــەكان كاتــژمێر شەشــی بــەیانی لەخــەو هەڵــسابان، جێگــەو بانیــان كــۆ كردبــا، بەپەلــە نــانی بــەیانیان خواردبــا، جگــەرەیێكیان كێــشاباو كاتــژمێر حــەوت بــە ریــز راوەســتابان. بەرلــە ســەرژمێری دەبــوا "ســوێندی ئێمــە"و دواتــریش مەشــقو ســروودی نیزامییــان خوێندبایــەوە. زۆر جــار ئێمــە لــە كــونی شەبەكەكانی دیوارەوە ئەوانمان دەخستە ژێر چاوەدێرییەوە.

بەندییــەكان دەبــا بــە دەنگێكــی زۆر بــەرز ســروودەكەیان خوێنــدبا. لــە بــەر ئــەوەی كــە هــەر هــەموویان لــە شــوێنێكی زۆر تەنگــدا بــە دەنگێكــی بــەرز ســروودیان دەخوێنــدەوە، زۆر كــەس گوێیــان كــەڕ ببــوو و زۆریــشیان عــەقڵی خۆیانیــان لــە دەســت دابوو. ئێمــە هــەموو رۆژێ هــەر بــە پــارەی بەندییــەكان رۆژنامــەو گۆڤارمــان دەكــڕی بــۆ ئەوەی كە ئــەوان بیخوێننــەوە. بــەڵام كاتێــك رۆژنامــەمان پــێ دەدان، پێمــان دەگــوتن: " نــابێ یــەك رۆژنامــەش لاپــەڕەكانی بنوشــتێتەوە. چــۆنمان بــە ئێــوە داوە، هــەر واش لــە ئێوەمان دەوێ". لە راستیدا یەكـەم: مەبەسـت ئـەوە بـوو كـە ئـەوان نـەخوێنن. دووهـەم: ئــەوە بــوو كــە دیــسان رۆژنامــەكانمان دەدایــەوە بەوشــوێنەی كــە لێمــان كڕیبــوونو پارەكــەشمان وەردەگــرتو لــە گیرفــانی خۆمــان دادەنــا، كەســیش نەیــدەتوانی نارەزایــەتی دەربڕێ.

لــەنێو رۆژنامەكانــدا رۆژنامــەی سێكسیــشمان دەكــڕیو بــۆ ئــەوانمان دەبــردەوە. ئــەو رۆژنامەیــەمان تــا ماوەییــەك لــەوان وەرنــەدەگرت، چــونكە رۆژنامــەی سێكــسی كاریگــەری لەســەر مێــشكو لەســەر بــێ ئــەخلاق كردنــی ئــەوان هــەبوو. ئێمــە هــەر بــەو رۆژنامــە سێكــسیانە توانیمــان زۆر كــەس ناچــار بكــەین كــە لەگــەڵ یوزباشــی هاوكــاری بكەن.

لێــدانو ئەشــكەنجە بــە شــێوەییێكی ســیستماتیك تــاكوو ســاڵی ١٩٨٢ بــەردەوام بــوو. ئــیتر ناوبــانگی گرتووخانــەی دیاربــەكر هــەم لــە توركیــەو هــەم لــە سەرتاســەری جیهــان بلاو بــۆوە. هــەر بۆیــەش جاروبــار هەیئەتــەكانی پــارێزەری مــافی مــرۆڤ لــە توركیــەو لــە

دەرەوەی وڵات ســەردانی ئــەو گرتووخانەیــەیان دەکــرد. بــۆ ئــەوەی کــە "یوزباشــی" ئــەو پروپاگەندانــە بــەزانیاریی نادروســت بزانــێ، ئــیتر لێــدانی فیزیکیــی کــەم کرابــۆوە. بــەڵام لە بەرامبەر ئەمــەدا ئەشــکەنجەی پــسکۆلۆژیکی زیــادی کردبــوو. هــەر بۆیــە هیــچکاتێك روویێکی خۆشیان بە بەندییەکان نیشان نەدا.

بــۆ ئــەوەی کــە ئێمــە بتــوانین زۆر بەراحــەتی هەیئەتــەکانی پــارێزەری مــافی مــرۆڤ فریــو بــدەین، لــە حــەوتوودا رۆژێکمــان بــۆ وەرزش دیــاری کردبــوو و بــە پــارەی بەندییــەکان تــۆپو تــۆڕی والیبالمــان بۆیــان کڕیبــوو. ئێمــە ئــیتر هاتبووینــە ســەر ئــەو بــاوەڕە، کــە لێــدانی بەندییــەکان ئاســایی بۆتــەوەو ئــەوان خوویــان پێگرتــووە. کاتیــك پــارێزەرانی مــافی مــرۆڤ دەهــاتنو چــاویان بــە وەرزشــی بەندییــەکان دەکــەوت، پێیــان وابوو ئیتر مــافی مــرۆڤ لێــرە بــە تــەواوی بەرچــاو دەگــیرێ. تــەنیا ئێمــە دەمــانزانی کــە لەو گرتووخانەیەدا چ روو دەدا.

لــەو رۆژانــەدا کــە وەرزشــی والیبــال بــەرێوە چــووبا، بەندییــەکانمان دەهێنایــە دەرەوە. دوو تیمــی دوازدە کەســیمان هەڵدەبــژارد. بــەڵام ئەمانــە دەبــوا بــەردەوام لــە حاڵــەتی نیزامی دابان، کەس مــافی ئــەوەی نــەبوو کــە بــە دەنگــی بــەرز قــسەی کردبــا. هــەروەها کەس نەیــدەتوانی بــە کەســی دیکــە بڵــێ تۆپەکــە فــڕێ بــدە ئێــرە. ئەوانــەی کــە لــەکاتی یاری کردندا دەکەوتنە خوار، ئەوانمان دەبردە ژووریو دەستمان بە لێدانیان دەکرد.

ئەگــەر دوو کــەس وێکــەوتبان، هــەر دوو کــەسمان ئەشــکەنجە دەکــرد. لــە کۆتــایی یارییەکانــدا ئــەوانمان ســواری یــەکتر دەکــردو دەبــوا ئــەو مەیدانــەیان دەور بدایــەوە. بــەڵام بــۆ ئێمــە ئــەو دیمەنــە خــۆشو ســەرنجڕاکێش بــوو کــە ئەوانــەی قورســترو بــەهێزتر بــوون، سواری ئەوانەمان دەکرد کە لــە وان ســووکترو بــێ هێزتــر بــوون. ئــیتر ئەوەنــدە پێیــان پــێ دەکــەنین کــە دەکەوتنیــە ســەر عــەرز. رۆژی وەرزش، واتــە رۆژی حەوانــەی ئــەوان بــەم شێوەیە تێدەپەڕی. هەر بۆیــە زۆر جــار پێیــان خــۆش نــەبوو بــۆ ئــەو یارییــە بێنــە دەرەوە.

چـونکە ئـەو یارییـە لـە مەشـقی نیزامـی قورسـتر بـوو. ئەگـەر ئیجـازەت لەسـەر بـێ، ئەورۆ من زۆر ماندووم با درێژەی قسەکانمان بمێنێ بۆ سبەینێ.

لـە راسـتیدا منـیش زۆر مانـدوو بـووم، هـەر بۆیـە بـەوە رازی بـووم کـە درێـژەی ئـەو باسـە بمـێنێ بـۆ رۆژی دواتـر. هـەر بۆیـە دەفتەرەکـەم هـەڵگرتو پێنووسەکەشـم خـستمە گیرفـانم. دیـسانیش کەوتمـە نێـو خـەونو خـەیاڵی بیرەوەرییـەکانی سـەردەمی گرتووخانە. بەڵام ئەو بـیری لەچـی دەکـردەوە نـەمزانی. بـەر لـەوەی کـە بـڕۆین ئـەو پێـی گوتم:

- هـاوڕێی هێـژا! پێویـستە کـە سـبەینێ درەنـگ بێـی. بەرلـەوەی کـە ئـەتۆ بێـی، خـۆم باشتر ئامادە دەکـەم. سـبەینێ رۆژێکـی تایبـەت دەبـێ. ئـیتر هەسـتە بـا بـڕۆین. خـوات لە گەڵ.

ئـەو قـەت مـاڵاوایی لـێ نـەدەکردم. هـەر بۆیـە مـن هـیچ لـەوە تێنەگەیـشتم. هـەروەها لـەوەش تێنەگەیـشتم کـە بـۆ دەبـێ درەنگـتر بڕۆمـەوە. لـە راسـتیدا مـن نەمدەویست کە ئەو بزانـێ. منـیش ئـەوکات یـەکێك لـە بەندییـەکانی ئـەو گرتووخانەیـە بووم. هەر بۆیە خـۆم لـە زۆر پرسـیار دەپاراسـت کـە نەبێتـە هـۆی ئاشـکرا بـوونم. ئـاخۆ دەرفـەتی وا وەدەسـت کـێ دەکـەوت؟ مـن ئـەو دەرفەتـەم وەدەسـت کـەوتبوو، بـەڵام زۆر بە پارێزەوە پرسیارم لێ دەکرد.

بەشی بیستەم

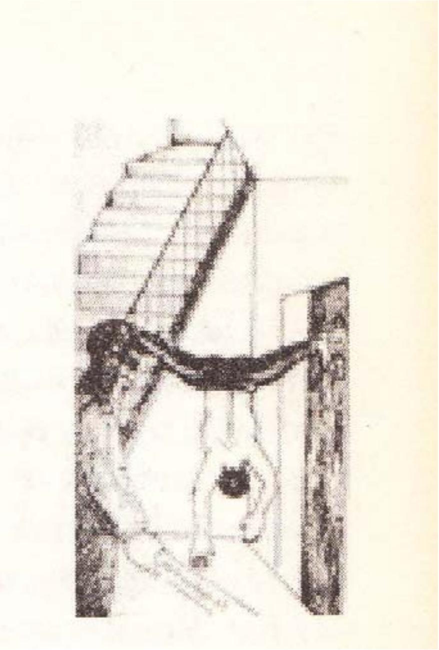

ڕۆژی دواتـــر مـــن زوو هەســـتامو خـــۆم بـــۆ ڕۆیـــشتن ئامـــادە کـــرد. کاتێـــك ئـــەویش بـــەرەو شـــوێنی مەبەســـت دەچـــوو، کەمێك لێی ڕوانـیم بـەڵام تـووڕە دیـار بـوو و هـــیچ پێنەکـــەنی. منـــیش لـــەکاتی دیـاریکراو کـە نیـوەڕۆ بـوو بـەرەو شـوێنی مەبەست کـە ئـەویش تەپۆڵکـەی بەرامبـەر نەخۆشـــخانە بـــوو، وەڕێ کـــەوتم. لـــە لایەکـەوە مـن بـەوە خۆشـحاڵ بـووم کـە ئـــەورۆ شـــتی سەرنجڕاکێـــشم بـــۆ بـــاس دەکـــات، لـــە لایـــەکی تـــرەوە مـــن دڵـــەڕاوکێیەکی زۆرم هـــەبوو. زۆر شـــتم هاتـەوە بـیر، هـەم گرتووخانـە، هـەم وەزعیـەتی ڕابـردوو و هـەمیش وەزعیـەتی ئێـستام. لـە ڕاسـتیدا لـە وەزعیـەتێکی خراپـدا بـووم. ڕاحـەتیو تێـر خواردنمـان نـەبوو. ئـەو مووچـەیەی کـە خێـزانم وەری دەگـرت لـە ڕاسـتیدا بـەشمان نـەدەکرد. هـەروەها مـن لـە لایەکـەوە سـەربازیم نـەکردبوو و لـە لایـەکی تـرەوە مـن بـەردەوام لـە ژێـر چـاوەدێریدا بـووم. بێکـاریش بـووم. لـەو خەیاڵـەدا بـووم، کـە لـەناکاو لـە نزیـك شـوێنی مەبەسـت دیمـەنی کەسـێکی بـە دار هەڵواسـراوم هاتـەوە بەرچـاو. بەبەرخۆمـەوە گـوتم "بڕیـار بـوو کـە گاردیـان لێـرە قـسەی خۆشـم بـۆ بکـات، بـەڵام ئەمـە چییە؟". بـە هـەڵاتن خـۆم

گەیانـدە لای ئـەو دارە، دیـم کـە بـۆ خۆیـەتی. بـەڵێ گاردیـان خـۆی هەڵواسـیبوو. دڵـم تـەنگ بـوو و تـرسو لـەرزێك دایگـرتم. ئـاخۆ گاردیـان بـۆ وای کـرد. ڕەنگـبێ لـە بـەر ئەوەی کە بتوانێ خـۆی هەڵواسـێ بـە منـی گوتبـوو کـەمێك درەنـگ وەرە. مـن کـەمێك ڕاوەسـتامو لـێم ڕوانـی. دواتـر کـە دەسـتم کـردە گیرفـانی، دوو نامـەم دی. لەسـەر یەکێکیان نووسـیبووی: "بـۆ هـاوڕێی هێـژا سـیدار". لەسـەر ئـەوی دیکـەش نووسـرابوو" بۆ باوکم". مـن ئـەو نامەیـەی کـە بـۆ بـاوکی خـۆی نوسـیبوو خستمەوە گیرفـانی. هـی خۆشم هەڵگرت. بەپەلـە خـۆم گەیانـدە نەخۆشـخانەو لـەوێ تەلـەفۆنم بـۆ قـەرەقۆڵ کـردو هەواڵی ئەو ڕووداوەم پێیـان ڕاگەیانـد، بـۆ ئـەوەی کـە ئـەوانیش بنەماڵـەی گاردیـان لـەو ڕووداوە دڵتەزێنـە ئاگـادار بکەنـەوە. ئـەوە بـوو خـەڵکی ئـەو ناوچـەیە زۆربـەیان لـەو ڕووداوە ئاگـادار بـوون، بـەڵام ئـەوەی کـە بۆچـی گاردیـان ئـەو بەڵایـەی بەسـەر خۆیـدا هێناوە تەنیا من دەمزانی.

دواتر بەپەلە گەڕامـەوە مـاڵو لـەوێ نامەکـەم کـردەوەو ویـستم کـە بیخـوێنم، بـەڵام دەسـتەکانم وا دەلـەرزین کـە هـەر چـەند هـەوڵم دا ئـەو نامەیـە بیخـوێنم نـەمتوانی کـە نـەمتوانی. لـە ڕاسـتیدا هـەر چـەند کـە ئـەو بەندییـەکانی زۆر ئـازار دابـوو، بـەڵام لـەو کارانـەی خـۆی زۆر پەشـیمان بـوو. ئـەو نەیـدەتوانی لای هـیچ کـەس ئـەو شـتانە بـاس بکا، بەڵام من بۆ ئەو ببوومـە جێگـای هیـواو هومێـد. بـۆ ئـەوەی کـە ئـەو شـتانەی لـە گرتووخانـەی دیاربـەکردا ڕوویـان داوە بـۆم بـاس بکـات. بـەو ناڕەحەتیـەوە هەسـتامو ئـاوێکی سـاردم خـواردەوە دواتـریش چـاییێکم خـواردو جگـەرەییێکم هـەڵکردو دەسـتم بـە خوێندنەوەی ئەو نامەیە کرد.

"هاوڕێی هێژا سیدار!

من وەك هاوڕێیەك نـاوت دەهێـنم. هـەر چـەند مـن شـیاوی ئـەوە نـیم کـە هـاوڕێی کەسێکی زۆر باشی وەك تۆ بم. لە بـەر ئەمـە بمبـوورە. ئەمـە دوایـین جـار دەبـێ کـە مـن پێت بڵێم "هاوڕێی هێژا". هیوادارم کە ئەتۆش ئەو داوایەی من قبوڵ بکەی.

هاوڕێی هێژا!

ئەو ڕۆژەی کە تـۆم ناسـی زۆر خۆشـم ویـستی. ئـەتۆ و کەسـانی وەك تـۆ مرۆڤـی زۆر باشن. سەرەتا کە بۆ تـۆ باسـی بیرەوەرییـەکانی سـەردەمی گرتووخانـەم دەکـرد تـۆم چـاك نەناسی، بـەڵام دواتـر زانـیم کـە تـۆش ئـەوکات لـەو گرتووخانەیـەدا بەنـد کرابـووی، کـە من لەوێ گاردیان بـووم. مـن پـێم وایـە کـە ئـەتۆش لـەو گرتووخانەیـەدا لەلایـەن منـەوە زۆر ئەشـکەنجە کـراوی. لـە ڕاسـتیدا نەمدەویـست ئـەتۆ بزانـی کـە تـۆم ناسـیوە. ڕەنگـە زۆر شــتم بــۆت بــاس نــەکردبێ. ئەوشــتانەی کــە باســم کــردن باســی ئەشــکەنجەی جەســتەیی‌و دەروونــی بــوون. شــتی دیکــەش ئەمەیــە کــە هــەر گاردیانێــك مێتــۆدی تایبــەت بــە خــۆی هــەبوو. هــەر بۆیــە ڕەنگــبێ ئــەو مێتۆدانــەی کــە مــن لــە کــاتی ئەشــکەنجەی بەندییەکانــدا کــەڵکم لــێ وەردەگــرتن جیــاوازی هــەبووبێ لەگــەڵ ئــەو مێتۆدانەی کە گاردیانـەکانی دیکـە کـەڵکیان لـێ وەردەگـرت. لـە ڕاسـتیدا هـەموو ئـەو بیرەوەرییانەی کە بۆم باس کردی، ڕاست‌و دروستن.

هاوڕێی هێژا!

من نامەوێ زۆر درێـژی کەمـەوە. بـەڵام چـەند داواکـارییێکم لێـت هەیـە، کـە ئەگـەر بتوانی جێبەجێیان بکەی، ڕوحم شاد دەکەی.

هەر وەك دەزانــی دوای ئـەوەی کـە مـن ڕۆیـشتم بـۆ خزمـەتی سـەربازی، بنەماڵەکـەم هیچ خۆشـییێکیان لەدەست منـەوە نـەدیت. مـن زۆر ئەزیـەت‌و ئـازاری ئـەوانم دا. ئـەوان تـەنیا بـە هـۆی منـەوە زۆر شـتیان لەدەست دا. مـن هـۆی سـەرەکیی پێکهـاتنی شـەڕو کێـشەو نـاکۆکی لـەنێو بنەماڵەکەمـدا بـووم. بـاوکم لەگـەڵ براکـانم بـوو بـە شـەڕیان‌و دایکیـشم لـە خـەم‌و خەفـەتان کۆچـی دوایـی کـرد. بـاوکم ئـیتر وەك جـاران نـەمابوو و تووشی نەخۆشیی دەروونی ببـوو. هـۆی هـەمووی ئـەو کێـشانە مـن بـووم. زۆرم هـەوڵ دا کــە ئــاڵوگۆڕ بەســەر خۆمــدا بێــنم، بــەڵام زۆر ئەســتەم بــوو. وا کەوتبوومــە ژێــر کاریگــەریی هەڵــسوکەوتی نێــو گرتووخانــەو مێــشکم وا شــۆردرابۆوە کــە نــەمتوانی

هەڵسوکەوتم بگـۆڕم. بـۆ خـۆت چـاکتر دەزانـی کـە هەلومــەرجی گرتووخانــە چـۆن بــوو و خۆ رزگارکردن لەو هەلومەرجە سەختو دژوارە چەندە چەتوونە.

من ئەو داواکارییەم لـە تـۆ هەیـە کـە لـە هـیچ شـوێنێك نـاوە ئەسـلیەکەم نـەهێنی. هــەروەها ئەگــەر بتــوانی ئــەو رووداوانــەی کــە بــۆ تــۆم گێرایــەوە، لــەو رۆژنامەیــەدا کــە کــاری تێــدا دەکــەی بــڵاو بکەیتــەوە، مــن زۆر خۆشــحاڵ دەبم. بــەڵام تکــات لــێ دەکــەم لــەباتی نــاوی مــن بنووســە "گاردیــان". ئەگــەر ئــەتۆ نــاو و ناوبانگەکــەم راســتیەکەی بنووســی، ئــەوکات بنەماڵەکــەم، خوشــكو براکــانم ئــێشو ئــازاری زۆرتــر دەچــێژن. مــن ئەوانم زۆر ئەزیەت دا، ئیتر نامەوێ لەوە زۆرتر ژیانیان لێ تاڵ بکەم.

دوای ئەوەی کـە ئـەتۆم ناسـی، حـەزم لـێ بـوو کـە چـاکەت لەگـەڵ بکـەم. هـەروەها دەمهەویست کە زۆرتـر رووداوەکـانی سـەردەمی گرتووخانــەت بـۆ بگێڕمــەوە، بـۆ ئـەوەی کە ئەتۆش بۆ هــەموو کەسـێکی بـاس بکـەی. بـۆ ئـەوەی کـە هـەر کـەس بزانـێ کـە بـۆ چــی ئــەو هــەموو لێــدانو ئەشــکەنجەیە لــەوێ کــراوە. مــن لــە مەبەســتەکانت چــاك تێگەیــشتبووم، هــەر بۆیــە بــەردەوام رووداوەکــانی نێــو ئــەو گرتووخانــە بەناوبانگــەم بــۆ دەگێڕایــەوە. ئــەو گرتووخانەیــە کــە ســەری زۆر مرۆڤــی باشــی خــوارد. هــەموو ئــەو شــتانەی کــە لــە بــیرم بــوون، بــۆم بــاس کــردی. هێنــدێك لــەو کردەوانــەی کــە بــۆ خــۆم ئەنجامم دابوون، لە شەرمان دەمخستنە ئەستۆی گاردیانەکانی دیکە.

ئێمــە گاردیانــەکانی ئــەوێ زۆربــەمان نــەزانو فــەقیر بــووینو لــە هــیچ شــتێك تێنەدەگەیــشتین. نەمانــدەزانی کــە کوردچــیو کۆمۆنیــست چــیە؟ تــەنیا بڕیارەکــانی یوزباشیمان جێبەجێ دەکـرد. هـەموو پیلانێـك هـی یوزباشـی بـوو، ئـەو یوزباشـیەی کـە بــەردەوام دەیخــواردو مەســتی دەکــرد. ئــەو ئــیتر کەســێکی ئــەلکۆلی بــوو و دوژمنــی کــوردیش بــوو. ئــەو تــەنیا ئــاواتی کوشــتنی کوردەکــان بــوو. رۆژێ چــەند کوردیــشی کوشــتبا دڵــی ئــوقرە نــەدەگرت. ئــەو هەمیــشە پێــی دەگــوتم: " هــەر کــاتێ کوردێــك دەکوژرێ من ساڵێك گەنج دەبمەوە" .

حەزم لێ بوو زۆر شـتی دیکەشـت بـۆ بـاس بکـەم، بـەڵام ئـیتر لـەوە زیـاتر نـاتوانم. من لە بەر ئەو ناکۆکیـەی کـە کەوتۆتـە نێـو بنەماڵەکـەم، تاقـەتی هـیچ شـتێکی دیکـەم نیە. هەر کاتێك باوکم لێی دەڕوانـیم وەك ئـەوە بـوو کـە پـێم بڵـێ "دەزانـی چـت بەسـەر ئێمە هێنا، هۆی هەمووی ئـەو کێـشانە ئـەتۆ بـووی". لـە راسـتیدا مـن قـەت نـەمتوانی هاوکارییـان بکـەمو سەرچـاوەی کێـشەو ناکۆکیـەکان مـن بـووم. ئاواتـەخوازم کـە شـتی بەکـەڵکم بـۆت بـاس کردبـێ. پـێم خـۆش بـوو کـە لـەوە زیـاتر لـە گـەڵتا بـدوێم، بـەڵام ناتوانم و دەڵێم خوات لەگەڵ. ئاواتم سەرکەوتنی تۆ و هاوڕێیانتە.

گاردیان....

فەرهەنگۆك:

گاردیان: زیندانەوان, ئەوانەی کە بەندییەکانیان ئەشکە نجە دەکرد.

یوزباشی: بەرپرسی زیاتر لە سەد کەس

مین باشی: بەرپرسی زیاتر لە هزارکەس

داری چام: داری کاج

Hepsa Diyarbekir

A. Sevinç

A. Sevinç